

«سیاست»

د

«سیالانو لوبه»

سیاسی فلسفه

خپږنه او ارزونه

ډاکتر سید شیراقا حرکت

POLIT

Re

By Dr

Ketabton.com

- ۱۷- اداري مسئو لیتونه ،صلاحیتونه اوحقوقي - قانو ني مکلفیتونه
- ۱۸- یواځې دمعاشونو منطقي تناسب په هیواد کې دنظم او اقتصادي عدالت ضمانت کیدلې شي.
- ۱۹- جنگونه اومخالفتونه دافغانانو دغميزي دحل لاره نه ده.
- ۲۰ — د بشرد ژوند دونې ثمر باید هم حنظل او مارکونډۍ اوسي؟
- ۲۱- راشۍ ! چې همدا وړۍ شړۍ شي
- ۲۲ — دکابل ښار بې مفهومه پراختیا باید د ۲۱ پېړۍ په ایکا لوجیکي فاجعه بدله نشي !!!
- ۲۳- دپاریس کنفرانس ! گذارشونه او واقعیتونه.
- ۲۴- زوړ استعمار ، زړه ستراتیژي
- ۲۵- آزادي - تر هر څه لویې ملي، اولسي اوفردي ارزش !
- ۲۶- اوباما- رسالت که حاکمیت؟
- ۲۷- افغان ملي او پښتني قومي وحدت په سیمه کې دسولې ضامن دي.
- ۲۸- هره سیاسي قضیه دحل ټاکلې لار لري !
- جنگ او زور دافغانانو دغميزي دحل لار نه ده !
- ۲۹- داوباما نوې ستراتیژي دافغانانو لپاره زړه په زړه پاتې شوه؟
- ۳۰- دحرکت خپروني پنځمه کلزیه
- ۳۱- دموکراسي او انتخابات
- ۳۲- افغان/ولس دجفاء سزا/ارندې!
- ۳۳- افغان اولس کله هم زور ته نه دي تسلیم شوې ، دا ځل به هم تسلیم نه شي

فهرست

- ۱- سیاسي فلسفه
- سیاست - دسیالانو لویه
- «ترکانې دبیزو کار ندې !»
- ۲- حرکت
- ۳- بې مجرمه جرم که بې گناه مجرم
- ۴- ناسیونالیزم، انترناسیونالیزم، گلوبالیزم، کسموپولیتیزم..
- ۵- یویشتمه پېړۍ او دنړۍ اجتماعي- سیاسي نظام
- ۶- دحرکت لومړۍ کلزیه
- ۷- ناوړه ستراتیژي او ناوړه تصادف
- ۸- پاکستان رښتیا دافغانانو په وړاندې دوه مخې سیاست لوبوي؟
- ۹- دافغانستان پېښۍ او دخپروني غبرگون
- ۱۰- رښتیا ویل تر څه او مشکل دي خو ویل یې حتمي او ضروري !
- ۱۱- دنوي افغانستان دجوړېدو ۲۶۰ کلزیزې دنړیوال جشن غونډې ته
- ۱۲- دموکراسي په تیورۍ او عمل کې
- ۱۳ — دخپروني دریمه کالزیه
- ۱۴- دسلیم عقل او وجدان په حکم
- ۱۵- په یویشتمه پېړۍ کې بشري قانوني او حقوقي ارزشونه او معیارونه
- ۱۶- افغان هېوادپال ملي روڼ آندې باید خپل تاریخي رسالت سرته ورسوي !

- ۳۴ - جرگه-مشورتي؟ که حکمي؟
 ۳۵ - افغانان ولې خپل ملي ارزشونه او مسئولیتونه نه پیژني
 ۳۶ - مونږ خپل پور، او دوی نور غواړي؟

سیاسي فلسفه سیاست - د سیالانو لوبه

«ترکانې دبیزو کار ندې!»

خدای انسان ذاتاً سیال او آزاد پیدا کړېدې. ټولنیز ملي او بین المللي عام قوانین دنژادي، سیاسي، مذهبي، قشري او نورو تفاوتونو د تبعیض پرته هرچاته ددې حق ورکوي چې ځان لپاره یو تر بله سره سیال ټولنیز واحدونه، سیاسي نظامونه، اقتصادي جوړښتونه، عقیدوي او نظریاتي ټولنې ځانگړي اخلاقي رسوم او عادات او د خوښۍ او غم ځانگړي ذات الیني فاميلي، قشري، قومي او نور ټولنیز اړیکي او مناسبات ولري. یواځې او یواځې د سیالو سیاسي، اجتماعي، نژادي، قومي، قبیلوي، مذهبي، طبقاتي، قشري او فاميلي واحدونو په موجودیت سره نړیوالې سیالې سیاسي ټولنې او نظامونه جوړېدلې شي. کورنۍ "فامیل" چې د ټولنیز جوړښت دودانۍ اساسي څښتنه گڼل کیږي، که د دوه سیالو متعهد و انسانانو "بڅې" او "نر" څخه جوړه نه وي او د بنسټ څخه د ټولنیز جوړښت په څه کې د بادارۍ او غلامۍ مناسبات اخیلي وي، د سیالو بشري ټولنو جوړېدل به هم ناممکن کار وي. همدا سبب دې چې د اسلام مبین دین د سیالو کورنیو د جوړولو لپاره زیات ارزښت قایل دې او کفایت ددغه تړون او

ډیر بعدونه نه درلودل، علم او تخنیک ډیر انکشاف نه وو کړې او دانسانانو ژوند او مناسباتو هم ډیره ساده بڼه درلوده نو دهغوی ترمنځ سیالي هم ډیره ساده، کمرنگې او دهر چا په قابو کې راتلای شوه او دموذیعی ارزشونو او نور ماتیفونو مطابق په اصطلاح دهر چا له لاسه پوره وه. خو دهغې ورځې څخه چې علم او تخنیک انکشاف کړې او اکثره مملکتونو تخنیکي، اقتصادي او خصوصاً نظامي امکانات لوړ شوي نو سیالي او شریکي هم کثیر الجوانبه شوې او نه یواځې دهر چا بلکه دهر اولس دامکاناتو څخه وتلې او حقیقت دادي چې زمونږ غوندې بی وسه اولسونه خو د لویو هیوادونو د حرص د بنامار په پنجره کې د تیارې مړۍ په څیر پراته دي او یواځې د نوبت په مراعات او یا د ضرورت له مخې به یې په مناسب وخت کې له ستوني تیروي.

پخوا که به چا د بدنیت له مخې توره په اوږه او پنځه کسان به یې په ځان پسې کړل نیم به ترې په لاریځنۍ، گرمۍ، لوړې، تندې مړه، میاشتي کلونه به یې په لاری تیر، بالاخره که به یې په کوم کلي، ښار حمله وکړه هم به پخپله مړه او هم به یې نور ووژل، دبری په صورت کې چې به کوم څه دمنډی له مخې په لاس ورغلی وو د ځان سره بار او اکثر وخت به یې د دوباره راستنیدو احتمال هم ډیر کم وو. په مجموع کې هغه وخت ژوند فقیر وو، چا دومره څه نه درلودل چې بل پری ښاد شي. همداسې که کوم تجارت به په اوښ، قچر له اروپا څخه بڼجارگی سامان یا بل څه داسیا په لور بار کړل اکثرأ به تری داره مارو په لار کی چور کړی وو او که راوبه یې رسول بیا هم معمولاً په بدل کی به یې دهغه ځای دخلکو سره یو ډول تبادلوې مرسته وه. چا په کې

تشکل لپاره اساسي او لازمي شرط گڼل کيږي. دموکراسي چې دننیو پرمختللو ټولنو د ملي او بین المللي مناسباتو او سولیز گډو ژوند عمده او منل شوې اصل گڼل کيږي هم یواځې ددغه ټولنو د داخلي ذات البیني سیالو نژادي، قومي، قشري، مذهبي او داسې نورو مناسباتو او د مختلفو دولتونو ترمنځ د بین المللي سیال تقابل او رقابت په نتیجه کې تحقق موندلې شي. سیالي او شریکي زمونږ د افغانی ټولنیز ژوند او کلتور معروفې معقولې، د پښتني خودگردانه ټولنیز ژوند، مناسباتو او ولسي دموکراسۍ ستر عامل او د افغانی ټولنیز دینامیزم یواځینې محرک او انگیزه گڼل کيږي. دنړۍ د ټولو مملکتونو ترمنځ پایداره او همیشني انترناسیونالیستي سولیز اړیکي هغه وخت ټینګیدلې شي چې ددغه ځنځیر او تسلسل هرې کړۍ ته د ناسیونالیستي ذات البیني سیال دریز کلکۍ او به ورکړې شوې وي. یواځې د ناسیونالیزم او انترناسیونالیزم د سالم متقابل تناسب او د سیال مشروع رقابت او توازن په نتیجه کې د اولسونو د هراړخیزه متناسباتو انکشاف او همیشني گډ سولیز ژوند تضمینیدلې شي. د همدغه مشروع رقابتونو او سیالیو په نتیجه کې اولسونه او قومونه د پرمختګ روښانه او اچتو افقونو ته رسیدلې، ځانونو لپاره یې هوسا ټولنیز شرایط برابر کړي او د سیال خوشبخت ژوند خاوندان دي. زما په عقیده ددغه ډول متقابل سیال رقابت د حفاظت او حراست په وړاندې هم باید د بشري ټولنې هر غړې، هره ټولنه په ځانگړې، هر اولس او بشری ټولنه په مجموع کې ځانگړی مسؤلیتونه ولري او دې کار ته لازمه همیشني جدي پاملرنه وشي. سیالي نسبي مفهوم دې. پخوا چې ټولنیز ژوند

دشر او خیر څخه ځان نشي خلاصولې ځکه چې نن ټولې دښو او بدو معاملي دالکترو مقناطیسی امواجو په ذریعه سرته رسیږي او هغه پرته دموانعو نژدې دنور په سرعت سره دنړۍ هر کڼج ته همزمان رسیږي. نن په صندوق کې ځان حصارول سیالي نده بلکه په سیال فهم، سیال عزم او سیال دینامیزم سره دعمل میدان ته وتل پکار دي. داستعمار او استثمار شکلونو کاملاً تغیر کړيدي، دهغې په تار او پود باندې پوهیدل ضرور دي. د خوشبایوری او سادګۍ وختونه ډیر پخوا تیر شويدي که نه نو پداسې یوه نامحسوس شکل سره دداسې عظیم بارلاندې سړې ملا ماتې پریووځي چې دا بد لپاره به پورته نشي. نن دسود او زیان محاسبې په حبه او کسیره سره کیږي خو په اخیر کې ترې میلیاردونه جوړیږي. دسپتمبر دیوولسمې نیټې دپینې څخه وروسته دالمان دولت دتروریزم پر ضد دمبارزی لپاره ۳ میلیارده ډالرو ته ضرورت درلود. هغوی یواځې دسګرتو په بیه کې دوه ستنه اضافه کړل او ددغه پیسو عمده برخه دهمدغه دوه ستنونو (فینیک) څخه جوړه شوه. دتلفون، انټرنیټ او همداسې نورو شیانو بیه هم په کمپیوټر حسابیږي خو په اخیر کې ترې میلیاردونه جوړیږي او ددې پیسو دتحصیل په خاطر نه څوک چا پسې سپاهي لیري او نه قمچینه اخلي که د میکروسوف د انټرنیټ او که دتلیفون څښتن دي، لیري په خپله تورتمۍ کوټه کې له نظره پټ ناست دي او میلیاردونه ډالر پخپله ورځي. پدې توګه سیالي دموضیعي چاپیریال او محدودو څخه وتلې او سراسري نړیوال بعدونه یې پیدا کړيدي. دهغې ټول ارزشونه او نور ماتیفونه دبین المللی معیارونو له مخې تعینيږي. هر څوک که سیاله لوبه کول غواړي نو ځانونه

خارق العاده ګټې نه شوې کولې. هغه وختونو کې دا هم ممکنه وه چې ځیني اولسونه دنړۍ په کوم لیري کڼج کې دکشور کشایانو له نظره پټ پاتې شي او په اصطلاح که ښه ژوند ولري یا بد پخپله یې سره پالي او ګالي. لیکن نن داوسني علمي-تخنیکي انکشافاتو او دځیني هیوادونو عظیمو اقتصادي امکاناتو په نتیجه کې دبشري ژوندانه، تولید، استوګنې، تجارت او داسې نور ټول اړخونه دومره تخصصي او دینامیک شوي چې دثانیې په زرمې او میلیونې برخه کې عظیمي محاسبې او چارې سرته رسیږي. دتولید نوعیت، کمیت او کیفیت دساتونو او ورځو په جریان کې دپه لور تغیر کوي. هر څه ډیرو ماهر و متخصصینو لخوا دتړلو تخنیکي سیستمونو پواسطه پروګرامیږي او بعدی تولید، انتقال او دپیسو او دسود او زیان سنجش یې هم دهمدغه مغلقو تخنیکي کمپیوټري سیستمونو په ذریعه سرته رسیږي. نن تولید کوم پرابل ندې، نن پرابل ددې چې جانب مقابل به څه ډول تولید کوي او دچا مال به په ښه او مناسبه بیه بازار ته عرضه کیږي. بشري شعور پدغه سیالۍ کې وروسته پاتې دې یواځې دبشري شعور دقیق پیداوار چې دعصر او زمان په دینامیکه پروسه کې پخپل وخت او حتا ووايم چې دوخت څخه دمخه تولید شوي اوسي مسابقه کولې او ګټلې شي. پخوا که به پوله په پوله ګاونډي دچا نیک یا بد رقیب کیدلې شو، نن ددنیا په لیري کڼج کې مملکت خولا څه چې په یوه کوټه کې ناست منفرد انسان دیوه مملکت او حتا دبشریت په ستر دوست یا دشمن بدلیدلې شي. که کوم اولس دخپل مملکت څخه دفلادو قلعو تاوول خولا څه چې دفلادو صندوق هم جوړ کړي دچا

لومړيتوب قايل وي. دژوند په ټولو اړخونو کې دټولو لپاره منل شوي ارزشونه ټاکل شوي وي او نوموړي ارزشونه دعامو او خاصو قوانینو په چوکاټ کې تسجیل او دحراست لپاره یې مسئول اشخاص، ارگانونه او دائمی کنترول موجود وي. یواځې پدې صورت کې دټولنې په سطحه سیال او بامسئولیته افراد، اقشار، طبقات، سازمانونه او بانتيجه پخپله سیاله ټولنه او اولس روزل کیدلې شي. نن پرون زموږ په ټولنه، حکومت، دولت او اړونده ادارو، مؤسسو او انستیتوتونو کې د برېښ او رسوا فساد، اختلاص او حتا ملي خیانتونو د موجودیت او خارجي لاسوهنو له کبله چې پورتنی ارزشونه، معیارونه او نور ماتیفونه یې ارزښه شوي او له منځه تللي، او ځیني کسانو، ډلو ټپلو، سازمانونو او حتا ځیني اقوامو چې ددغه خلاخه په ناوړه گټې اخیستنې ظلمونه، ناروا او ملي خیانتونه کړي دي، فکر دي نه کوي چې د خلکو له حافظې څخه به ووځي او یا به یې بدله پاتې شي.

ټولنه او اولس دټولنیز واحد په حیث پخپل جوړښت کې دعامو قانونمندیو له مخې باید داضدادو دمتقابلې خواوې ولري. نوموړې متقابلې خواوې څه دفاصل دافرادو په سطحه چې دټولنیز جوړښت لپاره دجرې حیثیت لري، څه دیوې ټولنې دمتخلفو فامیلونو، طبقاتو، اقشارو، سازمانونو او بل هر ممکن جوړښت په کچه چې وي دسالم او مشروع رقابت له مخې ددغه ټولو جوړښتونو دعمودیت او افقییت په ټولو کړیو کې په پوره امانت داری. سره وروزل شي او هیڅ یوه کوچنۍ کړۍ له نظره ونه غورځول شي. په غیر صورت کې ټولنیز نظام شلېږي، توازن له منځه ځي او دسیالې ټولنې جوړیدل به هم

به په بین المللی معیارونو سره برابر وي. ملي او موضوعي ارزشونه که دبین المللی معیارونو سره سیال نه وي د ارزش وړ نه دي. که څوک پداسې معیارونو سره دلوی میدان ته ووځي حتماً به یې بایلي. ژوند کثیر الجوانبه شوې. دمبارزې سنگرونه هم بې شمیره شوي. دهر سنگر لپاره دسیالې ډلې روزل پکار دي. هره سیاله ډله په هر ماحول، موضع او هر سنگر کې چې اوسي دخپل سیال رقیب په مقابل کې باید دسیال دریز توان، فهم، درک او دینامیزم ولري. دداسې هر اړخیز، زیرکانه او دینامیک رقابت په مقابل کې دسیال دریز مخامخې دژوند په ټولو اړخونو او ابعادو کې د فوق العاده مسلکي پوهې او مهارت پرته مسلکي زیرکي، تحرک او دینامیزم سره سره یوه سیال متحد او متعهد اولس ته چې مقدس سیال ملي ارمان په زړه کې ولري هم ضروري دي. دې کې شک نشته چې ددوه ورونو ترمنځ هم اختلافات او دسالم رقابت تضادونه او نظریاتي عقیدوي تفاوتونه موجود وي. خو هغه فامیلونه او ولسونه چې دخپل کور او کهول دخیر بنیگنې سنجش او دهغې په مقابل کې احساس دمسئولیت کولې شي هیڅکله مغرض دښمن خپل انگرته نه رابولي او دخپل ورور هډ پرې نه پریکوي ځکه چې دپردې دښمنۍ څخه دخلاصون چاره شته خو کورنۍ دښمنۍ دابد لپاره پرځای پاتې کیږي او خلاصون تري ممکن ندې. په یوه اولس کې د اولسي خیر بنیگنې او اولسي منل شوو ارزشونو په مقابل کې دمسئولیت احساس هغه وخت روزل کیدي او منځته راتلای شي، په کوم کې چې په اولسي کچه دښو او بدو تمیز او دمسئولیت احساس موجود وي او ملي ارزشونو او گټو ته د شخصي گټو او ارزشونو په نسبت حق د

حتا په یوه کې هم دسیالۍ دعوه کولې شو؟ نه!!! که تیر تاریخ ته نظر اچوو نو زموږ د اولس عظیمه انساني نیرو او دوطنپرستی، عشق او علاقه تل د ذات البینی مخالفونو او تربگنیو په اوروڼو کې او په شوی، تل پر دیوله هغې څخه ګټه اخیستی، یا یې یو ورور په بل ورور وژلې او زموږ د شاه زلمو د سرونو څخه یې کله منارونه جوړ کړي، ملک یې نیولې او وران و یچار کړیدې. یا یې زموږ په ملک کې سرباز ګیري کړې، ملکونه یې پرې فتحه کړي او لویي امپراطوری یې جوړې کړیدې. رحمان بابا وائی:

دا دنیا قصاب خانه کړه خدای وماته

لکه پسه ولاړ په غولي د قصاب یم

که هر څو آبادي وکړم په جهان کې

سر انجام زه همغه خانه خراب یم

هو! دا دهغه نابغه مفکر، تحلیل گر او د اولس په غم غمجن لنډ او دقیق تحلیل او بیان دي چې زموږ د ټولنې د ماضي، حال او راتلونکي په هکله یې کړیدې. واقعاً ډیر دقیق دي او نن هم موږ لکه پسه غوندې د قصاب په غولي ولاړ او خانه خراب یو. موږ د دې په عوض چې د تیرو بد بختیو، ناخوالو او فاجعه امیزه ژوند څخه لازمه نتیجه ګیري کړې او سي د سمون او خلاصون لارې مو لټولي او سي، برخلاف د همدغه بد بختیو، ناخوالو او نیمګړتیاوو، مو پخپلو منځونو کې انتقام جویی شروع کړي او لا مو دخپل منځی عداوتونو، بې اتفاقیو او تربگنیو په اوروڼو تیل پاشلي او لرګي مو پرې بار کړي، پخپله پکې سوي یو او پردو ترې ګټه اخیستی ده. موږ د چارو د سمون په خاطر یوه لحظه چیرې فکر ندې کړې او نه د جوړې

ناممکن وي. د یو مثال په توګه ویلې شم، که چیرې دیوه یا څو اتمونو اتمې نظام پڼګیري او په واقعي مفهوم په اصطلاح د نظام خلاف را منځته کړي، ټول جهاني نظام د لوی خطر سره مخامخ کولې شي. ځکه چې دغه لایتناهی جهان دیوی کوچنۍ ذرې په تناسب عدم توازن هم نه شي منلې. بشری ټولنه هم د طبیعی جهان په څیر په یوه تړلې نظام بدله شوې او ټول با احساسه بشریت یو تر بله سره په غم او بنادۍ کې شریک دي. د بلې خوا داوسني تخنیکي انکشافاتو او دمختلفو مملکتونو او ولسونو د نظامي امکاناتو په تناسب بشري ټولنه هم په تړلې نظام او هم په هر اړخیز متحسس او متأثره شکننده سیستم بدله شویده او دا دامکان څخه هیڅ لیري نده، همغسې چې په یوه کوچنۍ ذره کې لایتناهي جهان غرقیدلې او قیامت جوړیدلې شي نو دیوه فامیل په غم هم ټوله بشري نړۍ په غم لړل کیدلې او یا د کوم شیطاني ځانګړي او منفردانه غیر مسئلانه برخورد سره موجوده ټولنیز توازن له منځه تللې او شخړه پرته د ګټونکي پای ته رسیدلې شي.

هو! په راتلونکي جنگ کې به ګټونکې وجود ونلري!!!

ښه به داوي چې د سلیم عقل او سنجش خاوندان دیوویشتمي پیړۍ د چنګیز او هتلمر څخه واک پخپل لاس کې ونیسی او دبشری ټولنې د راتلونکي سرنوشت په باره کې دانسان او انسانیت په نامه انساني فکر او پریکړې وکړي. راشۍ د پورتنی لنډ تذکر له مخې خپل لیري او نژدي تیرې زمانې او همداسې موجوده حوادثو او جریاناتو ته مخ واپړو او پخپل ضمیر کې پخپله قضاوت وکړو چې آیا دنړۍ په موجوده شرائطو کې موږ د ټولنیز ژوند د دغه بې شمیره اړخونو څخه

دغره سره جنگولي او طبعاً چې سر به مو تل مات وؤ. ددی په عوض چی سنجش او تعقل ته رجوع وکړو او دخپلو ناامیديو، ناخوالو او نیمګړتیاوؤ دسمون لارې ولټوؤ خوشې په خوشې دخپل قهر، غضب، بغض او کینې داور دسړولو په خاطر ذات الیېني حسادتونو او تضادونو اور ته مو لمن وهلي، د "خانخاني" بنامار غوندي مو پخپلو غوښو خوله لګولي یو بل مو سره وژلي، خوړلي او تباہ کړيدي. زمونږ مشرانو له ډیره شرمه تل تاریخي واقعیتونه پټ کړي، تحریف کړي او اولس خويي لکه چې با الکل هیر کړيدي او تاریخ پوهانو ته هم نه چا دا فرصت ورکړې او نه هغوی دا جرئت کړيدي چې تاریخي واقعیتونه ولیکي. نه مسؤل افرادو، ارګانونو او داسې نورو دکوم اعتراض غږ پورته کړيدي او نه یې کوم عمل ته لاس اچولې چې هر څه پخپل اصولي او قانوني مجرا کې پریوتې وې. که چا دا کار په انفرادي یا ندرتاً په ګروپي ډول کړې، هغه همغسې په پټو سترګو غره سره سر جنگول وؤ او کومه نتیجه یې نده ترلاسه کړې. دتیر تاریخ خپرل ددې لیکنې له حوصلې څخه وتلې کار دې، ښه به دا وي تاریخ پوهانو ته یې وسپارو چې په نوي شرائطو کې یې دنوي اغاز په څیر وڅیړي. کوم چا دبل تن څخه پوښتنه کړې وه. نوم دې څه دی؟ هغه ویلي وؤ سر تیر. ده ورته په ځواب کې ویلي وؤ که داسې سر زما هم وې زه به هم وختي لا ترې تیر شوې وای. نو هر څه چې تیر شويدي مونږ ددغه هر څه سزاوار وؤ. حقیقت دادې چې په افغانستان کې سیاسي مبارزې سیاسي رنګ نه دي پیدا کړې اود دتعجب خبره داده چې په هیواد کې څو لسیزي جنگ دوام لري په میلیونو بې گناه انسانان وژل شوي، په میلیونو معیوب شوي، په

لپاره کله سره راټول شوي یو. زمونږ ټولې غونډې دورانې او ددښمنیو د پیاوړتیا په خاطر جوړېږي. زمونږ ټول عمر دخپل منځی انتقام جويي لپاره په تفکر، تجسس او پلان جوړولو په خاطر تیرېږي، زمونږ ټول زخمونه دشادو زخم دي تل ناسوراو تل ترې ویني څاڅي. زمونږ اسلافو دخپل اولس دڅیر ښیګڼې په هیڅ اړخ کې داسې کومه تیرېه یا لوټه نده ایښي چې په راتلونکي کې مونږ لپاره تکیه جړېږه شي او زمونږ ټولې هڅې اوفعالیتونه په همغه ابتدايي ترین شکل او بڼه منه مک او منجمند پاتې دي، هیڅ تغیر پکې ندې راغلې او که راغلې اوسي تل پر خټ ځغاستلې یو. همدا سبب دي چې هیڅ سلف خپل خلف ته دسترګو دغړولو او پورته کولو جرئت نلري او خلف هم زمونږ په ملک کې همغه دزازه کفن کش لار تر همدې لحظې تعقیبوي. زه خپلو دې خبرو لپاره کوم دلیل یا مثال نه راوړم ځکه چی دا مسایل له بده مرغه عمومیت لري. زه پسیمیست هم نه یم خو متاسفانه چې د خوشباوری او اپتیمیزم لپاره هم هیڅ دلیل نلرم. دبشر په تاریخي دوره کې نژدې ۵۵۰۰ جنگونه ثبت او دهغې زیاته برخه زمونږ په ملک یا دهغې په شاوخوا کې پیښ شويدي. دهغې دسونګ مواد او قربانیان زمونږ خلک او دجنگ میدان زمونږ ملک وؤ. همدا سبب دي چې زمونږ دا اولس په ۶۰۰۰ کلن تاریخ کې مونږ ته په ملک کې ولاړه لوټه په میراث نده پاتې. ملا مته هم په عمده ډول زمونږ مشران او همداسې زمونږ اولس وؤ ځکه چې وایي: اولس دهغه حکومت، دولت او مشرتابه سزاواری چی پری حکومت کوی. مونږ تل دسیالو اولسونو په قطار کې زنگ وهلې او ضعیفه کړې وؤ. مونږ تل په پټو سترګو خپل سرونه

ټولو لویو او وړو خبرو پوهیدل او کلونه کلونه په لوړو دولتي پوړیو کې ددغه چارو مجریان وؤ، د سیاست د ټولو اصولو پر خلاف د پاکستان حکومت او په خاصه توګه د آی اس آی جاسوسي دستگاه ته پنا وروړه، کومه چې هم دوی ته سترګې په لار او ځینې لا پخوا ددغه دستگاه تر لمنې لاندې شپې سبا کولې او د هغوی شوم پلانونه یې په افغانستان کې عملي کول. همدغه مجاهد روښنفکران وؤ چې د روسانو د یرغل څخه وروسته یې، روسانو سره په پټه سازش او تړونونه وکړل او تل یې د نورو مجاهدینو په مقابل کې توطیې او دسیسې جوړولې او کودتاګانې یې کولې. دوی د وسلو او حتا د افغانانو د ناموس د خرڅولو له لارې د پیسو ذخیره کولو څخه هم ډډه ونکړه او د طیارو، ټانکونو، سپکو او درنو وسلو له تاختلو او پاکستان ته سپارلو او خرڅولو کې یو له بله پاتې رانغلل. داهم پوره معلومه شوه چې دروس سره د جنگ په وخت کې کفر، اسلام، عرب، عجم، خپل، پردي، ګاونډي او لیري پراته هیوادونه یو ډول په افغانانو بې رحمه وؤ او هر چا په کې خپل سیاسي اهداف چاغول. د روس د ځایناښته یرغل او د افغانانو د قهرمانانه مجاهدت په نتیجه کې د هغوی د فضیحتباره ماتې او له افغانستان څخه له وتلو وروسته ملګرو ملتونو په افغانستان کې د سیاسي خلا د منځته راتلو څخه د جلوگیری په خاطر د خپل پنځه فقریز پلان له مخې د یوه نسبي ملي دولت د جوړولو لپاره هڅې شروع کړې وې. ددې کار په خاطر د ملګرو ملتونو نماینده داکټر نجیب الله استعفا ته مجبور او د ملګرو ملتونو غونډې ته وبلل شو. همداسې په نظر کې وه د صبغت الله مجددې په مشرۍ د مجاهدینو یو هیئت مسکو ته ولاړ شي

مليونوله وطن څخه فرار ته مجبور شوي او زمونږ تاريخي هيواد سترتر پايه په مخروبه بدل شو او ي پدې جنگ کې پخپله د افغانانو او په خاصه توګه د روښنفکرانو له خوا د هر ډول بشري، انساني، اسلامي، او افغاني پابنديو، معيارونو او ارزشونو څخه سرغړونه او تېرې شوې او د ژبې، مذهب، محل، تنظيمي او سياسي اړيکو له مخې داسې غير انساني اعمال، ظلم او نارواشوي چې د وحشت او بربريت تيرې تاريخي دورې يې له ځانه سره مثال او نمونې نلري. پداسې اعمالو کې په اصطلاح کمونستان، مجاهدين، بې طرفان، يو له بل څخه پاتې ندي راغلي، خوزمونږ روښنفکرانو تر هر چا دمخه پخپله په ټولو بشري ارزشونو پېښې اړولي او له واقعيتونو څخه يې سترګې پټې کړيدي. زمونږ سياسي، اجتماعي مسلکي او با تجربه کارپوهانو، روښنفکرانو او اديبانو د پنځو روپو په مقابل کې د يوه کس، ډلي او تنظيم د ټولو ناوړه او غير انساني اعمالو د حقانيت د توجيه په خاطر برهان او دليل چيني کړې او تل يې خپل تاريخي رسالت او مسؤليت ته شا اړولي ده. همدغه کمونستان چې د سياسي واک خاوندان هم وو، د جناحي او يا د يوې جناح د داخلي شخصي تربگنيو له مخې د شور د انقلاب د لومړۍ ورځې څخه د ټولو کودتاګانو عاملين هم دوی وؤ، دوی پخپله د جناحي برلاسي په خاطر روسان په افغانستان باندې یرغل ته وهڅول او دوی پخپله د سرو لښکرو سره یو ځای راغلل او د افغان اولس غميزه چې د شور له انقلاب څخه پیل شوې وه نوي بين المللي ابعاد پیدا کړل. کله چې افغان اولس دروس او دهغه د ګوډاګي دولت پر ضد جهاد اعلان کړ، همدغه روښنفکرانو او دولتي تکنوکراتانو چې د سياست په

تاریخي، کلتوري، سیاسي او نظامي لو علمي مرکز او نور ښارونه چې سوزیدل یې د پنجابیانو ارمان وو ترسره او په لسگونو زره انسانان قرباني شول. کومې سترې د ورور وژنې غیر انساني پېښې چې پورته ورته اشاره وشوه هم د همدغه مرحلې او همدغه جهادي روشن فکر او ذهن، فکر او عمل محصول دی. کله چې د مجاهدینو مشران دخپلو ډلو سره په افغانستان راننوتل او تر کابله راوړسیدل هر ځای عسکري قشلي، تاسیسات او وسلې او همداسې دولتي ادارې او دارايي گانې ورته تسلیم شوې. خودوی پخپل ملک کې چې د ډاکټر نجیب الله د دولت وارث او د افغانانو د مال او ناموس د حراست او حفاظت مسئول گڼل کیدل، ټولې شخصي، ملي، دولتي او نورې دارايي گانې یې د ځانونو لپاره مال د غنیمت وگانه او چور یې پرې جوړ کړ. د مکتب دمیز، چوکۍ او سطرنجۍ څخه نیولې، تر جمهوري ریاست د دفتر دمیز، چوکۍ، قالینو او موټرو پورې او همداسې دیوې کوچنۍ مرمۍ څخه نیولې تر طیارې پورې هر څه د پاکستان په بازارونو کې د کبار په بیه خرڅ او یا پنجشیر درې ته وچلول شول. د الری چکونه چې د افغانستان د دولت سره کومک شوې وؤ په شخصي جیبونو او مرستې چې به کیدلې په شخصي بانکي حسابونو کې تحویل شوې. کله چې برهان الدین رباني جمهور رئیس شو نو دخپلې ادارې د حقوقی او اداري اسنادو د تنظیم او تسوید لپاره یې صدیق کاندجو د مشاور او غوښت او د دفاع وزیر احمد شاه مسعود د امنیت او دفاع وزارتونو د تشکیل جوړول د آی ایس آی رئیس حمید گل ته وسپارل. د موزیم نادره اثارو باندې هم چور شروع شو او هر چا دخپل برلاسي په

خونناخپه د ۱۹۹۱ نوومبر په ۱۱ د برهان الدین رباني په مشرۍ د مجاهدینو دغه هیئت مسکو ته ولاړ او رباني ددی په عوض چې د افغانانو د جهاد د مقدسو ارمانونو، د بین المللی منل شوؤ قوانینو او تعهداتو او د ملگرو ملتونو د پنځه فقریزې طرحې له مخې په افغانستان کې دیوه ملي دولت د جوړیدو، د افغانستان د بیا ابادنې او د جنگ د ټول تاوان د گاللو غوښتنه کړې وې، دغه فرصت طلب او تر نننۍ ورځې پورې د عوه جلب انسان دروسانو او د کارمل د ډلې سره د هغه پورې تړلې شمالي ټلوالې په نمایندگۍ په پټه سره د کودتا طرحه جوړه او لاسلیک کړه او د همدغه پلان له مخې د بېرک کارمل د ډلې هغه لوړ پوړو چارواکو چې د ډاکټر نجیب الله د حکومت په وخت کې یې لوړ مقامونه درلودل، په دوه اړخیزه او څو اړخیزه رول لوبولو په دراما تیک او فلمي ژستونو سره ډاکټر نجیب الله بندي او د حکومت چارې یې شمالي ټلوالې ته وسپارلې. د ژنیو د خبرو په جریان کې د حکمیت اساسي صلاحیت چې امریکي په غاړه درلود او د روس له ماتې څخه وروسته پخپله امریکا او اروپا اعتراف وکړ چې دروس غوندې ناشکنه دښمن یې د افغانانو په زور مات، دروس پخواني آسیایي جمهوریتونه او شرقي اروپایي مملکتونه آزاد او امریکا یکه تازه د جهان شوه، خو په ډیرو خبرو سترگو او ډیر ظالمانه او جفاکارانه یې دا اعلان هم وکړ چې امریکا نور د افغانانو په کورنیو چارو لاس نه وهي او یا په اصطلاح مداخله نه کوي او هغه غیور افغان اولس یې، چې څو ورځې دمخه، ددوی لپاره مایه د مباحاتو وؤ، په ډیر خاينانه شکل څو پاتک سالارانو او وحشی بیگانه پرستو جنگي قوماندانانو ته یواځې لاس تړلې پرېښوده. د کابل ستر

اخلاقی بدعتونو باندې پیل وکړ او داسې ترخې او دشرمه ډکې حادثې رامنځته او دلخراشه منظرې جوړې شوې چې نه اسلامي نړۍ لپاره دمنلو وړ وې او نه پخپله افغانانو لپاره. طالبانو ورځ په ورځ په خلکو کې خپل ملاتړ له لاسه ورکړ. همدا سبب وؤ کله چې امریکا او متحدینو (اجیري شمالي ټلوالې) پرې حمله وکړه څوک یې په ملاتړ کې ونه دریدل. سره ددې چې مونږ په افغانستان د امریکا حمله غندو او هغه د بین المللی تعهداتو او اصولو څخه یو تیرې ګڼو، د طالبانو وروستي اعمال هم په هیڅ صورت سره د تائید نه وؤ. طالبان هم په یو حساب لیک، لوستي یادیرې، خو بدعتونو یې نه د اسلام او نه د فرهنگ سره سمون درلود او نه یې نن درهبرانو اعمال څوک تائیدولې شي. ددې ټولو خبرو سره سره کله چې مونږ اخبار، مجله او کتابونه لولو، رادیو، تلویزون، مصاحبې، بیانيې او گزارشونه اورو هیڅوک، هیڅ ډله او تنظیم دهیڅ ډول مسئولیت احساس نه کوي او نه ځانونه مسؤل ګڼي. هریو لکه د فلم لوبغاړې تل بري الذمه او د هر عمل جوګه ګڼل کیږي. په افغانستان کې هیڅ جرم لکه د پخوا په څیر مجرم نلري، افغانستان د بي مجرمه جرمونو ټاټوبې او هر مجرم په کې د تل لپاره بې ګناه ګڼل کیږي. نن هم په حقیقت کې د افغانستان حکومت، دولت او ټول واکداران بې ګناه مجرمان دي. قانون په حقیقت کې کله هم نه وجود درلوده او نه یې کله د واقعیتونو له مخې عملي بڼه درلودلې ده او د قانون د حراست مسئولین که عملاً موجود هم وؤ د فعالیت څخه یې څه نڅښې نښاني نه لیدل کیږي. سوال دا پیدا کیږي، آیا په اوسنیو شرایطو کې داسې قانوني حقوقي باصلاحیته مرجع شته چې مجرم او غیر مجرم سره تفکیک او مجرم په سزا

تناسب خپله او دخپلو متولیانو برخې پکې کولي او دغازی وزیر محمد اکبر خان تاریخی تفنگچه هم داوړیدو له مخې حمیدگل ته تحفه شویده. طالبان راغلل چې ددې ټولو بدبختیو تلافی وکړي، پاتک سالاري او قوماندان سالاري په افغانستان کې پای ته ورسوي، حق په حقدار و سپاري او بیا خپلو مدرسو ته ولاړ شي. کله چې ددوی د باندنیو چارو وزیر، د دوه نورو ملګرو سره المان ته راغلي وؤ او مونږ ورسره ولیدل، مونږ ته یې هم ډیرې ښې وعدې راکړې. مونږ ورته وویل ضرورت نه شته واک بل چاته و سپاری، خو طالبان په یواځې ځان دغه چارې سرته نه شي رسولې، ځکه ستاسې د کار ساحه معلومه ده. ښه به دا وي، واک له خلکو سره شریک او کار اهل کار ته و سپاری. په لومړیو ورځو کې دوی ځیني کارونه لکه د امنیت تأمین، د غل غدو مخنیوي، د شمالي ټلوالې او د ببرک د ډلې ځغلول چې غوښتل یې په ټول افغانستان د بازارک (پنجشیر) پاچاهي ټینګه کړي، د کوکنارو کرکله منع کول او داسې نور وکړل او ټول خلک ورته خوشحاله او برهان الدین رباني ورته مهیلانه د نجات ملائیکې وویل. دوی دغه ډول یوڅه کارونه سرته ورسول او دهیواد په داخل او خارج کې دیوڅه نیک شهرت څخه هم برخورداره شول لیکن خپلو مدرسو ته ستانه نه شول او نه یې واک له چا سره شریک کړ. په دوهمه مرحله کې دهغوی خارجي مرستندویانو، خو په حقیقت کې دهغوی رهبران، طالبانو ته په افغانستان کې د عادي سواد او علم، پوهې او کلتوري ارزښتونو له منځه وړلو پلان وړاندې کړ. طالبانو نپوهیږم ولي پدې کار کې د تأمل څخه کار وانه خيست او په عاجله توګه یې مذهبي او قهقرايي کلتوري او

بده مرغه تر اوسه موندې پیدا کړې او ۱، ۵ ملیارده ډالر چې منځمهاله ادارې ته د شپږ میاشتني دورې لپاره تخصیص ورکړې شوې وؤ تر اوسه یو ډالر نډې مصرف شوې او که مصرف شوې، پرځای نه دې مصرف شوې. دا پیسې ټولې د پردیو او د پردیو د غلامانو جیبونو ته تللي دي. حال دا چې دا پیسې بازگشت هم غواړي. ملا نصرالدین ډیر پخوا مړ دیې. دا د سیالانو (امپیریا لیستانو) پیسې دي او د سیالانو سره معامله سیال بدل او د دوی پیسې ورسره ملا متې سود هم غواړي او د همدې بار لاندې به د ابد لپاره ملا ماتې پراته اوسو. دي ته واي اولسي سیاسي فلسفه، د سیالانو لوبې، د سیال ژوند دود او دستور، او د موجوده غمیزي څخه د افغانانو د خلاصون یواځینی لار.

۱۲، ۴، ۲۰۰۲ م کال

ورسوي؟ ایا فکر نه کیږي چې په اوسنۍ وضعه کې به د مجرم په عوض، غیر مجرم په سزا ورسپړي؟ ایا فکر کوی چې مجرمین یواځې پخپله افغانان او که اساسي مجرمین بهرنیان او زوروران دي چې څوک یې په سزا قادر نه دي.. دا ټول زمونږ د جامعي ترڅه خو عیني واقعیتونه دي. باید ویي منو. قبوليې کړو. خدای خپل بنده گان د زمکې له مخ څخه نشي شړلې، اصلاً دا خدای خصلت او صفت نه دې. دا محض یو متل دې، مونږ څه کاره یو چې خپل خلک که ښه دي او که بد له ملک څخه وشړو. که غواړو چې خپل کور جوړ او وطن آباد کړو باید همدغه خامې بینې خټې پخی کړو او د افغانیتولنې حقوقي، علمي، اجتماعي، سیاسي، اقتصادي او داسې نور ټول با ارزښته جوړښتونه او ارزښتونه چې نن یې په هر بد نوم څوک یادوي د تار او پود څخه واخلو. همدغه یواځینې سیال عمل دې او همدغه یواځینی لار ده. بې لارې چې په لار کې له دې نه بله لویه سزا دهغه لپاره نشته. یواځې د همدغه لارې نور اولسونه روښانه افقونو ته رسیدلي او مونږ هم رسیدلي شو. نن چې د ملگرو ملتونو په نوښت په افغانستان کې د بیا ابادونې پروگرام د لاس لاندې دې باید ملاتړ یې وشي. دا یواځینې امکان او چانس دې، په دې شرط چې بین المللي تعهدات، اصول او نور ما تیفونه جدآ په پام کې وساتل شي. د تیرو کلونو تجربو وښودله چې مونږ پخپله په ځانگړې توگه نه ددی توان او استعداد لرو او نه غواړو ځانونه ورته ماده کړو او یا داخلي او بهرني دښمنان مو دغه کار ته نه پرېږدي. کومه سرمایه چې د نیک نیت له مخې د افغانستان د بیا ابادونې لپاره منل شوې باید د جذب استعداد مو پیدا کړې وې، چې له

په حقیقت کې دغه نوې فلسفي فکري نظر هغه وخت راپیداشو کله چې دشلمې پیرۍ په اتمه لسیزه کې د «عینیت فلسفه» تر عنوان لاندې لومړې ځینې مقالې او وروسته د دغه مقالو مجموعه په کابل کې چاپ او د پراخه ارزونې لپاره پخپله په افغانستان او پخواني شوروي اتحاد کې علمي اکادمیکو مؤسساتو او مقاماتو ته وړاندې شوه. خو له بده مرغه تر اوسه پورې یې په هکله لازم انتقادي نظر ندې لیکلې شوي. نوموړې مقالې به د همدغه خپرونې له لارې یو ځل بیا د یوڅه تغیر او تکمیل په راوستلو سره ارزونې ته وړاندې شي. ځکه دهغه وخت د شرایطو په پام کې نیولو سره په هغې کې یوڅه شخصي سانسور او نرمش رامنځته شوې وو.

دا خپرونه چې ټول سیاسي، ټولنیز او اقتصادي مسایل به په عام ډول علم څیړي خو په خاص ډول به د نوي فلسفي فکري نظر لار تعقیبوي. نو ځکه یې د «**حرکت**» په نامه نوموؤ. حرکت په عالم الاسباب کې د خدای د لوی علم د عامې قانونمندی او دهغې د ټولو خصوصي حالتونو په پروسه کې د ټولو پدیدو د ظهور او متقابلو اړونده مناسباتو د علت او معلول مسبب ګڼل کېږي. د لوی جهان موجود دې ځکه چې متحرک دې او متحرک دې ځکه چې موجود دې. دا جهان همغومره متنوع، متفاوت، رنګارنګ او متغیر دې لکه څومره چې حرکتونه متنوع، متفاوت، رنګارنګ او متغیر دي. دا جهان همغومره ابدي دې لکه څومره چې حرکت ابدي دې. لوی خدای د خپل لوی علم د عامې قانونمندی له مخې د لوی جهان او حرکت متقابل ابديت او موجودیت یو تړبله سره لازمي ابدي علت او معلول او همداسې قائم با الذات او خلل ناپذیر ګرځولې

حرکت

حرکت د یوې خپرونې نوم دې چې د مطبوعاتې نړۍ په ورشو نوي قدم ږدي. دغه نوم که پرون د شخصي یا کورني تخلص، نن د خپرونې دنوم او سبب ته د محترمو پوهانو او عالمانو په شریکه هڅه په نوي فلسفي فکري محور، نوي علمي څیړنیز متود او یا نوي فلسفي مکتب بدلېږي، په ټولو حالاتو کې د دغه فلسفي – فزیکي مقولې لوی جهاني تکویني ماهیت تل په نظر کې وو او اوس هم پدې عقیده یو چې حرکت د نوي فلسفي طرز تفکر نوم دې چې ټولې پدیدې او واقعیتونه یواځې د علمي منطق، استدلال او مناسبتونو له مخې، پرته له ذهنی ګریو په پوره امانت داری سره څیړي او د تل لپاره په علمي اصولو او قوانینو باور لري او ورته وفاداره پاتې کېږي.

دا نومونه به هیڅکله شخصي ځانګړې اړه ونلري او ویار به یې دهغه چا په نصب وي چې پدې لار کې زیات زیار وګالي، زیاتې بریاوې ترلاسه کړي او د دغه فلسفي نوي طرز تفکر د قوانینو او مقولود فورمول بند یو په سیستماتیک تشکل او دیوه نوي فلسفي مکتب دارګانیک علمي جوړښت په رامنځته کولو کې پایدار او چټک قدمونه واخلي. خو زما په عقیده دغه ډول پدیدې همیشې د عصر او زمان د جمعي شعور مظهر او د حي علی الفلاح پیغه وي چې یوه تاریخي مرحله په بله اړوي، د اولسونو د قیوداتو کړۍ ماتوي، نوې ساه او نوې ازادي ګاني وربښي نو ځکه یې ویار او ګټې هم جمعي او شریکي وي.

بر حق دین دي. په هغې پابند او کلک معتقد یو. د نورو ادیانو د پلویانو درناوي کوو او په مقابل کې یې د جبر او زور استعمال روا نه بولو او یواځې د «وما علینا الا البلاغ» اصل او حکم ته معتقد یو. خو هغه څوک چې په ناروا او سپین سترگتوب سره تروریزم، بنیادگرایی او یا بل هر ډول خرافات د اسلام دنوم سره تړي او پدې بهانه خپل ناروا سیاسي اهداف پر مخ بیایي زموږ لپاره هیڅکله دمنلو وړ ندي او پدې باره کې سپیناوې خپله ملي او اسلامي دنده بولو.

زمونږ افغانستان د ټولو افغانانو گډ کور بولو او کومې دښمنۍ او بې اتفاقیۍ چې دمغرضو هیوادونو او دهغوی د بړیڅو لخوا دورونو قومونو ترمنځ ایجاد شوي دهغې دله منځه وړلو او دوروری دباوري فضاء درامنځته کولو لپاره به هڅه کوو. مونږ پدې کلک باور لرو چې دافغان اولس خوشبختي، پرمختګ او پایښت په ملي وحدت کې دي. هغه به دسترگو دکسي په څیر دبین الافغاني او بین المللي منل شوو اصولو له مخې په پوره ایماندارۍ او تقوا سره ساتو.

مونږ دگاونډي، اسلامي او دنړۍ دټولو هیوادونو سره د بین المللي قوانینو او اصولو سره سم سیال مناسبات او دوستي غواړو او په دغه اصولو پابندي خپله ملي، اسلامي او بین المللي مسؤلیت او دین گڼو او دمتقابل لوري څخه هم همدغه ډول تقاضا لرو.

مونږ په بین المللي منل شوو قوانینو، اصولو، تعهداتو، منشورونو، پریکړو،... باندې دټولو لویو او وړو هیوادونو یو شان پابندي غواړو او داکارد بین المللي نیکو اړیکو، دتروریزم له منځه وړلو او نړیوالي سولې دتأمین عمده او اساسي اصل او

او یواځې دقضاء او قدردلوی علم دجبر او اختیار له مخې په هغې کې تغیر او تصرف ممکن گڼل کیدی شي.

پدې ورستیو وختونو کې په افغانستان او دهغې دباندي ډیري خپرونې خپریږي. هغه څوک چې په ایماندارۍ سره دغه کار سرته رسوي مونږ یې هرکلی کوو. ددغه خپرونو په سرخطونو کې معمولاً لیکل کیږي: بي طرفه، ازاده، مستقلة، ملي، اسلامي او داسي نور. مونږ ټولې دغه ډول پدیدي نسبي گڼو ځکه دلومړۍ ورځې څخه وایو چې مونږ هیڅکله بې طرفه نه یو. مونږ ټاکلې او مشخص هدف، طرف او ارمان لرو. زموږ طرف دهرڅه دمخه زموږ گران هیواد افغانستان، افغان اولس، دهغوی ملي گټې، منلي رسوم، عنعنات، عقاید او مقدسات او وروسته له هغې بین المللي او عام انساني تعلقات او تعهدات دي چې په پوره ایماندارۍ به دهغې پلوي او دفاع کوو او نور به هم دي کار ته اړ باسو.

د ازادۍ، استقلال او ملي موقف په باره کې زموږ نظر دادې چې دقضاء او قدردعام قانون له مخې مطلق مختار او مطلق مجبور وجود نلري او هر اولس، هر دولت او هر څوک پرته له امتیاز څخه مجبور او مکلف دي یو شان بین المللي عامه نظم، منل شويو تعهداتو، قوانینو او نور ماتیفونو ته غاړه کښیږدي. دسرغړونو په صورت کې به زموږ دریز دهمیش لپاره متقابل وي.

د ملي او بین المللي تناسب په سیالۍ کې به زموږ موضعگیری دتل لپاره د بین المللي اصولو او قوانینو په نظر کې نیولو سره سره د ملي موقف څخه د کلکې دفاع په طرف وي. اسلام زموږ دافغانانو او دیوه ملیارد څخه زیاتو مسلمانانو

یواځیني ضامن ګڼو.

دا څیرونه به په عمده ډول په پښتو او دري ژبو خپرېږي او
تښتې سبب به یې، سره د دې چې پښتو د اکثریت ژبه ده، بیا هم
یواځې پدې پورې اړه ولري چې څوک څومره او په کومه ژبه
خپلې لیکنې کوي او مونږ ته یې سپاري. هغه لیکوالان چې
زمونږ فکري لار پخپلو لیکنو کې په نظر کې نیسي او یا په
انتقادي ډول مونږ سمې لارې ته رهنمائي کوي مخکې له
مخکې کور و دانېورته وایو او د زړه له کومي مننه ور څخه کوو.

بې مجرمه جرم ؟ که بې گناه مجرم ؟

کاشکې زموږ د کوچنۍ نړۍ، کهکشانونو او انیورسیوم
په دې پراخه ورشو او لیري پرتو بڼه او تنسته کې، د فلسفي
او طبیعي دیالکتیک د قانونمند منطق په قوانینو او
قانونمندیو کې دغه ډول یوې کوچنۍ نمونې، مناسباتو او
دیالکتیکي مقولو وجود درلودلې؛ کاشکې په الهي
احکامو، آمو او هداياتو کې دغه ډول یوه کوچني مثال ته
چیرې اشاره شوې وای؛ کاشکې د بشري اصولو، قوانینو او
مناسباتو یا د افغاني ټولنې د خود گردانه دموکراتیک ژوند په
دود او پښتني تړو، تیږو، رواجونو، اصولو او زړو روایاتو
کې د دغه مفاهیمو د منلو په خاطر کومې نړۍ لارې چیرې وجود
درلودلې؛ کاشکې په نورو ټولنو کې هم بې مجرمه جرمونه او
بې گناه مجرمان پیدا کېدلې شوای؛ کاشکې چې هر مجرم او
د جزا وړ خدای په همدې نړۍ د خپلو اعمالو په جزا رسولې او
سپین مخې او تور مخې سمدستي معلومېدلې او بې عدله
عدلیانو او بې انصافه منصفانو ته د قضاوت حاجت نه پاتې

غزولي او افغان اولس به دومره ناروا او غیر انساني ظلمونه نه وې گاللي. خو په ډیر تأسف سره لکه چې وایي افغانانو نیم قران منلی او نیم نه، خودقیقه به داوي چې داځیني کسان یواځې هغه څه مني چې یې په گټه وي او سره ددې چې په افغاني او بالخصوص په پښتني خودگردانه ټولنیز ژوند دود، طرز تفکر او مناسباتو کې دموکراسي د ټولنیز ژوند د بنسټ تیرې گڼل کېږي، خو بیا هم د دموکراسۍ د کلمې منلو ته تیار ندي او کرکه ترې لري، دوی دغه ډول تغیرات بدعت گڼي، مخالفت ورسره کوي او همدلته د تحولاتو په مقابل کې د پښتني اصطکاک رېښه څښه ده. حال دا چې افغاني ټولنیز ژوند او دود عملاً داولسي دموکراسۍ په بنیاد ولاړ دي او اسلامي احکام او اصول خو هم د واقعي عملي عدل، انصاف او دموکراسۍ په معنا او مفهوم دي. په نورو ولسونو او بشري ټولنو کې دامعموله خبره ده، کله چې یو سیاسي ټولنیز شخصیت خپله سیاسي برنامه سرته ونه رسولې شي، یا دهغه برنامه د ټولنې په گټه ثابت نه شي، او یا حتا د پارلمان په وړاندې د خپلې اقتصادي، سیاسي او ټولنیزې کړنلارې څخه دفاع ونه کړې او یا په هغه د قانون څخه داندکه سرغړونې او یا دځیني انحرافاتو سره د مناسبت تش تور پرې ولگول شي، سمدستي خپله استعفاء وړاندې کوي او یا استعفا ته مجبورېږي. په نړیوال سیاسي ژوند او دود او دستور کې داهم معمله ده کله چې په ملي او بین المللي ساحه کې سیاستونه بنسټیز تغیر کوي ورسره سم سیاسي لوبغاړي هم بدلېږي او هیڅکله د پخواني سیاسي ملا پسې د نوي سیاست پلویان اقتداء نه کوي. د مثال په ډول چرچل دانگلستان صدراعظم او

کیدلې؛ لیکن خدای «ج» عادل ذات دي، انسان یې مختار پیدا کړي او د حساب وعده یې داخرت په ورځ ورکړېده. کاشکې پدې ځینو افغانانو کې لکه دنورو انسانانو په څیر یو څه انصاف او درک موجود وي او داخرت دورځې له حساب او د تاریخ د قضاوت څخه یې ډار درلودلې او پدې پوهیدلې چې داخرت دورځې حساب حتمي او د تاریخ قضاوت عیني دي. د خلکو د انظارو څخه هیڅ عمل نه پټ سرته رسیدلې او نه پټ پاتې کیدلې شي. خلک تل واقعیتونه همغسې چې دي دعامه قضاوت لپاره په خپله اصلي بڼه راپریاسي. پدې صورت کې به هم کله نا کله ځانته هم گوته نیول کیدلې، خو له بده مرغه مونږ افغانان تل پدې یوه خبره کلک ولاړ یو چې "زه یې ملا متولم خو ما ځان نه ملا متوه".

پخوانۍ عربي مقوله ده "لکل فن رجال" یا دا چې په نني عصر کې پروفیسونالیزم د اجتماعي نظم او عدالت اساسي اصل او ضامن گڼل کېږي نو کاشکې چې مونږ دغه اصولو ته لږ څه ارزش قایل وي او هغه څه ته مو لاس اچولې چې له وسعې مو پوره وي. لیکن افغانان سم سمکي دي هر کار دهر یوه له لاسه پوره دي. حتا دسرله پاسه لو ته هم تیار دي ولو که پزه یې پرې او مخ یې تور هم شي، د سرله پاسه لو کې دا ډول پښې معمول کار او حتمي گڼل کېږي. کاشکې یې د مسلمانانو په حیث الهي احکامو او نبوي ارشاداتو ته پوره غاړه ایښودلې او د قیامت دورځې له حساب او د خلکو له عیني قضاوت څخه یې ډار درلودلې او یا د دموکراسۍ د بشري منل شوو اصولو له مخې یې انساني متقابلو حقوقو او وجایو ته احترام درلودلې نو به دا دومره سترو گناهونو او نارواوو ته یې لاسونه نه

چې گوندې د افغانانو لپاره د روغې جوړې او سمون لارې چارې لټول په کار ندي. هغوی مخکې له مخکې دهغي دناجوړې چاره لټولې ده او دغه د "بې مجرمه جرم؟" که بې گناه مجرم؟" سرنوشت زمونږ د ټولنې ازلي برخه لیک او طبیعي خاصه ده.

حقیقت دادې چې نه بې مجرمه جرمونه او نه بې گناه مجرمان چیرې وجود لري. نه د دی نړۍ په مخ داسې مافوق انساني ټولنې پیدا کیدلې شي چې نه دې دالهي او نه دبشري منل شویو قوانینو او اصولو تابع اوسي. افغاني ټولنه هم کومه مافوق انساني ټولنه نده او هر جرم لکه په نورو ټولنو کې مشخص او ټاکلي مجرمان لري او هر مجرم د عامه نظارو څخه پټ نشي پاتې کیدلې او دقانون له مخې د جزا وړ گڼل کیږي. وایي "که غر لوړ دې په سړي لار ده" او که "شپه تور تم ده منی په شمار دي". نه تاریخ دومره فراموشکاره دې او نه خلک هغه څه هیرولې شي چې پخپله یې زغملي او پر ځان یې تیر شوي اوسي. نه د خلف د گناه کبارت د سلف د گناهونو د صغارت او بې گناهی. دلیل کیدلې شي او نه د گناهونو په کثرت، ټیل نا ټیل او تداوم کې د چا گناهونه لارډک او پتیدلې شي. هغه وخت چې لا خط او کتابت نه وو خلکو تاریخي واقعیتونه قرونه قرونه پخپلو ذهنونو کې ساتلي او راتلونکو نسلونو ته یې په پوره امانت درې او رښتینولې. سره سپارلي دي. که چا د چا په باره کې خوشبینۍ او خوشباوری له مخې مداحي گاني کړي، هنگامې او شاهنامې یې جوړې کړي او که یې د بدبینۍ ډنډوړې غږولي او غوښتلې یې دي په دروغود چا سر یتوب او شخصیت لوړ یا ټیټ کړي، تاریخ هغه دواړه یو له بل څخه تمیز کړيدي

دنړۍ مشهور سیاست مدار چې هدف یې دنازیزم ماتول وو. کله چې نازیزم په نړۍ کې ماتې وخوړله بیا د ورځني سیاست په عملي ډگر کې چا ونه لیده. میرمن تاجرهم دانگلستان صدراعظمه دکمونیزم سرسخته مخالفه وه. دکمونیزم د ماتیدو څخه وروسته د سیاست له صحنې څخه ووتله. دالمان صدراعظم او داروپا دسوسیال دموکراتیزم رهبر ویلی برانت تش پدې خاطر چې د دفتر په رئیس یې د خیانت تور ولگیده استعفا یې وکړه. حتا په پاکستان کې نواز شریف او میرمن بهوټو دواړه د ځینې نا وړه گټو او سیاسي اتهاماتو او یا رښتیني تورو له مخې استعفاء ته مجبور او قانون او ټولینزو اصولو ته د احترام اصل پر ځای شو. کاشکې چې زمونږ په اصطلاح اجتماعي - سیاسي شخصیتونه هم د سیاست پدغه ساده اصولو او پرنسیپونو پوهیدلې او غاړه یې ورته ایښودلې او د سیاسي سادو گانو غوندې یې فی البدیهه سیاسي قبلې، قریحې او ذوقونه نه بدلولي او یا زمونږ په اولس کې دا درک او قدرت وې چې هغوی یې استعفاء ته مجبورولي. یو متل دی چې "لمونځ مې قضاء کړ خفه پرې نه یم. خفه پدې یم چې خفه پرې نه یم". نو زمونږ د قدرت ټیکه داران کله هم پخپلو ناوړه او دشمره ډکو کړو نه خفه او نه پښیمانه دي. بلکه هغوی تل تازه نفسه او لکه د فلمی لوبغاړو هر نیک او بداو منفی او مثبت رول ته په هره جبهه کې چې اوسي، لوبولو لپاره لکه «پیش آهنگان» همیشه اماده دي. دا په حقیقت کې "مشت نمونه خروار" زمونږ د ټولنې او ټولینزو مناسباتو هغه ترخه واقعیتونه او حقایق دي چې نه یې سرې منلې او نه ترې انکار کولې شي. په سطحي نظر او کړو وړو سره حتما سرې دې نتیجې ته رسیږي

معلومېږي. خومره په اصطلاح لویو مسئلو کسانو خومره وړې او بې مسئلېته خبرې او دروغو صحنه سازی کړيدي. ډیرله دوی څخه هر کاره هیچکاره وو، نو ځکه دهرې لوبې لوبغاړي او تل یې ځانونه غیر مسئول او بری الذمه گڼلي دي. نه یې هغه وخت دخلکو او وطن په مقابل کې احساس دمستولیت درلودلې او نن هم داستنکاف، حماقت او بی مسئلې له مخې دخپل موقف څخه په دروغو دخپلې تېرې لپاره دفاعي لیکي. زما لپاره دژوند ډیری ترڅې شیبې همغه وې کله چې مې ځیني له دغه پنډو او ضخیمو کتابونو څخه لوستل. دې مجرمه جرمونو او بی گناه مجرمانو داستانونه ډیر اوږده، ډیر ملفوف او دروغو او تحریفاتو څخه ډک دي. هیله ده محترم پوهان او لیکوالان یې په خپله بزرگواری او حوصلمندي سره دعیني شاهدانو او تحلیل گرانو په حیث ولولي، وڅیړي، وارزوي، دروغ له رښتیاوو څخه جلا او په پوره امانتداری او تقوا سره یې تاریخ ته وسپاري.

نژدې ۲۶ کاله کيږي چې په هیواد کي یې جنگ دوام لري. ټول مادي او معنوي بینادونه او ټولینز ارزشونه ړنگ شوي. دوه میلیون شهیدان، یو میلیون معیوبان او دهغوی کونډې یتیمان پاتې دي. ټولې اقتصادي زیربناوې ړنگې او په خوا کې وړان وېجاړ هیواد، وږي، برنډ او بې کوره اولس او راستانه شوي بې سرنوشته مهاجرین راپغاړه دي. ددغه ټولو حوادثو او ناخوالو مسئولیت پخپله دافغانانو، ننني او پروني په اصطلاح دوست او گاونډي هیوادونو په غاړه دي. خو که هر چاته دغه پوښتنه راجع شي هر یوه یواځې ملي وطنپرستانه، نیک دگاونډی توب او یا نیک انترناسیونالیستي دین او رسالت ادا

پدې ورستیو وختونو کې ډیر کسان ډیر کتابونه، رسالې او مقالې لیکي او اخبارونه خپروي. دمثال په ډول مرحوم محمد صدیق فرهنگ، پوهاند ډاکتر محمد حسن کاکړ، محمدولی الکوزی، ډاکتر محمد عثمان روستار ترکي، ډاکتر حق شناس، ډاکتر محمد حسن شرق، محمد حسن کریمي، جنرال محمد نبي عظیمي، فقیر محمد ودان، مرحوم عبدالقدوس غوربندی، سلطان علي کشمند، شاه محمود حصین، غلام دستگیر پنجشيري..... او دالري نن هم دوام لري. له بلې خوا پښتانه یو څه لیکي، تاجک بل څه لیکي، اذبک بل څه او نور نور څه. هغه چا چې دعلمي اساساتو او متودولوژۍ په بناء واقیعتونه دتعصب، تحریف او ذهنگریو پرته په پوره امانت داری او تقوا سره جمع بندي او تاریخ ته سپارلې، هم یې خپل وخت ندې ضایع کړې او نه به دنورو وخت په لوستلو او عبثو خبرو ضایع شي. له بلې خوا په خپله واقعیني او علمي تهداب گذاری سره یې دخپل شخصیت درنه تیره دتاریخ په ودانۍ کې ایښي ده. خو هغه چا چې دتعصب، تنگ نظری او حسادت له مخې حقایق تحریف کړي او دشخصي، گروپي، قومي، لسانی، مذهبي، سمتي گټو درجحان په خاطر یې تری استفاده کړې اول خويي خپل وخت په عبثو او بې فایدې خبرو ضایع کړې او دلوستونکو وخت به یې په لوستلو او دحقایقو او جعلیاتو له یو تر بله په تیمز کولو سره ضایع کيږي او همداسې دتاریخ او دخلکو په محکمه کې یې د قضاوت لپاره دځان دمحاکمې په خاطر پخپله مستند اسناد پریښي دي. دغه لیکنې چې اکثراً یو دبل په مقابل کې شويدي خومره متضادي او خومره ترې دروغ او رښتیا له ورايه

غواړي، خوزمونږ سیاسي معاملگران، سیاسي دکانداران او په اصطلاح سیاسي رهبران د خپلو متولیانو د زړو او نوو ستراتیژیو، زړو او نوو سیاسي فلسفو له مخې خپلو مذبحونه هلو ځلو او نه ستړي کیدونکو منډو تړو ته دوام ورکوي. څوک د ایدیولوژیو، څوک د ژبي او سمت، څوک د دین او مذهب او څوک د نورو هر رنګ تنګ نظریو او تعصباتو له مخې بهانه گیري کوي او په هزار وسیله د خپلي بقاء او د افغان اولس د غمیزې عمر اوږدوي. پکار دادي د افغان اولس د نن ورځې مشکل ته ځواب وویل شي، د افغان غمیزې د ظهور اساسي علت پیدا او د هغې له مخې د دغه غمیزې د حل لارې چارې ولټول شي، نه دا چې په دغه خوږلن ایري بار شي ترڅو د جهاني انقلاب او بلا تشبیه زموږ د کوچنۍ نړۍ په قیامت او «Big Bang» «لویه چاودنه» باندې بدل شي. دشلمې پیړۍ په وروستی لسیزه کې د افغان اولس په فداکاری او قوت سره کمونیزم مات، سوږ جنګ او نړیوال انقطاب له منځه ولاړ او لکه چې پیشبیني یې شوي وه د ملګرو ملتونو د امنیت دشوراد پنځه فقریز پلان له مخې باید د افغانانو لپاره د احسن پاداش په حیث په افغانستان کې د دایمي سولې پلان عملي شوي وای. چې له بده مرغه ځینې داخلي او خارجي جنګ طلبه خاینو قوتونو په تباني سره دغه سولیز پلان شنډ او د کروز په راکټونو باندې د ځینې مشهورو ښارونو په ویشتلو سره یې په افغانستان کې د داخلي جنګ اعلان وکړ او افغان اولس یې د باروتو او وسلو د گدامونو له پاسه د ځنګل د قانون له مخې داخلي جانیانو ته لاس او پښې تړلې پریښود. امریکي اعلان وکړ چې نور د افغانستان په کورنیو چارو کې مداخله او

کړې او نن هم ورته تیار دي. هر څه چې شويدي یواځې بې مجرمه جرمونه او د اکسان ټول بې گناه مجرمان دي. خو د افغان اولس غمیزه پر ځای پاتې ده او دبې گناه انسانانو وژنه او ظلم او ناروا د پخوا په څیر دوام لري. پرون د کمونیزم او نن د دموکراسۍ د ډیرو وړاندې غیر عملي رویایي خوږو ارمانونو په خاطر. خود افغان اولس بچیان همدا نن، همدا لحظه یوې مړۍ وچي ډوډۍ ته ضرورت لري او دننني ظلمونو او ناروا څخه په اور کې ولاړ دي، یو د بل څو لا څه چې د خپلو بچیانو غوښتي خوري، د دې لپاره چې حد اقل یو بچي ورته ژوندي پاتې شي، نور بچیان خرڅوي او کله چې اوبه تر غړۍ پورته کیږي په نوبت سره یو تر بله قربانی ته حاضرېږي. هغه کوچنیان چې د دغه غمیزې په پیل کې پیدا شوي وو، نن د ډیرو غمونو څخه سپین گیري دي. بې شمیره کلونه د شرقي او غربي دموکراسۍ د علمبردارانو په حضور کې له یوې ورځې څخه بلې ته د بتر حالت په لور قدم پورته کوي، افغان اولس، واپه، زاړه، ښځې او نرد ځان او ملک د بې سرنوشتۍ په کره یي کې وریتېږي، څوک یې د «وودکي» او څوک یې له «ویسکي» سره نواله کوي او پاتې شوني یې افغان بې وطنه سیاسي معامله گران او سیاسي دکانداران او نمایشگران د خپلو خوشخدمتیو بانکتونو او محفلونو د ګرمولو په خاطر ځغلوې او یا یې زموږ د کعبې شریفې قسم خوړلي رهبران د خپلو نفلي روژو د روژه ماتي مابنامي پرې تودوي. ټول سوق الجیشي تاکتیکي او ستراتیژیکي مانورونه او موضعګانې او نامقدس قوتونه په نامقدس اتحاد کې د زمان د دجال تر قوماندې لاندې نن بلا تشبیه په افغانستان او سبا په ټول جهان کې قیامت جوړول

د اجتماعي ترکیب او کمی او کیفی لحاظه څخه بې محتوا او بې بنیاده د بن کنفراس جوړ او دپاچاهۍ تور مرغه د حامد کرزي په سر کښیناست. ملګري ملتونه، امریکا، اروپا، آسیا، استرالیا، جمله له څلویښتو څخه زیاتو ملکونو نظامیان او ملکبان افغانستان ته په اصطلاح د امنیت، بیا ابادونې، ... راغلل، د حامد کرزي موقتي، انتقالي او انتخابي دوري تیري خو پرته له خرابۍ، فساد، د افغان اولس د بد رنگۍ او بې عزتۍ د بل هیڅ شي درک ونه لګیده. وروسته به څه کیږي تر اوسه معلومه نده. هغه څه چي عیان دي: «په افغانستان کي ټول ارزشونه بي ارزشه شويدي؛ هیڅ جرم او ناروا مجرم نلري، جرمونه ټول بي مجرمه او عاملین یې ټول بي گناه مجرمان دي» !!!

لاسوهني نه کوي او اروپایان او نور عرب و عجم په خپله مخه ولاړل خو تربیه شوي اجنبي دستوري ډلي یې د بنیادي بربادۍ او خرابۍ په خاطر په افغانستان را دننه کړي. د کابل په هره کوڅه کې جداگانه حاکمیت او حکومت جوړ، سنگر بندۍ وشوې، ملي او شخصي شتمنۍ چور وچپاول، بې رحمانه او فجیعانه خپلمنځي جنگونو او فضیحتونو کې هیڅ کمې نه لیدل کیده، چاد چور او چپاول له لارې مالونه، چا د افغانان په وژلو او حلالولو جنتونه گټل او چا د خپلو تعصباتو له مخې یو پر بل خوا یخي کول. کله چې افغانانو په خپلو منځونو کې سره ښه وو هل، وټکول او سره وخورل، یواځي د کابل په ښار کې له ۷۰۰۰۰ څخه زیات یو تر بله قتل عام، د ۶۰۰۰۰۰ څخه زیات اواره او له ۷۰ فیصده څخه زیات د کابل ښار د ایرو او خاورو په ډیریو بدل شو، د طالبانو لښکر یې پري را داخل کړ. طالبانو هم په خپلو بدعتونو کې کمی ونه کړ، د افغانانو تر منځ پوره هډماتې راغې او یو ځل بیا د لیري او نژدي د ښمنانو خوا یخي په افغانانو وشول. یالا اقل دومره خو وشول چې د افغانانو په حق کې د امریکي په اصطلاح پام د بعدی پروگرام د عملي کولو په خاطر راواوړي. طالبانو چې نژدي سل په سلو خاوره نیولې وه او شمالي ټلواله ټوله د تاجکستان په کولاب ته اووختي وو، امریکایانو رابار، د ماشومانو څخه نیولي تر اتیا کلن پورې کماندويي دریشۍ ورپه تن او په سالنګ باندې رابنکته کړل. د B52 او د راکتونو بمبارد او دهرې خوا پوځي عملیات شروع او طالبان چې هیچایي د ماتې فکر او تصور هم نه شو کولې په معجزه اساء شکل سره د افغانستان له خاورې راټول اوله سرحد واورول شول.

ناسیونالیزم، انترناسیونالیزم، گلوبالیزم، کسموپولیتیزم.

ځینې کسان پدې باره کې دخپلو پخوانیو تعلقاتو، ملي او وطني مسئولیتونو او مناسبتونو ته په شا اړولو سره دخپلې وطني او اولسي ماضي ټوله نقده نپوهیږم په شعوري یا غیر شعوري ډول د گلوبالیزم دنسیه شعار په لوبه کې په یوه دوو ږدي او خپل دغه روش او "جرئت" دنوي عصر دشعار سره دمطابقت په دلیل سم عمل او د تیرو هیږدهو بنیاری نښه گڼي !! زما په نظر دغه ډول موضوعات تل د شک څخه ډک او د تأمل وړوي ځکه مې وغوښتل دهغې په مبادیو او الفباء باندې نه د تحلیلي مقالې په شکل بلکه دیوې یاد اوری او گوټنیوې په توگه بحث وکړم او بعدې ژوره څیړنه یې محترمو پوهانو ته وسپارم تر خودغه موضوع په هر اړخیز ډول وڅیړي او زموږ ځوانان په راتلونکي کې د دغه ډول موضوعاتو د تللو لپاره تل طلايي تلې له ځان سره ولري !

باید ووايم چې ژبنی کلمات، اصطلاحات، ترمنلوژي، مقولې، قوانین، پخپله ژبي، علوم، ادارې او اجتماعي سازمانونه او داسې نور د هرڅه څخه دمخه تاریخي پدیدې دي. نه بې وخته ظهور کولې شي، نه مخکې له وخته انحطاط مومي او نه له منځه ځي. ټولې پدیدې ابدې هم ندي همغسې چې د تکامل په پروسه کې د شرائطو په مساعدت سره رامنځته کیږي، د شرائطو د مخالفت په مبارزه کې انحطاط مومي. کله نا کله ځینې کسان دخپلو شخصي گټو د بقاء په خاطر د ځینې پدیدو بقاء ابدې کول غواړي او یا د تاریخي پروسې او شرائطو په خلاف د ځینې پدیدو دوخت څخه دمخه او قبلي ظهور په خاطر هڅې کوي. په دواړو حالاتو کې دا سم عمل نه گڼل کیږي. که څه هم اجتماعي - اقتصادي نظامونه او دهغې پورې اړونده ادارې سیستمونه او ارگانونه او علمي - تخنیکي انکشافات او امکانات او یا دهغې مطابق مدیریتونه، منجمنت او مناسبتونه هیڅوک هیڅکله پخپله نه تغیر ورکولې او نه ساتلې شي. دهر چا ټولې هڅې به په دې باره کې یواځې موقتي او گذرا بڼه ولري. زړې پدیدې به یو وخت نه یو وخت حتما جز د تاریخ او نوي پدیدې به حتما ظهور کوي. نه د غلامۍ او فیودالیزم اجتماعي - اقتصادي نظامونه څوک راژوندي کولې شي او نه د سرمایدارۍ نظام او سني غیر عادلانه مناسبات څوک ابدې ساتلې شي. نه څوک داوسني الیکټرونیکي برقي او یا د سوخت دمختلفو موادو نوي جټ، فوتوني او یا دهغې څخه په لوړه کچه ماشین الات او موتورونو څخه د سکرو د بخار ماشینونو ته مراجعه کوي او نه د گراموفون، رادیو، حسابي ماشین، تلویزون، کمپیوتر، دیسکیت، CD, DVD, موتر، طیارې

ظهور او تشکله ورځې څخه د شیطاني مافیایي قوتونو به
مکارۍ تعقیب کړې او نن یې د علم، صنعت او تخنیک په فوق
العاده انکشاف سره هراړخیز ګلوبال ابعاد پیدا کړيدي. نننې
ګلوبالیزم د سکندر مقدوني، دروم، عثماني، فارسي او عربي
امپراطوریو، چنګیز، تیمور لنگ، انګلیس او روس
دامپراطوریو د ګلوبالیزم سره کاملاً توپیر لري. په افغانستان
کې د روس شکست او په نړۍ کې د مونیپولار سیاسي - نظامي
اداری رامنځته کیدل، د ۲۰۰۱ کال د سپتمبر دیوولسمې
نیټې څخه وروسته د بین المللي تروریزم تر عنوان لاندې دنوې
نظامي ستراتیژۍ غوره کول او په ۲۱ پېړۍ کې د علم، صنعت
او تخنیک ډیر چټک انکشاف هغه عمده علتونه دي چې
ګلوبالیزم ته یې واقعاً ګلوبال ابعاد او دینامیزم ورکړیدی. ښه
به دا وی د ګلوبالیزم تاریخي ریښې او واقعی ماهیت یو ځل بیا
د عنوان شوو مقولو د هراړخۍ په پروسه کې ولټوو او بیا دهغې
له مخې دخپل عیني قضاوت لپاره لازم توکي او علتونه راټول
کړو. په اروپا کې د بورژوازي انقلابونو په بریالتوب، د صنعت
او تخنیک په انکشاف سره د فیودالي، قومي، قبیلوي
مناسباتو هډونه یو په بل پسې په ماتیدو او دنوي سرمایه داري
اجتماعي - اقتصادي نظام په تشکله سره نوي اجتماعي تشکله
د ملت، نیشن یا ناسیون په نوم رامنځته شو. د ملت د پدیدې
ظهور او د سرمایه داری اجتماعي - اقتصادي نظام تشکله یو تر
بله سره لازم و ملزوم او علت و معلول ګڼل کیږي. پرته
د سرمایه داري مناسباتو د استحکام څخه دملي مناسباتو تشکله
هیڅ وخت او په هیڅ وسیله ممکن نه ګڼل کیږي. سره ددې چې
ملي تشکله دنوې پدیدې او دبشري ټولني دنوې مترقي

راکت او نورو ډیرو زیاتو مصنوعاتو او لاسته راوړنو
دانکشافی جهته پر خټ حرکت ته څوک ضرورت لري.
ټولې پدیدې د هراړخیز او ټولنې د تاریخي اقتصادي، علمي -
تخنیکي او شعوري انکشاف په معینه مرحله کې ظهور کوي، او
نحطاط مومي او ځان تاریخ ته سپاري. همغسې چې مختلفې
ټولنې دانکشاف په مختلفو مراحلو کې قرار لري نو دنوموړو
پدیدو ظهور په مختلفو ټولنو کې هم همزمان نشي پېښیدلې او
ونه یو شان دهغې د منفي او مثبتو اړخونو څخه متضرر او
مستفید کیدلې شي. په همدې علت د دغه ډول مسایلو سره په
برخورد کې ډیر دقت او سنجش ته ضرورت لیدل کیږي. پورته
ما دا اجتماعي - اقتصادي انکشاف ځینې مقولي عنوان ټاکلې
دې. دغه کومه ساده هراړخیزې نده دهغې هره پورې د سلګونو
میلونونو انسانانو د سرونو په بیه ابادې شويدي او دهغې په
بنیاد کې د میلیاردونو انسانانو د غم، درد، ناکامو هیلو،
مایوسی او تور سرنوشت او بالمقابل د ځینو لګیو د وحشت
ظلم، ناروا او غیر انساني اعمالو کیسې او داستانونه خوندي
دي چې د بحر څخه څاڅکي ثبت د تاریخ ګرځیدلې او دابدلپاره
به دانسانیت په لمن د ننگ او بې ننگۍ تور داغ وي. دې کې
هیڅ شک نشته چې بشریت پخپلو ټولو هراړخیزه مناسباتو
سره د ګلوبالیزم په پروسه کې د تجانس او هم اهنګۍ په لور
تکامل کوي. خو دغه تکامل باید ارګانیک او انسان دوستانه
وي. نه دا لکه چې تاریخي واقعیتونه او حقایق یې شاهد دی.
دغه تکامل او انکشاف هیڅکله هغه لعنتي شیطاني یو طرفه
او یواځینۍ جاده نده کومه چې تر نننۍ ورځې پورې سترو
کاپیتالیستي، استعماري او امپریالیستي هیوادونو دخپل

ساتونکې او ضامن یواځې او یواځې اولس او د افغان اولس ملي وحدت گڼل کیدلې شی، کوم یوه چې د داخلي جنگونو او وروستیو حوادثو په موده کې د یرغل گرو او مغرضو هیوادونو لخوا په لومړۍ درجه د تجاوز هدف ګرځیدلې او سخت زیان من شوې دي.

رابطه شو د موجوده ګلوبالیزم په پروسه کې د ناسیونالیزم بینادې مؤثر او یو جانبه رول او تاثیر ته په سرمایدارۍ نظام کې د صنعت نسبي چټک انکشاف، د قبیلوي مناسباتو هډماتې، په ډیرو هیوادونو کې د ملي ټولنو او ملي مناسباتو سریع تشکیل او ورسره د ناسیونالیستي روحي راژوندی کیدل او تقویه کیدل واقعاً ځینی هیوادونه په ځینی نورو باندې برلاسي کړل. د سرمایداري نظام نوې اقتصادي لاسته راوړنې هم خوږې او تحرېک کړنډه وې. نظامي او اقتصادي برلاسي نوموړي هیوادونه د توسعه طلبۍ او اټلېتارسيستي زیاتې منفعتي سود جودبي ته وهڅول او ناسیونالیزم د خپل ظهور د لمر خاته څخه د استعمار او استثمار انگیزه و ګرځیده. د جنوبي امریکي، اسیا او افریقا لویي وچې داروپايي کوچني هیوادونو مستعمرې جوړې شوې، ځایي ا ولسونه د ټیټو او غیر نجیبو انسانانو په حیث په مرګ، غلامۍ او یا په ډیر نیک صورت او تصادف سره په شاقه دوامداره کار او زیار محکوم او د هغوی د بې شمیره کلونو د زیار او زحمت محصول، هست و بود په یوه ورځ چور او چپاول او پخپله زنځیر، زولانه او غراب لکه د حیواناتو په څیر بار او دنړۍ په ګوټ ګوټ کې د غلامانو په حیث وپلورل شول او هر ځای په شاقه کارونو و ګمارل شول. په لویه امریکا او ځینی نورو

تکاملي قدم او پورې ده او ننۍ ټولې لاسته راوړنې د همدغه نوې پدیدې محصول او معلول ګڼل کیږي او هر یو د نړیوالو څخه په خپلو ملي مناسبتونو ویاړي، وگورو چې څومره مونږ پخپلو ویاړنو او افتخاراتو کې حق په جانب یو. په بین المللي توازن کې د دغه نوې پدیدې ارزش باندې دقیق فکر کول او پو هیدل پکار دي.

پایداره، ارګانیک او عادلانه انساني بین المللیت یواځې د سیالو ملتونو د متقابلو مشترکو ګټو په بناء د عادلانه ذات البیني تړونونو او ارګانیک انتګریشن له مخې جوړیدلې شي. په وروسته پاتې هیوادونو لکه افغانستان کې چې اقتصاد، علم او تخنیک په کافي اندازه پرمختګ نه وې کړې، ملي جوړښت تشکیل نه وي موندلې، ملي وحدت نا پایداره او په بین المللي سیالۍ کې سیال اندول نشي ګڼل کیدلې او نه یې په دغه لوبو کې د کومې ګټې توقع کیدلې شي. په افغانستان کې مونږ د دغه ډول قمار نه جبرانیږو نكي نتایج، د بین المللی ظالمانه تقابل او د سړو او تودو جنگونو په موده کې په خپل هډ او پوست ګاللي او زغملي او نن هم د بین المللی قوتونو په موجودیت کې چې زمونږ لویه ملي غمیزه دوام لري هم د ملي ډیرو مهمو مسایلو په باره کې زمونږ ملي ضعفونه پوره څرګند دي چی مظاهريي پداسې حساسه تاریخي مرحله کې لکه دلویې جرګې جوړیدل، د اساسي قانون تصویب، د ملي اردو او ملي پولیس تشکیل، د ټولو افغانانو او بالخصوص د پښتنو او بلوڅو د حقو حقوقو او سرنوشت پورې تړلې د ډیورنډ د کرښې برخه لیک او نورو ډیرو مهمو مسایلو په هکله هیڅوک سترګې نشي پټولې او نه بې تفاوته پاتې کیدلې شي. زمونږ د ملي ګټو

خلاصې او د تجارت په مخ تړلې وې؟ نن هم د ازاد بازار، لیبرال اقتصاد او واحد گمرکی سیستم په شرائطو کې چې کله د دغه هیوادونو شخصي گټو ته خطر متوجه کېږي د نورو ملکونو په مالونو د ټولو موجوده قراردادونو او اصولو پر خلاف په یوه او بله بهانه تعذیرات لگوي او حتا بانکي سرمایي یې کنگل کوي. دا ډول مثالونه نه ذکر کوم ځکه چې کم نه دي. پدی ډول د ازاد بازار، لیبرال اقتصاد، واحد گمرکي سیستم، انترناسیو نالیزم او دننني گلوبالیزم بنیادهغه وخت دامپریالیستي ناسیونالیزم د مالي سود جویانه، ځانانه اتیلیتاریزم پواسطه ایښودل شوې، کله چې یې په اقتصادي-اجتماعي سرمایداري نظام کې اقتصادي برلاسې پیدا کړ او د ډیپوگانو دروازی یې نه تړل کیدلې، د خپل مال د محصول څخه د ډډې کولو په خاطر دغه اصول طرح او نور ملکونه یې په جبر د هغې منلو ته اړایستل. پدی ډول د بشري تکامل په پروسه کې دا د سرمایداري ناسیونالیزم ارتجاعی ترین غیر انساني شکل گڼل کېږي چې په مقابل کې یې د ملي ناسیونالیزم عادلانه مبارزه برحق عمل او د عادلانه، صلح آمیزه او پایداره انترناسیونالیزم او په سوله کې د ټولو اولسونو د ګډ پایداره ژوند او د بشریت ارګانیک گلوبالیستي انټګریشن یو اخیښ متضمن گڼل کېږي. تر څو چې پایداره، مطمئن ناسیونالیزم وجود ونلري د پایداره مطمئن انترناسیونالیزم منځته راتګ نا ممکن دي. د $17 \div 18$ پړیو څخه وروسته صنعتي سرمایدارۍ پرمختګ وکړ، ګوډامونه په صنعتي مالونو ډک او د تړلود دروازو تر شا تجارتي-اقتصادي سیاست مرکانتیلیزم په مناسباتو او شرائطو او منطقوی بازارونو او محیطونو کې

ملکونو کې د ځیني دغه قومونو څخه څوک د نموني لپاره نه پیدا کېږي او د وراثت سلسلې یې شلیدلې دي. په دغه وختونو کې د استعماري هیوادونو اقتصادي زیربنا غصب شوې او چور شوې طلا، نقرې، قیمتي تیرېو او نورې دارايي، د غلامانو، وسلو او مصنوعه اموالو فروش، دمخدره موادو ازاد قاچاق تشکیلوله او پولی سیستم او امکانات په طلا، نورو نجیبه فلزاتو او تیرېو ولاړو چې یو څو کوچنیو اروپایي هیوادونو راټول کړي او پخپلو بانکونو کې یې ذخیره کړي وو او د دې لارې یې هم دنړۍ د اولسونو لاس او پښې تړلي وې. نو هغه څوک چې د ملي او بین المللي مسایلو د تناسب، تعادل او نورو ارزښتونو د توازن په هکله سطحی او یو جانبه برخورد لري او استقلال، خپلواکي، ځمکنۍ بشپړتیا او ملي منافع د گلوبالیزم په لوبه کې په یوه دډۍ په اوښو شرايطو کې به یې سرنوشت لدې څخه هم بد ترویي. او دهغه کسانو څخه چې نن هم په افغانستان کې د ملي وحدت پر ضد دریزلري، غیر شعوري، ناخوداگاه او احمقانه په پټو سترګو انترناسیونالیستان چور شوي، د ازاد بازار، لیبرال اقتصاد، واحد گمرکی سیستم او د ټپه ورته مسایلو بې سوره ډولونه غږوي، زما پوښتنه داده چې ولې د دوی د ننني متولیانو اسلاف هغه وخت انترناسیونالیستان نه وو او نه یې غوښتل د نورو ملکونو تجارتي مالونو په مخ د ازاد بازار، لیبرال اقتصاد، او واحد گمرکي سیستم د قوانینو او اصولو له مخې د خپلو گمرکونو دروازی خلاصې او بالمثل معامله وکړي او یواځې د مرکانتیلیزم mercantilisme کلک پیروان او د وارداتو دروازی یې یواځې د غصب شوو او چور شویو مالونو په مخ

کله چي په افغانستان کې د شاکر د چيني سازۍ فابريکه جوړه شوه، جاپاني چيني توکي چې پخوا ډير قيمته خرڅيدل، قيمتونه يې ډير راټيټ او ارزانه شول، خو کله چې د شاکر فابريکه د رقابت د توان د نه لرلو په نسبت وتړل شوه، جاپاني چيني دوباره څو چنده نور هم قيمته شول. دوی دنړۍ ټول صنعت، تجارت، زراعت، انرژيکي منابع، دمخدره موادو قاچاق، داسلحې د توليد او فروش، لويه صنعتي، زراعتي، هويي، زميني او بحري ماشينري او توليدات پخپل لاس ونيول. دوی په نړۍ کې بين المللي بانکونه، شرکتونه، محاکم، استخبارات، دکنترول او تعقيب مرکزونه، بين المللي اداره "ملگري ملتونه" او د کسمو پوليتيزم سياسي تاکتيکونو او ستراتيژيکي طرحې عملي کول شروع کړل. دا په حقيقت کې په ۱۹ او ۲۰ پېړيو کې د استعماري او امپرياليستي سرمايداري نظام انترناسيونالستي گلوباليستي سترې لاسته راوړنې وې. د شلمې پېړۍ په ۶۰ کلونو کې دنړيوال استعمار ړنگيدل، دمستعمره هيوادونو ازاديدل او په شعوري يا لاشعوري ډول د سوسيالستي هيوادونو په خوا کېد هغوی دريدل او ددغه وخت په اصطلاح د مترقي جنبشونو څخه بې قيد و شرطه دفاع کول بين المللي سرمايداري نظام د ستر بحران سره مخامخ کړ او د سوسيالستي او کارگري جنبشونو اعتبار په نړۍ کې پورته ولاړ. پخواني شوروي اتحاد هم په لمړۍ مرحله کې په ځيني ساحو لکه فضا نوردې، نظامي او د ځيني موادو په توليد کې لکه فولاد، د ډبرې سکاره او نور، سترې برياوې حاصلې کړې خو په مجموع کې دشوروي دولت رهبري او حتا دشوروي

د دغومره توليداتو عرضه او خرڅلاو ممکن نه وو. دا کټ مټ د هغه وخت سره برابره وه کله چې دوی دناسيوناليزم په څره چپه سپاره وو، رابنکته او دانترناسيوناليزم روحیه او احساس يې قوي شو. په همدې وخت کې مشهور انگليسي اقتصاد پوهان ادم سميت (Adam Smith ۱۷۹۰ - ۱۷۹۳) او داویدريکاردو (Dawid Ricardo ۱۸۲۳ - ۱۷۷۲) نوي اقتصادي تيوري رامنځته کړې چې د اقتصادي - تجارتي ليبراليزم، کمپراتيف ارزشي سيستم، بين المللي ازاد تجارت او ازاد رقابت د شرايطو سره يې سمون درلود. همداسې په المان کې فريدريش ليست Friedrich List واحد گمرکي سيستم او د مقاييسوی قيمتونو تيوري رامنځته کړه. ددغه تيوريو په نتيجه کې بين المللي تقسيم د کار او بين المللي تجارت طرحه رامنځته او ددغه هيوادونو په عوايدو کې د پام وړ زياتوالې راغې او په حقه سره ويل کيدې شي چې اقتصادي گلوباليزم د همدغه وخت څخه شروع شو. دوی دنوي اقتصادي روشونو او قوانينو او بين المللي تخصصي تقسيم د کار له مخې با کيفيته مواد په ډير ارزانه قيمت توليدول او د ازاد بازار، ازاد رقابت، بين المللي تجارت د شرايطو له مخې چې پخپله يې طرحه کړې او په نړيوالو يې جبراً منلې وو، خپل توليدات ازادانه دنړۍ په ټولو بازارونو کې عرضه کول او د محلي توليداتو دروازي يو په بل پسې تړل کيدلې او بالمقابل نوموړو هيوادونو ټول توليدات او ټول تجارتي بازارونه دخپل مونوپول لاندې راوستل او پدې توگه په ۱۹ او ۲۰ پېړيو کې په ټوله نړۍ باندې ددغه هيوادونو نظامي، سياسي او اقتصادي امپراطوري حاکمه شوه. د مثال په ډول

داد دغه ډول نظامونو دناپایداری دریم دلیل گڼل کیدلې شي. زما په عقیده امریکې ته پکار دي پخپل داخلي او خارجي سیاست کې عمیق کیفی بدلون راولي او دا کار باید سر له همغې ورځي څخه شوې وای کله چې شوروي اتحاد ړنگ او امریکا په نړۍ کې یواځینې سترمونپولار آبر قدرت پاتې شو. خو له بده مرغه پرته لدې چې د امریکې په داخلي او خارجي سیاست کې هیڅ کوم کمی او کیفی مثبت بدلون راغې برخلاف د پخوانی شوروی اتحاد سره د سار په جنگ د شرایطو د بین المللی تقابل د پوټنسیال دخلاء څخه په استفادی سره په شرقي اروپا، مرکزي اسیا، بالقان منځني ختیځ او جنوب شرقي اسیا کې په پوره باصقین سره پرمخ ولاړل او د ۲۰۰۱ کال د سپتمبر دیوولسمې نیټې څخه وروسته د گلوبالیزم په نوي تاکتیکونو او ستراتیژۍ د مستعمار نوم "بین المللي تروریزم" تر شعار لاندې دنړۍ په ډیرو هیوادونو کې دخپل مستقیم نظامی حضور پر لور پرمخ ولاړل. گلوبالیزم د بشري ژوند په ټولو اړخونو کې عملاً نوي ابعاد او نوي جوانب پیدا کړل او په حقیقت کې گلوبالیزم په گلوبال گلوبالیزم یا سوپر گلوبالیزم باندې واوخت چې نه یې د امریکې د موجوده سوپر مونپولار ابر قدرت داخلي دموکراتیک موقف او نه په ۲۱ پېړۍ کې د بین المللي علمي، اقتصادي او اجتماعي انکشافاتو او مناسباتو سره سمون درلود. همدا سبب وؤ چې پخپله د امریکې په داخل کې د دموکراتو قوتونو او هم دنړۍ په گوټ گوټ کې او حتا د امریکې دنژدې انډیوالانو لخوا د شدید عکس العمل سره مخامخ شول او په میلیونونو انسانان د شدید اعتراض په نامه کوڅو ته راووتل او د امریکې ضد لاریونه یې اجرا کړل

ټولنې جمعي شعوري سطحه، علمي، تخنیکي او اقتصادي تولید پوټنسیال هیڅکله ددې جوگه نه وه چې دغه ډول یو عظیم جنبش په فکري، سیاسي، علمي، تخنیکي او اقتصادي لحاظ تغذیه، رهبري او په ځان پسې کش کړي. او که واقعیت وویل شي هغوی دخپل ځان د رهبري جوگه هم نه وؤ او حتا د دغه بین المللي موقف چې لږه موده یې تر لاسه کړې وؤ په ارزش نه پوهیدل او نه یې ماهیتاً ددې تقوا درلودله. نو ډیر زرد هغوی د پردې تر شا خیره ټولو هیوادونو ته څرگندیدله او ورځ په ورځ یې خپل دوستان له لاسه ورکول. خو کله چې یې په افغانستان خائنانه حمله وکړه افغانانو دغه دخټو بت درې وړې کړ او نن پخپله د ځان د راټولولو نه دې اولکه نابکاره بار د ټولې نړۍ لپاره عظیم پرابلم گرځیدلې دې. د پخواني شوروي اتحاد او سیوسیالستي نظام په ړنگیدو سره نړۍ عملاد امریکا په محور په یوه مونپولار نړیوال سرمایداري نظام او اداره باندې بدله شوه. دا ډول نظامونه، سیستمونه او پدیدې که اجتماعي دي، فزیکي او یا په بل هر ډول کمیت او کیفیت سره چې وي، که چیرې ذاتي متعادل او متوازن ماهیت ونلري دخپل یو جانبه عطالت په لرلو سره هیڅکله پایداره نشي پاتې کیدلې او عاجل ذوال یې حتمي گڼل کیږي. دبلي خوا سرمایداري نظامونه چې دیو جانبه مادي سودجویي په بنیاد منځته راغلي او پایي بقاء یې هم یواځې د جبر او زور له لارې ممکنه ده، چې دا دناپایداری دوه دلیل گڼل کیدلې شي او دریم دا چې په هغه نظامونو کې چې شخصي یو جانبه منفعت او مادي اقتصادي اتیلیتاریزم اساسي او عمده هدف او منظور اوسي بشري ټولنیز ارمانونه او پرگرامونه تل د پښو لاندې پایمال شوي او

هیوادونو د خطر احساس کاوه او خمیني هم یو وخت د امریکې د تائید وړ وؤ. اندریو یانگ د جمهور رئیس کارتر تر شخصي نمایندې او په ملگرو ملتونو کې د امریکې د هیئت رئیس پدې باره کې لیکي: "د خمیني نهضت د امریکې د آموزشی سیستم تر تاثیر لاندې منځته راغلې او دهغې څخه الهام اخلي. زه په اطمینان سره ویلې شم چې د ایران د انقلاب ارمانونه د جهان د بشر د حقوقو د نهضتونو د ارمانونو سره یو شې دي. کله چې دغه انقلاب بریالې شي جهانیان به وپوهیږي چې خمیني یو د قدسیانو او پاکو انسانانو زموږ د عصر څخه دې او په پای کې د گلوبالیزم او سني تشکیلات، اهداف، تاکتیکونه او ستراتیژي چې د سرماید اري نظام په نابرابر و شرائطو کې یې د ټولنې د قاطع اقلیت د شخصي خصوصي بیرحمانه سودجویي په بناء تشکل موندلې او بنیاد گذاري شوې او نن هم تعقیبېږي په هېڅ صورت سره د بشري ټولنې د ننني او راتلونکي ژوند د غوښتنو او ضرورتونو سره مطابقت نلري. لکه چې دمخه ما ورته اشاره وکړه گلوبالیزم هېڅکله هغه یواځینې یو طرفه جاده نده لکه چې ځینې کسان فکر کوي. گلوبالیزم په حقیقت کې د بشر د پیدایښت د لمړۍ ورځې څخه د خیر او شر، حق او باطل، ظالم او مظلوم، عدل او ناروا... او انسان او شیطان تر منځ ډیره اوږده او نابرابره تاریخي مبارزه ده چې د شرائطو په مساعدت او مخالفت سره په نننۍ گلوبالیزم منتج شوی او وروسته لدې د تاریخ د جبر او اوسني عصر د شرایطو د تقاضاوو په حکم په موجوده تشکیل او اهدافو سره له یوې ورځې قانوني ژوند حق هم نلري او هم دانن دهغې په ټولو بنیادونو کې باید ژور کيفي او کمي بدلون راوستل شي. Bernard von Plate د گلوبالیزم د اساساتو تر عنوان لاندې په یوه مقاله کې

موجوده علمي، تخنیکي او اقتصادي انکشافات معجزه کوي او په راتلونکې ډیره لنډه موده کې دهغې لاپسې ستر انکشافات نن ورځ په تصور کې هم راتلای نشي او هر ډول امکانات هر چاته په لاس کې ورکولې شي چې کنترول به یې دهیچا له لاسه پوره نه وي. له بلې خوا د دې کوچنۍ دنیاګۍ په خپله کې ظالمانو د ویره چاودیدونکي مواد ځای په ځای کړي چې نه یواځې دغه کوچنۍ کره به خوځو واري هواته دوږه کړي بلکه د مولانا جلال الدین بلخي په قول:

اگر برگیری یک ذره از جای فروریزد همه عالم سراپای
په ټول ماحول او کهکشانونو کې به زلزلې جوړې کړي. پدې کې هم هېڅ شک نشته او یو منل شوي حقیقت دې چې علمي – تخنیکي انکشافات ډیر چټک او بشري ذهنیتونه په مجموع کې دخپل زیات عطالت او کهنه پرستۍ له مخې دهغې پسې نشي رسیدلې او په تخمیني ډول دهندسي او حسابي تصاعد په تناسبونو سره یو له بل څخه وروسته پاتې کیږي، خوشته دې داسې ذهنیتونه چې د دغه انکشافاتو او نوو اوریو طرحې، ډیزاین او پیشبیني او پیشگویی کوي، واقعیتونه همغسې چې دي درک کولې او د بشري ټولنې د خیر او شر راتلونکې په دقیق ډول سنجولې شي. له بلې خوا لیدل کیږي چې بشري ټولنه په مجموع کې دوه ځانې شویده. د سپتمبر د پیښې عاملین اکثر د امریکې، انگلستان او بیا نورو اروپایي هیوادونو او سیدونکي وؤ. بن لادن هم په افغانستان کې دروسانو او کمونیزم په ضد د همدغه هیوادونو د قوماندې لاندې جنگیده او طالبان هم یو وخت د امریکې سره د سیاسي معاملې جوګه گڼل کیدل. صدام حسین د امریکې څخه وسلې ترلاسه کولې او د ایران پر مقابل کې جنگیده او یا په منطقه کې ترې ټولو

رهبري په خاطر به مصمم شوي اوسي. هغوی چې قرونه قرونه د بشري اجتماعي، اقتصادي، علمي او تخنیکي دینامیزم انکشاف پیشبیني او پیشگوښي کولې شي، هغوی چې ویني ۵۰ کاله پخوا چې ترانزستور یعنې نیمه هادي یا نیمه عایق کشف او نن یې په معجزه اسا ډول بشري امکانات د رادیو، تلویزون، تلفون، تلگراف، مخابراتي، فاکس، کمپیوتر، انترنیت او د ژوند په ټولو نورو ساحو کې په فوق العاده ډول لوړ کړي نو حتماً په دې هم پوهیږي چې اوسنې طرز تفکر او برخورد چې ځینې شیطاني کسان یې لري د ننني عصر د ایجاباتو، جمعي شعور او منطق سره هیڅکله نه سمون لري او نه ضرورت، هغوی تقریباً بشري ننني اوسباني لایتناهي امکانات او مادي زیرمې تصور کولې او بشري ټولنه پخپله عالي شعور او عالي انساني منطق دیوه واقعي خوشبخته مستقبل په لور رهبري کولې شي. هغوی حتماً پدې هم باور لري دغه بشري ټولنه چې دوه ځانې ده حتماً به بچي زیږوي او دغه نوي دلرمې بچي به حتماً دغه زړه لږمه سرتريايه خوري او په اصطلاح د امریکي جمهور رئیس په قول هغوی هیڅکله باید دې ته حاضر نه شي چې ننني بشري تمدن، بشري ټولنه او ورسره ځانونه په خلاصو سترگو د نابودی په لور رهبري کړي. ددې ټولو خبرو سره سره که بیا هم ځینې کسان د موجوده گلوبالیزم د شیطاني اړخ سره علاقمندی لري زه یو کوچنی مثال راوړم: په ۲۰۰۲ میلادي کال کې یواځې د شپږو پرمختللو هیوادونو لکه امریکا، جاپان، المان، انگلستان، فرانسې او هالیند یواځې ۲۱ د لویو شرکتونو عاید ۲۹۸۲ ملیارده ډالره شوي دي چې دهغې جملې څخه امریکا ۱۳۶۳، جاپان ۶۷۴، المان ۴۰۲ انگلستان او هالیند ۴۴۶ او فرانسې ۹۷ ملیارده ډالره

د گلوبالیزم په باره کې داسې لیکي: "گلوبالیزم دیوه داسې تکامل څخه عبارت دي چې په مختلف متضاد شکل سره پرې بحث کیدلې شي: دهغې دپلویانو لپاره گلوبالیزم په اوله درجه دیوه ډیر پرمخته اقتصاد په لورداسې یوه لاره ده چې د تجارت او رقابتي قیوداتو په ډنگولو سره په مخ ځي. خو دهغې دمخالفتو په نظر د دولتي اداري فعالیتونو په مقابل کې د بین المللي مخ په زیاتیدونکي مسئولیتونو راکمول دي" د گلوبالیزم په اوسني اهدافو، طرز تفکر، تاکتیک او ستراتیجی سره هیڅکله نننۍ او د سبا ورځې بشري ټولنه نشي اداره کیدلې. دهغې لپاره دمعقول طرز تفکر او منطق لرونکې اداره پکار ده. کله چې د امریکي جمهور رئیس په ناڅاپي توگه عراق ته سفرو کړ، سربازانو سره یې د ملاقات په وخت وویل "ایا د عراق خلک حق د امریکي دخلکو د گټو څخه دفاع وکړي؟" ایا د عراق خلک حق نلري چې په خپله خاوره کې دخپلو گټو او حقوقو څخه دفاع وکړي؟ همداسې د ۲۰۰۴ کال د فیبروري په څلورمه نیټه په یوه وینا کې جورج بوش وویل "پرمختللي هیوادونه نشي کولې چې په خلاصو سترگو هغه بهیر ته وگوري چې د پراخه وژونکو وسلو د استعمال له لارې د سترو گواښونو سره مخامخ شي". دا ډول خبرې کیدلې شي په شخصي لحاظ دیوه شخص شخصي نظر اوسې خو جمعي شعور او جمعي منطق هغه هیڅکله د منلو وړ نه دي. زه پدې عقیده هم یم د موجوده گلوبالیزم انساني عاملین په هره سطحه، هره ساحه او هرځای کې چې دي عادي او ساده خلک ندي. د ډیرو کمو شیطاني کسانو څخه پرته هغوی حتماً د عالي شعور، عالي امکاناتو خاوندان او دبشریت د عالي ارمانونو او د گلوبالیزم دارگانیك او سالم انکشاف او

یویشتمه پیری او دنړۍ اجتماعی - سیاسی نظام

د حضرت مسیح د زېږېدنې راوړو سته بشري ټولنې د ژوند په یویشتمه سلیزه قدم ایښې دي. خو د بشري ټولنې تاریخي دوره شپږزره کلن عمر لري. دا اجتماعي او فردي ژوند متقابل او متناسب عطايت او دینامیزم په نظر کې نیولو سره بشریت په یوه حساب د فزیکي، جسمي او شعوري بلوغ او د بلې محاسبې له مخې د نفس د ترکیبي مرحلې ته رسیدلې دي. فردي فزیکي او شعوري بلوغ زما په نظر د ټیټه ویل کېدې شي چې دیوه انسان د بدن اعضا په فزیکي لحاظ د فعالیت کافي کچې ته رسیدلي او سپې، او شعوري بلوغ به دا وي چې د انسان په پریکړو او تصامیمو کې عقل پر احساساتو برلاسي وي. که بشري ټولنیز جوړښت او جمعي شعوري کچې او معیارونو ته نظر و اچول شي د فزیکي او شعوري فعالیت ټول ارګانونه یې متشکل او د ننني وخت د غوښتنو او تقاضاوو سره سم د هر ډول فزیکي، منطقي او معقول فعالیت توقع ترې عملاً کېدلې شي. خو که دا پوښتنه راولاړه شي چې د بشري ټولنې په نړیوالو ذات البیني فعالیتونو، مناسبونو او تصامیمو کې عقل پر احساساتو

عاید درلود. یاد اچې په ۲۰۰۱ م کال کې امریکا ۱۲۴، انگلستان ۵۴، فرانسې ۵۳، بلجیم او لوکسمبورگ ۵۱، هالیند ۵۰، چین ۷۴، المان ۳۲، کاناډا ۲۷ ملیارده ډالره مستقیمه خارجي سرمایه گذاري کړیده. د اهرم دو یلو ورځې په راتلونکي هر کال کې د هرفي نفر او سیدونکي په سرد تحقیق او کشفیاتو په خاطر امریکا ۹۶۳، سویدن ۸۸۸، فنلیند ۸۴۸، سویس ۷۹۷، جاپان ۷۷۴، المان ۶۴۳، ډنمارک ۵۷۷، هالیند ۵۳۶، فرانسه ۵۱۸، اطریش ۴۸۶، بلجیم ۴۸۴، انگلستان ۴۵۳ ډالره سرمایه گذاري کوي. د ابه و سنجوؤ په افغانستان کې د فني نفر د کلني عاید سره وروسته د سنجش څخه که منطق اجازه را کړه په موجوده گلوبالیزم کې قمار و هلو ته به بلې ووهو. لیکن امریکا چې نن یواځینې نړیوال ستر آبر قدرت او لوی اقتصادي، نظامي، علمي او تخنیکي طاقت دې هم هر وخت په گلوبالیزم کې خپل او د بل مشارکت ته حاضر ندې او یا ووايم یواځې هغه وخت د ازاد بازار اصول مني چې یې گټه په کې وي او په نورو وختونو کې د نورو هیوادونو په تجارتي مالونو، تولیداتو، صادراتو باندې بندیزونه او تعذیرات لگوي او حتا د مملکتونو، شرکتونو، ټولنو او افرادو شخصي دارايي کنگل کوي او هیڅکله بهې گودره دغه د سریشو ډنډ او پلندی ته نه داخليږي. که بیا هم محترم هیواد وال غواړي خپلي ملي گټې پدغه تخته په یوه دو کښېږدي زه ورته برې غواړم. امید دې چانس او بخت ورسره یاري وکړي.

همیشه مثبت وي. نو د ۲۱ پېړۍ په موجوده او راتلونکي علمي، تخنیکي او اقتصادي امکاناتو او پدغه ډول یو طرفه تفوق طلبانه او خائنه سود جویانه طرز تفکر او برخورد سره زه موجوده تمدن د بشریت لپاره د عطف لور افق بولم او که چیرې نړیوال پخپلو کړو وړو او نظر کې تغیر رانولی د بشر د موجوده تمدن سقوط زه حتمي گنم خو بڼه به دا وي چې جمعي شعور پر احساساتو مستولي او نړیوال ددغه حتمي خطر او زوال څخه وژغورل شي. ټولنیز عالمان او څېړونکي وايي چې بشري ټولنه تر اوسه پورې نیمه لیونیانو رهبري کړې ده خو په یویشتمه پېړۍ کې چې د بشري ژوند ټول اړخونه او مناسبتونه به دقیقاً علمي میکانیزه بڼه ولري او یواځې مسلكي پروفیسو نالیستي اداره به دهغې د صیحي او سالمې رهبرۍ له عهدې څخه ووتلې شي او ددغه لیونیانو ځای باید وروسته له دې یا په شفاخانه او یا دارالمجانین کې وي او چارې باید د علمي منطق، عدالت او اجتماعي منل شویو اصولو او مقرراتو له مخې د عالمو او پوهو اشخاصو لخوا اداره شوي وای. لیکن سره ددې چې نړیوال د خپلو ذات البیني چارو د سمون او د چاپیریال سره د سالم انساني معقولو کړو وړو ټول عظیم امکانات په لاس کې لري بیا هم د ۲۱ پېړۍ شروع څوک هیڅکله په نیک فال نشي نیولی او تر نننۍ ورځې پورې هر څه ددې گواهي ورکوي چې د ټولو حوادثو انکشاف یواځې په منفي جهتونو پرمخ ځي. واک، اختیار او کنترول د بشري ژوند په ټولو ساحو کې عملاً د نړیوالې مافیا په لاس کې دې او ټولي چارې پخپله خوښه د خپلو گټو د تامین په غرض پرمخ بیایي او حکومتونه، دولتونه، اجتماعي سازمانونه او نورې هر ډول

برلاسي دې؟ ځوابيې منفي دې! شلمه پېړۍ د بین المللي علمي، تخنیکي، اجتماعي، اقتصادي هراړخیزو امکاناتو او مناسباتو د ټینګښت او چټک پرمختګ سلیزه ده خو که یو ځل بیا دا پوښتنه وشي چې ایا بشریت ددغه نوو امکاناتو او شرائطو مطابق د سلیم عقل له مخې کومه منطقي معقوله نتیجه گیری کړې چې څه ډول ددغه امکاناتو څخه د بشر د عامه ښېګڼو په خاطر استفاده وشي؟ ځواب بیا هم منفي دې! جهاني ټولنه او په خاصه توګه پرمختللی هیوادونه بې ساري علمي - تخنیکي، اقتصادي او هر ډول نورمادي امکانات او سترې غذايي زیرمې په واک کې لري. ایا دغه زیرمې او امکانات په معقوله او سالمه توګه د بشریت په ګټه مصرفیږي؟ ځواب منفي دې! جنگ یوه ډیره ناولې او داستعمار او استثمار له وختونو ډیره تورمخې پدیده ده. بشریت نن ټول امکانات دهغې دمخنیو لپاره په لاس کې لري چې قانوناً دهغې د ذهني او عيني عواملو جرړې د تل لپاره وباسي. ایا پدې باره کې هم څوک سالم نظر او فکر لري؟ داخل هم ځواب منفي دې! خو که داسې پوښتنه مطرح شي چې نن هم دنړۍ سرمایه داره هیوادونه، شرکتونه او اشخاص دبې مفهومه زړاندوزۍ او اتیلیتاریستي خائنه سیاست له مخې غواړي د نادره هیوادونو چې تر نننۍ ورځې پورې یې ټولې شتمنۍ چور شوي او اولسونه یې په ۱۰۰۱ بدبختیو اخته دي نور هم استثمار او ددې کار لپاره دناتو او وارسا د نظامي سازمانونو غړي هیوادونه چې اوس په یوه وندر تر لې او دننني مونیو لار نړیوال سیاسي سیستم په چوکاټ کې غواړي په نوی مدرنه کمپیوټري وسلو سمبال شي، ددې او دا ډول نورو پوښتنو ځواب به

له بدې نه د نیکۍ په لور بدلوي او لکه څرنگه چې دوی نن دا لوی جهان او ټول بشریت په لوی غضب اخته کړي او امکانات او واک یې لري، همداسې یې خوشبختۍ څښتن کړي وې او ځانونو لپاره یې د انسانانو په حیث دلویو او نیکو انسانانو لوی نوم گټلې وې. په غیر صورت کې که د دوی پیسې چې نن که ۱۰۰ میلیاردو سبا که ۱۰۰۰ میلیاردو هم شي ارزښت به یې په څه کې وي او ایا په ژوند به یې کوم مثبت تاثیر ولري؟

په ډیر تاسف سره چې نړیوال مطبوعات د دې مدعي او ډیر عیني شواهد داسې څرگندوي چې د ۲۰۰۱ کال د سپتمبر د یوولسمې نېټې ناوره او لعنتی پېښه د کوم چا دشومو اغراضو په خاطر یوه پلانیزه شوې ډرامه او په اصطلاح یوه "معمولي" کوچنۍ غونډې بهانه وه چې محض د څو زره بې گناه کوچنیانو، ځوانانو او سپین گیر، ښځو او نرو ژوند یې واخیست او د ځینو کسانو چې هیڅ قصور یې نه درلود بیلونو ه سربمالي د ایرو سره ایږي شوې، خو بالمقابل د ځینو نورو هغه ۱۰۰ میلیاردو به البته چې ۱۰۰۰ میلیاردو شوې اوسي او د چا پخواني نړیوال سیاست به نوې گلوبال دینا میزم پیدا کړي اوسي ترڅو د ځیني کړیو اتیلیتاریستي پالیسي ور سره نوې تحرک او ابعاد ومومي او دیویشتمی پیرۍ د امکاناتو او غوښتنو سره سم نوې گلوبالیستي ستراتیژۍ ته واړوي او په ټوله نړۍ باندې تحکیم لپاره یواځې یوه کوچنۍ غونډې پلمه جوړه شي. دا چې په زرگونو انسانان قتل عام، په ملیاردونو ډالر، تاسیسات چې د امریکا په خلکو پورې یې اړه لرله د DDT د پوږو غونډې هوا ته دوړه شول، یعنی چې ځینو و بایلله او نورو وگټله او نن د نړۍ په گوت گوت کې د بې مفهومه او نا

خبریه ټولنې هر چیرې او په هره سویه چې دي کاملاً بې وسعې او په حقیقت کې دهغوی د چارو او پلانونو پټ او ښکاره عاملین او د موجوده د نباله دار سريال کارتونیست او روبرو تر لوبغاړي دي. که چیرې دا خبره څوک دروغ گڼي نو په اوسنیو عظیمو ذهني او عیني بشري امکاناتو سره به یې د دغه بې مفهومه عظمت طلبۍ او سودجویۍ مخه نیولې شوې وای. نن د تولید عظیم امکانات او عظیمي مادی ذخیرې موجود دي خو د نړۍ نیم نفوس له لورې او سوء تغذي څخه رنج گالي، یخني او گرمي یې سر، ډډې او پښې سيزي او سره د دې چې تقریباً ټول نړیوال د دموکراسۍ مدعیان او د نړۍ په ډیرو هیوادونو کې سوسیال دموکراتیزم د دغه اولسونو د ژوند په ټولو ساحو کې د پراگماتیک واقعیت په حیث وجود لري، هیڅوک یې د درد نه دوا کيږي. که دوی وایي مونږ دخپلو ټولنو مسئولیت په غاړه لرو نو لطفاً دې ووايي چې د دغه هیوادونو شتمنۍ چالوټ کړي او نن هم گوندې هم دغه کسان دخپلو شتمنیو د سرپرستۍ واک لري؟ پکار دا وؤ، دغه کسانو دخپلې بزرگواری، هیومانیزم او دموکراتیزم چې دوی یې مدعیان او په اصطلاح باور باور پرې لري، د عمیق درک، فهم او عالي شعور په لرلو ټولو نړیوالو واقعیتونو ته د عدل او انصاف له مخې غاړه ایښی وای. دوی چې د سازماندې د لوی طاقت او قدرت لري او د نړۍ دلیری ستراتیژۍ او تاکتیکونو په باره کې وړاندوینه کولې شي او په دې هم ښه پوهیږي چې داننۍ وضعه هیڅکله پدې حالت نشي پاتې کیدلې او په معجزه اساس شکل سره به همزمان هر ځای په کومه نیکمرغه ورځ، چې ډیره به لیري نه وي، بدلېږي او بالاخره به د انسانیت د لوی نامه په خاطر خپله قبله

ډول ددغه دروغو د مشورې څخه درنښتیا دراولو په انتظار ناست دي. په افغانستان کې هم دادریم قرن او دریم وار دې چې په اصطلاح دوست قوتونه راځي او دځیني وطن پلورونکو او معامله گرو سره په تېباني کې دافغان اولس په سرنوشت لوبې کوي او ملنډې وېهي او نن هم همدغه معامله دوام لري. کاشکې داسې دوستاناو بېگانه پرسته افغانان مونږ ته خدای نه وې راکړي او نن یې هم راڅخه خدای زر واخلې. ځکه چې مونږ پوهیږو زموږ دغه "دوستان" پخپلو کورونو کې ډیر لوی لامنحله پرابلمونه لري. دوی هغه پرځای پرېښي او مونږ ته یې دمرستې لاس را اوږد کړي؟ دوی په زرگونو ملیارده کسر دبودجې او داسمان څخه لوړې دلويي غوښتنې ناولې ارزوگاني او دحرص او آزکڅوړې یې هم لاتولې تشې معلومېږي، دوی دهغې د ډکولو په خاطر راغلي دي. او بیا هم وایي له مونږ سره په ملیاردو ډالر کومک کوي؟ ددوی پخپلو ملکونو کې امنیت ندې تامین او هره ورځ چې یې بچیان مکتب، پخپله کار یا مغازې ته ځي په اصطلاح پرځانونو دشهدات کلمی وایي او دقیامت په ورځ دیبا لیدلو په امید سره رخصتونه اخلي. خو خپل ځوان بچیان یې رالېږلي چې زموږ امنیت وساتي؟ دا دود او دستور له پخوا معلوم او پایلې یې هم پوره څرگندې دي. دبل غولول په حقیقت کې دځان غولول دي. په ۲۱ پېړۍ کې بشریت دجمعي شعور بلوغ ته رسیدلې او علمي، تخنیکي او اقتصادي عالي انکشافاتو لوړ امکانات په لاس کې لري. نه شپه تورتم ده او نه مېي بې شماره. هرڅوک چې هرڅه کوي له اغاز څخه ترانجام پورې هرڅه څرگند دي. که چیرې د ۲۰۰۱ د سپتمبر دیوولسمې نېټې پېښه یوه دسیسه

څرگندو عنوانونو، نومونو او دلایلو په طرحه کولو سره بې گناه انسان وژنه، بشري کلتوري لاسته راوړنواو ارزشونو پڼگونه ترنا معلوم زماني او مکاني ابعادو پورې دوام لري، همدغه ډول طرحې په یویشتمه پېړۍ کې البته چې د امپریالیستي سرمایداري دموکراسۍ واقعي بڼه او څیره گڼل کېدلې شي. هو! فقط لکه د DDT پوږو غوندې. تر اوسه معلومه نده چې حقایق به دغه گناه دچا په غاړه واچوي.

همداسې په عراق کې دکیمایي، بیولوژیکي او ذروي وسلو دلیو ذخیرو او تولید په باره کې دامریکي، انگلستان، اسرائیلو او نورو استخباراتي سازمانونو ډنډوره هم یوه پوچه ډرامه او ددروغو هنگامه وه چې نړیوال عامه ذهنیتونه څرپړاو دوی خپل ماهیان ونیسي. دغه د مترقي غربي نړۍ په اصطلاح لویو انسانانو څومره لوی دروغ وویل او څو ورځې وروسته یې په اعترافونو خپل ټول هضم کړي له ځمکې بیرته وختل او یواځې په همدې ټوله معامله ختمه شوه، او چې ددغه دروغو په پلمه څومره بېگناه انسانان ووژل شول، څومره ښارونه او ملکونه ړنگ او ترکومه وخته پورې به دغه لړۍ دوام پیدا کوي، په دې هم ټول سترگې پټوي. دهمدغه دسیسه کارانو دسیسو او دروغو سبب نن هم په میلیونو نړیوال دهمیشني خطر او غم او درد سره مخامخ او دنړۍ په کنج کنج کې بې گناه کوچنیان، ښځې، نروژل کيږي او دسیسه کاران تل په نوي او نوي طریقو خپلو تاکتیکونو ته دوام ورکوي او هڅه کوي خپل یو دروغ اوفریب په بل دروغ اوفریب باندې سپین او رېښتني کړي او خپل څرگند اعترافونو باندې سترگې پټوي. دوی ټولو نړیوالو ته داحمقانو په سترگه گوري او نړیوال هم رنښتیا په احمقانه

دحل لار به هیڅکله پیدانه کړي او نه به افغانان له خپل عزم او هوډ څخه واپولې شي. مونږ نه پوهیږو امریکاییان کومه یوه غواړي؟ تروریزم د ډیرې ناولې پدیدې په حیث د ډیر پخوا څخه د بشر د سرنوشت سره تړل شوې او د ۲۰۰۱ کال د سپتمبر د یوولسمې نېټې څخه راپدې خوا یې نوي گلوبالیستي او سوپر گلوبالیستي ابعاد او جوانب پیدا کړي. چا دغه ناولې پدیده رامنځته کړې، څوک یې تمویلوي، ساتنه کوي او څوک ترې گټه اخلي. پدی باره کی هیڅوک نه غواړي سپیناوې راشي، ځکه چې خبره معلومه ده، خو عاملینو په سرگولاسونه ایښي چې مونږ څوک نه وینو گوندي مونږ به هم نه ویني. لیکن دمرگ قاصد یې دهر کور مخې ته، هره کوڅه او هر محل، موټر، طیاره، مکتب، مسجد، کلیسا او معبد کې درولې او هره لحظه هر سړی دځاني او مالي خطر سره مخامخ دي. سره ددې چې دوی د خپل حفاظت لپاره په ملیاردو ډالر مصرفوي چې باریي غریب خلک په غاړه اخلي، خوشک نه شته دوی چې د خلکو له انظارو څخه د ځان د پټولو په خاطر خپلې ایښي دي، همداسې پټې سترگې به تر هر چا دمخه د نابودی کندی ته ولیږي. ولې پدی باره کې فکر نه کيږي او ولې دیوه بین المللي سیمناړ یا کنفرانس په ترڅ کې نه توضیح کيږي او مسئولینو او عاملینو ته یې د انتقاد گوته نه نیول کيږي بیا هم ځکه چې خبره معلومه ده او د زور ورو د زور په خاطر نور هم په خوله د سکوت مهر گرځوي. په دې توگه د دغه ډول مسایلو او قضایاوو لست هرڅومره چې څوک وغواړي اوږدیدلې شي خو نتیجگري ترې یواځې یو ډول کیدلې شي:

— په ۲۱ پېړۍ کې د پخوا نیو زړو میتودونو له لارې ممکنه

او یوه پلمه وه خو ترشایي سترې قربانۍ، ځاني او مالي تاوانونه پریښی دي. ولې یې عاملینو ته جزا نه ورکول کيږي؟ ولې د امریکايي اولس د دموکراسۍ په دومره عالي معیارونو سره دومره بې وسعې دې او خپل غږ نشي پورته کولې؟ کله چې په عراق کې دکمیاوي، بیولوژیکي او ذروي وسلو موجودیت او جوړونو مسئله دروغ شوه او نن پدغه پلمه هره ورځ بې گناه انسانان وژل کيږي ولې دغه د جهان د سوسیال دموکراتیزم علمبرداران خپل غږ نه پورته کوي او ولې عملي اقدام نه کوي؟ ددې په عوض چې دغه دسیسه کاران دخپلو دروغو او د بیگناه انسانانو د قتل عام په تور په جزاء ورسپړي، په عراق کې دامریکايي ادارې مشران هره ورځ تور لستونه جوړوي او پرته د مدعي علیه، وکیل او مدافع او محکمې نور انسانان په اعدام او جزا محکوموي او حکمونه پرې عملي کيږي. په فلسطین کې دغه ډول تور لستونه د اسرائیلي مقاماتو لخوا هغه وخت خانه پُری کيږي، کله چې د اسرائیلو د توپونو، راکټونو، طیارو او ټانکونو قطار په کوم کلي یا ښار تیر شي او د مور په غیر کې بچې څخه نیولې تر سپین گري پورې مړي پر ځای پریږدي. داددموکراتیزم د کوم اصل او قانون سره برابره ده؟ امریکايي د بین المللي یواځیني حکم په حیث د افغانستان په قضیه کې د افغان اولس په وړاندې مسئولیت درلود. پخپله یې وویل افغانانو ته یې شا اړولې وه. اوس چې یې مخه کړي هم ده د واقعیتونو له مخې له مسایلو سره برخورد نه کيږي او غواړي اوس هم دخپلو ځولا سپوڅو حاکمیت وساتي، د دموکراسۍ ټول اصول له پښو لاندې کړي او او بشري ارزشونه بې ارزشه کړي. پدی ډول دغه قضیه او غمیزه قرونه دوام کولې شي خو

کړې وي چې د سلیم عقل پریکړو ته غاړه کیږدي خو
خودخواهي، حرص او آبه اجازه نه ورکوي. دابه دځان لپاره
مرگ او قیامت بولي، سترگې به پټوي او دخپل تخرگ لاندې
دکمه به کښیمنډي او نړۍ به لکه د سپتمبر په یوولسمه هوا ته
دوړه کیږي. خو داځل به ددغه اتش بازی نه کم نندارچي وي او
نه به څوک پدې بریالې کیږي چې یوه قطعه یادگاري عکس یې
واخلي.

نده بشري ټولنه، نوې اقتصادي نظام او نوي علمي - تخنیکي
انکشافات اداره او رهبري شي.

— په ۲۱ پېړۍ کې د قدرت، دولت او اتیلیتاریزم د لیونیانو
پر ځای باید د سالم عقل، شعور او منطق په بناء د عالمو،
پوهو او مسلکي باتقواء اشخاصو، پروفیونالیستي ملي
دولتي او بین المللي ادارې، سازمانونه او ټولنې جوړې شي او
له همدا اوس څخه پدې پروسه باید عملي کار پیل شي.

— په همدې ۲۱ پېړۍ کې نیم بشري نفوس له ولري او نیم
د ډیر مړښت، نیم د ډیرو پیسو دلرلو او نیم دنه لرلو له مخې
د خدای په لوی رنځ، درد او لوی غضب اخته دیاو له هرې ورځې
څخه بلې ته مشکل لاپسې زیاتېږي. که پدې باره کې یو څه
تعادل راوستل شی دواړه خواوې ددغه غضب څخه خلاصیدلې
شي.

— په ۲۱ پېړۍ کې به انساني ټولنه ډیر زر ستر او عظیم نور
علمي، تخنیکي او اقتصادي امکانات ولري. زموږ کوچنۍ
نړۍ پخپل کوچینوالي سره بې حساب مادي زیرمې لري او په
معقول تنظیم سره هر څومر ها ولسونه تغذیه کولې شي. له بلې
خوا بشري امکانات یواځې پدې کوچنۍ نړۍ هم نشي
محدودیدلې نو تنگ نظري او حرص ته هیڅ ځای نه پاتې کیږي
که چیرې دې او داسې نورو مسایلو ته توجه ونشي:

— په یوه ډیره ښکلې او رڼه ورځ چې نړیوال به کاملاً دهر څه
څخه بې خبره وي یو کوچنې معصوم ماشوم به دخپلو لوبو
د کمپیوتر له لارې نړیوال امنیتي سیستم ته داخل او غواړي به
لکه همیش د طفلانه جنگونو د لوبو ننداره وکړي او یا به همغه
میلان ټول او یا بې سده لیونې دوخت او زمان شرایطو مجبور

د حرکت لومړۍ کلیزه

درنو استادانو، پوهانو او دقدر وړ دوستانو! د حرکت خپرونې کارکوونکي دخپلې خپرونې دلومړۍ کليزې په مناسبت له تاسې محترمو څخه د زړه له کومې مننه کوي چې دغه کوچنې موديوه کال په اوږدو کې راسره په مادي او معنوي لحاظ وروزه، وپاله، لاس په لاس موراسره وگرځاوه او دهيوادوالو او نړيوالو په وړاندې مو په خبرو راووست او معرفي مو کړ .

حرکت په عالم الاسباب کې دلوی جهان دمادي پيدايښت، ابدیت او موجودیت مقوله ده. دا جهان ابدی او موجود دی ځکه چې متحرک دی او متحرک دی، ځکه چې ابدی او موجود دی. یعنې حرکت شکل دموجودیت دمادې دی.

حرکت دلوي جهان دپيدايښت، معرفت، افادې، کمیت، کیفیت او قانونمندی مقوله ده. دا جهان متحرک دی ځکه چې موجود دی او موجود دی ځکه چې متحرک دی، قانونمند دی ځکه چې د خدای د لوی علم له مخې قانونمند پېدادی. قانونمندی او موجودیت دواړه د حرکت مستلزم او مقید دي، یا په بل عبارت قانونمندی او حرکت شکل دموجودیت د وجود

او مادې گڼل کیږي. ماده قانونمنده او هره قانونمندی مادي ده. له مادې څخه وتلې قانونمندی وجود نه لري او ماده یواځې په قانونمند شکل سره وجود لرلې شي. هر حرکت په حقیقت کې د مختلفو خلقتونو د قانونمندی افاده ده. حرکتونه متنوع او مختلف دي، خلقتونه هم د حرکتونو د تنوع او اختلاف په اندازهمتنوع او مختلف دي. همغسې چې مختلف حرکتونه یو پر بل باندې بدلیږي او هر حرکت په انرژي باندې د بدلیدو له لارې په مختلف خلقتونه هم یو پر بل باندې بدلیدونکي دي. حرکتونه مختلفو

خلقتونو ته مختلف اوصاف او کیفیتونه ورکوي نو ځکه خو خلقتونه هم یواځې د مختلفو حرکتونو له لارې قابل د معرفت او افادې گڼل کیږي. دا لوی جهان څرنگه چې ابدی دی ځکه چې خدای ابدی دی نو حرکت هم ابدی دی ځکه چې حرکت شکل د موجودیت د وجود او مادې دی او دا هر څه د خدای د مقضی الامر ارادې له مخې ممکن گرځیدلي دي. کله چې حرکت دهرخلقت او پدیدې د اوصافو، خواصو، موجودیت، کمیت او کیفیت مبین او څرگندوی دی نو ټولو پدیدو او خلقتونو د اوصافو او خواصو د معرفت علت او مسبب هم گڼل کیږي. که دې مسئلې ته لږ څه نور څیر او ژور فکر پرې وکړو، نو وبه وایو چې دا ټول او خواص چې انسان ترې متحسس او متأثر دی، یا په بل عبارت احساس، ذهن، فکر شعور، عشق، مینه، خوند، رنگ او که په لنډ ډول وویل شي ټولي معنوي او مادي پدیدې او کره وړه د حرکت مستلزم او که لږ څه غیر دقیق وویل شي پخپله حرکت دي.

راشی چې خپل ذهن فکر او عملي کره وړه په همدغه د عالم

د خپلې فردي او جمعي عقیدې څخه دفاع کوو او د پردیو د تعرض څخه به یې ساتو. مونږ پخپله دخشونت، حسادت، زور زیاتۍ او جنگ څخه کرکه او نفرت لرو. پخپله به د دغه ډول عمل عامليږ نه گرځو او دنورو د دغه ډول عمل څخه به هم جلو گیري کوو. زمونږ لار د «وما علینا الا البلاغ» لاره ده. نور به هم دغه کار ته اړ یاسو او د تیري او تجاوز مخه به یې نیسو.

مونږ پخپلو چارو کې استادانو او شاگردانو ته ضرورت لرو چې استادان مو سمې لارې ته واړوي او شاگردان زمونږ د ستراتیژیک ارمان د ترسره کولو په خاطر زمونږ د استادانو څخه د راتلونکي ژوند اصولو، تفکر، قوانینو او مبارزې لارې چارې زده کړي.

مونږ پورته څه ناڅه پخلو نیمگړتیاو و اعتراف وکړ. پخپلو گناهونو اعتراف مشکل کار دې، ډیر کم کسان د دې کار شهادت او جرئت لري. مونږ به هم شاید ډیر څه پټ کړي او سي او یا به ورته متوجه شوي نه او سو یا دا چې "خپل عیب دولو منع دې" څوک یې نشي لیدلې. د بلې خوا مونږ ډیر خوشحالیږو چې زمونږ دوستان زمونږ عیبونه او نیمگړتیاوې مونږ ته په گوته کړي او مونږ پرې اعتراف وکړو.

خپرونه چلول ټولنیزه چاره ده او ټولنیز مادي او معنوي ملاتړ ته ضرورت لري. له بلې خوا درنو دوستانو مونږ ستاسې په ملاتړ او تکیه د علمي، سیاسي او کلتوري مسایلو د څېړنو او خپرونو تعهد کړیدې، په ځانگړي ځان دا ډول چارې هیڅکله سرته نه رسیږي. که تاسې زمونږ په خبرو کې رښتینولي گورۍ، که دخپروني مطالب ستاسې دارمان نماینده گي کولې شي او دخپروني سره یې موافق یاستی. نو

الاسباب د خلقت او موجودیت په اصلي علت او برهان متمرکز او د حق او حقیقت په واقعیتونو ځانونه پوه کړو. راشی د خپل شعوري درک له مخیې دغه لوی حقیقت، قانونمندی او واقعیت ته غاړه کښیږدو او د حقیقت او واقعیت د لاري لاریان شو. حقیقت او واقعیت د خدای دمقضي الامر ادې له مخې د حرکت او قانونیت مقید او مستلزم، د خدای د ټولو خلقتونو د خلقت مسبب گرځیدلي او همدغه لاري ته صراط المستقیم ویل شويدي.

مونږ د خپلې خپرونې د یوکلن کار د نتیجگړۍ په حیث ویلی شو، شک نشته چې مونږ به دناپوهۍ او ناقص درک له مخې غټې غټې خبرې کړي او سي، زمونږ خبرې به د کم تجربه گۍ په سبب دلیک او لوست دمروج دود او دستور سره برابرې نه وې، زمونږ لیکنې به د ډیرو پوهانو له سویی څخه ډیري ټیټې او لوستل به یې ورته د خپل وخت ضایع کیدل ښکاریدل، مونږ به نه وي کړې شوي چې خپلې مفکورې هغسې چې لازم وؤ افاده کړو او ډیرو لوستونکو لپاره به پرې پوهیدل مشکل وو.... او همداسې ډیر تخنیکي او طباعتي مشکلات او نیمگړتیاوې.

. مونږ په یوه خبره کې رښتیني او صادق یو چې حق به وایو او حق به پالو. مونږ به خپلې ملي او وطني گټې ساتو او دفاع به ترې کوو. مونږ خپلې شخصي گټې هیڅکله په نظر کې نه نیسو. خو که په جمعي گټو کې زمونږ شخصي گټې هم ساتل کیږي، دا مو طبیعي، انساني او قانوني حق دې. دا زمونږ د ژوند او مبارزې لار او ستراتیژیک ارمان دې.

فردی او اجتماعي عقیده مقدسه او دهر انسان طبیعي او قانوني حق او د تجاوز څخه مصئون منل شویده. مونږ به تل

لري. دغه کسان زموږ دروښنفکري قشر لويه سرمايه ده. مونږ دهغوی د لیل منو او احترامانه ترې هیله کوو چې که له مونږ سره یې شریک کړي او په ډیر جرئت درهنمایي په روحیه مونږ انتقاد، ترڅو د کجروی څخه نجات پیدا کړو او په را تلونکي کې مشترک اولسي او وطني دین مشترکاً په تفاهم سره ادا کړو. هغو کسانو ته چې پرته له کوم دلیل د حسادت له مخې مونږ سره هم غږې ندي، مونږ یې په مقابل کې د مخالفت دلیل نلرو او بیا یې هم تفاهم او ګډ ګټور کار ته رابولو

وطنپرستانه دین همدې چې دغه ډول اقدام دهر چاله خوا چې وي باید ملاتړ او بې شایبه مرسته ورسره وشي. که مونږ پوه شو چې زموږ اقدام زموږ د هیواد والو د نظر او په هیواد کې د عامه ګټو سره سمون نلري په هغه لحظه به یې په ټپه ودروو. مونږ په پوره صداقت هیوادوال په عمده ولسی او وطنی چارو کې شریک دریز او نظر ته رابللي، مونږ د تیرې فرهنگي تشې د ډکولو په خاطر د خپرونې له لارې د موضوعاتي سیمینارونو غوښتنه کړې او پخپلو محدودو امکاناتو مو خپرونه په ټوله نړۍ او افغانستان کې علاقمندانو ته رسولې ده. هیوادوالو، ډیرو پوهانو او دوستانو په رڼه ټنډه زموږ د دغه اقدام هر کلې کړې، ځینو آنې بهانې کړي، چوپه خوله پاتې شوي او پرته دیوه لاس د ګوتو په شمیر چې مونږ سره یې مادي مرسته کړې، او مونږ ورته کورودانې ویلې، دنورو دوستانو مرستې مونږ ته ندي رارسیدلي. هغو مشرانو، پوهانو او علاقمندانو چې مونږ ته یې لارښوونه یا و قلمي څیړنيزي علمي مرستې کړي، زه یې په ډیره قدردانۍ او کورودانې سره نومونه یادوم: محترم ډاکتر شاولي، محترم کانديد اکدميسن محمد ظاهر افق، محترم ډاکتر عبدالمحمد درمانگر، محترم ډاکتر عبد الصمد حامد، محترم عبد الرحيم هاتف، پوهاند محمد قاسم جمد، محترم عبد الاحد سرسام، محترم ډاکتر اصغر خیل منگل، جنرال محمد هاشم پوپل، پوهندوی حاجي محمد نوزادي، محترم توکل همکار، محترم امين الدين سعیدی، محترم محمد رحيم يوسفی او ډیرو نور دوستان او هیوادوال. خوشته دې ځینی کسان چې زموږ اقدام ته د شک، تنګنظری او حتا د حسارت په سترګه ګوري. هغیې به حتماً ځانته دلیل

ډول کړو وړې زموږ د اولس د بد بختۍ او وروسته پاتې والي اصلي عوامل جوړ کړي او په حقه سره نن د نړیوالو ترمنځ د سیال ژوند جوگه نه یو.

کومه ناوړه ستراتیژي چې موږ پرې بحث کول غواړو او په تاریخ کې د "لویې لوبې" په نامه یاده شوې، هغه وخت شروع شوه چې کله انگریزان دخپلو استعماري او استثماري اهدافو په لټه کې دهند لویې وچې ته ورسیدل او د تزاري روسی په مقابل کې د افغانستان په شمال شرقي، شرقي او جنوبي سرحدونو کې پریوتل او د قدمه په قدمه وړاندې تګ پالیسي یې اختیار کړه. پدغه منطقه کې نوموړې ناوړه ستراتیژي نوې رنگ او نوي ابعاد پیدا کړل او د منطقي ټول سیاسي انکشافات ترې ترننۍ ورځې پورې متاثر دي. داد هغه وخت سره هم متصادفه وه چې لاد تیمور شاه کورنۍ دخپل منځي دښمنیو څخه نه وه خلاصه چې د سردار پاینده محمد خان دکورنۍ سره په شخړو کې اخته شول او وروسته دغه عداوتونو بیا د سردار پاینده محمد خان د اولادې ترمنځ دوام پیدا کړ. افغان اولس د دغه عاقبت نا اندیشه امیرانو او شاهانو لخوا جبراً یو د بل په مقابل کې راپاخول کیدل، خپل منځي جنگونو ته اړ کیدل او دخلکو او هیواد سرنوشت د ناوړه تصادفاتو قرباني وؤ، داد هغه وخت سره هم متصادفه وه چې لومړې نړیوال جنگ پای ته رسیدلې وو او د نړیوالې سیاسي وضعې په مساعدت سره سترو اولسونو دخپل راتلونکي سرنوشت په باره کې تصمیمونه نیول او دهند په لویه وچه کې میشتو اولسونو هم هر یوه دخپل مستقبل لپاره مشخصې طرحې درلودلې او په رڼو سترگو، کامل شعور او متینو

ناوړه ستراتیژي او ناوړه تصادف

که ووايو چېې بشري تاريخ يواځې دسترو آبرقدرتونو د ناوړه ستراتيژيو او ناوړه تصادفاتو ناوړه لوبه او ډرامه، افغانستان د دغه ناوړه ستراتيژيو او تصادفاتو د تقاطع او تقابل محراق او ورڅخه د زېږنده حوادثو او وقايعو د آستوگنې مناسب ټاټوبې وو نو، اشتباه به مونه وي كړې. تل پردي جنگونه او مخالفتونه په موږ تپل شوي، پردي غمونه تل د افغان اولس په كور ميلمه او هر اشغالگر او دبد نيت خاوند د افغانستان جيوپوليتيک ستراتيژيک موقعيت دخپلو مخالفينو پر ضد د يوه مستحكم بالاحصار په حيث سنگر گرځولې او د افغانانو په وينو يې د جنگ او ربل ساتلې دې. بشري تاريخي دوره د افغانستان د جنگي تياتر په كيسو ډكه ده چې دنړۍ د جنگي تاريخ ستره برخه جوړوي. افغانانو تل له خپلې لمنې څخه او راخيستې خو پدې ندې پوهيدلې چې د دغه ټولو بد بختيو علتونه او جرړې د افغاني ټولنې ذات البيني ناوړه مناسباتو، وروسته پاتې والي او ناپوهۍ كې ښخې دي. افغانان د دې په عوض چې د حل لارې ولټوي د بدو عواقبو پرې دخپل قسمت په غاړه وراچوي او په پټو سترگو يې مني. دغه

له مخې يې مشخص سياستونه غوره کړل. خان عبدالغفار خان ، مهاتما گاندي، جواهر لال نهرو او محمد علي جناح دورخني سياست مشهورې څيرې او شخصيتونه وگرځيدل. افغانان دخپل مشر خان عبدالغفار خان په شاوخوا راټول خوددي په عوض چې په دغه حساسه او سرنوشت سازه مرحله کې دخپل استقلال، ازادۍ او د افغانانو د ملي وحدت اساسي مسایل په تاريخي، سياسي او حقوقي لحاظ مطرح او حل وفصل کړي، دخپل پخواني شعار "خدایي خدمتگار" دبیرغلاندي چي د انگریزي حکومت د اختناق په وخت کې يې غوره کړې وؤ، ودرېدل. د خدایي خدمتگار شعار خورا انسان دوستانه او هر مسلمان باید دغه ډول همیشني ذخیر ښیځنې او صاف او اخلاق ولري او بلکه د هر انسان شخصي عقیده او کړه وړه باید همدغه ډول اوسي، د خدایي خدمتگار شعار په هېڅ صورت سره د هېڅ ډول سیاسي ارمان، هدف، مسئولیت، تعهد، تشخص او مبارزی څخه نماینده گۍ نه کوی، نو افغانان هم دهند د لويې وچي د ټولو اولسونو د عامو او سراسري قاره يي ازادي خواهانه اهدافو کې ښکېل پاتي شول او تر نن ورځې پورې دخپلو مشخصو او ټاکلو ارمانونو او اهدافو په ترلاسه کولو کې بې برخې پاتې دي. په کار دا وؤ چې افغانانو هم په دغه مشخصه سياسي وضعه کې د مشخص هدف په خاطر مشخصه سياسي لاره غوره کړې وې او د هر څه دمخه يې خپل حياتي هدف او ارمان پخپل قابو کې راوړې وې، ځکه چې مهيل دښمن په منطقه کې خپل راتلونکي پلانونه اگاهانه او زیرکانه تعقيبول او خپل اساسي رقيب يې يوه لحظه هم له نظره نه شو غورځولې او بلکه دټولو ځايي قومونو ذات البيني

قومونو سره يې دراتلونکي په لور قدمونه اخیستل. افغانان ددې په عوض چې دسليم عقل له مخې په نړۍ کې دآزادۍ، حق او عدالت دلاری ستر مبارز علامه سيد جمال الدين افغان په شاوخوا، چې لا په افغانستان کې وؤ، راټول او په پوره مسئولیت او دقيق سنجش سره راتلونکې تگ لاره غوره او ټاکلې مشخص هدف او ارمان ولري او دخپل سياسي تشخص مطابق سياسي دريځ اعلان کړي، نوموړې ستر نړيوال سياست مداريې دخپلې خاورې او پلرني ټاټوبي څخه وتلو ته مجبور خپل منځي دښمنيو ته يې دوام ورکړ او نتيجه يې داشوه چې افغان اولس دخپلې خوشباوري او دهغوی دتش په نامه مشرانو دخودخواهۍ او عاقبت نا اندیشانه اعمالو په نتيجه کې دناوړه تصادفاتو ښکار او درې واري د دښمنانو ديو جانبه جبري پلانونو له مخی يې خپې ستراتيژيکي منطقي له لاسه ورکړې.

په ۱۹۱۹ کې کله چې امان الله خان داستقلال اعلان وکړ اود هند د لويې وچې په شمول اکثر قومونه په کامل اتفاق او پرته له تبعيض دهغه په ملاتړ راپورته او کيدلې شول ټول تصاميم ددغه لويې وچې د قومونو د غوښتنو سره سم ونيول شي. له بده مرغه امير امان الله خان دخپلې کورنۍ، دربار او نورو مرتجعو ډلگيو د مخالفت سره مخامخ شو، افغان اولس يو ځل بيا دناوړه تصادفات قربانی او راتلونکې ټولې پریکړې دانگریزانو په خوښه نيول کيدلې. ددې ټولو خبرو سره سره د افغانستان استقلال بې تاثيره پاتې نشو او دهند په لويه وچه کې يې سياسي وضعې ته ستر بدلون ورکړ. اولسونه بيدار او دخپلو مشرانو په شاوخوا راټول شول. دخپلو مشخصو اهدافو

هغوی دغه حوادث خپل سلیم عقل او وجدان ته دمراجعی او ملي تړون او پیوستون په قوت او سنجش سره دگذرا پدیدې په حیث په ممکن اقل زمان کې له خپله سره اړولی او د راتلونکی لپاره یې دهغې په مقابل کې لازم تدافعي تدابیر نیولي دي .

دافغانانو داولسي قیام په نتیجه کې دپخواني شوروي اتحاد په ړنگیدو، په نړۍ کې دامریکي دنړیوال یوقطبي سیاسي سیستم په رامنځته کیدو او د ۲۰۰۱م کال دسپتمبر دیوولسمې نیتې دپېښې وروسته دامریکي "نیک نظر" یو ځل بیا دافغانستان خواته شويدي. رښتیا چې امریکا په سیاسي لوبو کې دایمي دوستان او دښمنان نلري او په ډیره اسانۍ یو دبل ځای نیولې شي. امریکي او پاکستان په نوي تعهداتو سره پخواني تعهدات راتینګ او دشمالی ټلوالې سره په نوې معاملې کولو یې په افغانستان کې دطالبانو حاکمیت ته په معجزه اسا شکل خاتمه ورکړه او په منطقه کې یې خپل حضور تثبیت کړیدی. د تروریزم پر ضد تش په نامه نړیواله مبارزه شروع او په سوق الجیشی وضعیتونو کې بنیادي تغيرات رامنځته شول. سیال اولسونه دنوؤ ستراتیژیکي وضعیتونو مطابق دخپلو جمعي گټو په خاطر نوې موضع گانې اشغالوي اما افغانان دجمعي سود او زیان سره په پوره بې تفاوتۍ دخپلو شخصي گټو لوبو ته دوام ورکوي وتل دا هیروي تر څو چې جمعي گټې مصئوني نه شي شخصي گټې هیڅکله مصئوني نه شي پاتې کیدلې .

نړیوال، پاکستان، ایران او نور گاونډیان دافغانانو او په خاصه توګه د پښتنو او بلوڅو قومونو په هکله نوي او نوي

تضادونو څخه یې د افغاني قضیې او افغانانو په مقابل کې د سپر په حیث استفاده کوله. همدا سبب وو چې پښتانه او بلوڅ قومونه دخپلو حقه حقوقو څخه بې برخې پاتې شول او تر نن ورځې پورې داستعمار ټول تکتیکي او ستراتیژیکي پلانونه په همدې محراق متمرکز او نن هم که افغانان د سلیم عقل له مخې خپل اهداف تشخیص نه کړي او لازم تصمیم ونه نیسي، دغه ناسور زخم به تر ابده پاتې وي. نن چي په افغانستان کې بین المللي قوتونه په اصطلاح د سولې، امنیت او بیا ابادوني په خاطر حضور لري او په ظاهر کې که هر ډول منډې ترې دوام لري، خو په حقیقت کې دزازه استعمار زړي ستراتیژۍ له هغه ابتدا څخه تر نن ورځې پورې اندکترین تغیر ندې کړې او دپخوا په څیر دوام لري. پاکستانی حاکمانو همیشه دافغانانو په مقابل کې دډیر تشدد څخه کار اخیستې، بې گناه انسانان یې وژلي او حتاد عادي قانوني حقوقو څخه یې بې برخې ساتلي دي. زه نپوهیږم دکوم سحر، جادو او مسمریزم له مخې افغان مشران نن هم یواځې دعدم تشدد او بلکه دتسلیمۍ په سیاست د پخوا په څیر کلک ولاړ دي. په داسې حال کې چې پاکستان دافغانانو په مقابل کې یواځې د تشدد څخه کار اخلي او هغه افغانان چې په پاکستان کې اوسیږي د عادي قانوني حقوقو څخه هم محروم دي. شک نه شته چې داستعمار لاندې سیاستونه تل په سینه پراته وي خو هیڅ یوه اصیل افغان خپل غلیم هیڅکله نه دې په گوندو شوې وتل یې "په گوندو دژوند کولو څخه په ولاړې مرگ سل واری بهتر گنلې دې".

باید ووايم چې نه یواځې افغانان بلکه نور اولسونه هم دناوړه ستراتیژیو او ناوړه تصادفاتو معرض گرځیدلي دي. خو

دا وؤ چي ديوې دولتي اعلاميې پواسطه ورته قاطع ځواب ورکړې شوې وای، بر خلاف دغه بیګانه پرستانو ته ددې زمینه برابره شوه چې لاپسي د ملیو نو نو انسانانو د حقه حقوقو او سرنوشت په هکله دخپلې ناولې خیتې ناولې خبرې وکړي. دا ډول تصمیمونه معمولاً د مسؤلو کسانو لخوا په معین وخت کې نیول کېږي او عمل پرې کېږي. زموږ ګاونډیان دې په موجوده گذرا وضع نه غولېږي او نه دې دا ځیني کسان تاریخي مختوری ته غاړه ږدي. په خپله وېږي په اولس کې شپې سبا کولې شي، خو تاریخي مختورن ته په اولس کې د شپو تیروولو حق هیڅوک نشي کولې. ښه به دا وي زموږ ګاونډیان او بل هر څوک زموږ په دوستۍ محاسبه وکړي نه زموږ په غلامۍ! په ساینس کې ځینې قضا یا تعارفات ګڼل کېږي چې ثبوت او توضیح ته یې ضرورت نه لیدل کېږي. د ډیورنډ په څیر مسایل هم سیاسي تعارفات او بدیهیات دي، دحل لاریي معلومه او هغه داغنانو حقه حقوقو ته غاړه ایښودل دي.

ځیني کسان وایي سیاست چټله لوبه ده. رښتیا ده چټل سیاست مداران چټله لوبه کوي. خوزه وایم سیاست علم دې، سیاست منطق دې. سیاسي لوبې یواځې په علم او منطق سره دحل لار پیدا کوي. پور په ورکولو، حق په ادا کولو او سیاسي مسایل یواځې دمنل شوو عادلانه اصولو، قوانینو او حق ته په غاړه ایښودلو د حل لار پیدا کولې شي. زه داسې مثال نشم وړاندې کولې چې کومې سیاسي لوبې دې دچټلو، غیر عادلانه او د چا د شخصي مغرضانه غوښتنو او امیالو د پوره کولو له مخي دحل لار پیدا کړې وي.

هره سیاسي پېښه حتماً د سیاسي حل لار لري. ځیني کسان

تصامیم نیسي او نوې ناوړه ستراتیژۍ غوره کوي عملي کول یې غواړي. هغوی خپل مغرضانه او آزمندان پلانونه هیڅکله د چا څخه پټ ندي ساتلي او نن هم دغه شوم پلانونه هر چا ته څرګند دي او ټول بېګانه پرسته افغانان هم دپخوانیو امراضو او ډیرو نورو نیمګړتیاوو په سبب دهغوی لپاره دناوړه تصادفاتو زمینه سازی او جاسوسي او په پټه لارې او ګودرونه ورته په ګوته کوي.

دبن د بې مفهومه او بې بنیاده دغونډې څخه وروسته په ډیرو سترو ملي او وطني مسایلو کې لکه دبن دغونډې دپریکړو په عملي کیدو، اضطراري لویي جرګې، داساسي قانون په جوړولو او تصویب، دولسمشرۍ په ټولټاکنو او داو لسي، مشرانو جرګو او ولایتي شوراګانو په ټاکنو کې دځیني افغانانو دبی تفاوته، غیر مسؤلانه، غیر واقعینانه او دپړدیو په ګټه موضوعګیریو دپړدیو د زغردې لاسوهنې زمینه برابره کړه. پاکستان چی د افغانانو دپنځه ویشټ کلنې غمیزي په اوږدو کې خپل خیر زموږ په شر او بدبختۍ کې لټولې، ددې وضعې په درک سره یې اشتهالا پرسیدلې او یو کړت یې سفیر دبی بي سي سره په مرکه کې، البته دخپلو متولیانو په ملاتړ، د ډیورنډ دکرښې په باره کې دخپل صلاحیت څخه پورته غیر مسؤلانه خبرې وکړې او د ۲۰۰۵ م کال دسپتمبر په میاشت کې پخپله پرویز مشرف دغه ډول غیر سیاسي او غیر دیپلوماتیک اظهارات تکرار کړل. ددې سره سم ځیني بیګانه پرسته دولتي مسؤلینو، سیاسي مبصرینو دتلویزوني او رادیويي پروګرامونو، ګردی میزونوله لارې ددښمنانو په ګټه متذبذب سیاسي بحثونه، دریزونه او اظهارات پیل کړل. لازم

سیاست پټه میره گهی. داسی هم نده. هر سیاست مشخص هدف او ارمان لري او دهغې په مقابل کې مشخص دریز پکار دي. پرته لدې چې سیاست علم او منطق دې. ځانته متودولوژي، ترمنولوژي، مقولې او قوانین لری. دهغې سره کره وړه یواځې دسیاسي پوهانو کار دې. همغسې چې ترکانی دبیزو کار ندې. دسیاست سره هم هر کس او ناکس کار نشي لرلې. سیاست ټولنیزه پدیده ده. دوه جانبه او څو جانبه اړخونه لري. یو جانبه قضاوت او پریکړې هیڅکله نه مني. نه دمنلو وړ دي او نه عملي کیدلې شي.

مونږ خپلو دوستانو او دښمنانو ته وایو. چې داوبو په سر خس او خاشاک باندې ونه غولېږي د سیند اصلي بهیر دهدف په لور لار وهي. افغانان لا ژوندې اولس گڼل کیږي. دژوندي اولس په سینه، چی لازمه یې دربیږي هیڅ ډول دیوالونه، کرنې او اغزن بندیزونه پایدار نشي پاتې کیدلې. ضرور نده چې په افغانستان کې دا اوربل شي چې آسیا و سیزی او په آسیا کې د اور بلیدل په نړۍ کې د اور بلیدلو په معنای او دبی مسؤلیته اورو نو بلول پرته د چاپیریال له سیزلو څخه نورې پایلې نشي لرلې !!!

پاکستان رښتیا د افغانانو په وړاندې دوه مخې سیاست لوبوي ؟

په وروستیو وختونو کې چې کله د پاکستان جمهور رئیس درښتینولۍ ډگر ته رانیکل شود هغه واقعي سیاسي څیره نړیوالو ته څرگنده او دبو قلمون غوندې یې له یوې ورځې څخه بلې ته رنگ بدل کړ. سیاست پټه اختر نه دې. سیاست پوهان په ټولو سیاسي خبرو بڼه پوهیږي او سیاسي اصطلاحات، مقولې، قوانین او ترمنولوژي ځانته ټاکلي او مشخصي معناوي لري. که چیرې ځینې «سیاست پوهان» نه غواړي ځانونه پوه کړي او یا دخپلو غلطو خیالاتو مطابق هڅه کوي اصطلاحات او ترمنولوژي تحریف او غواړي مقابل لوري وغولوي نو حتماً به لکه د پاکستان جمهور رئیس غوندې دنړیوالو او هیواد والو په وړاندې خپل اعتبار له لاسه ورکوي.

زه پدې عقیده یم چې یومخې سیاستونه وجود نلري ځکه چې سیاست یوه مخې لوبه نه ده. یواځې ډیر ساده کسان دا منلې او فکر کولې شي چې دمختلفو هیوادونو یا دیوه هیواد دننه د مختلفو طبقاتو، قشرونو او حتا دیوې لویې کورنۍ د غړو تر

د افغانستان پر پیکر د ناسور زخم په څیر پاتې او ویني ترې بهیږي .

د پخواني شوروي اتحاد په ړنگېدو او د امریکې په محور د یو قطبي نړیوال سیاسي سیستم په ټینګیدو سره په نړیواله کچه ګلوبال یو مخې سیاسي نظام رامنځته شوې او غواړي په ټوله نړۍ کې د ګلوبال افراط او تفریط یو نا انډول د خپلې خوښې سیاسي ټولنیز نظام جوړ او برقراره وساتي. دا هم د سیاسي فلسفې له اصولو او قوانینو له مخې یوه ناانډوله یو جانبه ناوړه لوبه ده او سیاسي نظام نشي ګڼل کیدلې. نن چې د ملګرو ملتونو تر مشرۍ لاندې له څلویښتو څخه د زیاتو هیوادونو ملکي او نظامي نماینده ګان افغانستان ته راغلي او غواړي زموږ په هیواد کې سوله، امنیت، دموکراسي او بشري حقوق تأمین، وطن اباد او بلا تشبیه موږ ته جنتي ژوند جوړ کړي، حال دا چې ددوی په خپلو ملکونو کې دغه ټول پرابلمونه لا ینحله پاتې دي. دا هم ساده لوبه نه بلکه د ډیر تأمل او تعمق وړ یوه کثیر المجوله معادله ده او په پتوسترګو ددغه ډول مسایلو منل یا ردول دواړه لویه سیاسي خطا او ګناه ګڼل کیږي. دا دوطنپرست روشن فکر قشر دنده ده چې وضعه په هراړخیز ډول د خپلې سیاسي اګاهۍ په قوت تحلیل، په شعوري لحاظ هضم او خپله ټولنه ددغه تورتم په کګلیچونو کې د ترقۍ او رښتیني دموکراسۍ په لور رهبري کړي. خوله بده مرغه زموږ دغه سنکرترنن ورځې پورې خالي او بې صاحبه پاتې او هغه څوک چې په سیاسي ډګر کې په نظر راځي ټول د استعمار او استثمار په وندر تړلي معامله ګران ګڼل کیږي.

منځ سیاستونه او مناسبات دې هم کله صادقانه یو مخي او سي سیاستونه که داخلي دي او که خارجي د تاریخ په اوږدو کې همیشة دوه مخي، کثیرالوجه، څو جانبه او څو بعدي ماهیت لري. هر څوک که د یو مخي صادقانه سیاست تظاهر کوي حتماً به د پاکستانی حکومتي واکدارانو غوندې د دام مخې ته داني او یاد کوهي او پان لوري ته د رهنمایۍ څخه پرته بل هدف او مرام نلري.

دې کې شک نشته چې بشري ټولنه د غلام په مقابل کې د بادار، ددهقان په مقابل کې د فیودال او د کارګر په مقابل کې د سرمایدار د یو مخي سیاستونو شاهد ده او دغه ډول نموني هم دلري چې تل یې یو جانبه جابرانه، آزمندانة او حتا خائنانه بڼه درلودله. نن چې د نړۍ په ډیرو پرمختللو هیوادونو کې دولتونه، حکومتونه او د لویو شرکتونو متصدیان ځانونه د دموکراسۍ مدعیان او علمبرداران ګڼي او په ډیرو هیوادونو کې نسبي سوسیال دموکراتیک نظامونه عملي بڼه هم لري، دموکراسي په حقیقت کې یوله اشکالو د دیکتاتور یو څخه دې او تر څو پورې چې خصوصي ملکیت او بې ارزښه تورې کاغذي پیسې چې د فساد او ناوړه استفادې ناولې جرړې پکې خښې دي، وجود ولري دموکراسي تحقق نشي پیداکولې. استثمار به د همیش لپاره دوام ولري او دغه ډول مناسبات په تاریخ کې د استعمار او استثمار په نومونو یاد شوې دي. د همدغه ډول یو مخي استعماري سیاست په نتیجه کې وو چې انگریزي او روسي تزاری استعمارګرو دولتونو تر ۱۹م پېړۍ پورې په خپلو یو جانبه اجباري پریکړو سره د افغانستان بهترینې منطقي په خپلو امپراطوریو پوري وتړلې چې

د پاکستان په اصطلاح واحد دولت په ځینې سیمو کې د F.C.R. د ۱۹۰۱ (فرنټیر کریمس ریگولیشن) د ځنګل قانون حاکم او خلک د پولیټیکل ایجنټ خود کامه حاکم پواسطه پرته د قانوني وکیل او استیناف د حق څخه دیوه تن په گناه ټول قوم تر لوري کچې سزا پورې محاکمه کیدلې شي. دا ډول دي د استعماري او استثماری ملکونو د دموکراسۍ حقیقتونه او واقعیتونه. پوښتنه پيدا کيږي، چي د پاکستان حقوقي او قانوني نظام په کوم بنیاد ولاړ دي او څه ډول په واحد محکمه کي مختلف عدلي نظامونه چلیدلې شي؟ د پاکستان دغه ډول ظالمانه نظام په سبب د دغه سیمو خلکو هم ندي کړې شوي چې دغه د ځنګل قانون مات کړي او د بشر د حقوقو او دموکراسۍ علمبردارانو هم پرې تر نن ورځې پورې سترګې پټې او غوږونه کانه اچولي دي. اوس پخپله په لړ او بر افغانانو پوري اړه اړه لري چې ځانونه څه ډول احساسوي؟ د لړ او بر افغانانو د ورورۍ، قامي، ارثي او ذاتي اړیکي او مناسبات په څه ډول او کومه کچه تأمینول غواړي؟ په څه ډول دخپلو حقوقو ادعا لري؟ ځانونه افغانان گڼي او که پاکستانیا ن؟ د پاکستان په نامه کوم ثابت او منل شوې هیواد وجود نه لري. ترلې نظام وجود نه لري. پایداره حکومت وجود نه لري. واحد اداره او مرکزي دولت وجود نه لري. هغه چا چې هڅه کړې چې دغه ډول یو نظام، حکومت، اداره او دولت جوړ کړي، هغه لا پرې ایمان او باور نه لري. نوزه نه پوهیږم، هغه افغانان چې په خپله خاوره، په همغه پخواني پلرني کور، پخواني دود او دستور او د لړ او بر سره په پخواني اړیکو او مناسباتو کې اوسېږي او ځانونه پاکستانیان گڼي، په هغه نامه چې یو قسمت

هغه څه چې د پاکستانی دولت دیو مخي یا دوه مخي سیاست پورې اړه لري هغه د پاکستان د جوړیدو د هدف او ماهیت څخه پوره څرگند او واضح دي. پدې باره کې هر ډول بحث په حقیقت کې د موضوع څخه لیري کیدل او د پاکستان د جوړیدو د ماهیت استعماري اهدافو لپاره زمینه سازي کول دي. ځکه چې د دغه مسایلو ځواب معلوم او پخپله دغه ډول قضایا سیاسي متعارفات گڼل کيږي او تعریف او تفسیر یې د وخت ضایع کولو څخه پرته بل څه نه دي. زما په عقیده د افغانانو او افغانستان په وړاندې د پاکستان د دولت سیاست همیشه یو مخي، دښمنانه او ځاننانه وو او تل یې یواځې دخپلو متولیانو د زرو پلانونو له مخې پخوانۍ استعماري ناوړه ستراتیژي قدم په قدم عملي کړې ده.

د پاکستان دولت په ۱۹۴۷م کال کي دانگریزي استعماري پلانونو له مخې په غیر قانوني او غیر حقوقي ډول د دغه منطقي د میشتو اولسونو او افغانانو د بنیادي حقوقو د پښو لاندې کولو په بناء جوړ شوي او تر نن ورځې پورې یې د قانوني دولت بڼه نه ده غوره کړې. نن هم پاکستان په خپله خاوره کې دخلکو لپاره نه منلې سراسري منتخب قانون، نه ترلې سراسري سیاسي نظام او نه خپلواک دولت لري. نو ځکه په اصطلاح خپل گناه کاران لاس ترلې پر دو ملکونو ته د محاکمې لپاره لیږي او د انگلستان د دفاع وزارت د یوه لوړ رتبه مامور د ۲۰۰۶ کال د سپتمبر ۲۹ نېټې په قول، په ډیر لوړ قیمت یې په امریکایانو خرڅوي.

د پاکستان دولت لپاره په یویشتمه پيړۍ کې دا هم د شرم خبره ده چې له یوې خواد دموکراسۍ چيغې وهي خو له بلې خوا

هغه په افغاني جنگي تياتر کې حل کړي ، پاکستان په ډير ریاکارانه او خيانه شکل دهغې لپاره زمینه سازي وکړه او ټول امکانات يې د بهرنيانو په واک کې ورکړل. وطنپرست سياسي مشران يې يا مړه ، يا له ملکه وشړل او يا يې د فعاليت ټولې لارې چارې پرې وتړلې ، او هغه څوک چې د پاکستان په خدمت کې وو ، بنه يې وروزل او د فعاليت ټول امکانات يې ورته برابر کړل. حضرت صبغت الله مجددي د اکتوبر په څلورمه د امريکا غږ راډيو سره په مرکه کې دغه مسئلې ته په اشاره وويل : پاکستان اوس هم په دولت کې ځيني کسانو سره اړيکي لري ، پيسې ورکوي او د افغانستان په کورنيو چارو کې لاسوهنې کوي.

د پاکستان د واکدارانو شوم نيت د افغانانو په وړاندې هميشه څرگند وو. ذوالفقار علي بهوټو غوښتل افغانستان د پاکستان په پنځمه صوبه بدل کړي ، ضياء الحق په افغانستان کې د (آي اس آي) له لاري دمستقيمي مداخلې او نظامي قطعاتو د ليرلو څخه هم ډډه ونکړه ، نواز شريف خپله لويه لاسته راوړنه د افغاني اردو پنگول گهل او د اختر عبدالرحمن ارمان د افغانستان تر ټولو لوی اجتماعي ، سياسي ، کلتوري ، اقتصادي او ... لوی ارزش د افغانستان پلازمينه د کابل ښار سيزل وو او پرويز مشرف غواړي دغه پروسه آخري منزل ته ورسوي. پاکستان څه کاره دې چې ددې خبرو جوگه شي او نه يې عقل دومره قد ورکوي. پاکستان تل دخپلو متوليانو په مشوره د افغانانو د حوصلې د ازمويلو لپاره عجيب خيانه پلانونه وړاندې کړي او افغانان يې هميشه د ناوړه تصادفاتو او انجام شوي عمل سره مخامخ کړيدي. څه موده دمخه په کابل

يې نن د بنگلديش په نامه يادېږي ، بل قسمت به يې سباد پنجاب ، بل د سند ، بل د بلوچستان او بل به يې د پښتونستان او يا جنوبي افغانستان په نومونو ياد شي. زه په دې هم نه پوهېږم ، په افغانستان کې هغه افغانان چې غواړي خپله خاوره او خپل اولس ، ولي ؟ په کوم دليل ؟ د څه په خاطر ؟ چاته ؟ چې نه درس لري او نه هويت او نه ځيني ددغه کسانو څخه چې لا دقيق هويت او درس هم شايد و نه لري او په اصطلاح نوم يې په پنسل نوشته وي او په کوم صلاحيت دغه دومره لوی اولس او دومره لوی ملک ، نه پوهېږم چاته بخشش کول غواړي ؟ دا ټولې پوښتنې د تأمل وړ دي ، خو نه پوهېږم ولې څوک ددغه مسایلو پوښتنه نه کوي ؟

هغه افغانان چې پخپل ملک کې د سيال ابرو مندانه ژوند جوگه نه وو او پاکستان ته تښتيدلي هميشه (آي. اس. آي) په غيږ کې نيولي ، روزلي او د تخريبي اعمالو لپاره يې بيرته په پټه افغانستان ته راليږلي دي. افغانانو سره ددې چې هميشه دخپلو پښتنو او بلوڅو وروندو د حقه حقوقو څخه دفاع کړي ، خو کله چې پاکستان د کشمير او بنگلاديش په سردرې واري د هند سره شخړه درلوده او درې واړه واري يې سخته ماتې وخوړله ، افغانستان نه يواځې دخپلو خلکو او خپلې ځمکې د حقوقو د تر لاسه کولو په خاطر هڅې او ادعاونه کړه بلکه تل يې د اسلامي اخوت او نيک گاونډيتوب له مخې همدردي ښودلې او مرستې ته حاضر شويدي. خو کله چې روسانو د ټولو متحدينو سره په افغانستان خيانه حمله وکړه او شرق او غرب او ټولې نړۍ په ډيره ظالمانه او جفاکارانه توگه د نړيوالو عظيمو لايحله پرابلمونو حل د افغانانو د سرنوشت سره غوټه او غوښتل يې

اشخاصو لخوا نیول کیږي او عملي کیږي. دا ډول دي د افغانانو په وړاندې په اصطلاح د پاکستان او د هغوی د متولیانو زیرک او په هر لحاظ سنجول شوی، «نیک نظر» او د افغانانو بې خبري او خوشباوري.

زما په عقیده سیاست ډیر دینامیک شوی، سیاست په مقدمه جبهه کې په واقعیت او عمل کې د گرم سنگر لوبه ده او یواځې سیاسي زیرک کسان پرې پوهیدلې شي. لکه څرنگه چې «ترکاني د بیزو کار نه دې» سیاست هم د هر بې باوره او خوشباوره رسالت نه گڼل کیږي !!!

کې د پاکستان سفیر او ورپسې پخپله پرویز مشرف د ډیورنډ د کرښې په باره کې غیر سیاسي او غیر مسؤلانه څرگندونې وکړې او د افغانانو غصه یې راولاړه او ورسره سم یې روزل شوي کسان د القاعده او طالب په نومولو په دغه حساسه مرحله کې چې امریکا یانود د سپتمبر د یوولسمې څخه وروسته ورسره ډیر حساسیت درلود، سرحدي سیمو ته د ماجراجويي لپاره راولیږل او په همدې نیرنگ یې د امریکا مادي او نظامي ملاتړ ترلاسه او د سرحدي سیمو د خپلو لپاره یې یو لک او څلوېښت زره عسکر مارش کړل.

پاکستان په همدې بهانه سرحدي تحکیمات، اغزن سیم او حتا د سرحد په اوږدو کې د دیوال غزولو ډرامه دومره گرمه کړه چې که پخپل وخت اقدام ونه شي نو القاعده او طالبان به ټول افغانستان لاندې کړي. دې کار افغاني دولتي، سیاسي مسئولین دومره وارخطا کړل چې پرته د اندکترین سنجش او عواقبو ته په پاملرنه، هرڅه عاجل د دغه پلانونو د عملي کیدو غوښتونکي شول. درې اړخیزه مشترک کمیسیون تشکیل او ملاقاتونه شروع شول. پاکستان د خپلې اردو د عظمت د نمایش او افغاني اردو د بې موراله کولو په خاطر د مشترکو تطبیقاتو د نمایش لوبه پیل او تش په نامه سیاسي مبصرینو چا عمداً او دستوري، چا ناخود گاه او تجاهل العارفانه د گردې میزونو، رادیو یې او تلویزوني متردد، مذبذب او حتا خاینانه بحثونو له لارې خپل نظریات او غیر مسؤلانه عقاید اظهارول پیل کړل چې د پاکستان د بعدي قدم پورته کولو لپاره ښه وسیله او انگیزه وگرځیده. حال دا چې هر څوک پدې ښه پوهیږي چې دا ډول تصمیمونه د باصلاحیته، بامسؤولیته او اگاه مسلکي

به افغان ولس ته پکار وي له خپلې خوا هم ښاغلي کرزي د آزادۍ په عالي نشان سرلوړې او د زړه له کومي مبارکي ورته ووايي .

• په افغانستان کې بې سواده او ډیر ساده خلک کله نا کله ډیرې پخې خبرې کوي. دوی وايي خدای هر څه کولې شي خو داسې تیرې نشي پیدا کولې چې پخپله یې پورته نه کړې شي او بل خپل مخلوق دخپل ملک څخه نشي شړلې . لیکن زموږ ځیني په اصطلاح سیاسي رهبران چې په حقیقت کې د موجوده وضعې درامنځته کیدو اصلي عاملین او مسئولین گڼل کیږي، داهیروي چې دخلکو له نظارو څخه پټ نه کوم عمل سرته رسیږي او نه پټ پاتې کیږي او خوشې په خوشې هڅه کوي دخپلو ویناوو او لیکنو له لارې ځانونه بې گناه وښيي او دخپل بام واورې دبل په بام وغورځوي. دوی سره ددې چې هیڅ حقوقي او قانوني صلاحیت او مسئولیت هم نلري دنورو د حقوقو د سلېولو حکومنه صادروي. دا ډول اظهارات او پریکړې د عادي افرادو څخه نیولې دلور ټبره دولتي، علمي، اجتماعي او سیاسي اشخاصو پورې په ډیره اسانۍ سره صادریږي او ددې په عوض چې د موجوده کړکېچنې وضعې څخه د وتلو لار ولټول شي وضعه لاسې پیچلې کوي او مقابل لوري متقابل عمل ته هڅوي. زه پدې عقیده یم کومې مردارۍ ختې چې موږ پخپله جوړې کړي دبل په ډیرانۍ نشو غورځولې لازمه داده پدغه ختو تر هغه وخته په شریکه وگرځو چې مرداري ترې ووځي پخې شي، د غورځولو نه بلکه داستفادې او کار اخستلو وړ وگرځي. راشۍ د افغانانو په حیث خپل گریوان ته سرو نه رابښکته او سوچ وکړو چې لدې نه

د افغانستان پېښې او دخپروني غبرگون

• د ۲۰۰۴م کال د جولای د میاشتې په څلورمه نیټه د امریکي د آزادۍ ورځ ولمانځل شوه. پدغه مناسبت ښاغلي حامد کرزي د افغانستان د منځمهالي اسلامي دولت جمهور رئیس ته د آزادۍ مډال ورکړې شو. پداسې حال کې چې په افغانستان کې بهرني پوځیان میشت، د افغانستان استقلال او ځمکنۍ بشپړتیا له هرې خوا د تهدید لاندې او د افغان ولس غمیزه دوام لري او له یوې ورځې څخه بلې ته لا پسې تودیري مونږ ددغه مډال تر لاسه کونه په دې فال نیسو چې دغه ویاړ نه به ښاغلي حامد کرزي لاسې خپلو تاریخي مسئولیتونو ته متوجه، په هیواد کې به د اداري فساد، رشوت، اختلاس، دمخدره موادو د قاچاق او ټولو نورو نیمگړتیاوو جرړي وباسي او لا به یې دې ته وهڅوي چې په پوره سنجش قاطعانه عمل وکړي، خپل خلک او هیواد د داخلي او خارجي معامله گرانو او د لالانو د منگولو څخه آزاد او پخپله د تاریخي قندهار دیوې بلې نومیالۍ څیرې په حیث تثبیت دخپل هویت وکړي. هغه وخت

امریکایی او نګلیسي قوتونه یو دبل په ملاتړ په افغانستان کې دمختلفو قومونو په مقابل کې دمور او میرې په شکل چلند کوي او هغه سلوک چې په امریکایی بنديخانو کې دافغانانو سره شوې انسانیت، افغانیت، اسلامیت او دموکراسۍ یې هیڅکله نشي منلې او په افغانستان کې یې وضعه لاپسې پیچلې کړې او بین المللي عکس العملونه یې راپورته کړيدي . له بلې خوا دمرکزي دولت، بین المللي مؤسسو او ځیني داخلي او خارجي پوهانو په مرسته قوانین، دموکراتیک ریفورمونه او بنیادونه جوړېږي خو دغه ټولې شیطاني او رحمانی چارې دیولاس څخه اداره کیږي او که غل دلاندې کیږي په مل وراړوي او که مل دلاندې کیږي په غل یې وراړوي او ددغه لوبې انجام طبعاً معلوم دي. په هر صورت په افغانستان کې اساسی قانون، دانتخاباتو، احزابو، مطبوعاتو او ځیني نور قوانین د لویي جرګې او نورو مربوطه مسئولو ارګانونو لخوا تصویب او منظور شويدي او د جمهوري ریاست او پارلماني انتخابات په نژدې راتلونکې کې هم په نظر کې دي. پکار دا وو چې افغانانو ټول موجوده نژاکتونه او ددښمنانو لاس وهنی په نظر کې نیولي وي او د مصوبو او قوانینو په رڼا کې ذات البیني اختلافاتو سره سره په پوره وسعت نظر او دتفاهم په ډیرو امکاناتو سره دیوه ملي دموکراتیک دولت دجوړولو لپاره یولاس شوې وي. اختلافات په ټولو جوامعو کې وجود لري خو کله چې دغه اختلافات ملي ګټې په خطر کې اچوي او دملي خیانت تر سرحده رسیږي ټولې مخالفې ډلې دملي ګټو په خوا دريږي او ملي حکومتونه او دولتونه پایداره پاتې کیږي. بر خلاف زمونږ په ټولنه کې، دانتخاباتو په نژدې کیدو سره

نور پدې ا ولس او هیواد څه کول غواړو؟ راشۍ دخپلو ګناهونو پیټي له اوږو څخه رابښکته، دخپل وجدان په تله یې وتلو او پخپله قضاوت وکړو چې له چا نه کم دي؟ که بیا لازم وو نورو ته دانتقاد ګوته ونیسو. آیا ضرور نده نورو سیالو ولسونو په وړاندې دخپلو کمبودیو او ولسی ناخوالو په خاطر احساس دجخال وکړو؟

• دتاریخ په اوږدو کې په افغانستان کې چې کله چارو څه ناڅه دملي تړون او پیوستون په لور سمون موندلې همیشه دافغان ا ولس دښمنانو او دهغوی دلا سپوڅو هڅې کړيدي چې افغانان په نورو او نور دسیسو او توطئو کې ښکیل کړي. دښ دکنفرانس دپریکړو دنیمګړتیاوو سره سره بیا هم ممکنه وه چې افغانانو خپل پخواني عداوتونه چې هیواد او ولس ته یې نه جبرانیدونکې تاوانونه اړولي وو یو خوا پریښیي وي او د بین المللي قوتونو په موجودیت کې یې په هیواد کې دیوه ملي دموکرات دولت تهداب ګذاري کړي وي. په همدې امید دبهرنیو هیوادونو څخه په میلونو مهاجرین خپل وطن ته راستانه شول. لیکن دافغانستان دښمنانو چې دافغانانو په غمیزه کې یې تل خپلې ګټې په نظر کې لرلې دپخوا په څیریي دقومي، سمی، مذهبي او ژبني تریګنیو اورت له لمن ووهله او دښ دپریکړو پر خلاف ددې په عوض چې جنگسالاران او ملیشې خلع سلاح شي شخصي نظامي قوتونه او ملیشې، مسلح ډلې، بندي خانې چې انسانان پکې په غیر انساني شکل سره ساتل کیږي او ملی عایداتي منابع چې دجنگسالارانو په واک کې وي نن هم دهغوی په واک کې دي او د زورد وسیلي په حیث د ضرورت په وخت کې ترې کار اخیستل کیږي.

الاحترام کسان شته؟ آیا تردې وروسته به هم افغانستان دېې گناه مجرمانو دېا توپي په حیث پاتې وي؟ د مرکزي دولت اکثر منسوبین داسې افاده کوي چې گوندې د توپک سالارانو په مقابل کې ځکه د سازش نه کار اخلي چې زور يې نه لري. خو زما په نظر دا خبره سمه نده. کله چې د عبدالرشید دوستم او د فاریاب والي او قوماندان ترمنځ شخړه پېښه وه او د ملي اردو او پولیسو کوچنۍ ټولگې ورورسیدل نو جنرال دوستم په لمړي قدم د غره څوکې ته رسیدلې وو او که "بین المللی دوستان" نه وې ورسیدلي نو دوهم قدم به يې په ازبکستان یا ترکیه کې وې او کله چې يې د بي بي سي سره خبرې کولې چې: ما چی گناه کردیم ما بی گناه هستیم. ما به قوت های دوست بین المللی احترام داریم.. او داسې نور خو کله چې يې "دوستان" خواته رسیدلي وؤ بیا داډه معلومیده.

• پدی وروستیو وختونو کې د بغاوتونو خبره هم توده شویې او هره ولسوالۍ هم په اصطلاح خپله خودمختاري اعلانوي او بالاخره به ټولې ولسوالۍ په ولایتونو بدلې شي. د کورنیو چارو د وزارت په یو کیلومیتري کې د شخصي زندان کشفیدل او دنورو خودسریو ډیریدل به حتماً د مرکزي دولت مشروعیت د سوال لاندې راولي. او دا کار پخپله دنړۍ د هیوادونو، په افغانستان کې د بین المللي نظامي قوتونو، مؤسسو او شرکتونو سره د مناسباتو، قرار دادونو او د ملیاردونو ډالرو تر لاسه کولو او مصرفولو مسئله هم د پوښتنې لاندې راولي او مشروعیت به ونلري او کله چې دا ځیني ځوانان د خپلو کڅوړو سره پخپله مخه ځي مسئولیت به يې د چا په غاړه وي؟ باید خارجي هیوادونه او مؤسسي پدې

شخصي عقدې له یوې ورځې څخه بلې ته پر سپړي او اختلافاتو کچه لوړېږي. شک نشته په قطعي برخورد منتهي او د افغان ولس د غميزي سریال به د سره پیل کیږي او یا به د افغان ولس د سرنوشت په بیه یو بل سازش د هغوی د دښمنانو تر منځ صورت نیسي. څه موده دمخه چې ځیني وتلو قوماندانانو د بې وسلې کولو د پروگرام د عملي کولو څخه سرغړونه وکړه مرکزي دولت ددې په عوض چې قاطعانه عمل وکړي دهئتونو په لیږلو او امتیازاتو دور کولو له لارې یواځې هغوی دومره قانع کړل چې په لفظ کې ووايي چې مونږ د "DDR" پروگرام منو. ایا ملت دا حق نلري پوه شي چې دغه سازش د څه شي له مخې وؤ او کوم امتیازات ورکړي شول؟ همداسې د جنرال عطا محمد او جنرال خاکریزوال ترمنځ په شخړه کې چې یو پر بل باندي دمخدره موادو د قاچاق د تور د لگولو په سر پېښ شوې جنرال عطا محمد د مزار د پولیسو قوماندانۍ ټول منسوبین د قوماندان په شمول بنديان کړي وو. ددې په عوض چې دغه عمل قاطعانه غندل شوې وې د کورنیو چارو وزارت نماینده هغه یواځې یو سوء تفاهم وباله او د کورنیو چارو وزیر اضافه کړه چې هغوی د ځیني عالیرتبه دولتي مامورینو دمخدره ماده په قاچاق کې د لاس لرلو په هکله پوره شواهد تر لاسه کړيدي او گواښ يې وکړه دغه کسان د قاچاق څخه لاس وانخلي نو نومونه به يې افشاء کړي. پوښتنه داده چې دمخدره موادو وکړنه او قاچاق د ملي او بین المللي قوانینو له مخې منع دي. جرم سرته رسیدلې. مجرم معلوم دي. آیا څوک حق لري پدې غټو غټو جرمونو غټې غټې تیري راوړوي او مجرم په جزا ونه رسیږي. نن هم په افغانستان کې غیر مسئول او واجب

باره کې د تأمل څخه کار واخلي.

• په هیواد کې د نامعلومې وضعې په خاطر روسانو هم پدې وروستیو کې د پخواني پورونو خبره راولاړه کړېده. کله چې ډاکټر عبداللہ عبداللہ روسیې ته سفر کړې وؤ دا خبره داچندېا په سر کې وه. پخوا هم کله چې پروفیسور برهان الدین رباني د ۱۹۹۱ م کال د نومبر په ۱۱ نېټه دمجاهدینو په نمایندېدو گۍ مسکو ته سفر کړې وؤ دروسانو په گټه یې معامله کړې وه او د افغان اولس په حقوقو یې خاورې اړولې وې خو په عوض کې یې د ملگرو ملتونو د پنځه فقریز پلان په مقابل کې چې ممکنه وه دهغې د عملي کیدو په نتیجه کې په افغانستان کې یو نسبي ملي دولت جوړ شوې وې، د کودتا ملاتړ یې دروسانو لخوا ترلاسه کړې وؤ. امید دې چې روسان یو ځل بیا په اصطلاح د نیک گاونډی توب تعهدات د پښو لاندې نه کړي او خپل ملاتړ یې یو ځل بیا کودتاگانو ته ونه هڅوي. دبین المللي سوله ساتي او د ناټو د غړو هیوادونو د نظامي قوتونو څخه چې په افغانستان کې میشت دي زموږ هیله داده دهغه تعهداتو او مسئولیتونو له مخې چې دخپلو هیوادونو په نمایندېدو گۍ یې د ملگرو ملتونو د امنیت شورا، دبشر د حقوقو د منشور، دبین المللي عامه نظم او سوسیال دموکراتیزم د اصولو او موازیو په وړاندې لري په افغانستان کې د ملي دموکراتیک دولت د جوړیدو حد اقل شرائط برابر کړي او پرې نږدې چې افغانستان وروسته لدې هم دمخدره موادو د کر او قاچاق او جهاني تروریزم دروزنې او صدور د مرکز په حیث پاتې شي او بې گناه افغانان بیا هم غمونه او بدبختۍ وگالي.

رښتیا ویل ترڅه او مشکل دي خو ویل یې حتمي او ضروري !!!

شلمه پیړۍ زموږ د نړۍ د بشري تمدن په تاریخ کې خاص ځای لري او سترې پیښې یې په غیر کې رانیولې دي: ستر علمي، تخنیکي او اقتصادي انکشافات؛ ستر اجتماعي، سیاسي او اقتصادي بحرانونه؛ ستر نړیوال او محلي جنگونه، انقلابونه او ملي ازادي بڅبونکي جنبشونه.

هو! دا هغه څه دي چې شلمه پیړۍ پرې د تیرو پیړیو په نسبت متصفه، مشخصه او کرغیر نه ده. نن بشریت دخپل بود او نبود په دوه لاري کې ولاړ دې او کولای شي یوله دغه دوو څخه انتخاب کړي. د انگلستان ستر فزیکدان پرو فیسور شتيفین هاوکنګ St.hawking د موجوده بشري تمدن عمر ۱۰۰۰ کاله پیشبیني کړې دي. خو زه وایم په داسې غیر مسئولانه کړو وړو سره به هغه ۱۰۰ هم نور دوام ونکړي. حال داچې د سالم انساني برخورد په صورت کې دهغې د بقاء لپاره لایتناهي زیرمي او امکانات موجود دي. له بده مرغه د انسانانو د همدغه ناسالنه کړو وړو په نتیجه کې نن د نړۍ ۲،۲ ملیارده انسانان له لوږې او سو تغذي له مخې رنځ او درد گالي او په ناعلاجې امراضو اخته

ابعادو، معنا او مفهوم، جنگ، تجربې او لوی ازمایشونه روان وو. پدې جنگونو کې د افغان اولس دمادي او معنوي ژوند د ټولو ارزښتونو، عقایدو او نورو تعلقاتو هیڅ کنج او کنار مصئون نه وو پاتې او افغانان دخپلو او پردیو دو حشیانه بیرحمیو سره مخامخ وو. بې شخصیتي، بیگانه پرستي، غلام صفتي، بیسوادي، مالپرستي او خصوصاً ذات البیني افغان دښمني هغه یواځیني اوصاف وو چې دښمنانو دهغي له مخي په افغاني ټولنه کې دخپلي لوبي داساسي لوبغاړو (رهبرانو، جاسوسانو، قوماندانو ...) او نورو لپاره سربازگیری کوله، هغوی یې دخپل میل سره سم روزل، پالل او په اصطلاح لوی شخصیتونه یې ترې جوړول او برخلاف افغان ناسیونالیزم، وطن پرستي، افغان دوستي، علمیت، شخصیت او افغاني ملي رهبري نه پخلاکیدونکي دښمنان گنل کیدل. پدې بیرحمانه او خائنه لوبه کې دجنگ میدان افغانستان اود تجربې او سوخت مواد له هرې خوا افغان انسان وو. افغان ځوان نسل چې په حقیقت کې دافغاني ټولنې فزیکي او معنوي طاقت جوړوي دوروستي ۲۳ کلن جنگ په موده کې زیږیدلې او په همدغه ناسالو شرایطو کې چې ژبني، نژادي، مذهبي، سمی، قومي او نورو هرډول تبعیضونو ته لمن وهل کیده یو دبل په مقابل کې دکرکي، نفرت، بغض، کیني، حسادت، لوتماری او جنگ په روحیه روزل شویډې. چرس، بنگ، هیروئن د مجازي انرژۍ او طاقت داحیا او ډیري ناچله پیسې اود عیاشۍ وسایل په حقیقت کې ددغه ځوانانو دحیات دخريدوسيلي په توگه دیوي مړۍ وچي ډوډۍ، خخه دمخه هري جبهې ته رسیدل اودهر قوماندان په

دي. او همدومره کسان نور دچاغۍ او پرخوری له مخې د عین مشکل سره مخامخ دي.

یا داچې ځیني هیوادونه دجمعي تباه کوونکو وسلو په برابرولو او دجنگ له لارې دبرلاسي په خاطر دزرگونو ملیاردو ډالرو په مصرفولو صرفه نه کوي چې په دواړو حالاتو کې به بشر د موجوده تمدن د نابودی په لور پرمخ ځي او عمر به یې ډیر لنډ وي. خودمعقول انساني برخورد په صورت کې دحل لاره ډیره څرگنده، اسانه او اصلاً د نړۍ په مخ ناحله او لا علاجه پرابلگونه به هیڅ پاتې نه شي.

افغانستان داسیا په زړه کې پروت کوچنې هیواددې چې دتیرو پیړیو راهیسي دنړیوال استعمار د «لویې لوبې» میدان وو. د شلمې پیړۍ په دوهمه لسیزه «۱۹۱۹» یې انگریزي استعمار چې په خاوره یې لمر نه پریووت مات، په نړۍ کې داستعمار دشکست مرحله پیل او دانگریزي استعمار لمن دانگلستان په کوچنۍ جزیره پورې ورغوته شوه. دهمدغي پیړۍ په اخري دوهمه لسیزه «۱۹۸۹» کې افغانانو سور استعمار چې په خاوره یې لمر نه پریووت مات او ټول اسیایي او شرقي اروپایي هیوادونه چې ددغه استعمار دجغ لاندې وو ازاد شول.

دواړه کړت چې په حقیقت کې ددوه سترو استعماري آبر قدرتونو او یالویو جهانشموله اقتصادي، سیاسي او نظامي سیستمونو او انقطابونو سره جنگ وو، هرڅه پکې ددغه انقطابونو د ټول طاقت او زورازمایي په ډیره لوړه کچه سرته رسیدل او په نړیواله سطحه دبشري ژوند په نظامي، سیاسي، اجتماعي، اقتصادي او نورو ټولو ساحو کې، په ټولو

نړیوال سیاسي، اقتصادي او نظامي انعطاب له منځه ولاړ، سوږ جنګ چې د سوسیالیزم او کپیتالیزم ترمنځ یې دوام درلود او هر کال په زرګونو ملیارده ډالره په مستقیم او غیر مستقیم ډول ورته تخصیص کیدل او بشري ټول د خیر بنیګني پروګرامونه یې د خپلې او زنگون لاندې کړي وو ختم او د دریم نړیوال او بلکه د موجوده تمدن په ژوند کې د اخري جنګ خطر چې هره لحظه یې بشریت تهدید وده عملاً له منځه یووړ. نړۍ یو قطبي، په اصطلاح ایدو لوژي واحد او امریکاد یواځیني بي رقیبه ستر آبر قدرت په حیث د نړیوال سیاسي، اقتصادي او نظامي حاکمیت په محراق کې واقع او هرڅه دهغوی د خوا هشاتو په مدار او محور وڅرخېږي، د وارسا تړون ړنګ چې ورسره سم باید د ناتو تړون هم ړنګ او نړۍ داوسني سیاسي، اقتصادي او نظامي دینا میزم او یو جهته عطالتي غیر متعادل او غیر متوازن حالت څخه د جمعي خیر بنیګني او ګټو په خاطر د جمعي شعور او منطق په بناء او دننني عصر د منل شوو دموکراتیکو اصولو سره سم دیوه نړیوال سالم ګډ سولئیز ژوند په لور رهبري او بشریت د حتمي تباهي څخه ژغورل شوي وای. خو له بده مرغه د توقع په خلاف د سره استعمار څخه ازاد شوي هیوادونه دروسي په شمول د بې کیفیته او بې خصلته عناصرو په څیر د اندکترین عطالت، مقاومت او سنجش څخه پرته د ناتو له لمنې لاندې شول او نن یې په نړۍ کې موجوده ناسالنه او د خطر څخه ډکه دینامیکه سیاسي - نظامي وضعه رامنځته کړه.

دیویشتمې پیړۍ په شروع کې په موجوده یو قطبي نړیوال سیاسي نظام او ترینګلي سیاسي نظامي وضعه کې د امریکي

تصرف کې ورکول کیدل او د جبهو سنگرونه او د عیاشۍ محفلونه پرې ګرم ساتل کیدل.

له بلي خوادنړۍ په هر کنج کې هر ډول زړي او نوي وسلې چې پیدا کیدلي د تخریب او آزمایش لپاره او هر پدرازاره او مادر ازاره اجیرکه خپل وو که پردې، که عرب وو که عجم، که کافرو و که مسلمان، که دسي آي او که دکې جې بې په حلقو کې وو د خپل چپ او بني افراطیت سره د افغانستان جنګي آزمایشي تیاتر ته وارد او د حرفوي بیرحمة جاني لوبغاړو لخوا د عمل په ډګر کې تجربه کیدل. دا په حقیقت کې د جهانیانو او خصوصاً د سترو آبر قدرتو نو لخوا د افغان اولس په حق کې عظیمه جفاء او نه بخښونکي ګناه وه. د افغان اولس ټولنیزه شعوري سطحه او اقتصادي نظامي امکانات په هیڅ صورت د دغه بارد پورته کولو جوکه نه وو. نو ځکه یې خپل ټول ارزشونه او خپل ژوند پکې با یلود او نن افغاني ټولنه دبې سواده، بې مسئولیت، بیګانرسته رهبرانو، قوماندانانو، جنرالانو او داسې نورو په لښکر بدله، د خپل ځان لپاره نابکاره بار او «ځانځاني بنامار» ګرځیدلې ده. د همدغه بیوسه افغانانو د هې، پوست، شرف او عزت په بیه که ځیني و طنفروشه افغانانو بنگلي، مقامونه او پیسې ګټلي او ځیني نورو پري جنتي ژوند ته ځانونه رسولې او نن د دموکراسۍ علمبرداران غواړي د دغه نابکاره تخم څخه په اصطلاح دموکرات فصل رازرغون کړي، خو حقیقت دادې چې په اوسنیو شرایطو کې د افغاني ټولنې سرنوشت پیشبیني او سمون د هر چا له توان څخه وتلې کار دې.

د پخواني شوروي اتحاد په ړنګیدو سره نړیوال نظام او

مونږ پدې باور هم یو چې سیاست علم دې او د سیاسي مسایلو سره یواځې علمي کړه وړه پکاردې، شک نشته چې ځیني کسان سیاست هنر او ځیني نور هغه چټله معامله او لوبه بولي. خو زه وایم که د ځیني سیاستونو او ځیني سیاسي رهبرانو د اعمالو له مخي قضاوت وشي، کیدلې شي سیاست لیونتوب، خیانت او جنایت وبلل شي لیکن سیاست تل علم پاتې شویاو هغه وخت یې د حل لار پیدا کړې چې کله ورسره علمي برخورد شوې او لیونیان او د عقل معذوران له هغې څخه لیري پاتې شويدي.

مونږ پدې عقیده یو چې په یویشته کلونو کې یو انسان د جسمي او شعوري بلوغ مرحلې ته رسیږي. بشریت چې یواځې د حضرت مسیح د میلاد څخه راپدې خوا په یویشتمه پیړۍ قدم ایښې دې طبعاً د جمعي شعور او تعقل مرحلي ته رسیدلې او وروسته لدې لیونیان او میلانهول باید سیاست رهبري نکړي.

مونږ پدې خبره هم پوره باور لرو چې هره سیاسي وضعه د حل سیاسي لار لري. هغه څوک چې د حل نظامي لار غوره کوي دابه دهغوی د لیونتوب، عدم تعقل او منطق او حماقت څخه پرته بل څه نه وي.

په افغانستان باندې د پخواني شوروي اتحاد یرغل او دهغې په مقابل کې افغاني او بین المللي عکس العمل، د افغانستان څخه وتلو ته دهغوی مجبورول، د ملگرو ملتونو د پنځه فقریز پلان له مخې په افغانستان کې دیوه ملي دولت د جوړیدو بپاره طرحه وړاندې کول او د امریکا له خوا په هغې باندې د تضمین کوونکي په حیث امضاء کول د پورتنیو

په انتخاباتو کې د جورج بوش برې او په کابینه او د جمهوري ریاست په مقامونو کې د پخوانیو جنگ سالارانو او نظامیانو ځای په ځای کول، په اسرائیلو کې د اریل شارون چې په جنگي جرمونو متهم دې د حکومت جوړیدل او د فلسطینیانو په مقابل کې یواځې د جنگ لاره غوره کول، په اروپا کې د ښي اړخه نا سیونالیستي گوندونو واک ته رسیدل او رابید اریدل، د تیر کال د سپتمبر په یوولسمه د تروریستي عمل په نتیجه کې د لویي تراژیدۍ رامنځته کیدل او د هغې په بهانه د نړیوال تروریزم تر عنوان لاندې د ښي مفهومه، عاقبت نااندیشانه او غیر مسئلونه ستراتیژۍ غوره کول او غیر مستحق، تنگنظره، متعصبه او بیگانه پرسته وطن دښمنه لږکی ډله واک ته رسول او د ټول مملکت واک هغوی ته سپارل او یا د عراق په مقابل کې د ټولو نړیوالو د هر ډول اعتراضونو سره سره نظامي عمل ته ملا تړل، په حقه سره د نړیوالو لپاره نیک فال نه گڼل کیږي.

خو ددې ټولو خبرو سره سره بیا هم مونږ پدې باور یو چې تر نننۍ ورځې پورې چې تاریخي پېښو همیشه مثبت پرمختگ لرلې نن هم دغه قانون پر ځای دې او تغیر نشي موندلې، سوسیال دموکراتیزم نن په نړۍ کې یو ریالستیک او پراگماتیک حقیقت او واقعیت جوړوي. په نړۍ کې د حق، عدالت او سولي پلویانو د تاریخ په هره مرحله کې قاطع اکثریت تشکیل او له بلې خوا طبیعي او اجتماعي قوانین تل د توازن او تعادل په بنسټ ولاړ دي او هغه پېښې چې ددغه قوانینو په خلاف پیښیږي تل گذرا او موقتي ماهیت لري او هیڅکله د عامو قانونمندیو په مقابل کې نشي خنډ کیدلې.

لرلې شي چې داسې وحشي او بې مسئولیتته په پردو خرڅ شوو کسانوته د کودتا حق ورکړي چې دخپل اولس د عقیدې، دین، مذهب، مقدس جهاد، خپل انسان، وطن او په مجموع کې د بشري ټولو ارزښتونو په مقابل کې خائنه قد علم وکړي او پرې ونه رحمیږي.

د سپتمبر دیوولسمې نېټې د پېښې وروسته په افغانستان کې یو ځل بیا د جنگ لاره غوره کول د اوږده جنگ او د افغان غمیزې دلا د واک په معنا وو، ځکه هیڅا د افکر نشو کولې چې د طالبانو قوت به دومره زرمات شي. او د بلې خوا که طالبان دومره بد خلک وو، څه ډول تر پروڼه پورې د امریکې سره د معاملې جوگه او د اعتماد او ملاتړ څخه یې برخورداره وو. او که چیرې ښه خلک وو، څه ډول ممکنه ده د داسې یوه ستر هیواد پلانونه چې د دموکراسۍ په فضا کې د جمعي شعور، منطق او خیر ښیښې له مخې سنجول شوي وي په عاجل ډول ۱۸۰ درجې تغیر وکولې شي؟ حال دا چې د امریکې سره د سولنیز حل هر ډول امکانات هم موجود وو. په هر صورت طالبان دخپلو قهقرايي بدعتونو سره په خپله مخه ولاړل او په عوض یې همغه پخواني لوبغاړي چې د خائنه او جنایتکارانه اعمالو څخه یې نن هم د کوچني څخه نیولې تر زاړه پورې په خوب کې بوگنېږي او بشري تاریخ یې د ثبت او درک څخه عاجز او عار ترې لري، په برگو کماندويي دریشیو کې د پنځه کلن ماشوم څخه نیولې تر اتیا کلن پورې اغوستې وې، د قدرت په گدی کېښیني او د لومړۍ ورځې څخه دغه حرفوي جانیان د داسې جنایتونو او خیانتونو عاملین گرځي چې په تاریخ کې یې تر اوسه چا سارې ندې لیدلې.

قانونمندیو له مخې معقول منتج عمل گڼل کیده او افغاني روشن فکران په همدې علت کلک متیقن وو چې د امریکې په تضمین سره به حتماً په افغانستان کې د ملگرو ملتونو پروگرام عملي کیږي او هیڅوک به دا قدرت ونلري چې دهغې په مقابل کې خنډ شي. خو کله چې ځینې شیطاني قوتونو په هراړخیزه تېاني او مصلحت سره دهغې په مقابل کې کودتا وکړه او امریکې هم سمدستي اعلان وکړ چې نور به د افغانستان په کورنیو چارو کې لاسوهنه نه کوي، طبعاً دهیڅا لپاره د منلو وړ نه وه. ځکه چې د دغه پلان داماده کولو او په دغه اړه د مختلفو هیوادونو او ډلو د توافق حاصلولو لپاره کلونو وخت او ډیرو مالي مصارفو ته ضرورت وو. او د هرڅه څخه مهم، تلافی ناپذیره او نه بځښونکې دا وو چې د دغه عدم مسئولیت د احساس په نتیجه کې د افغان اولس مال، عزت، شرف، ناموس لوټ، هیواد په ټوله معنا او مفهوم وران و یچار، په سلگونو زره انسانان مړه او غمیزه تر اوسه پورې لادوام لري. دا خبره هغه وخت هم کومه پټه معما نه وه او نن پخپله امریکا اعتراف وکړ چې د شوروي عسکرو د وتلو وروسته یې افغانستان ته شا کړي وه. پوښتنه دا پیدا کیږي چې ایا یوه نړیوال سترې رقیبه آبر قدرت، د دموکراسۍ علمبردار او یواځیني تضمین کننده هیواد (ځکه روس خود مدعي وو) دا حق درلود چې خپله ذمه واري سرته ونه رسوي او اوس چې یې سرته نده رسولې افغانان کومې دادگاه ته مراجعه کولې شي؟ او دا خبره به ځکه گټه ونلري چې نن امریکا پخپله هم قاضي هم حکم او هم مدعي پاتي شوي ده.

نه! امریکا هیڅکله ددې حق نه درلود او نه ورته کوم دلیل

رڼا ورځ دبین المللي قوتونو په حضور کې ووژل شول خوڅوک یې د پوښتني حق نشي لرلې. په افغانستان کې نه یواځې ټول ارزشونه بې ارزښه شوي بلکه کاملاً پرځته او وختي دي. یوه قاطع لږکی ډله نه یواځې په نورو اقلیتونو بلکه په قاطع اکثریت هر ډول ظلم او ناروا روا گڼي، په زرگونو انسانان د سوسیال دموکراتیزم د علمبردارانو او د بشردحقوقو د محافظینو په حضور کې زندگی کیږي او شاوخوا دشتو کې لیوان او ټپوسان دانسانانو په غوښو اخته دي او دوی دغه صحنې او منظرې ځایناښه په چکچکو بدرگه کوي او دخپلو راتلونکو «افتخاراتو» دنمایش په خاطر ترې کستونه ډکوي.

پوښتنه پیداکیږي چې دغه لږکی ډله، دغه د قدرت په گدی ناست وطن دښمنه عاملین او پیژندل شوي شمالي ټلواله څوک دي؟ احمد، محمود، کلبی ... یا پښتون، تاجک، اذبک، هزاره، ترکمن ... او که خلقي، پرچمي، شعله بي، ستمي، اخواني، ... او یا دنورو ډلو نمایندگان شامل دي؟ دغه ټلواله لکه چې له نوم څخه یې معلومیږي په اصل کې ځیني تنگنظره شمالي او سیدونکي دي چې له پخوا یې سکتريستي تجزیه طلبانه، بیگانه پرستانه، ځایناښه عقاید او نظریات درلودل. د جهاد په وخت کې یې د ټولو جهادي ډلو پر ضد د روس سره ځانگړې یو جانبه معامله وکړه، د حیرتان - کابل په لار د سالنگ په سوق الجیشي - اکمالاتي منطقه کې یې هغوی ته دوامداره اکمالات او د هغوی د عسکرو مصئون عودت تأمین کړ، په ۱۹۹۱ میلادي کال کې یې د ملگرو ملتونو د پنځه فقریز پلان په مقابل کې، چې په افغانستان کې یې دیوه نسبي ملي گرا دولت د جوړیدو امکانات برابرول، په مسکو کې د روس او

ددې ټولو خبرو سره سره امریکا په غټه تنه په خپله گناه اعتراف کوي او په واز کومي چیغي وهي چې بیا به دا ډول اشتباه نه کوي او د کفاري او تلافي په خاطر متې رابدهوي. خو په نتیجه کې د ټولنیز ترکیب څخه بې بنیاده او د موضوعاتي فهرست څخه بې محتوا او پوچ د بن کنفرانس جوړیږي او د هغې په نتیجه کې د ۲۰۰۱ م کال د دسمبر په ۲۲ بې صلاحیته موقت دولت جوړیږي، په افغانستان کې په اصطلاح نړیوال سوله ساتي ځواکونه ځای پځای کیږي، د توکیو په بین المللي کنفرانس کې بیا هم په اصطلاح د افغانستان د بیا بادونې په خاطر ۱۵ ملیارده د پنځه کلنې بودجې په حیث منل کیږي او ټول خوش باوره افغان اولس او تش په نامه روشنفکران پدې باور پیدا کوي چې دا ځل به دنړیوالو دموکراتو قوتونو په موجودیت کې حتماً په افغانستان کې دیوه دموکرات دولت بنسټ ایښودل کیږي او ټولې ناسمه او ناوړه پیښې به د گذرا پدیدو په حیث موقت خصلت ولري او ډیر ژر به له منځه ځي. خو دغه وضعې دلویې جرگې په انتخاباتو، ترکیب، پریکړو او د انتقالی دولت په ترکیب د امورو په جریان کې دوام لري. وضعه له یوې ورځې څخه بلې ته خرابیږي، امنیت په قطعي ډول وجود نلري. دیوه عادي افغان څخه نیولې تر جمهور رئیس پورې هره لحظه د مرگ د خطر سره مخامخ او یوه گړۍ هم په خپل ژوند باور نلري. هر ځای زور حکومت کوي او دولتي لوړ رتبه مامورینو په ولایاتو کې ځانونو لپاره ملوک الطوائفي جوړي کړي او له ویري مرکز ته نشي راتلای. د هوانوردۍ وزیر ډاکتر عبدالرحمن او د حامد کرزي معاون او د فواید عامي وزیر حاجي عبد القدیر چې جرئت یې کړې وو او کابل ته راغلي وو په

ټوله سرمایه په لاس کې لري، نن هم هر ډول خاينانه معاملو ته حاضر دي او باصلاحيته نماينده يې ملي (متحده) جبهه ده چې د دولت ټول واک په لاس کې لري او د خارجي متوليانو سره دناروا معاملو متصدي ده.

شمالي ټلواله او يا په بل عبارت ددغه افغان دښمنې ډلې هر غړې د روس او نورو افغان دښمنه هيوادونو د ستراتيژيکو خاينانه پلانونو له مخې دا وړې مودې په ترڅ کې تشخيص، تربيه او هغوی ته دمجازي شخصيت ورکولو په پروسه کې دافغان اولس بې حساب مادي او انساني قربانۍ پلان گذاري او پدغه لار کې هر ډول متقابل متصور خنډونه هميشه په بې رحمانه توگه له منځه وړل شويدي. حتا دهمدغه خاينانه پلانونو له مخې دټولو بين المللي نورمونو په خلاف د ازاد او مستقل هيواد په مقدس حريم يرغل ته هم حاضر شول. دا ټلواله دخپلو خاينانه فکرونو او خاينانه عملونو پرته د وطن، اولس او خلکو په مقابل کې دهیڅ ډول ذمه واری احساس دمسئوليت نلري او په لحظوي توگه دخپلو شخصي او گروپي گټو په خاطر خپلې قبلې، جبهې او انډيواليو ته تغير ورکولې شي. چې په تيره تقريباً ديرش کلنه دوره کې يې مونږ څرگند او بې شميره مثالونه وليدل.

شمالي ټلوالې په روسيه او هند کې دناچله، تورو او غير قانوني افغانيو په چاپولو سره د افغانستان دټولو خلکو شخصي، خصوصي، ملي او دولتي شتمنۍ غصب او غلا او دهرڅه دمخه يې پرې تاجک، دټولو شمالي سيمو او بلکه په ټول افغانستان کې زلميان اجيرونول، دمرگ او جنگ ماشين يې پرې گرم وساته او د ورونو قومونو ترمنځ يې ددښمنۍ اور

دکارمل د ډلې سره د قرارداد په امضاء کولو سره کودتا وکړه، کابل يې اشغال او دخاورو او ايرو په ډيريوي بدل، شخصي او دولتي شتمنۍ يې له يوې مخې لوت او ټول ښاريان يې دلسگونو او سل گونو زرو بچيانو ويرته کښينول، دوی بې حساب ناچله پيسې په روسيه او هند کې چاپ او دټول افغان اولس شخصي او عامه شتمنۍ يې پرې غصب، بې حسابه دالري ذخيري يې پرې جوړې، خپل قومي زلميان يې پرې په بيه واخستل او دنورو قومونو په مقابل کې يې دطوپ خولې ته وټپل او په دښمنۍ يې واچول، دهمدغه پيسو پواسطه يې دټولو ورونو قومونو چټل خواړه بيگانه پرستان راټول، د۲۰۰۱م دسپتمبر ديوولسمې وروسته د امريکا سره په معامله کې په سوونو مليونو او بلکه مليار دونو ډالرو اخستلو سره يې امريکايان په افغانستان باندې حملې ته وهڅول او غميزه تر نن ورځې پورې دوام لري. نن په دغه ټلواله کې دټولو قومونو، ټولو احزابو او ټولو اقشارو هغه بې وطنه، بې مسؤليت او بې سويې ټولې هغه کرغړنې خپرې راټولې شوي چې د مشروع رقابتونو له مخې خپل سياسي، اجتماعي، قومي، نژادي او داسې نورو معقولو انساني اهدافو او ارمانونو ته دمنل شوو دموکراتيکو معيارونو له مخې درسيده سويه او توان نه درلود او نلري خود لويي غوښتنې، ځان غوښتنې، مقام غوښتنې او نورو ناروا غوښتنو حرس يې تر هر چا اچت او ددغه ناروا غوښتنو د عملي کولو په خاطر دخپل وطن، اولس، قوم، تاريخي افتخاراتو او بشري ټولو منل شوو حقوقو او عنعناتو په مقابل کې هر ډول خائنه معاملې ته اماده دي، نن هم ټول واک، ټول مقامونه او

په هیواد کې داوسنی ناوړه وضعي عاملین همدوی گڼل کېږي .
د تورو چاپ شوو پیسو څخه که به یو کانتینر افغانستان
ته راتلې ، څو نه روسیې او څو نه هند ته پاتې کیدلې او خپل
ټول مصارف یې ددې لارې تاً مینیدل او په بین المللي
بازارونو کې پرې ډالرا خستل کیدل ، یواځې خدای ته معلومه
ده . هو دا یوه خبره معلومه ده چې دروسیې د سفارت یوه غټه
ډله ده د همدغه تورو پیسو له لارې ډالرو د قاچاق په تور و نیول
شوله او ویل کیدل چې په اشد مجازات محکوم شول .

کله چې د حامد کرزي حکومت نوې افغانۍ چاپ کړې یو
ځل بیا شمالي ټلوالې بې حسابو تورې پیسې له دغه ملکونو
څخه راوړې او څرنگه چې ټول واک او اختیار هم ددوی لاس
کې وو ، دغه تورې پیسې یې ټولې په نوؤ افغانیو سپیني او
خپلو ذخیرو ته یې ټیټل و هلي او یو ځل بیا یې ټوله ملي شتمنۍ
غصب او چورو چپاول کړه .

پاتې کیږي دلاجوردو ، زمردو ، الماسو ، د اوه زره ټنو اږین
د قاچاق چې هر کال په افغانستان کې تولیدیږي او د خارجي
متولیانو سره د گرمو دوامداره معاملو مجموعه به څومره شي
چې د شمالي ټلوالې لوړ رتبه غړي یې خارج ته په چلولو اخته
دي دا سنجش هیوادوال پخپله کولې شي .

دهمدغه پیسو په زور د شمالي ټلوالې جمهور رئیس برهان
الدین رباني لس کاله پاچاهي وکړه ، د همدغه پیسو په زور ټولو
کسانو یې خارجي بانکونه په ډالرو ډک کړيدي ، د همدغه
پیسو په زور ، کله چې دولت د استقلال د جشن د لمانځلو توان
نلري ، دوی خپلې شخصي سالگري د دولت ، وزارتونو
، ولایتونو ، ریاستونو ، خارجي نمایندگيو او مدیریتونو تر

ته لمن ووهله . دوی همداسې ددغه پیسو په زور ضعیف
النفسه رو شنفکران ، سیاسي - اجتماعي رهبران ، قوماندانان
، ژورنالستان ، لیکوالان ، مطبوعاتي نمایندگي ، مشران او
واکداران اجیرو نیول او تر ننه پورې یې پرې جنگي او تور
تبلیغاتي ماشین فعاله ساتلې دي . راشۍ ددغه غلا او غصب
اندازه ځان لپاره تخمین کړو :

که قبوله کړو چې د تورو پیسو له چاپ څخه دمخه ،

دیوه ډالریه ۱۰۰ افغانۍ

د تورو پیسو له چاپ وروسته ،

دیوه ډالریه ۱۰۰ ۰۰۰ افغانۍ کیدلې

که پخوا ۱۰۰۰۰۰ افغانۍ ۱۰۰۰ ډالره کېدل ، د

تورو پیسو له چاپ څخه وروسته د افغانۍ ارزش زرچنده
ټیټیږي او ځمونږ هیوادوالو ته د یو لک افغانیو په عوض

یواځې سل افغانۍ او په بل حساب د زرو ډالرو په عوض

یواځې یو ډالره لاس کې پاتې کیږي . یا که د چا شتمني

۱۰۰۰ ملیونه ډالره حساب کړو نو ۹۹۹ ملیونه ډالره د شمالي

ټلوالې په جیب کې پریوتل او یواځې یو ملیون ډالره مونږ

هیوادوال ته پاتې شول . که د مملکت ټوله شتمني په نظر کې

ولرو د زرگونو بیلونو او بلکه ملي شتمني چې په حساب کې

نشي راتلای ، او ددغه ټولې شتمنۍ ۹۹۹ برخې د شمالي

ټلوالې په جیب پریوتې او یواځې یوه برخه غریب اولس ته

پاتې ده . د ۱۹۹۲ م کال څخه راپدې خوا یې په عامه دارایی

چور جوړ کړې ، لا دوام لري ، افغان اولس او حکومت

او حتا خارجي قوتونه یې په خپلو مہیلتونو گروگان نیولي او

ملی او بین المللی حیثیت او موقف تثبیتېږي. مغرض او متجاوز هیوادونه تل هڅه کوي دنورو هیوادونو ملي ارزشونه پدې ډول بې ارزښه، نظام ړنگ او اداري، حقوقي او قانوني سیستم ضعیف کړي چې خپل اجنټان او خدمت گذارانو ته په غیر مستحق ډول لوړ امتیازات قایل شي او په ملي قهرمانانو او تاریخي افتخاراتو د خود فروشه ډلې له لارې ملنډې او تورونه لگول شروع کړي.

شمالي تلوالې ۲۰۰۱ د سپتمبر دیوولسمې نېټې وروسته وطن ته د خیانت په بدل کې ستر مادي او معنوي ځانګړنه امتیازات ترلاسه کړل او د بې حساب په پيسو او قدرت په زور اوس دهغې نمایشونه او گذارشونه دهیواد په ګوټ ګوټ کې دخلکو سترګې پندوي او غوږونه کڼوي.

ټول ارزښتونه یو څه ته او یو چاته خلک او یا دخلکو نماینده مؤسسات، انستیتوتونه او متخصص ارګانونه قایلیدلې شي. رئیس جمهور حق نلري ارزشي امتیازات چاته قایل او ورکړي. یواځې دنورو افرادو په څیر دغه ډول امتیاز چاته پیشنهاد او کله چې دغه ډول امتیاز د مربوطه مقاماتو او مؤسساتو لخوا منظور شوي وي کولې شي منظور او یار د کړي.

شمالي تلوالې څرنګه چې دخپلو پيسو، مقامونو، بدمستیو او خپلو متولیانو په زور اولس او دولت ګروګان نیولې او هره ورځ ترې نوي او نوي امتیازات، مقامونه، القاب او نشانونه ترلاسه کوي. تاریخي مسؤلیت یې د جمهور رئیس حامد کرزي په غاړه دې او طاقت فرسا بار اورنځ یې بیوسه اولس په اوږو وړي او خارجي متولیان معاملګرانه او تجا هل

کچې په بیښانه ډمامو او مصرفونو لمانځې، د همدغه پيسو په زور دوی ټول افغان اولس او حتا خپل متولیان ځان سره ګروګان ساتي او ټولو ناروا مقاصدو ته د دغه لاري ځانونه رسوي، د همدغه پيسو په زور ددې په عوض چې اولس ته دخپلو خیانتونو او جنايتونو حساب ورکړي او سزا وویني، په ځایانه ډول قهرماني ګاني، مارشالي ګاني، جنرالي ګاني او مقامونه ترلاسه کوي او د همدغه پيسو په زور یې دملي نامقدسي جبهې په نامه سیاسي لوبه روانه کړیده. سره ددې چې دوی او د دوی سره د سوږو نوریاران د جمهوري ریاست پورې په ټولو لوړو مقامونو یې خپته اچولې او دعوايدو ټولې سرچینې همدا اوس هم په واک کې لري او دبین المللي قوتونو په حضور کې برعلاوه ددې چې خپلې ادارې قانوني او حقوقي دندې نه اجرا کوي او په تعلل او کج قلمیو سره دا اختلاص، رشوت، غصب او اداري فساد زمینی برابروي، په څرګند ډول د امنیت مسئول د بې امنیتۍ، قانوني مسئول د بې قانونۍ او اداري مسئولین د بې ادره ګۍ عاملین ګرځي. دولت ته ستر خنډونه ایجادوي او دبازسازی دنیم نیمګړو پلانونو د پلي کیدو مخنیوي هم کوي. دوی دخپلو خارجي او داخلي متولیانو او فرصت طلبانو سره په ناروا ډلې ټپلي جوړوي او ځایانه غوښتنې وړاندې کوي ترڅو دخپل شرمساره عمر موده اوږده او څوک یې دمحاګمې میز ته را کش نه کړي شي.

په یوه هیواد کې ملي منل شوي ارزشونه نباید بې ارزښه شي. سره ددې چې ارزشونه عمومي بشري لاسته راوړنه او زیربڼه ده خو شک نشته چې ځینې ارزشونه یواځې ملي بڼه لري چې دهغې د کیفیت او کمیت له مخې دیوه اولس او هیواد

وگڼل شول. نوموړې تشکل نه یواځې دهغه وخت په کچه بلکه دنن ورځې دمدني ټولنو د ارزشونو له مخې خورا لوړ معیاری دموکراتیک عملي تشکل گڼل کیږي. ستر احمد شاه بابا دهمدغه دموکراتیک اصل په مټ دپراخه پرگنو ملاتړ حاصل او پدې سیمه کې یې لویه امپراطوري جوړه کړه. دخپلې امپراطورۍ په گوټ گوټ کې یې دټولو لپاره دمنلو وړ ټولنیز پراخ بنسټه حکومت او دولت جوړ او په ملک کې یې افغاني پرگنیزه عملي دموکراسي برقراره وساتله چې تاسې محترمو استادانو دهغې په مختلفو اړخونو پوره رڼا واچوله.

درنو استادانو او حاضرینو! زمان او مکان دوه مقولي دي چې دهرې پدیدې او خلقت او بالخصوص دټولنیزو پدیدو او نظامونو دایجاد، تحول، تکامل او پایښت په پروسه کې ټاکلې او قاطع رول لري. یوه عالم دیوه ستر تصمیم دنیولو په وخت کې دزمان ارزش داسپارزولې "نن وخته دې خو سبا به ناوخته وي". ستر احمد شاه بابا ددغه کتگوریو د عملي ارزش له مخې په تمام عیار ټاکلې وخت دشرایطو مطابق پخپل منطقي تصمیم سره په ملک کې خورا معقول ټولنیز سیاسي نظام جوړ کړ چې بدیل یې زمونږ راتلونکي تاریخ ونشو لیدلې او دغه تړلې ټینگ نظام همیشه دخارجي غاصبانو او داخلي متعصبو تنگنظرانو دسترگو اغزي گرځیدلې وو.

زمان ددرې مرحلو څخه متشکل دې: ماضي، حال او راتلونکې. ماضي دهرې ټولنې د حال او مستقبل بنسټ جوړوي چې ۲۶۰ کاله پخوا دهمدغه لوی احمد شاه بابا په خارق العاده ابتکار او دافغان اولس په قهرمانۍ په بې ساري او بې بدیله توگه د واحد افغانستان تر بیرغ لاندې د افغان ملت بنیاد

العارفانه غوږونه کڼوي او سترگي پټوي .

دنوي افغانستان دجوړیدو د ۲۶۰ کلزي دنړیوال جشن غونډې ته

درنو استادانو، مشرانو او خویندو ورونو! زمانیکې هیلې او احترامات ومنی. دافغانستان دکلتوري ودې ټولنې د همیشني ابتکاراتو څخه په کوروداني او مننه چې نن یو ځل بیادنوي افغانستان دجوړیدو د ۲۶۰ کلزي دنړیوال جشن په غونډه کې دافغانستان د معاصر تاریخ پوهانو د ځلانده ستورو دسترو خد متونو دویاړیاد ابتکار ته لاس غزولې او دهغې د ارزونې په خاطر یې دنړۍ دگوټ گوټ څخه ستر عالمان او تاریخ پوهان رابللي چې مونږ او تاسې دهغوی د ارزونو شاهد یو.

محترمو! ۲۶۰ کاله پخوا ستر احمد شاه بابا پدې سیمه کې دمیشتو قومونو په مشترکه مساعي او برابر و حقوقو سره دولت په واقعي مفهوم دننني افغانستان دبنسټ ډبره کینښوده او ټول اوسیدونکي پرته له تبعیضه متساوی الحقوق افغانان

هم دخپل قومي او هم داوولسي او ملي تشخص، تعهد او تړون څخه برخمن شول او د لومړي ځل لپاره يې د نړۍ په دې لويه او په هر لحاظ ډيره ستراتيژيکه منطقه کې دخپل سياسي، اداري او ټولنيز نظام او دولت څښتن، د همدغه نظام دبیرغلاندي، په همدغه تشخص، تعهد او تړون سره يې لويه امپراطوري جوړه او دادې نن يې مونږ او تاسې د ۲۶۰ کليزي د جشن په وياړ راټول شوي يو. خوددغه عادلانه او منصف نظام د خصوصياتو په باره کې چې د دموکراسۍ په خورالورپو هر اړخيزو ملي مناسباتو او معيارونو يعنې اولسي او ملي دموکراسۍ په اصولو او قوانينو ولاړو و هيچا بنيادي او دستايني وړ څه يادونه ونه کړه. هو ملي دموکراسي او فردي مساوات چې په ملي او بين المللي قوانينو، اصولو او مقالو او د ملگرو ملتونو د بشرد حقوقو په منشور کې د ټولې نړۍ د اولسونو له خوا د معتبرو منل شوو اسنادو په حيث تسجيل شويدي. نه لکه په افغانستان کې چې مافيایي وسله وال قوماندانان، قبيلوي مشران او جهادي رهبران د ملي، قومي، گروپي، مذهبي، سمتي او داسې نورو نومونو او موقفونو له مخې په جوړجاړي، مشارکت، ځماځمۍ او پټه پنا باندې د نعماتو او بيت المال په چور سره جوړ راغلي دي.

هو! نه ددغه ډول يوه فوق العاده نظام او نه د هغه ملي مدبر شخصيت، قوماندان او اولسي ټولنيز رهبر چې مختلف قومي مستعد، با تقوا، وطنپرست او په خپلو خلکو مين افغانان يې د دموکراسۍ د اصولو له مخې د هغه وخت په خورا مشکلو شرايطو کې سره متحد کړل، نه کومه ارزونه او يا لا اقل د قدر داني کومه يادونه وشوه. دروغجن به نه شم که ووايم نن چې

اينېنودل شويدي. حال زمونږ او ستاسې رسالت دې چې دخپل ملي وحدت او د تاريخي ارزشونو او افتخاراتو د استفتد رسي سر ترمنزله د راتلونکي نسل تر لاسه ورسو او خپل رسالت په ټاکلي منزل کې په پوره کميت او عالي کيفيت سره ايفاء او په پوره ډاډ سره يې راتلونکی نسل ته وسپارو.

ټولنيزي پديدې، نظامونه، دولتونه، ادارې، سازمانونه او انستيتوتونه د هر څه دمخه تاريخي پيدې دي او دوخت په هره گړۍ او شيبه کې دهغوی رول او رسالت مشخص او ټاکلې دي. کله چې د زمان او مکان په تغير سره سياسي-اجتماعي وضعه بدلېږي، ورسره سم د حل سياسي لارې او رسالتونه هم تغير مومي د مثال په توگه ميرويس نيکه، احمد شاه بابا، وزير محمد اکبر خان، امان الله خان، مشروطه خواهانو، ويين زلميانو، نورو سازمانونو، او ملي قهرمانانو پخپل وخت کې ټاکلي رسالتونه او مسئوليتونه درلودل. حامد کرزي، دهغه دولتي ادارې، موجوده سازمانونه او زمونږ همدا نننۍ غونډه هم ټاکلې رسالت او مسئوليت لري. لوی احمد شاه بابا خپل رسالت پرون ايفاکړې او هغه چا چې ندې ايفاکړې دهغوی په هکله تاريخ لازم قضاوت کړيدې. پدې ستره غونډه کې، د تاريخ پدې حساسه مرحله کې چې افغان اولس د مرگ او ژوند، بودونو په پوله شتيږي، پکار دادي چې مونږ ددې ناوړه حالت او وضعې څخه د وتلو لار او خپل رسالت تشخيص، تثبيت او دهغې دايفاء په خاطر مشخص او جدي اقدام وکړو. غونډه دنوي افغانستان د جوړيدو د ۲۶۰ کليزي نړيوال جشن تر عنوان لاندې جوړه شوې ده. په همدې بنياد هغه قومونو او اولسونو چې ټاکلې ملي تشخص، تعهد او تړون يې نه درلود

لپاره جوړاود یوې لومې په خای دبې شمیره لومو په جال کې ترلې پریووځي. نن ټول افغانان، دولتي مسئولین، پخپله حامد کرزي، په افغانستان کې دخارجي میشتو قوتونو مسئولین دخارجي دولتونو چارواکي او ټول نړیوال په پوره اتفاق سره وایي چې: دافغانستان بود ونبود دپوښتنې لاندې دې، په افغانستان کې نظام نشته، امنیت نشته، اداري فساد، رشوت، اختلاس، دمخدره موادو کرکيله او قاچاق، اداري، قانوني، حقوقي او حتا افغاني انساني بحرانونه او ډیری نوری په لسگونو او سلگونو ناخوالی موجودی دی. داکتوبر په میاشت کې په افغانستان باندې دامریکي له حملې راهیسې شپږکاله پوره شول. داکتوبر په اتمه نیټه دامریکي دکانگرس دهیئت رئیس ویلي چې په افغانستان کې دېوش سیاست ناکام دې او امریکا به حتماً افغانستان دهمیش لپاره له لاسه ورکړي. دا په حقیقت کې هغه تجاهل العارفانه اظهارات او اعترافات دي چې دافغانانو په مطلقه بېوسی او بې کسی دلالت کوي. هغه افغانان چې څه موده دمخه یې پخواني شوروي سترآبرقدرت، چې له ویرې یې همدغه امریکایانو او اروپایانو په خپلو کورونو کې خوب نه درلود او هرکال یې بې شمېره بیلو نونه ډالردساره او تاوده جنگ په لار کې مصرفولې، مات او له خپل ملک څخه وشړه، او د امریکایان، اروپایان او نوروو چې زمونږ ملک ته خدمت او کومک لپاره راغلل، خو خیانت یې وکړ او زمونږ ملک او اولس یې داسې بې وسه او بې کسه کړ. خوکرزي صاحب اوس هم مصمم دې په همدې خارجي قوتونو، دهغوی پورې تړلیو افغاني جنگي جانیانو، دبشر د حقوقو په ناقضینو،

د ټولې نړۍ له هیوادونو څخه نظامي، جاسوسي، ملکي دولتي او غیردو تینمایندگان او شرکتونه دالسم کال دې چې د همدغه نظام په بنیادي ړنگولو او سراو مال په ویش اخته دي او نه مونږ پوهیږو او نه دوی چې باالخره څه کول غواړي، هم په دې باره کې، ددې سترې غوندې برخه والونه یواځې کوم پرېکړنده تصمیم ونه نیوه، حتا کوم چا یې په باره کې یوه پوښتنه هم راولاړه نه کړه او په داسې تاریخي او دافغانانو لپاره دنن ورځې دمرگ او ژوند په مهمه مسئله کې خبره د پنځو تنو تاریخ پوهانو دا ثارو دیاد و بود په غوندې بدله شوه او هغه هم لا څوک یاد او څوک لاله یاده هم پرېوتل. په حقیقت کې دغه ستره غونده هم چې ډیرو پوهانو په کې گډون کړې وو، لکه د نورو غونډو په څیر په یوه عادي غونډه بدله شوه. نه په کې د تیرو تاریخي ویارونو، افتخاراتو او نیمگړتیاوولازمه ارزونه او کره کتنه وشوه او نه په کې دافغان اولس د موجوده لویي غمیزي د حل لاره په گوته او نه کوم عملي تصمیم ونیول شو.

مونږ په دې عقیده یو چې هره سیاسي وضعه او مشکل ځانته اساسي علت، تضاد او اساسي غوټه لري. ترڅو پورې چې همدغه اساسي غوټه خلاصه نه شي، هر مشکل چې وي په خپل حال به باقی پاتې وي. ژوندي او ملي متحد اولسونه په داسې حالاتو کې اساسي مشکل، تضاد او علت تشخیصوي او په خپل ټول فردي او جمعي شعور او مادي امکاناتو سره د همدغه اساسي مشکل د حل په لار کې سره متفقانه تړون او عمل کوي او مخکې له دې دغه مشکل ریښې وځغوي او بجي وزیروي، په خپل قابو او محاصره کې راولي او د پای ټکې ورته ږدي، نه دا چې له یوه مشکل څخه ۱۰۰۱ مشکلک ځان

مینه په خاصه توگه د تقدس حیثیت او مقام لري نو کله چې روسانو په افغانستان خائنانه حمله وکړه، افغانانو عمومي قیام وکړ او تر هغې ارام کښینناستل ترڅو چې یې اخري عسکر د امو له دریاب څخه پورې نه وته. دا په تاریخ کی همیشه همداسی وه او نن هم په حقیقت کې ټول افغانان په همدې علت پاڅیدلي دي.

د تعجب غټه خبره داده چې نن د یو موټي افغانستان جغرافیایي موجودیت د ځیني اجنبي پلوي افغانانو لخوا د خطر سره مخامخ دي او حتا درسمي تریبونو او پارلمان د موقف څخه دغه ډول غیر مسئولانه او خاینانه څرگندونې کيږي. دا چې وایي سیاست چټله لوبه ده، رښتیا هم نن په افغانستان کې سیاست په چټله لوبه او کثیر المجهوله لاینحله معادله بدل شوې او یوه تکه توره مکدره فضاء یې په افغانستان کې رامنځته کړې ده.

اولس د دغی وضعې له سپیناوې څخه عاجز دي. یواځې ملي وطنپرسته روشن فکر قشر یعنی تاسی محترم استادان کولې شی. په هغې کې لازم صراحتونه او وضاحتونه راولی، اولس ته دوست او دښمن په گوته او تر منځ یې رڼه بیلدونکی کرښه کش کړی. ایا تاسې دغه کار وکړ؟ دغه سپیناوې مو راووست؟ او دغه رسالت مو سرته ورسوه؟

محترم استادانو! دیرش کاله کیږي چې دا ډول غوندې جوړیږي، که نور هیڅ مو له لاسه نه کیږي، په خپلو ستغو سپورو ویناوو که له یوې خوا د خپل زړه پر اس باسو، کیدلې شي د خوم چا په جیب کې یو څه هم واچول شي او له بلې خوا مونږ او تاسې چې د یو څه تنفس امکان هم لرو د دغه ډول غوندو

مفسیدینو او مختلسینو او نورو او نورو پواسطه نظام او دولت جوړ کړي او افغان اولس نور او نور هم له پښو پرېباسي. دا کار پخپله د کرزي د حکومت او دولت قانوني او حقوقي مشروعیت د پوښتنې لاندې راولي. خو باک یې نه شته، ترڅو چې د زمان د دجال له شا دوی لپاره څه دوړیږي د دوی پرې ساعت تیر دي او د ملک او اولس غم خو بې له هغې هم نه لري.

بین المللی قوتونه د ملگرو ملتونو او امریکې په مشرۍ چی عملاً ټول جهان اداره کو، همداسې دغه تجاehl العارفانه تظاهر هم کوي چې دوی گوندې، په افغانستان کی د امنیت د تامین او اصلاحاتو څخه عاجز دی. که دا خبره رښتیا وي، نو د دوی حضور په افغانستان کی د څه په خاطر او دا دومره بې شمیره بې گناه افغانان هره ورځ د څه لپاره مري، دا دومره قوتونه په دې غریب ملک کې د ولي ځای پځای شوي، دا دومره مصارف د څه لپاره او سل او زر نورې خبرې د جدی پوښتنې لاندې راولي. له بلې خوا د افغانستان گاونډیان چې لا پخوا په کمین کی ناست وو او خپل توسعه طلبانه حرصونه او پوچ ارمانونه یې چاغول بیل بیل باندېني هیوادونه له هغوی سره مشترک پلانونه تعقیبوي او عملاً یې د افغانستان ځمکنۍ بشپړتیا او جغرافیایي فزیکي موجودیت د خطر سره مخامخ کړې دي. دغه او دې ته ورته ډیرو نورو مسایلو ته ټول وطنپرسته افغانان د شک په سترگه گوري او همدا مسئله نن د افغانانو او باندېني او ځیني گاونډي هیوادونو تر منځ په اساسي تضاد او شخړه او وختې ده. ځکه که یو اولس او هیواد جغرافیایي موجودیت او استقلال ونلري نور ارزشونه یې هم هیڅکله تحقق نشي پیدا کولې. د افغانانو لپاره چې د وطن سره

ددغه شورا لخوا دې له دری میاشتو څخه تر شپږو میاشتو پورې وخت ورکړې شي چې په موجوده وضعه کې ژور بنيادي اصلاحات شروع او سرته ورسوي.

• په غیر صورت کې دې دهمدغی باصلاحیته ملي وطنپرسته روشنفکري شورا لخوا بدیل اعتمادی متخصص کسان د دولت او حکومت لپاره پیشنهاد او معرفي شي.

د جوړیدو فرصت او حوصله هم لرلې شو. خوزمونږ اولس همغسې چې یې ټول بود و نبود ددغه ظالمانو سره پخپل عادلانه جنگ کې له لاسه ورکړي، دیوې شیبې حوصله هم نده ورپاتې. کاشکې نن دهغه اعجاز، جادو او نهایی تصمیم په باره کې یو څه فکر او تصمیم نیول شوې وای چې دمرگ په پوله پروت افغان غم ځپلي اولس ته داخري سلگۍ په فرصت کې ورته نجاتد امید واری پیغام پروت وې.

هو! هیڅوک هیچاته د قیامت د ورځې، نه د جنت و عدی ورکولې شي او نه له دوزخ څخه څوک ویرولی شی. خومونږ کولې شول لا اقل نن یو داسې تصمیم ونیسو چې د افغان اولس لپاره د تیرو افتخاراتو په ترلاسه کولو سره، په راتلونکې کې سراغاز جوړ شوې وای.

شرم دې دهغه چا لپاره چې نن هم د قسم خوړلې د بنمن خایانه نظام او لعنتی میډیا فعاله ساتي، ورته د خپلې خیتې نه توجیهات برابر وي او ددغه لویي غوښتونکې، ځان غوښتونکې تنگنظره د جال د ډولۍ لاندې سرتیټی روان دي. پکار دادی:

• نننۍ غونډه باید دخپل روشنفکری رسالت او بی له تاخیره مسوولیت له مخی موجوده خایانه مجهول سیاستونه واضح او د دوست او د بنمن تر منځ که خپل وي که پردي، که پټ وي که ښکاره روښانه کرښه کش او په څرگند ډول یې یو تر بله سره تفريق او اولس ته په گوته کړي.

• دهمدغه تشخیص له مخې د عمل یوه څرگنده سیاسي فتوا باید صادره شي.

• یوه باصلاحیته افغانی روشنفکری شورادې جوړه او

دموکراسی په تیوری او عمل کې

دموکراسی د یوناني کلمې «demos — اولس، خلک؛ او kratos — قدرت، حاکمیت» څخه اخستل شوې او یو د اشکالو د ادارې ده، چې په رسمي ډول د اکثریت حاکمیت په اقلیت او د ټولو خلکو ازادې او یوشان حقوق تاً مینوي. خو په عمل کې نه پخوا د بشر په تاریخ کې کله اولسي حاکمیت عملي بڼه درلودلې، نه اوس څوک دنړۍ په کوم کڼج کې داسې نمونه ښودلې شي او نه په راتلونکي کې څوک دهغې تضمین او ذمه واري کولې شي. تر اوسه پورې مونږ یواځې د حاکمو نظامونو او طبقو د دیکتاتورۍ نمونې لرو او بحث پرې کولې شو. اولس په هره ټولنه کې وسیع البنیاده پدیده، جوړښت او بنسټ تشکیلوې چې د بشري ټولنې د ژوند په ټولو اړخونو کې یې همیشې پریکړنده رول لوبولې، د تل لپاره د حقیقت او واقعیت معیار پاتې شوې او د دموکراسۍ سره لازم و ملزوم او یو د بل په وجود کې تحقق پیدا کوي. که څوک غواړي د دموکراسۍ په واقعي مفهوم ځان پوه کړي او د تیورۍ او عمل سره یې کړه وړه ولري باید خپلې خبرې او عمل د دموکراسۍ او اولس دیو تر بله

نه شلیدونکي ارتباط او متقابل استلزام د عمده اصل او منبع څخه پیل کړي. غربي دموکراسی د سیاسي نظام په حیث د سرمایې د خصوصي علاقمنديو او د حاکمي طبقې او اداري نظام د مشترکو امتیازاتو په نظر کې نیولو او تباني سره تحریفې، رسمي او عملي بڼه پیدا کوي او د ټولنې د قاطع اکثریت د خیر ښیځنې د پروگرامونو او د ټولنیزو — اقتصادي مناسباتو او تولید سره هیڅ ډول عملي اړیکې نلري او دموکراسی د ټولنې، ټولنیزو، ټولنیزو تولیدي، اقتصادي او نورو مناسباتو مافوق، یواځې ایډیال معنوي ماهیت پیدا کوي او د پوچ بې ماهیته نوم څخه پرته هیڅ ډول مادي قابل د احساس او قابل د استفادې ارزش نلري، ځکه چې په اصطلاح ټول دموکراتیک نظام او میکانیزم د سرمایدار او اداري حاکمیت د گټو په محور باندې دوران پیدا کوي. زه پدې عقیده یم چې هر ارزش، حتا هغه چې مونږ معنوي گڼو، هم یواځې د مادي کمیتونو او ارزشونو پواسطه قیمت گذاری کیږي. د مثال په ډول، استقلال، ملي حاکمیت، پخپله دموکراسی او ډیر نور چې د ځینو، په آند معنوي ارزشونه گڼل کیږي مادي ارزش لري او یواځې د مادي ارزشونو پواسطه یې کره کتنه او ارزونه کیدلې شي. راشی، پدې خبره غور وکړو، که چیرې په اصطلاح همدغه معنوي ارزشونو تر شا مادي ارزشونه وجود ونلري (چې حتماً یې لري) څوک به ورته ارزش قایل شي؟ فکر کوم که مونږ د دموکراسۍ ارزش او کیفیت په یوه اجتماعي — اقتصادي نظام کې د دغه نظام د استثمار د کچې د ټیټوالي له مخې اندازه او قیمت گذاری کړو، دا به د دموکراسۍ د ماهیت د پوهاوي لپاره ډیره څرگنده، اسانه او

ددې کار لپاره د ملیونو انسانانو قرباني، محلي، منطقوي او حتا نړيوال جنگونه پلان گذاري او تسليحاتي مسابقات هم په کار اچولې شي. دوی د سرمايدارې طبقې په ګټه مالي او پولې بحرانونه رامنځته کوي ځکه په هر بحران کې يواځې غريبه طبقه متضرره او د سرمايدارې طبقې ګټې دوه چنده کيږي. د مثال په ډول کله چې بنزين دوه برابره قيمته کيږي، معمولاً د ټکسي او موټر کرایه هم دوه برابره کيږي. خو موټر او ټکسي نيم مصرف او نيمه ګټه کوي. په بحران کې مصرف ثابت پاتې کيږي او د سرمايدار ګټه دوه برابره شوه. ټولنيز مناسبات هغه وخت دموکراتيک دي چې اولسي د خیر بنسټګنې بڼه ولري او په اولسي پراخه پايداره بنياد باندې بناء وي. په غير صورت کې هره دموکراسي د معین نظام او معینې طبقې د ډیکتاتوري ګڼل کيږي. د خصوصي ملکیت او د تورو پیسو په فزیکي موجودیت سره چې د استثمار، ناوړه ګټې، فساد او غیر قانوني سود او مالي ذخایرو وسایل برابر وي، دموکراسي هېڅ وخت عملي بڼه نه شي پیدا کولې او بلکه پخپله دموکراسي د دغه ډول عواملو څخه یو عامل ګرځي. د ډیکتاتوري او دغه ډول تش په نامه دموکراتيک نظامونه یواځې په زور، ظلم، جبر، دروغو، نیرنگ، اردو، پولیس، مخصوص امنیتي قوتونه، حکومت او دغه ډول نورو وسایلو په ذریعه چلیدلې او ساتل کیدلې شي. خو ټولنیز دموکراتيک نظامونه د زور او ظلم محتاج ندي او په سولنیز ډول د جمعي سراسري پايداره سولې د تامین ضمانت کوي. که څوک غواړي چې په نړۍ کې سراسري سولنیز نظام ټینګ شي لازم دي ټولنیز مناسبات په اولسي وسیع البنياده پايداره قاعده ودرول شي، په غیر

غوره منطقي لاره وي. دموکراسي د هرتاريخي اجتماعي—اقتصادي نظام او دهغې پورې اړونده حاکمو او محکومو طبقو ذات البيني مناسباتو د ضرورتونو او مجبوریتونو له مخې، تاريخي—سیاسي پدیده ګڼل کيږي. زما په نظر په دریواړو تاريخي اقتصادي نظامونو کې د قواوو، وسایطو او مادي زیرمود کچې، ابعادو، کمیت او کیفیت ته په تش اشاره سره هم زموږ د مطلب د حل افاده کیدلې شي. یوه برده دار څومره مړه یان لرل، څومره یې پرې پخپله مصرف کاوه، په کومو وسایطو یې څومره تولید کاوه او څومره ورته ګټه پاتې کیدله او د مصرف او ګټې تناسب یې په فیصدي لحاظ څومره وو. یوه فیودال څومره ځمکي، دهقانان او څه ډول وسایط درلودل، څه شې یې کرل او ربیل او په کال کې یو وار د ګټې او مصرف تناسب یې څومره وو. اوس به راشو د لسو، سلو او پنځه سوه ملیاردو ډالرو سرمايدار، وسایطو، مادي او تخنیکي بیزونو او کومپلکسونو، لسگونو او سلگونو زرو کارګرانو، دهغوی طیارو، ټانکونو، موټرو او نورو عظیمو تولیداتو، د ثانيي، دقیقې، ساعت ورځ، میاشت او کال ګټې، تولیدي ضریبونو او تناسبونو ته. دغه تفاوتونه په هېڅ ډول فیصدي، تناسب او هېڅ قیمت سره د مقایسې وړ ندي. په همدې کچه دموکراسي او که بهتره به داوي ووايم چې ظلم او ناوړه د مقایسې وړ ندي. سرمايداري نظام د خپل نظام او سرمایې د بقا په خاطر پنځه سوه کلنه تجربه لري. هغوی حاضر دي د سرمايداري مافیا د ناوړه ګټې لپاره هر ډول شرایط، تحریفې تیورۍ او حتا د چور او چپاول زمینه هم برابرې کړي چې څرګندې بیلګې یې په وروستیو کلونو کې مونږ په افغانستان کې لیدلې شو. هغوی

لیدل کیري، شعور له منځه الوتې، هر چاته ځانونه حق په جانب
بنسکاري او یواځې دا احساساتو له مخې په پټو سترگو په
وړاندې قدم اخلي. پداسې شرائطو کې دعواقبو جاج کومه نا
حله معما نده او محترم لوستونکی پخپله دهغې پیشگوۍ
کولې شي.

نن دنړیوالو ماجراجویانو او افراطیونو او نړیوال
دموکراتیک بهیر ترمنځ یو بل انقطاب عملا د تشکله په حال
کې دي. ماجراجویان او نړیوال افراطیون دمشرکو گټو په بناء
غواړي وضع په موضعي او نړیواله کچه متشنجه وساتي او
حتا دبشریت دتباهی په بیه قمار ووهي خو له نیکه مرغه نړیوال
دموکراتیک بهیر له یوې ورځې څخه بلې ته نړیوال ابعاد،
تینگ ارتباط او اعتبار پیدا کوي او په نړیوالو مسایلو کې
دفرد، گروپ، سازمان، قشر او داسې نورو په حیث خپل فردي
او ډلئیز عکس العمل او تاثیر واردوي. په عراق باندي د
امریکي او انگلستان دحملې دامادگۍ په پروسه کې عملا دغه
تقابل ولیدل شو. افراطیونو هڅه کوله ددغه جنگ اور ته لمن
ووې نويي دخپلو استخباراتي سازمانونو په مرسته هڅه
وکړه ددروغجنو دراماتيکو صحنه سازیو له لارې نړیوالو ته
وېنایي چې په عراق کې دتصور څخه پورته کیمیاوي او
بیولوژیکي وسلو ذخیري موجودې او په ۴۵ دقیقو کې اتمي
وسله هم جوړولې شي، سره ددی چې په ټوله نړۍ او په هغه
جمله پخپله په انگلستان او امریکي کې ددغه جنگ پرضد
مظاهروې وشوې، دبلکس په مشرۍ دملگرو ملتونو هیئت چې
په عراق کې دخپرونو مسئول وؤ په قاطعیت سره دغه دروغ رد
کړل او داکتر کلي چې پدغه باره کې یې مسئولیت درلود او

صورت کې به بشري ټولنه دهمیش لپاره دموکراسۍ دحقیقت
او واقعیت په برقراری کې گمراه او بی برخې پاتې وي. نن چې
له نیکه مرغه جمعي شعور، علم او اقتصاد پرمخ تللي، دا
کلکه امیدواري شته چې اولسونه به دخپل جمعي شعور
دوجدان دغږ له مخې خپل تاریخي رسالت درک او دټولنیزې
دموکراسۍ دتحقق په لور به چټک قدمونه واخلي. دتاریخ په
اوږدو کې ځیني تیوریسنانو هڅه کړې دموکراسي داو لسي
ټولنیز ارزش او ورځني عملي ژوند او مناسباتو څخه بې محتوا
کړي. له دې لارې هغوی هڅه کوي په اصطلاح
خالصو دموکراتیکو ادیالونو ته ځانونه ورسوي، چې وجود نه
لري. دخپلو نظامونو واقعیتونه پرده پوشي او اقتصادي
بحرانونه، ټولنیزو بدبختیو او ناخوالو علتونه په تحریفی
شکل فورمولبندي او په پره یې هغه څوک چې مدنظر لري
ونیسي او یایي دهر چا په قسمت او بخت پورې وتړي. هغوی
مذبوحانه اظهارات او استدلال کوي چې گوندې دخپلې
دموکراسۍ د حفاظت او حراست په خاطر یې عظیمه بیرو
کراسي، قوانین، مؤسسي، انستیتوتونه او ارگانونه ایجاد
کړيدي. زه وایم که دا خبره سمه او په حقه وي نو دبشریت
دپیدا یښت څخه تر نننۍ ورځې پورې به یو ددغه پرنسیپونو
څخه تحقق موندلې وي. دلوی تشویش خبره داده چې نن دغه
مبارزه ډیرې حساسې مرحلې ته رسیدلي، ټولې خواوې
مساوي امکاناتو خواته نژدې کیږي او بشریت پخپله دخپلې
تباهی لپاره هر ډول وسایل او امکانات برابر کړي، وضع هم له
بل هر وخت په نسبت ډیره ترینګلې، ټولې خواوې دمخامخ ټکر
په موضع کې یو بل ته ولاړې اوله هیڅ لورد تفاهم علایم نه

حاکم نظام او طبقې دیکتاتوري ده. په سیاسي دموکراسۍ کې منفعت شخصي او خصوصي او مسئولیت جمعي ټولنیزه بڼه لري. تاریخ ددغه ډول دموکراسۍ څخه پخپله سینه کې ډیرې بدې خاطرې ساتلي دي. دهمدغه سیاسي دموکراسۍ په ضرر ابخانه کې اتم بم جوړ شوی، دهمدغې سیاسي دموکراسۍ دتضادونو او نه پخلاکیدونکو دښمنیو له بازار څخه لمرې ځل اتم بم استعمال شو. دسیاسي دموکراسۍ دگټې وټې څخه ده چې یو همیشه په گټه او بل همیشه په تاوان کې دې. په نړۍ کې دمسکراتو، مخدره موادو او نورو مضره موادو مخه نه نیول کیږي، اشتهاارات او تبلیغات یې هره خوا سترگې پندوي او غوږونه کنوي، دسیاسي دموکراسۍ په نتیجه کې ده چې ایکالوژیکي او محیطي دژوند صحي شرایط په نظر کې نه نیول کیږي، هره خوا بدشکله ناروا جنگي ماشینونه غوړیږي، دفابریکو دزهرجنو غازاتو لوڅرې هوا ته پورته کیږي، ټوله نړۍ زهرجنه کوي او د مهلکو امراضو باعث گرځي خو گټه یې ځانگړي افراد ترلاسه کوي، داوون طبقه له منځه وړي او نړیوال دراديو اکتیف شعاعاتو دمستقیم تماس او ضرر سره مخامخ کوي او دسیاسي دموکراسۍ علمبرداران دخپلو شخصي گټو او ملحوظاتو له مخې نه حاضرېږي بین المللي مقررات او پریکړې امضاء کړي او ویې مني. خو تش په نامه یې ورځې لمانځي چې همدا نن هم په کابل او نورو ښارونو کې ونمانځل شوه. ټولنیزه واقعي دموکراسي هیڅکله د ننني شخصي سیاست په ناپایداره بنیاد پایداره نشي پاتې کیدلې او دسیاست په آزمندانه محیط او تنگ کمیښ کې نه ځایږي. راشۍ چې دموکراسي په ټولنیزه پایداره قاعده ودروؤ او

پرتله د خودکشی څخه یې په بل څه زور نه رسیده بیا هم په عراق کې دجنگ اور بل، دغه متمدن هیواد یې دخاورو اورو په ډیری بدل او نن هم هره ورځ په سلگونو بې گناه کوچنیان، ښځې او نرو سپین گیری او ځوانان وژل کیږي. هو! ماجرا جویانو په ډیره سپین سترگۍ خپل ناوولي تصمیمونه عملي کړل، هغوی وروسته پدې هم اعتراف وکړ چې دغه ډول وسلې په عراق کې پیدا نه شوې او وروسته لدې به هم پیدا نشي. دا خبره تونی بلیرد ۲۰۰۴ کال دجولای په ۷ نیټه دسنا په وړاندې وکړه یعنې پخپل جرم یې دټولې نړۍ، دټولو سوسیال دموکراتانو، دهاگ دبین المللي محکمې او ملگرو ملتونو په وړاندې اعتراف وکړ. تونی بلیر دانگلستان صدراعظم دا خبره هم سمه ورسره غبرگه کړه چې په عراق باندې حمله بیا هم حتمي وه ځکه هغوی دملگرو ملتونو پریکړه نه وه منلې. دا چې چا پریکړه نه وه منلې او څوک ددغو پیښو دواقبو مسئول دې پدې باره کې دی پخپله محترم لوستونکي قضاوت وکړي. زما لپاره دتعجب وړ خبره داده چې دغه کسان دهمدغه سوسیال دموکراتیزم دعلمبردارانو لخوا چې پر ضد یې مظاهره کولې دبل ځل لپاره په ولسمشرۍ ومنل شول. زما پوښتنه داده. همدې ته وایي دسوسیال دموکراتیزم اصلي ماهیت، عالي مرام، ستراتیژي او انصاف؟ یا دا چې نن هم ددغه محترمانو په مقابل کې کوم مضمهر جبر، طلسم او جادو قرار لري، نه یواځې د هغوی لاسونه او پښې یې ترلې بلکه په شعوري ترگمۍ یې هم اخته کړي دي. زه پدې عقیده یم ترڅو چې سیاست اولسي او ټولنیز نشي، سیاسي پایداره دموکراسي وجود نشي لرلې. یا دا چې هره سیاسي دموکراسي په موجوده شرایطو کې دهمغه

روشنفکران دخپل تنگ نظرانه موقف او دید له مخې ددغه ډول رهبرۍ جوگه ندي. همدا سبب دې چې دې شمیره گوندونو په جوړولو سره یې بې شمیره پرابلمونه ایجاد کړيدي. محترم حامد کرزي ته هم ولسي خلکو پرته د تبعیضه پښتنو، تاجکو، ازبکو، هزاره او نورو یوشان رایه ورکړه. لازم وؤ چې حامد کرزي هم دافغان اولس دا اعتماد په بدل کې دملې منافعو په بناء دملې اشخاصو څخه ملې حکومت جوړ کړې وې، خو له بده مرغه کرزي صاحب دخپل حکومت په جوړولو کې خارجي فاکتورته زیات ارزش قایل شوې او نن دکابینې هر غړې څومره چې دخپل متولي گټې په نظر کې نیسي هغومره خپلې ملې گټې په نظر کې نلري. دغه کار په حقه سره دیوې خوا دملې وسیع البنیاده حکومت دجوړیدو امکان له منځه وړې او دبلې خوا یې په حکومت کې ملوک الطوائفي او بې بندو باري رامنځته کړیده. کله چې حامد کرزي هڅه کوي دغه تشه دمشاوړینو، مشاور وزیرانو، مشاور معینانو او نورو په مقرري ډکه کړي مخالفین یې هغه دخوږې گوتې څخه نیسي او خپل نماینده گان پرې مقرروي او وضعه له بد څخه بد تریږي. نن سبا په افغانستان کې هراړخیز تشکلات او دموکراتیک ریفرمونه جریان لري ددغه ډول ریفرمونو لپاره وسیع البنیاده ټولنیز نظام ضروري دې. حال دا چې په افغانستان کې دا ډول نظام وجود نلري. ټولنیز نظام هغه دې چې له ځان څخه ددفاع توان ولري خو زموږ اوسنې نظام دبین المللي قوتونو په مرسته هم دخپل استقرار څخه برخورداره ندي. له بلې خوا زموږ دټولنې پخواني ډیر قوی نهادونه له یوې ورځې څخه بلې ته یو په بل پسې پښتو ژبې او کوم نوي نهادونه چې دخپل ماهیت

دټولنیزې پایداره دموکراسۍ دشرایطو څخه خوند واخلو. ټولنیزه دموکراسي پخپله خود کفاء او خود بقاء نظام دې خو سیاسي دموکراسي «کله چې سیاست اولسي او ټولنیز نه وي» خپل ځانته خپل قبر پخپله کنی. دټولو بین المللي دموکراتو قوتونو څخه زموږ هیله داده چې موږ ته په هیواد کې دټولنیزې دموکراسۍ پوخ تهداب کښیښودل شي. افغانان چې پخپل ملک کې دټولنیزې دموکراسۍ تجربه لري دغه نظام به ښه وپالي او وروزي. افغانستان نن دشرق او غرب دکلتورونو دتقاطع محل گرځیدلې. افغانان دسیاسي دموکراسۍ تجربه نلري زموږ په هیواد کې سیاسي مناسبات قومي او قبیلوي ښه لري. گوندونه او سازمانونه چې اوږده سابقه نلري او اکثر روشنفکران چې په غرب کې هم اوسیدلي او روزل شوي دي دخپلو قومي او قبیلوي مناسباتو څخه نشي وتلې او نن چې عملاً دبین المللي سیاسي لوبو په ډگر کې قرار لري په سیاسي لحاظ ډیر نږدیک بڼه او هغې ته دپخوانیو تربگنیو او گوندیو په سترگه ورته گوري. که دکاکا زوې کوم گوند جوړوي نو دې یې هم باید جوړ کړي او که چیرې دوه ورونه هم په گوندۍ کې سره جدا شوي هیڅکله بیا ندي یو شوي. زموږ په هیواد کې وروستیو سیاسي پیښو دا هم وښودله چې زموږ اولسي خلک دروشنفکرانو په نسبت دزیات وسعت نظر خاوندان دي. دولسمشرۍ په ټولټاکنو کې زموږ د اولس شکیبایي او سالم برخورد زموږ د اولس او دې ځایه ناسالمو ډلو ټپلو جوړول زموږ دروشنفکرانو په هکله زما دمدعا دثبوت دلیل گڼل کیدلې شي. زموږ اولس افغان شموله سراسري سیاسي مرکزي قوي رهبري غواړي خو زموږ

د خپرونې دریمه کالیزه

د حرکت د خپرونې دریم کال د دسپتمبر دیوولسمې پیښې د شپږم او د بن د بې بنیاده او ناکام کنفرانس د پنځم کال سره سمون لري چې د تروریزم د بې مفهومه ستراتیژۍ او ناکام جنگ له لارې په غوره کولو سره یې سیاست په نړۍ او افغانستان کې په کثیر المجهوله معادله او لاینحله معما بدل کړې او نن چې د امریکې دموکرات ګوند په پارلمان کې د اکثریت په ګټلو، غواړي په نظامي بودجه تعذیرات ولګوي، بیا هم د امریکې جمهور رئیس جورج ډبلیو بوش د ویتو د صلاحیت څخه په ناوړه استفادې سره په عراق او افغانستان کې د نظامي پوتنسیال د لوړلو په خاطر په کال سل ملیارده ډالر ترلاسه او هڅه کوي چې د سیاست کثیر المجهوله معادله د نامعلوم وخت لپاره لاینحله پاتې شي. خو په اوسنیو شرایطو کې د دغه ډول غیر مسؤله لوبو او بې مفهومه دروغجنو او دوامداره تروریستي پیښو تسلسل او ځنځیر اخري سپرغۍ به بې له شکه د دریم نړیوال ذروي جنگ پټاکۍ وچوي. دیویشتمې پېړۍ په پیل کې اصلاً د نړیوال سیاسي نبض پر ضد د دغه ډول سیاست غوره کول او په نړیواله کچه د دغه ناسم سیاست پلوی تیمونو

له مخې موقته بڼه لري او تشکل یې ندې موندلې داړونده دندو د اجراء جوګه ندي. په پای کې محترم حامد کرزي د افغانستان د اسلامي جمهوریت منتخب جمهور رئیس په ډیرو حساسو ټولنیزو او دولتي مسایلو کې خپل همیشني وسعت نظر له لاسه ورکوي، یواځې مجاهد پاتې کیږي او په نورو ټولنیزو قشرونو او باالخصوص په وطنپرسته روشنفکرانو باندې د اعتماد څخه کلکه ویره لري. امید دي پدغه ټولو نیمګړتیاوو برې ومومو او پدې حساسو شیبو کې خپل تاریخي رسالت سرته ورسوؤ.

گروپي گټو په بنياد رامنځته شوې وو په هماغه يو جانبه عطالت خپل قهقرايي مسير طي کوي. او د چارو د سمون په خاطر چا يوه لويه هم نده ايښي. د ملگرو ملتونو او امريکي په مشرۍ د بين المللي قوتونو په راتگ سره هر افغان او خصوصاً روشن فکر قشر پدې باور وو چې افغاني غميزه به حتماً د حل لار پيدا کوي. ځکه چې دغه ملکونه ستر نظامي، اقتصادي، علمي – تخنيکي پرمختللې ټولنې لري، د عالي منجمنې او مديريتونو څخه برخمن او سوسيال دموکراتيزم دهغوی د ټولنيز ژوند ورځنۍ عملي بڼه گڼل کيږي. امنيت به تامين، اقتصادي وده به حتمي او ټولنيز نظام او دموکراسي به په افغانستان کې په ښه وجه برقراره شي. ليکن ددې ټولو بې شميره مثبتو فاکتورونو د موجوديت سره سره د شپږو کلونو وروسته په ملک کې نظام نشته، اداره نشته، قانون نشته، عامل ارگان او شخص وجود نلري، فساد، رشوت، اختلاس، دمخدره موادو کرکيله او قاچاق د دولت د مسئولينو او ارکانو ورځينې کار او مصروفيت گڼل کيږي. شاه او گدا، داخلي او خارجي يوشان د ظلم، ناروا او بې قانونۍ څخه شکايت کوي. په افغانانو د قيامت ورځ جوړه ده هر څوک نفسي نفسي چيغي وهي نه صور اسرافيل «ع» شته او نه مسئول شخص په سترگو کيږي چې د حى على الفلاح چيغه وکړي او دغه په گوندو بې کسه او بې وسه اولس د سوال د کچکول څخه رابېرون، پخپلو پښو يي ودروي او دخپلې عقيدې، ارادې او واک خاوند يي کړي. افغان خو هغه اولس وو چې د چا په غلامۍ کې هم غلام ندې پاتې شوې او نه يي د چا جوتې خوړلي. دغه کسان څوک دي چې د سوال او راکړې په دود ښه پوهيږي او پرته له عاره په ډير وياړ پردو ته د

رامنځته کيدل، په حقه سره دبشریت دراتلونکی ژوند لپاره سپېره او بد فال گڼل کيږي. په همدې زماني مقطع کې پاکستان په موازي ډول په ذروي طاقت او نژدې سل زره تروريستی روزنيز مرکزونو په ايجاد د تروريزم په ځاله بدلول او په ټوله نړۍ کې د داسې يوې سرکشي او تاریکي قوې تیتول دوهمه نه جبرانيدونکی نړيواله ستره اشتباه گڼل کيږي. په افغانستان کې د امريکي او انگلستان لخوا د افغانستان د گاونډيانو پر ضد د طالبانو څخه د يوې حربې په څير استفاده، د افغان اولس په نماينده گۍ دهغوی سره د يوه سيال قوت په حيث معامله او بالاخره دشمالی ټلوالې د متعصب لږکي په گټه د دغه قوت ټکول درې واړه هغه ناسم عوامل دي چې دنړۍ پدغه هر لحاظ ستراتيژيکه منطقه کې يي د جنگ اور بل کړې او د مصونيت احساس ترې هيچا لپاره متصور ندې. نړيوال پرابلمونه دنړيوال سليم عقل، هم آهنگۍ او ملاتړ په نتيجه کې د سمون لار پيدا کوي او افغانان به يي هم دنړيوالو سره يوشان گالي، پالي او د سمون ملاتړ به يي کوي. که هر اولس خپلې داخلي او خارجي چارې په ايماندارۍ سره سرته ورسوي په نړۍ کې به هيڅ مشکل پاتې نشي. پکار دادي پخپل ملک کې د سمون پسې د معرفت څراغ بل کړو، دخاين او صادق تر منځ توپير ته قائل شو او لازم وضاحتونه رامنځ ته کړو. د بن د کنفرانس څخه وروسته د افغانستان مؤقت، انتقالي او منتخب دولت، لويه جرگه، پارلمان او محلي شوراگانې، اساسي قانون، مختلفې مستقلي ادارې، کميسونونه او دموکراتيک انستيتونه جوړ او بين المللي ملاتړ او ډيرې مادي مرستې تر لاسه شوې خودا چې د بن کنفرانس په نامعقول بې پلانه او بې پروگرامه دشخصي او

عزم، ملي سيالي، ملي وطنپرستي، ملي ښوونه او روزنه، ملي ژبه، ملي ايدولوژي، ملي ترمنولوژي، ملي ادبيات او کلتور، ملي څار او کنترول، ملي اردو، ملي پوليس، ملي روشن فکر، ملي سرمايه دار، ملي متخصص، ملي مترقي باشعوره انسان او ديته ورته مفاهيم مشتق چې پراخه وطنپرسته پرگنې پرې راټولېږي، ملي دموکراتيک بنسټونه، مناسبات او انقلاب پالي او ساتي او په ملي او بين المللي کچه ديوه واقعي دموکراتيک انساني، سياسي، اجتماعي، اقتصادي عادلانه نظام او مناسباتو د استقرار او پايښت تضمين کوي. خو هغه په خوردضابطې کې ناکام خوردضابطان، د بې صلاحيتۍ او بې کفايته دولت مردانو بې سويي کلانساله بچيان چې د مورباني په څير د مستعجل په نوم اردو ته شامل او د اردو اهنين د سپلين يي په صفر کې ضرب کړ او يا هغه کسان چې په خپل ملک کې يي په اجتماعي، شعوري، سياسي، فزيکي او اخلاقي لحاظ احساس د حقارت او کهترۍ کړې، د گونگيانو غوندې په تورتميو سوږو کې پټ شوي، نه يي دشين آسمان روڼ لمر او نه يي دوطن د مور تودې غيرې مينه او خوند ليدلې او ټول دغه عالي وطني منلي ارزشونه يي دخپلو متوليانو په غلامۍ کې له لاسه ورکړي، نه د دغه ارزشونو په ارزش پوهېږي او نه د دغه ډول کارونو جوگه دي. دا خبره نن پوره څرگنده شوې چې خارجي قوتونه، گاونډيان او په واک کې پاتې افغانان په افغانستان کې د افغاني خودگردانه ټولنيز وطنپرست نظام د مهار کولو او غلام ساتلو په خاطر د تبعيض او تفرقي ناوړه او ناروا ستراتيژي او تاکتيک غوره کړې او د اوږدې مودې لپاره دهغې تطبيقول غواړي. هغه کسان چې د نظامي ژوند د الفباء

جاسوسۍ او خوشخدمتۍ مهرونه يو تر بله سره په سيالۍ په ځانونو لگوي او د تاريخي مختورۍ څخه هيڅ باک نلري. په شخصي لحاظ يو څوک د نه منلو تهمت او ناوړه کار پر ځان منلې شي خودا کار ديوه اولس، ټولنې او يوه ملت په نوم او نماينده گۍ نشي کولې او نه بايد اولس چاته دا حق ورکړي. په کوم هيواد کې چا دولتي اداره، پارلمان، قضاء، حقوق او نظام د جنگي جنايتکارانو، د بشرد حقوقو د ناقضينو، بې سواده جنگ سالارانو، مفسدينو، رشوت اخستونکو او قاچاقبرانو څخه جوړ کړې، د چا په ملک کې چې امنيت نه وي څوک نژدې ۲۰۰ زره تحصيل يافته، باتجربه متعهد افسران کوڅو ته بې سرنوشته وباسي، په کوم ملک کې دکابيني غړي، اداري لوړ رتبه مسئولين په ښکاره د پرديو ملکونو په جاسوسۍ اعتراف کولې شي، په کوم ملک کې داخلي او خارجي اشخاص او افراد شخصي زندانونه لرلې شي او دخارجي ملکونو معلوم الحال اجنټان گوندونه او سازمانونه لرلې شي. په کوم ملکي امنيتي مسئولينو په ښکاره د دولت پر ضد مسلحانه مظاهري کړي چې په لسگونو کسان پکې مړه او زخميان شوي اوسي. اوس خلک ټول پوهيدلي چې دغه کسان ټول ديوي لويې لوبغاړي دي چې په مختلفو وختونو کې په مختلفو څيرو سره مختلف رول لوبوي. د مارچ د مياشتې په دوهمه اونۍ کې ملي متحده جبهه اعلان شوه او دولت او ډلئيزو رسنيو هغوی د پردي مغرضو ملکونو پورې تړلې کسان وبلل او خلکو هم د پخوانيو ډلو ټپلو غوندې پر هغوی په حقه باور ونکړ. د ملت د مقدسې مقولې څخه ډيرو وطنپرستانه او انسان دوستانه شعارونه لکه ملي متحده جبهه، ملي تړون، ملي وحدت، ملي

دافغان اولس د نماینده په حیث یوه سیاسي خبره او یو سیاسي دریز نه اوریدلې او نه لیدلې بلکې دبې ځایه تو جیهاتو او ژستونو شاهد وو چې د ایران، پاکستان او حتا د المان دولت د عکس العمل سره مخامخ شو. سیاست د سیاسي عباراتو او کلماتو افادې ته چې د پرمختللو هیوادونو د سیاسي تقریرونو او ژستونو په تقلید سرته رسېږي نه ویل کیږي. سیاست دیوه اولس د جمعي شعور د وجدان غږ دې چې په مختلفو داخلي او خارجي سیاسي جبهو کې یې باید د باندنیو، کورنیو او دفاعي چارو وزیران د ملي دریز او سیاستونو په حیث افاده او پلي کړي. پدې عواملو ځانونه پوه کړي چې ولې په ملک کې دیرش کاله جنگ روان دې؟ ولې زموږ د مهاجرینو د ومړه سپکاوي کیږي او په دومره فضیحت سره د پاکستان او ایران څخه ایستل کیږي او بین المللي نورمونه، او پریکړې په نظر کې نه نیول کیږي؟ ولې زموږ ټول اولس پاڅیدلې او جنگیږي؟ نه یواځې دا چې ټول نړیوال دغه ټولې پیښې غندي او محکوموي خو زموږ د چارو مسئولین زموږ خپل خلک مجرم بولي او په مرگونو او سپکاوي یې خوا یخې کوي !!! د ۲۰۰۷ کال د جون د میاشتې په ۱۴ د ملي متحدې جبهې مشرانو د زمزم په اوبو د تیرو گناهونو د پریمنځلو وروسته چې چا په پيرو او چا په بریتو گوتې وهلې دیوې نوې طرحې په وړاندې کولو سره موجوده دولت په بې شمیره تورو نو تورن کړ. راشی یو ځل خپل گریوان ته سترگې واړوو او پدې خبره ژر سوچ وکړو چې د پرون او نن ورځې د جرمونو مجرمان څوک وو او څوک د سبا لپاره پدې خاطر امدادگي نیسي او هلې ځلې کوي؟

سره اشنا دي پدې ښه پوهیږي چې د توپ، راکټ او هوایي بمونو او په کل کې د خارجي قوتونو په وسیله په پردي ملک کې امنیت نشي تامینیدلې. د امنیت د تأمین معیار، محک او عامل یواځې او یواځې دهغه ملک خلک دي، اولس دې او هغه هم پدې شرط چې د ټولنې د ټولو اقشارو او طبقو ترمنځ هر اړخیز عدالت تأمین او اولس د دولت ملاتړ اوسي. نن خارجي قوتونه د لیرې مسافې او لوړې ارتفاع څخه د توپ، راکټ او الوتکو په وسیله د بمبارد ناکامه پالیسي غوره کړې. پیاده قوتونه له حرکت پر یو تي او دهرې څیمې او بوسارې شاته ځانونه پټوي او د مقابلې قابلیت یې له لاسه ورکړې. دوی هڅه کوي یواځې مخالف قوتونه له ځانه لیرې وساتي او یواځې په رڼدو بمباریو د ملکي بي گناه خلکو، ښځو، ماشومانو او سپین گیرو وژلو او نسل کشۍ ته دوام ورکوي. مخالف جنگیالیان هم د خړپ او ترپ تاکتیک له مخې خپلو حملو ته دوام ورکوي او بې گناه قربانیان په منځ کې یواځې د افغانستان خلک دي چې د طالب، القاعدې او تروریست په نومونو اعلانېږي ترڅو واقعیتونه دخپلو خلکو څخه پټ وساتي. دوی ځیني مظالم چې دنړۍ په خلکو روا گڼي دخپلې خاورې څخه په زرگونو میله لیرې په گوانتانامو، ابو غریب، بگرام، قندهار او نور ملکونو کې سرته رسوي خو دا هیرو ی چې دخلکو د انتظارو څخه هېڅ عمل په پټه نه سرته رسیدلې او نه پټ پاتې کیدلې شي. ډیره موده کیږي د خارجي، داخلي او دفاعي چارو په وزیرانو شخړه روانه ده. حال دا چې موږ پخپله نه خارجي، نه داخلي او نه دفاعي پالیسي او ستراتیژي لرو. که مو لرلې نو مؤثریت به یې معلوم وې. موږ د باندنیو چارو له وزیر څخه تر نن ورځې پورې

دي دهغې دساتلو په باره کې فکر وکړو او دمقولو پریکړو
لپاره یې وساتو او په کار یې واچوو !

دروسانو دیرغل څخه وروسته نړیوالو دافغانانو په حق کې
په ډیره ناروا او جفا سره داپریکړه وکړه چې دشرق او غرب،
سوسیالیزم او کپیتالیزم، روس او امریکي عظیم او گلوبال
پرابلمونه دافغانستان په جنگی تیاتر کې حل کړي. له یوې خوا
لکه چې دامریکي دهغه وخت جمهور رئیس رونالد ریگن به
ویل "افغان مجاهدینو ته سلام چې دهغوی عقیده او ایمان
دبشریت دآزادی سمبول او الهام بخش دي" له بلې خوا
ددوستی، نوع پرستی او نیک گاونډیتوب په نامه ورور د
ورور او پلار د زوی په مقابل کې د بې رحمانه او بې باک قتل
و قتال لپاره هڅول کیدل. افغانان دخزان دپانو غوندې رژیډل
او دهغه ورځې څخه تر ننه پورې نه د افغانانو په ذهن کې
دهیواد او خلکو په گټه کوم فکر پیدا شو او نه چا موقع ورکړه.
نړیوال شرقي او غربي انقطاب ږنگ، سوږ جنگ ختم او هغه په
زرگونو ملیارده ډالر چې دریم نړیوال او ساړه جنگ په لار کې یو
دبل په مقابل کې به یې مصرفول پخپلو جیبونو کې یې پاتې
شول. هو! دافغان اولس فرد فرد، ددوه میلیونو شهیدانو کونډې
او یتیمان، دیو نیم میلیون معیوبینو بې وزله بچیان او
دافغانستان سمه او غریوه احسن پاداش ته سترگی په لار وؤ.
هغه احسن پاداش دا شو، ټول افغانان چې ترمنځ یې دنفاق
اورونه ښه بل شوي وؤ دباروتو او وسلو په گودامونو کې پوره
لس کاله یواځې پاتې شول او یو ځل بیا یې د گاونډیو په مرسته
یو بل سره ښه ووژل او دگور دچینجو غوندې یې په پټو سترگو
سره وخوړل. په تیرو پنځه ویشتو کلونو او دهغې څخه پخوا هم

د سلیم عقل او وجدان په حکم

مونږ پدې کې هیڅ شک نلرو چې هر چاته خپلې گټې
معتبرې دي، دهغې لپاره مبارزه کوي او نه په دې کار څوک
ملا متوؤ. د ملا نصرالدین په خیر خلکو ته په نننیو شرائطو کې
نه د ژوند حق ورکول کیږي او نه یې لرلې شي. افغانانو پخوا هم
لوی قوتونه مات کړي، پخواني شوروي اتحاد یې هم مات کړ
او امریکا به هم ماته کړي خود سیال ژوند کولو حق به پیدا
نکړي. ددې علت هغه کرکجنه وضعه ده چې دافغان اولس
دجمعي شعور په ضمیر کې یې یو دبل په مقابل کې ځای
نیولې، هیڅکله دشعور سطحې ته نه راپورته کیږي او
دمعقولي نتیجگیری څخه دتل لپاره عاجز پاتې دي.
دتاریخ په اوږدو کې افغانان دهر جنگ د سون مواد وؤ.
دسون مواد پخپله سوزي او یواځې نور ترې مستفید کیږي.
دکوم چا نوم سرتیر او یا سرباز وؤ بل ورته ویلي وؤ دداسې سر
څخه به زه هم ډیر پخوا تیر شوې وای. دسر څخه تیریدل او یا سر
بایلل نه لازمي او نه کافي شرط او نه کوم ویاړ گڼل کیږي
یواځې سیال انسانان دي چې په افتخار سره خپل سرونه ساتي
اولازمي او کافي شرط یې گڼي. راشی ترڅو سرونه راپورې

ساتي ځواکونو سره د همدغه افغانانو د برخه لیک په هکله مشترکاً معاملي کوي، ځکه هغوی پوهیږي تر څو اجتماعي گټې محفوظې او مصئونې نه وي شخصي گټې محفوظې نشي پاتې کیدلې او افغانان یا خولا شعوري غافل پاتې دي او یا خو ځیني کسان د خپلو شخصي گټو او موقفونو د حفاظت په خاطر په ټولو معاملو معاملگران سترگې پټوي.

په هر صورت د افغانستان شاوخوا سیمي د نفوس، مادي ذخیرو او جغرافیایي موقعیت له لحاظه تر هر بل ځایه ډیرې غني او مهمې ستراتیژیکې منطقي گڼل کیږي. افغانستان پدې منطقه کې دیوه څلورلاري او مستحکم بالا حصار په حیث د ځانگړي ستراتیژیک موقعیت څخه برخه داره دي. له دغه ځایه هره خوا هره سیمه په ډیره اسانۍ او برلاسي سره په نښه کیدلې شي. تاکیداً باید ووايم چې با شهامته، وطنپرسته او د هیواد او خلکو په گټو مین افغانان په نننۍ سیاسي لوبه کې د دغه برلاسي فکتور څخه په پوره جرئت او ډاډ سره استفاده کولې شي او همدغه مطلب زما ددې لیکنې اساسي هدف تشکیلوي.

۲۰۰۴ کال د اپریل په ۳۰ نیټه ۱۰ نوې هیوادونه چې اکثر اړ پخواني سوسیالستي هیوادونه او د روسانو کلک ملاتړي وو د اروپایي اتحادیې غړي شول او سبا ته به د ناټو غړي هم شي. اکراین، سپینه روسیه، او ځیني نور هیوادونه هم همدغه لار تعقیبوي. روسیه هم ددې په عوض چې دنننۍ یو جهته دینامیزم او عطالت مخې ته خنډ شي په ډیر شرم اور شکل سره، خپل سرونه د اروپایي اتحادیې، امریکې او ناټو د لمنې لاندې کوي. بنامار یې په سینه ورځیږي او لکه

په افغانستان کې د افغانانو د بې اتفاقي، د بښمنۍ او ټوټه ټوټه کولو لپاره د سوسیال او بورژوا دموکراسۍ د تقابل په موده کې سترې تحقیقاتي پروژې تر سره شوې او د هر ډول تبعیض اور ته لمن وهل شوې وه، هر افغان د تنهایی او بې کسی احساس کوي، نن هم هره ورځ نوې ولسوالي، علاقداري او محلي امرین او قوماندانان د ملوک الطوائفی او خود مختاری غږونه پورته کوي، په افغانستان کې مطلقه ځانځاني، کرکه او نفرت حکمفرما او هر څوک یواځې نفسي نفسي چيغي وهي او افغانستان په ټوله معنا او مفهوم بې صاحب مال او متاع گرځیدلې، هر څوک یې لستونی کښوي او پریکوي یې او پر هر سیاسي دکان کې د سودا لپاره عرضه کیږي. لنډه دا چې د کوم سر نوشت سره چې د ۲۵ کلنو په موده کې مخامخ وؤ نن لا د نړیوالو او گاونډیو تر منځ د افغانانو په سر نهایی معامله روانه ده او زموږ دولت مردان او سیاسي مبصرین او حتا پوهان دهغې لپاره تجاھل العارفانه توجیهات برابروي.

هو! پداسې حال کې چې د افغان اولس فرد فرد دا خرت د ورځې په څیر نفسي نفسي چيغي وهي، یواځې د شخصي گټو او بقاء په لټه کې دي او د هیواد او ټولنیزو گټو په مقابل کې د مسئولیت او احساس د درک څخه عاجز پاتې دي، په مقابل کې د امریکې په مشرۍ په اصطلاح خارجي سوله ساتي ځواکونه په افغانستان کې موجود دي چې تر شایي ملي متحد اولسونه ولاړ او خپل منځي مشخص تعهدات، تعلقات او ټاکلی اهداف لري. دهغې لپاره دغې منطقي ته راغلي او هغه به تعقیبوي. گاونډی هیوادونه هم د افغانانو په څیر د خپلو وطني گټو سره بې علاقې ندي او د سیالو هیوادونو په حیث د بین المللي سوله

شکل تر ابده دوام پیدا کوي؟؟؟ او تل به افغان اولس لکه پسه غوندې د قصاب په غولي د حلالکې لپاره تړلې ولاړوي؟ نه!

داسې وايي "هر اولس د هماغه حاکم او آمر سزاواري چې پرې حکم او آمر کوي" او علامه سيد جمال الدين افغان په حقه سره ليکي "زه د ظالم او مظلوم دواړو سره عداوت لرم. د ظالم سره پدې خاطر چې ظلم کوي او مظلوم سره پدې خاطر چې د ظالم ظلم پر ځان مني" افغان اولس د دښمنۍ وړ ندي. خپل دين او رسالت يې د وطن په وړاندې تل ادا کړې. پدې به وروسته بحث وکړو.

کله چې بين الملل قوتونه په افغانستان کې خپل حضور ساتي حتما به لکه چې همدا اوس مخامخ دي، د افغان اولس د عکس العمل سره به مخامخ وي او افغانان به هم حتما هغوی وتلو او ماتې ته مجبوروي. دا يو معمول تاريخي فاکتور، حقيقت او واقعيت دې او افغانانو تر اوسه پدې باره کې بل مصلحت نه دې منلې. خو سوال پيدا کيږي. ايا دغه ډول نظامي حضور يواځې په افغانستان کې دې؟ يواځې د امريکې د ډول نظامي حضور دنړۍ د سلو څخه په زياتو هيوادونو کې شته. دا يو بين المللي پرابلم او بين المللي مصلحت، تړون او پيوستون غواړي. افغانان لکه څرنگه چې يې د تاريخ په اوږدو کې ندي کړې شوي، نن هم دغه پرابلم په يواځې ځان نشي حلولي او که غواړي دغه کار وکړي انجام يې لکه هر وار، دا وار هم بل ډونه شي کيدلې، يعني چې امريکا به ماته کړي، خو پخپله به هم يو ځل بيا د غير و غماز او شغالاتو لپاره د مرگ په پوله پريووځي.. د افغانستان دښمنان غواړي پدې لوبه کې پخپلو معاملو سره

د مسمريزم شوی موږک غوندې د سوږې دننوتلو توان يې له لاسه ورکړيدې. خو سرنوشت يې معلوم او څرگند دې او هغه په نوې لوبه کې دلويې روسيې ږنگيدل دي.

ناتو چې په نوې وسلو باندې د سنباليدو او توسعې لپاره يې هيڅ ډول سياسي او اجتماعي منطق وجود نلري او لا پخوا بايد دغه سازمان منحل شوې وي، ورځ په ورځ توسعه پيدا کوي، د روسيې شمالي او غربي سرحدونه يې اشغال کړي او د پخواني شوروي اسيايي جمهوريتونو په راخپلولو سره به د روسيې جنوبي پولې هم د واک لاندې راولي. د افغانستان د سنگر څخه چې شاوخوا ټولې سيمې دهوايي تکتيکي او ستراتيژيکي او ځمکنيو ليرې وېشتونکو قواو د فعاليتونه په شعاع او تيررس کې قرار لري حتما به د امريکې په مشرۍ موجوده قوتونه په افغانستان کې د دغه لويې لوبې په سياسي - نظامي مرکزي وضع الجيش کې پاتې کيږي او خپل حضور به ساتي.

خو ددې ټولو خبرو سره سره روسيه او د سيمې لوی او واړه هيوادونه يو ډول اميدواري ته سترگې په لار دي او هغه دا چې گوندې يو ځل بيا به د افغانانو د بې سنجشه قرباني په نتيجه کې د فلک څرخ ددوی په گټه څرخي او امريکايان به هم لکه د روسانو په څير پدغه پلندې کې ډوبیږي او د افغانستان په ونډې کې به بيا هر چاته خپله خپله برخه رسېږي. زما پوښتنه داده چې افغانان څه شي ته سترگې په لاره دي؟؟؟

يو ځل بيا د افغان اولس بې سنجشه قرباني! يو ځل بيا عين سرنوشت! يو ځل بيا د خپلو او پردو لخوا عينی موضعگيري او لکه پخوا همغه لعنتی پاداش! او دغه پروسه به په متوالي

لا سترگې پټوي او د بي بي سي دراديو له لارې په ډيره بې
مسئوليتۍ سره ځيني اظهارات کوي او له بده مرغه لرو بر
افغان دهغې په مقابل کې په حقيقت کې پټه خوله پاتې کېږي.

زه دا ولسونو سره د عداوت د مسئلې سره موافق نه يم هغوی
تل خپل رسالت سرته رسولې، دا سياسي او دولتي وطنپرست
مشران، اجتماعي شخصيتونه او روشنفکر قشر پورې لري چې
هميشه پداسې حساسو شیبو او د تاريخ په تاريکو ککلیچونو
کې بايد خپلې ټولنې د يوه نیک او څرگند مستقبل په
لور رهبري کړي. خو سوال پيدا کيږي کوم مشران او کوم
روشنفکر؟

— هغه چی د افغانستان دوو سته پاتې اجتماعي -
اقتصادي مناسباتو خام او نارس محصول، شعور او درک
سترگې يې لاپټې، دخپل رسالت او دندو په وړاندې احساس
د مسئوليت نشي کولې او يواځې په بچگانه، تنگ نظرانه لوبو
کې يو دبل د پښو وهلو او امکاناتو د خنثاکولو په مرض اخته
دي؟

— هغه چی د پردیو دو اکمنۍ په وخت کې دهيواد او خلکو
په وړاندې د عدم احساس او پردیو ته دخوش خدمتۍ
د معیارونو له مخې هر بې سواده با سواده په غیر مستحق ډول
کور کورانه په نظامي او ملکي دولتي رتبو او مقامونو،
مسلكي، علمي، اکادمیک صلاحیتونو او رتبو او د نړیوالو
معیارونو، پرته په دیپلومونو او یا نورو القابو مفتخر شوي او
په پنځو ورځو کې د مقامونو، رتبو او افتخاری القابو د ټولو
پوړیو څخه او وختي دي؟

— هغه چې د بې شمیره پاچا گردشیو، حکومتونو،

افغانان او تاریخ يې دابد لپاره خاورو ته وسپاري او افغانان هم
نن پخپله ځانونو ته قبر کني او دگور په خوا منډې وهي.
افغانانو پدې منطقه کې تل استعماري قوتونه مات کړي او
ولسونه او هیوادونه يې دهغوی له شر څخه ژغورلي او ازاد
کړي دي. خدایي خدمتگارانو د خان عبدالغفار خان په مشرۍ
دهندوانو سره یوځای مبارزه وکړه، هند يې دهندوانو لپاره
ازاد کړ، خو پخپله محکوم پاتې شول، درې وارې هند په
پاکستان حمله وکړه او مات يې کړ، په آسیا يې
جمهوریتونو باندې د تزاریزم او بلشویزم د تیري په وخت او
همداسې د ایران او عراق د جنگ په وخت کې افغانانو هیڅ ډول
خپلې سیاسي غوښتنې او ملاحظات په نظر کې ندي نیولي او
د خوږې گوتې څخه يې هیڅوک ندي کش کړي، سره ددې چې
دلائل به موجود و. خو بر خلاف د افغانانو په غمیزه کې
ګاونډي هیوادونو د افغان اولس په شر کې خپل خیر لټولې او
یواځې خپل سیاسي اهداف يې چاغ کړيدي او نن هم په ډیر
ځاننانه شکل نه یواځې لاس وهنې بلکه څرګند تیرې او تجاوز
دوام لري.

جنرال مشرف او دهغه مارشالايي ډلې ته پکار ندي چې
د خپلو خلکو او د منطقي د سیاسي وضعې پر خلاف يې
د امریکي د لمنې لاندې موضع نیولې او القاعده او بنیاد ګرایي
چې پخپله يې په سند او پنجاب کې ځای پځای کړې او هلته يې
براس راوړې خو دوی په هغه ازادو سرحدی سیمو کې نظامی
تریسمار جوړ کړې چې اصلا حق نلري هلته قدم کېږدې او پدې
بېلګه قومي مشران وژني، کورونه يې سيزي او پر ځای يې
نظامي تحکیمات جوړوي او اغزن سیمان نیسي. ځيني کسان

رسیدلي او بیا بل چاته اندکترین حق نه قائلیري؟

— او یا بالاخره محترم حامد کرزي چې په وطني او بین المللي ملاقاتونو کې دچپن، قره قلبي او کالیو په اغوستلو سره د خپل وسعت نظر تظاهر کوي خو په حساسو وختونو کې خپل دروند رسالت هیروي او په اصطلاح دیوه مجاهد په حیث د موجوده جنگ سالارانو، جهادي مشرانو او نورو سره په ائتلاف، تفاهیم او کمپرمایز ډډه لگوي؟ په هیواد کې ټولې بنیادي چارې په تپه ولاړې او یواځې په نمائشي، گذرا او مؤقتي چارو بسنه کیږي؟

دادي زمونږ دافغاني ټولنې موجوده حقیقتونه او واقعیتونه چې باید ویي منو او دهغې له مخې لازمي نتیجهگیری وکړو. پداسې ترگميو او سیاسي بحرانونو کې دچارو سمون اسان کار ندې او هیڅکله د نیکو او بدو ترمنځ څرگند سرحدونه او پولې وجود نلري. تشخیص، تصمیم او اقدام پداسې حالاتو کې مشکل وي. دفرانسې مشهور متفکر او فیلسوف ارنست رنان لیکي "وقت های می آیند که گوئی هر چیز از دست رفته است، همان است وقت شروع کار". په نورو هیوادونو لدې څخه ډیر زیات بد حالتونه راغلي خو هغوی دهرې وضعې څخه لازمه نتیجهگیری کړې او اشتباهات یې دوباره ندی تکرار کړي، نه لکه چې مونږ دشوؤ اشتباهاتو او گناهونو په بنیاد دلاویو گناهونو تصمیمونه نیسو او پلانونه جوړوؤ.

هو! نن دافغانانو لپاره واقعاً سرنوشت سازه حالت او وضعه ده. نن مونږ لپاره بهترین وخت د شروع دکاردې چې نیک تصمیم ونیسو او لازم اقدام وکړو. راشی د هیواد او اولس د عالي گټو په خاطر یو تربله سره دوروری لاسونه ورکړو او

دولتونو، حزبونو، فرکسونو، ډلو ټپلوپه سطحه جداگانه تشکیلات پرسیدلي او جوړ شوي او هر چا دخپلې سلیقي له مخې کسان په پوره بې مسئولیتی سره گمارلي او نن دیوې پوستې دپنځه کسيزي ډلې د قوماندان څخه نیولې تر لوړو مقامونو پورې هر څوک ځان لپاره با صلاحیته غیر مطیع شخصیت قایل دې او نن په اصطلاح پخپله افغاني روشنفکر قشر په یوه نابکاره بار، مکدر سیاهي لشکر تبدیل او دنیکو او بدو تمیز پکې مشکل دې.

— هغه چې د هیواد څخه بهر روزل شوي، اوسیدلي او ددموکراسۍ او مدني ټولنې په ټولو اصولو او قوانینو اگاه دیو هنتونو استادان، سیاسي مبصرین، ادیبان او پوهان خو بیا هم دافغاني ټولنې دهر ډول تبعیضونو په لومو کې بند پاتې دي او بستري یې د بي بي سي، امریکا غږ او نورو رایوگانو، مجلو، ورځپاڼو، جریدو او داسې نورو دفترونو کې اچولي بیا هم دمختلفو سلیقو او مناسبتونو له مخې په پوره بې مسئولیتی سره عریضي او طویلي مقالې لیکي، تحلیلونه، تبصرې او مصاحبې کوي او تر څو چې خبرنگار بس ورته ونه وایي نه بس کوي؟

— او یا هغه چې په تیرو دورو کې ټکول شوې، خپل شوې او خولې یې داسی تړلي چې په زور به یې پرې خلاصې نه کړې؟

— هغه چې پرون په اصطلاح دکمونست، مجاهد او بې طرفه په نوم یو بل په واک کې شریک کیدو ته سره حاضر نه وؤ او یا نن چې دځیني بین المللي کړیو سره دځیني ډلو دشخصي گټو او ملحوظاتو له مخې متقابلو معاملو په نتیجه کې یو ځل بیا په عمده ډول دپخواني مجاهدینو مشران واک ته

دمو کراسي پکې منلې او عملي حقيقت او واقعيت گڼل کيږي
— دريم دهغوی ترمنځ هم دنړيوالو سياسي - اجتماعي
مسايلو په هکله ستر تضادونه وجود لري
— څلورم دا چي دا يو نړيوال پرابلم دی او مونږ پخپل منطقي
برخورد سره نړيوال ملاتړ ترلاسه کولی شو.

— پنځم مونږ پدې باوريو چې دمو کراسي کوم حکم، فرمان،
آمر او حتی يواځې قانون هم نه دي چې په زور هره خوا صادر
شي، بلکه دمو کراسي دهرڅه څخه دمخه پاکه عقیده، اخلاق،
تربيه او لوړ انساني اجتماعي شعور ته ويل کيږي او کله چې
دغه صفات د ټولنې او فرد په ذهن کې ځای نيسي هيڅکله
دداسې وحشيانه، غير انساني قرون وسطايي اعمالو مرتکب
نشي کيدلې لکه چې نموني يي په افغانستان، عراق، گوانتامو
او ځيني نورو ځايونو کې وښودل شوي. بشريت نن ددغه ډول
اعمالو څخه نفرت لري او په نړيواله کچه ددغه ډول اعمالو په
ضد عکس العملونه او مظاهري دوام لري او دهغوی خپل
خلک لدې کبله احساس دشرم او خجالت کوي.

دپورتني بحث له مخې په لاندې ډول نتيجگري کيدلې شي

۱- په بين المللي لوبو کې پردي غمونه په خپله ذمه اخستل
او په حلاجي کې خپل هډونه په ځانگړي توگه ورکول نه ثواب
دي، نه شهامت، نه وطنپرستي او نه دسليم عقل او وجدان
مشوره او مصلحت. بين المللي پرابلمونه يواځې په بين المللي
تړون، پيوستون او ملاتړ سره دډيري اوږدې مودې مبارزې په
نتيجه کې حلېدلې شي. ددا ډول طوفانونو څخه ځان لري او په
امن کې ساتل غوره مشوره او مصلحت گڼل کيږي.

۲- په نننۍ منطقوي سياسي لوبه کې افغانانو ته پکار دي

متحد عمل ته ملا وتړو.

مونږ افغانانو ته دهر څخه دمخه خپل خدای ته رجوع کول
پکار دي چې پخپل فضل وکرم سره مونږ دجمعي شعور دتورتم
او کدورتونو څخه راوباسي او د عقل او شعور په رڼا کې خپل
ځانونه او دوست او دښمن وپيژنو او دښو او بدو تمیز وکړي
شو!

مونږ ته يو مهدي پکا دی چي دوخت وزمان ددجال
دمکرو فريب دد امونو او لومو څخه مونږ ته نجات راکړي!

مونږ ته پدې حساسه شيبه کې صوردا سرافيل ع پکار دي
چې دحقيقي قاضي په وړاندې احساس دمستوليت وکړو،
ويده وجدانونه رايي دار او د حب الوطن احساس او شعور مو
دوباره راژوندي شي!

مونږ ته دحی علی الفلاح يوه داسې کړيکه پکار ده چې دهر
کانه غوږ تر عمقه ورسپړي، دغفلت له خوبه مورا ويني او
دنړيوالو سره سيال ژوند ته مو وهڅوي!

مونږ ته دافغاني جمعي شعور په ضمير کې يوې داسې
زلزلې ته ضرورت دي چې ټول هغه بنيادونه چې دپريديو لخوا
زمونږ په ذهن کې د ورور وژنې، نفاق، عداوت او تبعيض په
خاطر اباد شوي له بيخه ړنگ، دغه خامې خټې پخې او د
ورورۍ او افغاني ذات البيني تفاهم په بناء نوي بنيادونه ايجاد
کړو! يواځې پدې صورت کې کيدلې شي مونږ دمو جوده وضعې
څخه دخپلو خلکو او هيواد په گټه لازمه استفاده وکړو! نن چې
په افغانستان کې کوم قوتونه موجود دي

— اول خو دډيرو هيوادونو څخه نماينده گي کوي او ديوه
هيواد قوتونه نه. دوهم دهغوی تر شا داسې ټولنې پرتي دي چې

چې دخپل مرکزي ستراتیژیک موقعیت او چانس څخه په
استفادې سره خپل ملي وطني موقف تقویه او پرې نږدې چې
کله هم وروسته لدې د شاوخوا قجیرانو او ګیدرانو خوراک شي.

په یو ویشتمه پیری کې بشري قانوني او حقوقي ارزښونه او معیارونه

قانوني او حقوقي هر ارشي او تداوم دبشري ژوند سره له
همغه وخت څخه نه شلیدونکي مناسبات او اړیکې پیدا کړي
، کله چې دا لوی جهان او ټول خلقتونه دخدای د لوی علم له
مخې د "کن فیکون" د حکم په صدور قانونمند او متعادل پیدا
او انسان یې دانساني تقوا او علم له مخې اشرف المخلوقات
او خپل خود مختاره خلف گرځولې دي. په پورتني جمله کې خو
عمده اصله لکه قانونمندی، تعادل، حقوق، مساوات، تقوا او
خلافت په سترگو کیږي. همدغه اصول په مجموع کې دهر نظام
د خلقت، تکامل، پایښت او معرفت مستلزم او متضمن او
دخدای دمقضي او مقدر قانون "قضاء او قدر" له مخې یواځینې
مقید شرط، دین، مذهب او شریعت ګڼل کیږي. هیڅ شې وجود
نلري مګر په قانونمند شکل سره. قانونمندی شکل د موجودیت
د جهان او هرې پدیدې دې او انسان له هغې سره په قانونمند
کړو وړو مکلف او مؤظف گرځیدلې دي. تعادل په یوه نظام کې
د پدیدو د ظهور، هم آهنگۍ او پایښت اصلي عامل او عمده
اصل او یواځې د متقابلو حقوقو، وجایو او ذمه واریو په

کې لري او دژوند ټول اړخونه اداره کوي. دوی زمونږ هیواد ته دامنیت دتامين او بیا آبادوني لپاره راغلي دي، خو له لومړۍ ورځې داسې معلومېږي چې د کوم لوی او خطرناک جنگ لپاره آماده کي نيسي. دارگ په داخل، دارگ په دروازو پورې تړلي سرکونه او دکابل په ټولو دتوجه وړ کوڅو کی سنگر بندۍ او استحکامات دوام لري. دهیواد په ستراتیژیکو منطقو کې اساسي قشلي او تاسیسات جوړېږي. برخلاف پخواني نظامي مؤسسات او تاسیسات او اردو پنگ شوې او بیکاره مسلکي افسرانو یې لویه سیاسي او ټولنیزه ستونزه رامنځته کړیده. دیبا ابادونې هیڅ نښې نښانې نه په سترگو کیږي یواځې د بې حسابۍ والرو دهضمولو په خاطر دکاغذ په مخ د راتلونکو وختونو تخیلی پلانونو طرحې جوړېږي. خو په ځیني تاریخي منطقو کې لکه شیرپور او دښاري ماستر پلان خلاف په ځیني ساحو لکه ښاري پارکونو، کلتوري مرکزونو او یا نورو ساحو کې چې دزور اباد په نومونو په خپل سر پروژې د جهادی مشرانو، قوماندانانو او د موجوده حکومت ځینې بیگانه پلوي انډیوالانو له خوا په کار اچول شوې دي او دخارجي پیسو ټولې سرچیني هم په لاس کې لري چارې په پوره سیالی پر مخ ځي.

خو له بده مرغه پدې وروستیو وختونو کې د ځانمرګي بریدونو او دآیساف او ناټو دنوې ستراتیژۍ له مخې دهوايي، راکتي او لیري ویشتونکو توپونو په بمبارۍ او ډزو کې کومه لویه چې دتنظیمي جنگونو او شرق او غرب په زور آزمایي کې ولاړ پاتې شوې وه شک نشته چې هواره به شي دا چې د زور اباد د پروژو سرنوشت به څه کیږي معلومه ده.

دمعتبرو دولتي او خارجي رسنیو په قول دمخدره مواد

صورت کې یو نظام جوړیدلې او پایښت لرلې شي. د تبعیض پرته مساوات او تقوا دنظام دبقاء لازمي او کافي شرط او خودمختاره مقدر خلافت دمسئولیت هغه دروند بار دې چې انسان دهغې په احساس سره کولې شي خپل تاریخي رسالت سرته ورسوي. مطلق مختار او مطلق مجبور وجود نلري او هر څوک دبین المللي او ملي تسجیل شوو قانوني او حقوقي ارزشونو او معیارونو په وړاندې مقید او مجبور دې او پرته د سرکشی او امتیاز څخه باید هغه ومني او غاړه ورته کنښېږدي. لوی فلسفي شاعر رحمان بابا دغه متقابل مسئولیتونه څه ښه افاده کړيدي:

دلته دم او قدم دواړه په حساب دي

پل غلط له لارې مه ږده بې حساب

لیکن نن ځیني بې مسئولیته نړیوال دټولو انسانانو او فرهنګي زیرمودتباهی لپاره په نوو ذروي ستراتیژیو یو تریله سره مسابقې ته امداد کي نيسي. هر نور مال انسان دهرې ورځې په پای کې دگټې او تاوان او ښو بدو محاسبه او قضاوت کوي. پنځه کاله وشول چې ښاغلي حامد کرزي دخپلې جهادي ډلې سره په افغانستان کې حکومت کوي. دهغوی ترشا ملګري ملتونه، امریکا، انگلستان، ناټو او په مجموع کې د ۴۵ نړیوالو پرمختللو هیوادونو ملګري او نظامي طاقتونه په ټول اقتصادي توان سره ولاړ دي. دغه هیوادونه دلوی نظامي، اقتصادي، علمي — تخنیکي، سیاسي تجربو او عالي مدیریتونو او منجمنت خاوندان او کم تر کمه یې عملاً ۵۰۰ کاله په ټوله نړۍ حکومت کړي دي. نن هم دوی دنړۍ دټولو هیوادونو اقتصادي زیربناوې دګلوبالیزم په کچه پخپل واک

امریکایان او اروپایان یې نن له افغانستان څخه خپلو خلکو ته په پراخه پیمانه رسوي. دا ډول ده په څو جملو کید کړزي صاحب د پنځه کلنې دورې او خارجي «دوستان» د بیا ابادونې پایلې او نتیجگیری. دوئی چې هر ډول فکر کوي، خوزمونږ په فکر داخلي او خارجي ټول ټیمونه د امنیت او بیا ابادونې په چارو کې په قطعي ډول ناکام دي. مونږ دا نشو منلې چې دوی په دې کار کې بې وسعې دي. له بلې خوا په کابل کې دانگلستان نوي سفیر وویل چې په راتلونکو دیرشو کلونو کې به په افغانستان کې پاتې شي. همداسې د امریکي دموکرات گوند نوي کانديد بارک اوباما هم دا گست په دوهمه نېټه ویلي، که دې په انتخاباتو کې بریالې شي له عراق څخه به خپل قوتونه خارج او افغانستان ته به یې ولیږي. د افغانانو سره همدومره جفا کافي وه. ښه به دا وي زموږ دغه «دوستان» نور خپل حضور په افغانستان کې پای ته ورسوی او په ډیر منطقی او معقول شکل سره دیو ویشتمی پېړۍ د ایجاباتو او دهغوی د دیموکراتو ټولنو د غوښتنو مطابق واک د افغانستان اسیلو خلکو ته وسپاري. افغانانو تل دخپلې خاورې د ساتلو توان لرلې او اوس یې هم لري. په حقیقت کې هغوی همغه پلانونه عملي کول غواړي، د کومو په خاطر چې افغانستان ته راغلي دي. امنیت او ابادي د هغوی په پلانونو کې هیڅ وجود نلري، یواځې د گذرا پدیدې په حیث که چیرې په موقتي پروژو کې چیرې په سترگو شي او لکه چې عملاً لیدل کیږي ډیري د دغه ډول پروژو څخه داسې بې کیفیته وي چې د استفادې دمخه او یا لا اقل د ډیرې کمې استفادې څخه وروسته له منځه ځي. نن چې بشري شعوري اگاهي د بلوغ مرحلې ته رسیدلې او د هر ډول تحول، تکامل او

قاچاق او کرکیله له یوې ورځې څخه بلې ته پراختیا مومي او نژدې ده چې دنړۍ سل په سلو کې اپین په افغانستان کې تولید شي او دا کومه د تعجب وړه خبره هم نده ځکه د همدغه رسنیو په قول په افغانستان کې نظام، اداره، حکومت او قانون نشته او فساد، غلا، اختلاس، د خلکو تښتونه، په کوچنیانو ډلښیز تجاوزونه او انارشي ورځنې دود او دستور گرځیدلې او هغه څوک چې دا کار نه کوي په اصطلاح په افغانستان کې احساس د حقارت کوي، ځکه چې دا یو غیر معمول کار گڼل کیږي اونسبي نور مال انسانان فکر کوي گوندې د کومې گناه مرتکب شوي دي ځکه چې دا کار د عام دود او دستور سره په تضاد کې واقع کیدل کیږي. له بلې خوا دا هم یو تاریخي حقیقت دې چې نړۍ زورورانو همیشة دمخدره موادو قاچاق پخپل واک کې لرلې او که دا کار ونکړي دا لویې سرمایې به یې له کومه کړي وې او دا احمقانه مصارف به له کومې لارې پوره کوي؟ دوی هر وخت چې دنړۍ په کوم کښ کې واک درلوده تل یې د اپینو مزرعې جوړې کړي او دنړۍ هر تود بازار ته یې رسولې دي. دا چې څوک پدغه زهرو خپل ژوند له لاسه ورکوي، خپل دي یا پردي د دوی لپاره دا خبره د ارزش او پام لرنې وړ نه ده. پرون اپین دهند او جنوبی امریکي د حاصل خیزو ځمکو څخه تولیدیده او د اروپایانو پواسطه چین او نورو ملکونو ته وړل کیده چې د تریاکو لوی جنګ یې پایله وه او پخپله امریکایان وو چې سل زره چینایي معتادین یې د امریکایانو په اعتیاد باندې د روږدي کولو لپاره امریکي ته بوتلل او نن چې د امریکي او اروپا په بازارونو کې هر ډول مخدره مواد آزاد خرڅیږي او دهیچا څخه پټ حقیقت ندې بیا هم همدغه

طالب او بل هر بنیادگر چې تصور یې کیدلې شي په یوه محل قوماندې کې سره راټول او ځانونو لپاره طلايي هگۍ اچوي او دنړۍ دبې گناه انسانانو لپاره دتباهي گودالونه، کندي او اسفل السافلين جوړوي. نن جهاني ټولنې يو جانبه عطايت پيدا کړې او د يابو په شا دکوډ بار په څير يې خپل توازن او تعادل له لاسه ورکړې، پريوتل يې حتمي او برې به د سالمو قوتونو په برخه وي

منطقي پوهاوي دپذيرش قابليت وجود لري، نن چې اقتصادي زيرمې او امکانات دټولې نړۍ د وږو او برېښو دمړولو او پټولو لپاره کافي دي او که نه اوسي په کمه توجه سره يې سرشاره زيرمي توليديدلې شي، ... ايا دا مناسب ده چې يواځې دهوس، لويي غوښتنې، شوخی او ساعت تيری، ساديزم، بربريت، وحشت او حيوانيت دغريزو له مخې دملياردونو انسانانو دپيريو پيريو ټولو علمي-تخنيکي، اقتصادي، اجتماعي، حقوقي، قانوني سالم بهير ته شا او خپل ټول امکانات او باالخصوص اوسنۍ ميډيا او مطبوعات په لعنتۍ پديدو بدل ترڅو ديوه انسان اخري مړۍ چې داخري نفس لپاره په خوله کې لري، ترې راوشو کوي؟ د څه لپاره؟ راشۍ! دسليم عقل او وجدان حکم "ته غاړه کيښېږدو! راشۍ! دملياردونو انسانانو دمیلونونو کلونو دژوند او مبارزې دسليم بهير منل شوؤ ارزشونو ته چې دټولو نړيوالو په خورا معتبرو اسنادو کې تسجيل او دعملی ژوند بڼه يې غوره کړې ارزش قايل شو، راشۍ! چې دټولو سالمو انسانانو غوندې يو شان فکر وکړو! او که نه نو! دسپتمبر يوولسمې او ډيرو نورو پيښو دا هم وښودله چې يو پر بل باندي دبرلاسي امکانات هم عام گرځيدلي دي. راشۍ! دمقابلې پر ځای دتفاهم لار غوره کړو. ښه به داوي دشر، فساد او تروريزم شيطاني ځالی او مزرعۍ په پاکستان او دنړۍ په کنج کنج کې وتړل شۍ. دا ډيره ناکامه هڅه او دنړيوال دموکرتيک نظام لپاره دزهرو او ذقوم حيثيت لري. دا يوه بهانه ده، دا يوه دسيسه ده، دا يو ډير تور او ناکام پلان او پروگرام دې، دا اوس په حقيقت بدل شوې واقعيت دې چې نن د نړيوالې مافيا تورې څيرې دچيگرا، راستگرا، القاعدې،

اعتراف و کړ چې: "این ما بودیم که شوروی هارا تشویق نمودیم، تابه افغانستان تجاوز نظامی نماید و درین پروژه پاکستان رفیق راه ما بود..." پدې ډول افغانستان دیوه ډیر خاینانه پلان له مخې دنړۍ دسترو هیوادونو تر منځ په تمام عیار جنگي میدان او تیاتر بدل شو. دنړیوالو تضادونو او شخړو ستر غامض پرابلمونه دافغانانو دسرنوشت سره غوټه او افغانان دجنگ په تاوده ډگر کې دنړیوالو سترو آبر قدرتونو دجفاء او ناروا سره مخامخ شول. دغه جهنمي طاقتونو یواځې دجنگ بدیل غوره کړې وو، غوښتل یې د کمونیزم او کاپیتالیزم، شوروي او امریکي او کې چې بې او سي آی اې تر منځ گلوبال متضاد لاینحله پرابلمونو ته د افغانستان په جنگي ډگر کې د حل لار پیدا کړي، خو افغانان نه په اخلاقي لحاظ ددغه لویي جفاء او ناروا سزاوار او نه په مادي او معنوي کچه ددې جوگه وو چې دغه لوی نارین دې پخپل کور کې وزغمي او یا دې دغه لوی بار په خپلو اوږو پورته کړې شي. خو جبراً افغان اولس دغه غیر عادلانه او نابرابر جنگ ته اړ ایستل شو او دنړۍ دمخ د ټولو زړو او نوؤ وسلو ذخیري دافغانستان په جنگي تیاتر کې استعمال او وازمایل شوې او دکمیايوي او ذروي وسلو پاتې شوني او تفالې دافغانستان په خاوره راپریوتې. دجنگ دسوخت مواد په ټولو جبهو کې یواځې صادق او مؤمن مسلمان افغانان وو چې د خو تنو معامله گرو په ذریعه جبهه په جبهه غلیدل، دمومو په شان ویلیدل او جبهی یې گرمې ساتلې. لیکن یو دسوچ او فکر والا افغان پیدا نشو چې ددغه باتور اولس په سمه لار رهنمایی سره یې خپل تاریخي رسالت او دین ادا کړې وې. او که چیرې به کوم وطنپرست

افغان هېواد پال ملي روڼ آندې باید خپل تاریخي رسالت سرته ورسوي !

اگریک ذره را بر گیری از جای
فروریزد همه عالم سرا پای

« مولانا جلال الدین بلخي »

دشلمې میلادي پېړۍ په پای کې د سیاسي لوی نړیوال بحران رامنځته کیدل، په ناپایداره یو قطبي محور او بنسټ دنوي نړیوال سیاست تشکل او په دغه سیاست باندې دپیژندل شوو افراطي ځیرو تسلط، هیڅکله په یویشتمه پېړۍ کې دنړیوالو لپاره دنیکی فال زیرې نشو گڼل کیدلې او دا هم کومه دتعجب وړ خبره نه ده چې نړیوال او افغاني سیاست نن په کثیر المجهوله معادله او جړه مشوره بدل شوې دې. تر څو چې دغه مجهولات په نړیواله او ملي کچه دمعلومو متحولاتو او نورماتیفونو له لارې په منطقي قانونمند ډول دحل ځواب پیدا نکړي دامنیت او سولئیز گډ ژوند تامینیدل هم ناشوني کار گڼل کیږي. د ۱۹۷۹ م کال په پای کې پخواني شوروي اتحاد دشپيته کلنې دوستۍ او بین المللي قوانینو او تړونونو پر خلاف پر افغانستان خاینانه حمله وکړه او برژنسکي دامریکي د پخواني جمهور رئیس جيمي کارتر امنیتي سلاکار هم پدې

اولس یی دباروتو او وسلو دگودامونو په سرپه نه پخلاکیدونکې دښمنۍ کې بې سرنوشته دمرگ په پوله په غم او مصیبت کې خپلو معامله گرانو ته پرېښود ترڅو ددغه اولس دښمنه او وطن دښمنه تورو بلاگانو پخپل منځني جنگونو کې نور هم وځپل شي. خو پخپله پرته له تبعیض څخه کمونستان او کپیتالیستان دناټو دچتر لاندې په مشترکو جشونو کې راټول او معلومه نده دکومو اهدافو په خاطر نوی ستراتیژی جوړوي او په مدرنه وسلو دچاپه مقابل کې ځانونه سمبالوي؟

ددغه «هیومنستانو» سترگی لس کاله وروسته یواځې هغه وخت وغړیدلې او دخپل خوب په غلط تعبیر پوه شول، کله چې یی دمارکونډیو او ذقمو کروندی چې پخپله یی کرلې وې په نیویارک او واشنگتن د ۲۰۰۱، بالي ۲۰۰۲، ستامبول ۲۰۰۳، مادرید ۲۰۰۴، لندن ۲۰۰۵ او نورو ملکونو کې ثمر ته ورسیدلې او افغانانو ددغه دقربانۍ گوډورو ته ضرورت پیدا شو. نو په اصطلاح ټولو شرافتمندانو اعتراف وکړ چې گوندې مونږ بې موجهه سهو آ افغانان هیر کړي وو او په ډیرو ښکلو شعارونو سره دملگرو ملتونو او امریکې دقمچني لاندې نژدې دخلویښتو متمدنه ملکونو نماینده گان په افغانستان کې دسولې، امنیت او دهیواد دبیبا ابادونې په خاطر کار کوي او ددوی په قول پایلې یی هم مثبتې دي.

خو حقیقت دادې چې دښمن دښمنه او دټولنیز ترکیب له لحاظه پوچ او بې ماهیته کنفرانس او دهغې دښمنه سنجشه طرحو او پلانونو په اساس او دامپیالیستي هیوادونو دځایناښه تاکتیکونو او ستراتیژیو په بنیاد چې کومې دولتي، حقوقي او

افغان دغه رسالت ادا کول هم غوښتل، د بین المللي شیطاني مافیایي قوتونو دغلپیل دچاڼ، جال او دام څخه دتیریډو فرصت ددغه ډول کسانو ته نه وو میسر او حتماً هر وطن پرست انسان په یو ددغه دامونو کې لاس وپښې او ذهناً تړلې پاتې کیده او یواځې هغه کسانو ته چې د مافیایي پروگرامونو عملي کول به یی غوښتل د فعالیت او ازادۍ چانس ورکول کیده. نو ځکه افغان اولس نه یواځې خپلې ټولې مادي شتمنۍ بلکه افغاني وطنپرستي، عنعنات، ملي وحدت، ټولنیز جوړښت او ټول اسلامي، اخلاقي او وجداني ارزښونه چې په هر سنگر کې دافغانانو دبري ضامن وو هم له لاسه ورکړل او په اصطلاح بې موراله او خلع سلاح پاتې شول. افغانانو دنړۍ هغه ستر قدرت مات کړ چې له ویرې یی امریکایي او اروپایي امپریالیزم په زرگونو کیلومتره وړاندې پخپلو کورونو کې دشیپې خوب نه درلود او ټولو نړیوالو، شرق او غرب، عرب او عجم او بالخصوص پاکستان ته یی درنګیدو دحاضر خطر څخه نجات ورکړ او دنړۍ دتاریخ څرخ یی دامریکې په یو قطبی محور وخرخواوه. دتأسف خبره داده چې لاندنجات دشهیدانو دزخمونو وینې او په سره ډولۍ کې دکونډې ناوکی او ښکې نه وې وچې او دغم تورپوړنې یی لاله اوربل څخه نه وو پریوتې، دغه ټول معامله گران چې دټولو افغاني پرابلمونو او دژنیو دتړون قاضیان، حکمان او مجریان او مجرمان گڼل کیدل، ددې په عوض چې دهل جزاء الاحسان الا احسان په حکم افغانانو ته نیک پاداش ورکړي، «به ما چی» گفته، او په خپل ملک کې، په نوي فرصت سره دڅو ورځو ارام تنفس او بعدی پلانگذاړیو په نیت یی خپلې غوټې له افغانستان څخه وتړلې او افغان

اسانتیا په خاطر یواځې خپل نوم لیکي او یو تن د ټولو په خاطر دغه زحمت گالي، او هغه ورځ ډیره لیري نه ده چې تولیدي او انتفاعي ادارې تش په استهلاکي او یا په بل عبارت دالر خورک، پیسه خورک او مفت خورک ارگانونو بدل او دنړیوالو د رواداریو له مخې به زمونږ خسروانو لپاره بلا تشبیه لومړې ځل په ژوندیني جنتی ژوند جوړ شي. خو بڼه داده چې د جنت وعده خدای پر رښتیني دنیا ورکړې او بل دا چې دغه جنتونه دافغان بی وزله انسان په دوزخونو بناء دي او په دوزخي بنیاد باندې بل هیڅ ډول بنیاد پایداره نشي پاتې کیدلې او دامتیازاتو خاوندان دې ډیر امیدواره نه اوسي.

نن چې شکونه په یقین بدل شوي خارجي او داخلي مسئولین مجبور شوي اعتراف وکړي چې په افغانستان کې نظام نشته، قانون نشته، اداره نشته او د خارجیانو او داخليانو په شمول عامله اداره او شخص وجود نلري او ټول یو شان د موجوده وضعې څخه شکایت کوي او ظلم، ناروا، فساد، رشوت، تبعیض، جنگي جنايتونه، د بشر د حقوقو نقض، تروریزم، دمخدره موادو قاچاق او کرکله او ډیرې نورې نیمگړتیاوې گوندې ددغه ډول ټولنې طبیعي اجتناب ناپذیره خصلت او زیږنده گنجل کیږي. په نتیجه کې ویلې شو افغاني ټولنه یو نابکاره بار او افغانستان د بې مجرمه جرمونو او بې گناه مجرمانو ټاټوبي ګرځیدلې او نن پکې د ټولو ارزشونو د بې ارزښه کولو تجربی روانې دي. ژوند بې ارزښه، مرگ بې ارزښه، ځان بې ارزښه، جهان بې ارزښه، آزادي بې ارزښه، غلامی بې ارزښه، ایمان، وجدان، حیا، شرم او داسی نور ټول ارزښونه بې ارزښه کول غواړي. دغه بهر نیان چې دا وضعه یې

قانوني ادارې، ټولنیز سازمانونه، مستقل کمیسیونونه، مطبوعات رسنۍ او نورې مختلفې ادارې او انستیتونه چې په تشکیلاتي لحاظ یې په بوده او تنسته کې کمې نه لیدل کیږي او په یوه چوکۍ پورې د مشاور وزیر، معین، مشاور مشاور او نورو نومونو لس تنه تړلي، په مادي لحاظ په لسگونو ملیارده ډالر خارجي «مرستی» چې راځي د همدوی په جیبونو کې پریوځي او هریو د اروپایي او امریکایي صدراعظم او وزیر څو برابر معاش لري، د ضد مرمۍ موټرو چې په کابل کې د ضد مردمی په نوم یادېږي او د هریوه په قیمت حد اقل کوچنۍ فابریکه جوړیدلې شي، «دسړي» په سردلاسو نو د گوتو دشمر څخه زیات دي او ددغه موټرو شمیر که په لندن، ټوکیو، برلین، واشنگتن، پاریس او داسی نورو ملکونو کې د سرک په سر په لسگونو او زرونو کې یو دې، په کابل کې د خدای په فضل هر دوم موټر همدغه دې. که مقاومت ته تنقیصیږي امتیازات پخپل حال پاتې او که وزارتونه له منځه ځي وزیران او مشاورین که چارو ته دوام نه ورکوي، امتیازات یې په خپل پخواني حال پاتې کیږي. تشکیلات او مصارف ورځ په ورځ پرسیږي خو عاید، تولید او مفیده ضریب له یوې ورځې څخه بلې ته نزولي قوس طې کوي او یا په حقیقت کې هیڅ وجود نه لري. ټولې تولیدي او غیر تولیدي، انتفاعي او غیر انتفاعي ادارې او مؤسسات په لسگونو او سلگونو میلیونه ډالر بودجه او کومکونه تر لاسه او کارونه خارجي او داخلي اکثرأ «د لوړو مقامونو او دولتونو» شرکتونه او این جی او گانې اجراء کوي او دوزارتونو او ادارو مسئولین په اونۍ یا میشت کې یو کرت د امضاء لپاره په شعبه کې حاضري ورکوي او اکثر کسان لا د

مونږ پدې عقیده یو چې کمال دارزشونو په ایجاد او تقویه کې دې نه دهغې په نابودی او بې ارزښه کولو کې. حضرت مولانا پرځای ویلي:

اگر یک ذره را برگیری از جای

فرو ریزد همه عالم سرا پای

داد علم قانون دې، داد خدای قانون دې، او داد بشریت او طبیعت قانون دې. هر څوک دخپل عمل د عکس العمل سره مخامخ کیږي. عمل او عکس تل یو تر بله سره متناسب دي. او یا:

قطره دریاست اگر با دریاست

ورنه قطره قطره است دریا دریا ست

انسانی باهمی او گډ ژوند دهغوئی دسولئیز ژوند تضمین کوي. ځان غوښتنه نه کمال دې او نه ارزش، بلکه دانسانی خپل منځي حقوقو او وجایو او دیني احکامو له مخی ناروا عمل گڼل کیږي. خو ځینی ستر اولسونه چی دنړیوال تعادل، توازن او نظم ستر مسئولیت هم په غاړه لری، غواړی چی د دنیا ټول نعمتونه ددوئی له ستوني تیر او پروا نشته که ټول نړیوال له ولږې تباه کیږي او که دوی پرې پرسیري او پرک چوي هم بروا یی نه شته. لیکن دا هیروي چې قضاء او قدر، جبر او اختیار، دیترمینیزم او اندیترمینیزم، ایولوشن او ریولوشن، ریفورم او انقلاب یو تر بله نه بیلیدونکې سراسري عامه قانونمندی ده او هر مسئول چې بې مسئولیته عمل وکړي په ذوال او نابودی محکوم دي.

هر بشیه گمان میر که خالیست

شاید که پلنگی خفته باشد

رامنځته کړې او لا دوام ورکوي، ایا غواړي دافغانانو دصبر، حوصلې، اوسني مجبوریتونو اخیښه کچه ځانونو معلوموی او که قصداً په پوره سپین سترگتوب یی را پارول غواړي، نن چې ټوله نړۍ د افغانانو په مقابل کې یوې خوا ولاړه او ټول بېگانه پرست افغانان یی هم د «چلاسو» په څیر پیشقراول کړي، افغانانو او ددوی په آند، خصوصاً پښتون قوم ته اخیښه گوزار ورکړي؟ دعیان دبیان حاجت به څه وی؟ شک نه شته چې د افغانانو ترمنځ همدوی ډیر د نفاق تخمونه کرلي او نن پرون هم ډیر مصرفونه په دې لار کې گالي، بیا هم زه نه پوهیږم، ولي، دوی دا خبره، هیروي چې تاریخي شواهد هم بې بنیاده او خوشې په خوشې نه تکرار کیږي، او دا چې افغانان د ټولو مخالفونو سره سره په اخیښه تصمیم او اخیښه لحظه کې تل واحد او یو موټې پاتې شوي دي او له دې هم ډیر بد ترینو حالاتو کې یی له دې څخه لوی قوتونه مات کړي دي. زه په دې باره کې هیڅ شک او تشویش نه لرم، زما تعجب په دې کې دې چې څه ډول داسې لوی، پرمختللي او په اصطلاح با اعتباره هیوادونه په داسې رسوايي سره د کوچنیو او غریبو وروسته پاتې هیوادونو په کورنیو مسایلو په خپله گټه لاس وهنې کوي او پوښتنه داده کله چی په افغانستان کې وضعه

داسی ده لکه څرنگه چې دوی پورته ترسیم او تمثیل کړې او یو مسول عامل شخص هم په دې ملک کې وجود نلری، دا خارجی بانکونه، مؤسسات او هیوادونه په میلیاردونو ډالر چاته په کوم اعتبار او مسئولیت دکوم هدف لپاره ورکوي؟ افغان اولس به هیڅکله ددغه ډول پورونو ذمه داري وانخلي او نه دې څوک دا ډول توقع ولري.

دهغوی خدمتگار اوسي.

خارجي قوتونه یوه هیواد ته د معین تړون، تعهداتو او پروتوکول له مخې راځي او مجبور دي دهغه هیواد قوانین او بین المللي قوانین یو تر بله سره پخپلو مناسباتو کې په پام کې ولري. مونږ باور نلرو چې خارجي قوتونه زموږ په هیواد کې د امنیت د تأمین څخه عاجز دي. یواځې پکار ده د متقابلو عامه گټو په بنیاد متقابل همکاري او تفاهم ایجاد شي او د ملگرو ملتونو د مشرۍ لاندې په افغانستان کې میشت بین المللي قوتونه د بین المللي مقرراتو او اصولو له مخې افغانانو ته په خپل هیواد کې د سولنیز ژوند کولو ډاډ ورکړي ترڅو هغه ډلې چې اوس یې د جنگ لار نیولې د جنگ څخه لاس واخلي.

مونږ پدې هم پوره باور لرو چې په افغانستان کې موجوده وضعه د سیاسي حل لار لري او بین المللي قوتونه ددې جوگه هم دي چې په افغانستان کې یو مناسب سیاسي نظام مستقر او په یوه پراخ ټولنیز بنیاد د یوه روشن فکرې بدیل په مرسته ملي دولت او ملي اقتصاد په پښو ودریږي او جهادي رهبران، جنگ سالاران، سرمايداران او عام اولس د یوه قانون لاندې یو شان دخپل مال، سر، حیثیت او نورو ارزشونو د مصئونیت احساس وکړي. ښه به دا وي چې دولت پخپل اولس او ټولو اقشارو یو شان باور ولري او ټولو ته د کار او فعالیت زمینه برابره شي او روشن فکر قشر ته هم پکار دي په مجهول هویت سره شپې تیرو ل پرېږدي او دخپل رسالت له مخې د ملت او دولت تر منځ د تفاهم پل وتړي. تر اوسه پورې چې د ملت او دولت تر منځ د بې باورۍ فضاء موجوده ده یواځینې علت یې دا دي چې ملي وطنپرسته روشن فکرانو خپل دین او رسالت سرته ندې رسولې او دغه فضا مکدره پاتې ده. که افغانان دخپل هیواد راتلونکې سرنوشت

او یا:

تیت مې مه بوله غورځنگ را باندې مه کړه
زه په دې افتادگی کې لوی گړنگ یم
دا اعترافات دهغوی له ښه سریتوب څخه نه دي، ښه شوه
دا معلومه شوه چې په زور کلي نه کیږي او دهر قانون شکن په
مقابل کې د قانون نهایی فیصله جبر دي او یو شاعر وایي: دا
د تاریخ جبر دي او جبر نازولې دي. داجهان قانونمند پيدا دي
او یواځې په قانونمندی سره به پایي او هره بې قانوني تر هرڅه
دمخه د ځان تباهي ده. سیاست نه بې قانونه روزگار او نه دهر
ناپوه لوبه ده. نظم او نظام په یوه ټولنه کې هغه وخت رامنځته
کیږي او پایي چې په دغه ټولنه کې اجتماعي، اقتصادي،
سیاسي، اداري، حقوقي او قانوني عدالت موجود وي او خلک
دخپل سر، مال، ناموس او نورو ارزشونو په مصئونیت او امن
پوره باور ولري. د دوی په خپلو ټولنو کې هیڅ یو له دغه
ارزشونو څخه نه تأمین دي او نه مصئون. دامن واقعي ضامن،
معیار او محک خلک او اولس دي او کله چې اولس په خپل
مصئونیت باور ونه لري او د عدل او انصاف څخه پر خوردار نه
وي په هیڅ قوت څوک جبراً په اولس او امر او مقررات نه شي
تحمیلولې. اردو او پولیس یواځې دخلکود امنیتي استعداد،
طاقت او رسالت دروزمره چارو پروتوکولي اداري او ظاهري
نمایشي طاقت او موقتي مجریان دي او په ځینې عاجلو
مواردو کې ضربتي قوه او که دقیق وویل شي، د اولسي طاقت
تش نمایشي تمثال او مظهر هم گڼل کیږي. دخلکو او دولت تر
منځ متقابل اعتماد حتمي او ضروري دي او دا هغه وخت
ممکن دي چې واقعاً دخلکو لخوا انتخاب، دخلکو نماینده او

د پخواني انگریزي استعمار ناولې استعماري پالیسي پرې په نظامي جبر سره تحمیلوي. ددې څخه معلومېږي چې د تروریزم، هر ډول بنیاد ګرایی په هر رنگ او لباس چې وي، عاملین یې پخپله نړیوال امپریالیزم او نړیواله مافیا ده. همدوی دي چې د همدې لارې د خپلو ځایناښه اعمالو په خاطر بهانې جوړوي. پوره شپيته کاله د پاکستان د جوړیدو څخه تیرېږي. د خپلو بادرانو په استعانت او مساعدت سره دهغه د استعماري پلانونو د عملي کولو په منظور ذروي او نورې ډول ډول د ډلټیزو وژونو وسلې جوړوي خو په خپل ملک کې یې تر نن ورځې پورې سراسري حکومت، اداره او قانون وجود نلري او پاکستانې اولس نن هم د FCR (فرنټیر کرایمز ریګولیشن) او پولیټیکل ایجنټ ډګرز لاندې شپې ورځې سبا کوي. نن پاکستانې حکومت او استخباراتي اداره په حقه سره د عالم بشریت، امت اسلام او د پاکستان دمؤمن مسلمان اولس په تندي د بې تنګۍ نه پاکیدونکې تور داغ ګرځیدلې دي. نن په پاکستان کې د پنځوس زره څخه زیات تروریستي تربیوی مرکزونه جوړ او دا هم پټه خبره نده چې څوک دغه مرکزونه ایجادوي او د کومو مقاصدو په خاطر یې تمویلوي. سرتاج عزیز د پاکستان د باندینو چارو پخواني وزیر د ۲۰۰۶م کال د سپتمبر میاشتې په ۲۵ د امریکا غږ آشنا راډیو سره په مرکه کې وویل چې د پاکستان د مدرسو طالبان پخپله امریکا تمویلوي. همداسې د انگلستان صدر اعظم توني بلیر د ۲۰۰۶م کال د اکتوبر په ۱۸ پاکستان ته د خپل سفر په وخت کې وویل چې پاکستان ته به خپلې مرستې د طالبانو او مدرسو په خاطر دوه برابره کړي. پداسې حال کې چې د امریکې، اروپا او

روښانه ونه ګوري جنگ به حتماً دوام پیدا کړي او پای به ونلري ځکه چې:

از فساد او فساد اسيا از کشاد او کشا اسيا.

او کله چې اسيا نا ارامه وي جهان ارام نشي پاتې کیدلې. دادلویانو او پوهانو خبرې دي!

افغان اولس د تاریخ په اوږدو کې د هر چا لپاره صادق دوست، نیک ګاونډي، پخپل لوز او قول ټینګ ولاړ، د ډیرو سترو تاریخي پیښو د انعطاف سنگر او سرمشق او په هیواد او آزادی همیشه مین پاتې شوی دي. ځان د سیالي معاملې جوګه ګڼي او د سیال معامله ګر په حیث د هر چا څخه د سیالي معاملې ادعا او تقاضا لري. تاریخ ددې ګواه هم دي چې د افغانانو سترګه د دښمن څخه نه سوزي، مخامخ پرې ورځي او د غلچکي او ځان مرګي برید څخه عار لري. د وروستیو تروریستي پیښو پلټنو هم دا وښودله چې عاملین یې پاکستانی الاصله او عربي الاصله امریکایان او اروپایان وو. خو پاکستان او ځینی نور هیوادونه هڅه کوي د خپلو ناولو اعمالو پرې او تور په افغانانو واچوي. لیکن دا مسئله نن د لمر څخه هم ډیره روښانه ده چې پاکستان د تروریزم په ځاله بدل او لکه څرنگه چې اسرائیل په منځني ختیځ کې د شرارت په محور او محراق بدل شوې، پاکستان پدې منطقه کې د شرارت، جنایت او فساد مرکز ګرځیدلې دي. د پاکستان حکومت او ناولې استخباراتي اداره د انگریزي استعمار وفادار خلف په حیث د پاکستان په مسلمان او مستضعف اولس باندې د مردارې او بوینا کې خټې په خیر پراته او په ډیر شرم آوره توګه د خپل مسلمان ملت د اسلامیت په تقدس ملنډې وهي او

عبیده المصري او د القاعده نور کسان چې په پاکستانی ویزه راغلي وو د دغه مدرسي څخه یې لیدنه کړې وه. خو د پرویز مشرف څخه هیچا پوښتنه ونکړه چې ولې ویزې ورکوی او ولې دغه ډول مدرسې نه تړئ؟ او نه د تونی بلیر څخه چا پوښتنه وکړه، تاسې چې دې منطقې ته د تروریسم او القاعدې سره د مبارزې په خاطر راغلي یاست. د څه لپاره ورته دوه چنده بودجې بیلوئ؟ او ولې د پاکستان سره د دومره مدارا څخه کار اخیستل کیږي او حتا د دومره څرگندو شواهدو سره سره هغه د تروریسم پر ضد جگړه کې نژدې ملاتړې هم گڼل کیږي. د ډیر تعجب وړ بله پوښتنه داده، سره د دې چې افغانان د تروریسم سره هیڅ تړاو نلري بلکه پخپله د نړیوال تروریسم د جفا هدف گرځیدلې، ولې هر ځای چې تروریست پیدا کیږي د غوږ څخه یې نیسي کله چې یې د افغانستان خاوری ته داخلوي وروسته له هغې پرې بمبارد کوي او په لسگونو او سلگونو بیگناه افغانان ورسره وژل کیږي. معلومېږي چې پاکستان دخپلو بادارانو سره په تباني کې دخپلې زړې ستراتیژۍ د عملي کولو په خاطر د ټول عالم اسلام څخه په مهیلت سره معصوم زلمیان راټولوي او دخپلو نامقدسو اهدافو په خاطر یې روزي او په هر بازار کې یې د قربانی په خاطر عرضه کوي. پاکستان د افغانانو د ۲۵ کلنې غمیزي په موده کې خپلو بادارانو ډیر ونازوو او په ډیره ناروا سره یې د افغانستان د چارو واگي پاکستان ته په لاس کې ورکړل او د بین المللي ټولو قوانینو او موازینو پر خلاف یې ټول ناروا اعمال د هغوی په حق کې روا وگڼل او نن یې په خپل غیر مسئولانه کړو وړو سره د بین المللي متقابلو حقوقو او وجایو حد او اندازې پیژندلو درک له لاسه

ټولې نړۍ خلک او سیاسي مشران پدې اعتراف او انتقاد کوي چې پاکستان د تروریسم مرکز گرځیدلې او د اکثر تروریستي پیښو عاملین په همدغه مدرسو کې روزل شوي دي، نپوهیږم ښاغلی تونی بلیر دهغې سره څه علاقه لري؟ او ولې ئی لري؟ او کله چې ټول پدې باور دي چې بن لادن، الظواهري، ملا عمر، طالب او القاعده ټول په پاکستان او په مشخصه توگه په کراچی، پنجاب، سند او کوټه کې دي او بین المللي قوتونه هم د تروریسم د نابودی لپاره دې منطقې ته راغلي دي، حامد کرزي د افغانستان جمهور رئیس هم مکرراً غوښتنه کوي د تروریسم مرکزونه چې هر چیرې دي پخپله ځاله کې دې بمبارد شي. پرویز مشرف پخپله هم اقرار کوي چې ۵۰۰ القاعده او تروریستان یې په سند او پنجاب کې ونیول او مریکې ته یې وسپارل او پدې کار امریکایان او انگریزان خوشحالي. په پاکستان کې دا دود او دستور هم موجود دي، کله چې یې مشران کوم هیواد ته ځي په اصطلاح یو ډله تروریستان، القاعده او دمخدره موادو قاچاق بران له ځان سره ځنځیرزولانه بیایي او ورته سپارښتي ځکه چې په پاکستان کې دهغوی د محاکمې لپاره قانون وجود نلري او کله چې یې کوم دغه ډول میلمانه یې کور ته راځي هغوی ورته د دغه مرکزونو د بمبارۍ نندارې او د قربانی ونډۍ برابرې چې اخیږي مثال یې د امریکې د دفاع وزیر په ویاړ په وزیرستان کې بمباري او همداسې له هغې دمخه په باجوړ کې دیوې مدرسې بمبارول چې د قاضي حسین احمد په قول ۸۰ تنه طالب العلمان پکې شهید خو پرویز مشرف اعترافاً هغه مسلح کسان وبلل چې د تروریستي اعمالو په خاطر تربیه کیدل. او دا یې هم وویل چې الظواهري، ابو

ځای درولې دې. داد سلیم عقل او منطق په خاوندانو ده چې ددې وضعې څخه په نتیجگیری سره د قدرت او سرمایې د لیونیانو تور لاسونه دنړیوالو په سرنوشت د لوبو کولو څخه لنډ کړي. نوي نړیوال شرایط او غوښتنې په زړو مناسباتو، زوړ منطق او زړو اصولو په ترنگې کې نه ځایېږي. نوې نظام باید درېښتینولې، صداقت او د سیالانو نظام او ناسالنه، استفاده جواو بیګانه پرستانو ته پکې ځای نه وي. افغان د سیالې معاملې جوګه اولس دې. په تیر پنځه ویشته کلن جنگ کې د افغانانو سرنوشت پاکستان ته سپارل دنړیوالو ستره ګناه وه. پاکستان ډیر مهیلانه د غربي او عربي نړۍ د بې دریغه مرستو او ملاتړ څخه په سوء استفاده په افغانستان کې خپله زړه انګریزي استعماري ستراتیژي تعقیب او د ټولو مادي او معنوي ارزښتونو په له منځه وړلو سره یې له هر څه دمخه فرهنگي — سیاسي خلاف رامنځته او نن هم په ډیر آزمندانه او شرم آور توګه په سرحدی سیمو کې د بیګناه خلکو وژلو ته دوام ورکوي او د ډیورنډ په کرښه داغزن سیم او دیوال درول او د ماینونو ښخولو ډرامې ته په پوره سپین سترګۍ د بین المللي اصولو او تعهداتو په خلاف دوام ورکوي. حال دا چې:

۱ — د ډیورنډ کرښه نه قرارداد وو او نه معاهده او نه حقوقي او قانوني ارزش لري ځکه چې دا ډول تړونونه د سیالو هیوادونو ترمنځ کیږي او برطانیه هغه وخت جهاني امپراطوري او افغانستان یې په حقیقت کې مستعمره وه

۲ — معاهدې او قراردادونه د باصلاحیته ارګانونو او موسسو پواسطه ترتیب، د پارلمان یا لویې جرګې لخوا تائید او په خاصو رسمي تشریفاتو سره د مسئول مقام لخوا توشیح او

ورکړې، بې بنیاده تقاضاوې او غوښتنې وړاندې کوي او دخپلو بادارانو او څو تنو معلوم الحاله جاسوسانو په ډاډ د افغانستان په مقدس حریم ځاینازه حملې کوي. مونږ پوهیږو چې پاکستان ذروي وسله لري او افغان اولس په ۲۵ کلن جنگ کې هر څه له لاسه ورکړي دي او لکه د زخمې زمري پخپل حریم پروت دې. دا په تاریخ کې همیشه همداسې وه. خو افغانستان تل د تاریخونو د انعطاف سنگر او د ټولو امپراطوریو لمن د افغانستان له پولې څخه ټوله شوې او په ملا پورې یې ورغوټه شوې چې اوس له شرمه ګرځیدلې نشي.

یو متل دی: گیرم فلک جامه دهد کو اندام؟ مرحوم محمد موسی شفیق هم ښه ویلي دي.

دبستان دایشیا کې زه استاد وم
تا لوستله هغه وختې سپاره
نن راپاڅې کړې په ما پورې ملنډې
تا او خدای بیا په همدغه قواره

په یوویشتمه پېړۍ کې د اقتصادي — اجتماعي دینامیکو نابرابره بدلونونو او دهغې په بناء د ناپایداریه نړیوال سیاسي نظام په رامنځته کیدو، نړۍ په همزمان او مکان پرماننت دوامداره شخړو سره د دریم بلکه داخري نړیوال جنگ په درشل کې دریدلې ده. ملګرو ملتونو او نړۍ سترو هیوادونو ته پکار دي نړیوال نظام د اکثریت لپاره قابل قبول په یوه پراخه ټولنیز بنیاد ودروي او د دریم نړیوال جنگ د حتمي پیښېدو څخه مخنیوی وکړي. د ډیرو سترو هیوادونو مشرانو په ډیرو سترو سیاسي دروغو ویلو سره نړیوال عملاً په یوه سراسري جهاني کور په کور جنگ کې ښکیل او هر چاته یې د مرګ قاصد هر

اداري مسئو لیتونه، صلاحیتونه او حقوقي-قانوني مکلفیتونه

سالم سیاستونه چې د جمعې ښیګڼو په بنیاد ولاړ وي، تل د مسئو لیتونو او صلاحیتونو منطقي تناسب ته حق قایل او یواځې پدې صورت کې د ټولنیز عدالت او نظام تا مینوونکي او متضمن ګڼل کېدې شي. سیاست له هرڅه دمخه ټولنیزه او تاریخي پدیده ده. د ټولنیز ارمان څخه پرته پوچه او بې محتوا هره معامله په هیڅ صورت سیاسي یا سیاست نشي ګڼل کېدلې او هر خود غرضه معاملګر لکه چې تاروګې په پتنګانو حساب ندې او نفساني په عاشقانو حساب ندې، نو هر شخصي معاملګر هم ملي خاین او مختورن دې، سیاست مدار نشي ګڼل کېدلې. دا ډول کسان لکه دخپل ځان سیاست چټله لوبه بولي او په حقیقت کې هم د کوم چا د شومو اهدافو په خاطر په همدغسې چټلو سیاستونو پورې تړلي بې ارادې لوبغاړي او بازیګران ګڼل کېږي. خو زما په نظر سیاست یواځې مقدسې، بشر دوستانه، وطنپرستانه سیالې لوبې ته ویل کېږي او یواځې سیال ملي وطنپرست سیاسي لوبغاړي او قهرمانان دغه رسالت سرته رسولې شي. ټولنیز د خیر ښیګڼی هلي ځلي دهرچا لخوا چې وي، چې دپراخه پرګنومو جوده ستونځې او مشکلات حل کړې شي مقدس عمل او ارمان دې

منظورېږي. لیکن د یورنډ د کرنې مسئله پخپله د یورنډ د برطانیې د باندنیو چارو وزارت د نماینده او د عبدالرحمن خان چې هغوی دخپلو پروګرامونو د عملي کولو په خاطر د ځیني وعدو په ورکولو رابللې وو په پټه د عبدالرحمن خان په شخصي کور کې امضاء کړیده پدې ډول د یورنډ د کرنې او تر هغې دمخه دوه نور تړونونه پر جبر په افغانانو تحمیل او هیڅ حقوقي او قانوني ارزش نلري. اولس دهغې په مقابل کې تل مخالفت کړیدې چې یواځې د وانه په جګړه کې ۱۷۶۳ انگلیسان وژل شوې وو. انګریزان په ماتې وتلي او پاکستان هیڅکله زمونږ سره د معاملي طرف نه وو. لطفاً دې د تاریخ پاڼو ته مراجعه وشي.

نن چې دملګرو ملتونو تر مشرۍ لاندې بین المللي قوتونه په افغانستان کې حضور لري، افغانان دخپلو طبیعي منابعو، خپلې خاورې او اوبو څخه د استفادې حق نلري. په لسګونو ملیارده ډالر نړیوالو مرسته کړې خو یو بند دبرق جوړ نشو او برق له خارج څخه واردوو. د کونړ، کابل، پنجشیر، لغمان، هلمند، کوکچې، امو او نورو سیندونو له اوبو څخه مونږ استفاده نشو کولې ځکه ګاونډیان اجازه نه راکوې او داځکه چې زمونږ ګاونډیان د همدغه هیوادونو په مرسته اتمي طاقتونه جوړ شوي او افغانان د نړیوالې جفا سره مخامخ وو. مونږ افغانان دملګرو ملتونو د سازمان، د امنیت شورا او دبشر د حقوقو د کمیسیون څخه احترامانه هیله کوو، اوس چې د معاملي اصلي طرف انګریزان هم په افغانستان کې دي افغانستان ته دې خپلي ځمکې وسپارل شي او پدې منطقه کې دې جنګ ته د پای ټکې کښیښودل شي.

گټې دخپلو متولیانو لپاره د سر صدقه گرځولې او حتا دخپل تاریخي هیواد افغانستان بود ونبود، غواړي په اخیږن دو کې وازمایي. څه چې نن په افغانستان کې تیریري د هراگاه او وطنپرسته افغان او د نړیوال مترقي، دموکرات او اگاه انسان څخه کومه پټه معامله نه ده، نو که افغان انسان د خارجي قوتونو د جبر او ظلم په نسبت پټه خوله پاتې کیږي، ولي دغه د سوسیال دموکراتیزم او د بشر د حقوقو علم برداران پدې هرڅه سترگې پټوي او خپلو خولو ته یې قفلونه اچولي دي؟ ۲۰۰۸م کال د جنوري په دریمه لسیزه کې دنړیوالو اقتصادي ټولنو په بین المللي کنفرانس کې دافغانستان جمهور رئیس حامد کرزي په قهرمانانه ژست او اکت سره د بین المللي تروریزم او نورو نړیوالو ستراتیژیکو پرابلمونو په باره کې شانداره وینا وکړه چې دټولو حاضرینو په دوامداره چکچکو بدرگه شوه. ښاغلي حامد کرزي د بین المللي تروریزم، دمخدره موادو دقاچاق، بین المللي داغ سیاسي مسایلو او نورو پرابلمونو په باره کې رهنمودي تاکتیکي او ستراتیژیک دستورونه صادر او دیوه قهرمان په څیر چې د حاضرینو او حتا ما لپاره دمباهاتو او ویاړ سرمشق «و بریښیده»، دستیز څخه رانښکته شو.

خو په دې ورځو کې ژمني اقلیمي شرایطو او د بین المللي قواوو بې مسئولیته عملیاتو او بمباریو، په افغانستان کې بیداد ښلولي وو او هره ورځ دافغانستان په گوټ گوټ کې په لسگونو، سلگونو او زرگونو بې گناه انسانانو، ښځو کو، چنیانو، زړو او ځوانانو دظلم، لوږې او سړو څخه خپل ژوند له لاسه ورکاوه. پلرونو او میندو خپل دزړه ټوټه بچیان په ۵۰۰ او ۱۰۰۰ افغانۍ چې نن چرگ په دغه بیه نه پیدا کیږي

او همدغه لوبه سیاست گنجل کیږي. په همدې خاطر سیاست باید همیشه پاکه او مقدسه لوبه وي. کارل مارکس واي: پاک او مقدس ارمانونه هیڅکله له چټلولارو او ناپاکو اعمالو پواسطه نشي ترسره کیدلي.

هغه څوک چې پرته له صلاحیته یواځې مسئولیت ته غاړه ږدې، هغوی که اشخاص دي، قومونه دي او که دولتي، حکومتي، سیاسي او ټولنیز رهبران دي په حقیقت کې سیاسي غلامان گنجل کیږي او یواځې د چارو بې ارادې عاملینو په حیث منل کیدلي شي، لکه نن په افغانستان کې ټول دولتي، حکومتي او د مؤسساتو ټول کارکوونکي او مسئولین، چې له ځانه هېڅ ابتکار او صلاحیت نه شي ښودلي او په پټو سترگو د نورو او امر او هدايات عملي کوي.

هغه څوک چې مسئولیت نه مني او یواځې په صلاحیت خپله اچوي، هغوباداران، مستبدین او یواځې دخپلو شخصي گټو غوښتونکي لیونیان دي، لکه زمونږ خارجي متولیان چې دټولو خپلو ملي-وطني او بین المللي تعهداتو سره سره چې باید یې مرعات کړي، هرڅه یواځې دخپلو شخصي گټو په نظر کې لرلو له مخې محاسبه کوي او نن یې په افغانستان کې دبادار او غلام نظام برقراره کړې دي. په نوي لاس خلاصی او مطلق صلاحیتونو سره په افغانستان کې د پردی ملک کس دملگرو ملتونو دنوي نمایندګه په حیث مقرریدل یې څرگند او برېښه مثال دي. حقیقت دادې چې افغانستان نن د بین المللي مافیا په مرکز بدل شوی او افغاني بیګانه پرستان دمختلفو نومونو او دروغینو دلایلو په بنیاد دخپلو اندکه شخصي گټو په خاطر خپلې ملي شتمنۍ او ملي

او هغه په هر قیمت چې وي باید وساتو. زه نپوهیږم د جمهور رئیس مقصد د کومو لاسته راوړنو څخه دي؟ دا چې په افغانستان کې دنړۍ ۹۵ فیصده اپین تولیدیږي؟ دا چې دنړیوالو قوتونو د ادارې لاندې په شپږو کلونو کې یې عادي ابتدایي دولتي نظام جوړ نکړي شو؟ دا چې یې دارگ په ۵۰ متری کې امنیت تأمین نکړي شو؟ دا چې یې د دولتي ارگانونو ترمنځ اندکترینه هماهنگي ایجاد نکړي شوه؟ او دا چې رئیس جمهور، معاونینو، وزیرانو، والیانو، پارلمان، قضایي، حقوقي او نورو ارگانونو ملوک الطوائفي ګاني جوړي کړيدي؟ یا دا چې ښه حلقه بګوش غلامان یې پیدا کړيدي؟

په یویشتمه پېړۍ کې دا ډول مناسبات او اعمال د ټولو نړیوالو، باالخصوص د مترقي دموکراتو قوتونو او په خاصه توګه د افغانانو لپاره چې په ملک کې یې دا ډول خود سری او ټولنه فاقد د ادارې، قانون او هر ډول نظام پاتې ده، په تندي ابدی د بې ننگۍ، عار او شرم، نه پاکیدونکې تور داغ دي!

زمونږ د ټولنې اداري واقعیتونه په مجموع کې نن یو کثیر البعدي متشتت، خودسره، خود خواه، ناپوه او غیر قابل کنترول اداري نظام په ګوته کوي چې په هېڅ صورت سره د واحدې ادارې، واحد قانون، واحد مذهب او واحد اصولو لاندې راوستل یې ناممکن ګرځیدلي دي. او دا ځکه چې په ملک کې د بې شمیره یو تر بله سره نه پخلاکیدونکو او په خپل سر باندينیو هیوادونو، ادارو، مؤسسو، شرکتونو، مستقلو بې هویته امنیتي قطعاتو او... موجودیت؛ په دولت او حکومت کې د بې شمیره وزیرانو، د جمهور رئیس بې شمیره مشاورین، سلاکار وزیران...؛ بې شمیره ستر جنرالان، ډګر جنرالان... او د بریدګي په بستونو کې د هغوی مقرریدل؛ او بې

، خرڅوي، په افغانستان کې نننۍ وضعه واقعاً د هرا فغان لپاره شرم او عار دي او داسې ډیر نور بې شمیره پرابلمونو چې حامد کرزي یې د اجرا مستقیم مسئولیت په غاړه لري یو د بل لپاسه مبارونه جوړ کړي دي. لیکن کله چې ښاغلي حامد کرزي دشورا د دریم کال پیل غونډي کې خبرې کولې او یا هره ورځ چې عاجزانه دمیکروفون شاته ولاړ وي او اوبښکي تویوي، یوه له دغه دلخراشه وقایعو څخه هم یاده نکړه.

ولي ښاغلي حامد کرزي پخپل ملک کې د بشري، اقتصادي، اجتماعي، اداري، حقوقي، قانوني اونورو بې شمیره ناوړینونو په باره کې تاکتیکي او ستراتیژیک رهنمودي قاطع دستورونه نه صادروي؟ ولي یې په شپږو کلونو کې د ملک د لومړي درجه مسئول عامل مجري شخص په حیث یو تصمیم هم ونه نیوه او عملي یې نکړ؟ په شپږو کلونو کې یې بې شمیره کمیسیونونه او هیئتونه په ځانګړو مواردو کې د ځانګړو اجرائو لپاره مؤظف کړل خو دیوه د نتایجويي نه پوښتنه وکړه او نه یې کومه پریکړه عملي کړه. ولي ښاغلي کرزي صاحب په خپل کور کې دغه ډول جرئت نلري؟ د دې څخه په څرګند ډول معلویږي، په رښتیا چې مونږ پخپل هیواد کې د هر ډول تصمیم، عمل او صلاحیت څخه بې صلاحیته یو. لیکن د بل په مخکې ډیرې ښې منډې وهلې شو او د بل ناروا غوښتنې او شوم نیتونه په پټو سترګو عملي کوو، خو خپل دین، رسالت، وطن او خلک راڅخه هیږدي.

د جنوري د میاشتې په ۲۹ نیټه مي داریانا - افغانستان د خپروني څخه واوریدل چې د امریکي جمهور رئیس جورج ډبلیو بوش وویل: مونږ په افغانستان کې سترې لاسته راوړنې لرو

نه یواځې د افغانستان بلکه دنړۍ په کچه عظیم لاینحله پرابلمونه تر شا پریښو دلې شي. دا ډول مناسبات دننني عصر د غوښتنو سره سمون نلري او نه دموکراتیک ټولنیز ارزښونه پداسې نظامونو کې تحقق پیدا کولې شي. زه نپوهیږم ولې زموږ نړیوال «دوستان» موږ په ډېو ډېو غړیدلو سترگو غولول غواړي؟ نن ټول اولسونه شعوري بلوغ ته رسیدلي او په دې ټولو مسایلو او قضایاوو پوهیږي. یواځې دغه د سرمایي لیونیان دي چې په سترگو کې یې همدغه یو تصویر شین میخ گرځیدلي او هرڅه په همدغه یوه رنگ گوري او صم، بکم او عمی پاتې دي. دوی څله یواځې د پخوا په خیر خوبونه ویني، دوی څله یواځې صلاحیتونه غواړي او حتا هیڅ قانوني مسئولیت ته هم غاړه نه ږدي، دوی په ټوله نړۍ کې یواځې خپل منافع گوري، ټوله نړۍ یواځې د خپلو منافعو ورشو گڼي او دنورو منافع هیڅ په نظر کې نه نیسي. دا کار شونې نه دې. ټول هیوادونه مساوي متناسب حقوق او وجایب لري او هغه جدا باید مراعات کړي. موږ هم یواځې د ټولو هیوادونو له خوا د همدغه اصولو، مقرراتو او قوانینو شان مراعاتول غواړو. موږ د همدوي لخوا وضع شوو قوانینو له مخې د دوی سره شریکه معامله او گډ کار کول غواړو، ولې موږ یو ډبل په خبره سره نپوهیږو؟ علت دادې همغه قوانین چې دوی په امتیازي بڼه او د خپل منفعت په خاطر لیکلي دي، نه غواړي هغې ته غاړه کښیږدي او خپله او ډبل برخه غواړي یواځې د خپلې روادارۍ له مخې تعین کړي، چې دا کار په دې وخت و زمان کې د هیچا لپاره د منلو وړ نه دې.

که څوک غواړي په افغانستان کې حتا خپله غربی تپ او یا بل هر ډول دموکراسي او ټولنیز نظامونه په پښو ودروي

شمیره دغه ډول نور ډیر بې دوده او بې دستوره نورې ناخوالې او وړانې ویجاړې په ملک کې ددې سبب شوې دي چې ملک فاقد د ادارې، فاقد د قانون، فاقد د نظام وگرځي. هر یو دغه خارجي او داخلي ادارو او مؤسساتو غیر مسئول او واجب الاحترام یعنی چې په عام و تمام صلاحیت سره هیڅ ډول مسئولیت پر ځان نه منل، او یا دا چې په افغانستان کې ټول داخلي او خارجي اوسیدونکي بې گناه مجرمان او دغه جرمونه مجرم نه لري او دا دولت، حکومت، پارلمان، مطبوعات، قضایي او حقوقي ارگانونه، ټولنیز سازمانونه، مستقل بشري کمیسیونونه او نور عبث او پوچ شعارونه دي چې هیڅکله زموږ د درد نه دې دوا شوي او نه به دوا شي. ټول دغه افعال، ټول دغه کردار، ټولې دغه پروژې او دیبا ابادوې پروگرامونه د ماښام په تړمۍ کې په یخ لیکل کیږي او د لمر د راختو سره سم بیا ویلي وي او بلې ورځې ته یې کوم اثار نه په سترگو کیږي. په افغانستان کې په ورستیو ۹ کلونو کې یو بنیادي کار سرته دې سرته نه دې رسیدلي. دا ټول بې بنیاده چارې سرته رسول یواځې د هغوی د خپلې بیروکراسۍ او دموکراسۍ د تظاهر مظاهرو او د خپلو دموکراتیکو ټولنو، انستیتوتونو او مؤسسو په سترگو کې خاورې ایږي پاشل دي. دا ډول دي په واقعیت کې د افغانستان د بیا ابادونې بې بنیاده پروگرامونه، چې زموږ راتلونکي ټول وختونه به د هغې د ناوړه اغیزو او عواقبو باندې مصرفیږي، دا ډول دي زموږ د ټولنې د بې سیاسته سیاستوالو د سیاسي فلسفي ماهیت او واقعیت او واقعي بڼه او څیره.

دا ډول نظامونه برعلاوه له دې چې دنن ورځ لپاره هیڅ ارزش او گټه نلري، بلکه دراتلونکې دراتلونکي نسلونو لپاره

د افغانستان د اولسي جرگې رئيس محمد يونس «قانوني» او د جمهور رئيس حامد كرزي لومړي مرستيال احمد ضيا مسعود د دوبي له لاري لندن ته روان وو، د دوبي په نړيوال هوايي ډگر كې له محمد يونس «قانوني» سره دقيق نه پوهيږم څو ميليون امريكايي ډالر او ځيني قيمتي توکي او د احمد ضيا مسعود سره لکه چې وروسته دقيقه معلومه شوه ۵۴ ميلیونه غیر قانوني امريكايي ډالر او يو كيلو گرام الماس ونيول شول (د ويكي ليک په حواله) او دوی دواړه د پوښتنو گروپونو په خاطر د هوايي ډگر پوليسو ديوڅه وخت لپاره د ځان سره وساتل. موضوع د نړيوالو رسنيو له لاري انعكاس پيدا كړ خوله دوی څخه نه خارجي متوليانو چې په افغانستان كې د امنيت، قانونيت، نظام، دموكراسۍ، د بشرد حقونو د تامين،... او ډيرو نورو ارزشونو د تحقق او حراست مسئوليت په غاړه لري، پوښتنه وكړي شوه او نه د افغان دولت واکدارانو چې دوی دهغه حكومت او پارلمان غړي وو (البته چې حكومت نه د دې كار جوگه دې او نه د دې صلاحيت لري) دهغوی څخه وضاحت وغوښته او نه محمد يونس قانوني او نه احمد ضيا مسعود چې دواړه مستقيم حقوقي، قانوني او اداري دولتي مسئوليتونه لري، حتا د هېڅ ډول سپيناوي د مسئوليت احساس يې هم ونه كړ؟

دا ډول پيښې د افغانستان په شرايطو كې هره ورځينې معمول كار دې او هيڅوك يې پوښتنه هم نه كوي! ولې؟
ما فقط يو مثال ذكر كړ.

پكار دادي موجوده نظام له بيخه ړنگ او دنوي ټولنيز، اقتصادي - سياسي نظام په پښو درولو سره نوي ټولنيز مناسبات او د مسئوليتونو، صلاحيتونو منطقي تناسب تامين او د حقوقي - قانوني تحقق زمينه برابره كړي.

يو اځي پدي صورت كې دهيواد او ټولنې هر غړې او فرد ځان دخپل هيواد با الاستحقاق وارث او مسئول شخص او عضوي په حيث گڼلې شي او قانوني او حقوقي ارزشونه د تطبيق او حراست ملاتړ پيدا كوي. يو اځي پدي صورت كې ټولنه او مناسبات په اوسنيو شرايطو كې د ټولو دموكراتيکو ارزشونو د تحقق او حراست متضمن گڼل كيدې شي.

په يوه هيواد كې د ټولنې هر غړې مكلفيت لري دخپل هيواد د موضوعه عامو دولتي قوانينو څخه پوره اگاهي ولري. په افغانستان كې څرنگه چې قاطع اكثريت د ليك او لوست سره پوره اشنايي نلري، دا د دولت او حكومت مكلفيت گڼل كيږي چې د عامو دولتي قوانينو څخه اگاهي د ټولنې د هر فرد تر غوږه ورسوي او هغوی پري پوه كړي. لوړ دولتي مسئولين په خپلو اداري واحدونو كې د دولتي قوانينو د تطبيق او حراست مسئوليت او مكلفيت په غاړه لري او هريو په خپل اداري واحد كې د حقوقي او قانوني ارگانونو د نماينده رول ايفاء كوي او دخپل مافوق په وړاندې د قانون د تطبيق او حراست مسئول گڼل كيږي. ليكن له ډيره بده مرغه په افغانستان كې دغه ډول كسان د مسئوليت په لرلو سره سره په خپل غير قانوني جرئت او صلاحيت سره له هر چا څخه دمخه پخپله د قانون څخه سوء استفاده او قانون شكني كوي او مسئول مقامات ورسره غم غرض نه لري او يا هم نشي لرلي. د مثال په ډول كله چې

اقتصادی عدالت د ټولنیز نظام لپاره اساسی او لازمي شرط ګڼل کیږي. دولت او حکومت مجبور او مکلف دي د ټولنې د ټولو اقشارو او غړو لپاره متناسب عادلانه اقتصادي شرایط برابر کړي. د معاشونو ډیروالي او کم والي د مشکل د حل لاره نده. هغه څه چې د اقتصادي عدالت تضمین کوي هغه د اقتصادي او پولې ضرورتونو منطقي تناسب دي. د دغه منطقي تناسب دارزوني او تثبیت په خاطر مختلف دولتي ارګانونه او مؤسسې لکه مرکزي احصایه، قانوني حقوقي ادارې او داسې نور ایجاد او د تحصیل اسنادو موجودیت او عدم موجودیت او تناسب، سويه، لیاقت، کاري تجربه، د کار نوع او شکل، د خطر احتمالات، سفر او حضر، جوي شرایط، شپه او ورځ، عرضه او تقاضا، ملي عایدات، رتبه، درجه او مقام، نظامي او ملکي دنده، منطقي او بین المللي نور مونه او داسې نورو له مخې تعیینېږي. هر تبعه باید پخپل هیواد کې ژوند، استوګنې، کار، امنیت، متقابلو حقوقو او وجایو، صلاحیت او مسئولیت او صحي مراقبت متناسب مصونیت ولري. تفاوتونه او تناسب هیڅکله باید د افراط او تفریط په کچه نه اوسي. هر څوک باید په ټولنه کې د پاک حساب او محسابې لپاره په هر حالت او شیبه کې حاضر اوسي او مربوطه دولتي ارګانونه دهغې د حراست او کنترول د چارو مسئولیت په غاړه لري. افغانستان ته د نړیوالو مدني ټولنو د نماینده ګانو، چی په خپلو ملکونو کې د ټولو دموکراتیکو او مدني حقوقو څخه په نسبي لحاظ برخورداره دي، په راتګ سره ټول ارزشونه بې ارزښه شوي او زموږ خلک په واقعیت کې خپلو حقو حقوقو ته لاس رسې نلري. پنځه کاله دمخه د بین المللي قوتونو په راتګ

یواځې د معاشونو منطقي تناسب په هېواد کې د نظم او اقتصادي عدالت ضامن دي

په افغانستان کې دیرش کلن جنګونه او جګړې، دروسانو یرغل او په کور کې د بنو کورکونو جوړیدل، افغانستان د خارجي دښمنو قوتونو په جنګي میدان بدلیل او د افغانانو په حق کې هر ډول جفا روا ګڼل کیدل، دروس د شکست څخه وروسته هیواد ته د بې شمیره بیګانه پرستو او بې مسئولیته ډلو او اشخاصو راتګ او عامه، خصوصي او شخصي دارايي د غنیمت د مال په نامه چورول، د پلان له مخې افغاني متخاصمې ډلې په سیاسي، اداري، حقوقي او قانوني خلا کې ازاد پریښودل او د امریکایي، اروپایي او ناټو د قواوو انکشاف او په نوي وسلو سمبالول، د سپتمبر دیوولسمی وروسته په افغانستان یوځل بیا حمله او د بین المللي تروریزم او القاعدې په بهانه د نظامي قوتونو او سرمایې راتګ او افغاني ټولنه د بې شمیره بې کفایت ډلو په مجموع الجزائر ویشل او ټول ارزشونه بې ارزښه کول ټول هغه څه دی چط په اوسنۍ وضعه منتج او د نظام شیرازه له بیخه نړیدلی ده

پښتو او انگلیسی ژبې زده وي مونږ د ترجمان په حیث په کال کې پرته د نورو امتیازاتو ۱۵۶۰۰ (یولک او شپږ پنځوس زره) ډالر معاش ورکوو. همداسې د SOS انټرنیشنل مؤسسه او نور هم دغه ډول اعلانونه کوي. نو د ټولو دغه ځوانانو ډیره ښه انگریزي، پښتو او فارسي زده ده، ولي يې په دغه معاش باندې يې قناعت کړيدې؟ څه موده دمخه د جنرال عبدالرشید دوستم د معاش په هکله د محترم اکبر بای له خولې ووتل چې ۷۰۰۰ ډالر د میاشتې معاش لري، دغه بېچاره خولا بې سواده دې او وزیر صاحبان خو ټول PHD لري، او داسې نور. دا خبرې ځکه گټه نلري چې ازاد مطبوعات نن پوره صلاحیت او حاکمیت لري او هیڅ خبره نه پټیږي. دا خبره هم نن پټه نده چې که څوک د کوم اروپایي هیواد تابعیت ولري، عالي تحصیلات هم ونلری او وغواړي چې د آیساف او ناټو د قوتونو په تشکیل کې افغانستان ته راشي پرته د نورو امتیازاتو او د فامیل دمعیشت د تامین پر ۱۲۰۰۰ یورو او که عراق ته ولاړ شی ۲۰۰۰۰ یورو معاش ورکول کیږي. اوس پخپله دهغه لوړ رتبه مامورینو او وزیرانو معاش تخمینیدلې شي چې نه یواځې له یوه ځای بلکله ډیرو ځایونو - دولت، بانک او یا شرکت - څخه جدا معاشونه، چې ډاکټرانو، اوار الحق احدي د پارلمان په وړاندې اعتراف وکړ چې کوم بانک ورته ۳۰۰۰ ډالر معاش ورکوي. غواړم چې دهغه څه نا څه امتیازاتو په هکله چې دغه کسان ترې برخورداره او په افغانستان کې په اصطلاح دخلکو ترمنځ ورد زبان دي. هغه کسان چې په پورتنیو شرایطو سره افغانستان ته ځي، فامیل يې ټول امتیازات ترلاسه کوي "دراغلی کس معاش په شمول" ددې په عوض چې د وطنپرست

سره چې گمان کیده په افغانستان کې به نسبي ټولنیز عدالت تامین شي په حقیقت کې بین المللي او کورنۍ مافیا په تباني او یو تربل مساعدت سره زمونږ د دغه ارمان بستره کلکه تړلې، هر ډول بې عدالتي روا گڼل شوې او عدالت چې د نظام اود هغې د بقاء اساسي شرط گڼل کیږي، په حقه سره مونږ د هر ډول نظام څخه بې برخې پاتې یو. بې عدالتي په افغانستان کې په مضمن مرض، ټولنیزه فاجعه، فضااحت او جبر بدله شویده. څرنگه چې نظام نړیدلې، مسئول او عامل ارگان او شخص وجود نلري، عامه نارضایتی او تنفر سراسري شوې، نه څوک د پوښتنې شته او نه د چا د شکو بندونه د دغه طوفاني سیلاب مخه نیولې شي. چارواکو لکه په وچکۍ پر اته مریضانو غوندي په او توبو تو پیل کړې او دا په اور باندې د تیلو اړولو حیثیت لري. ډیره موده کیږي چې د مالیې وزارت د معاشونو د زیاتوالي وعده ورکوي خو یو واری يې هم په خپله وعده وفا ونکړه. حال دا چې دا دمستلي د حل لاره نده. همداسې د ۲۰۰۷ م کال د سپتمبر په ۱۹ د مالیې وزیر د ځیني لوړ رتبه مقامونو د معاشونو کچه اعلان کړه. د مثال په ډول د جمهور رئیس معاش ۱۹۵۰ ډالره، د وزیرانو معاش ۱۳۶۰ ډالره، د پارلمان د غړو معاش ۸۰۰ ډالره او داسې نور. دا خبره د منلو وړ ځکه نه وه چې په بله ورځ د ښوونې او روزنې وزارت اعلان وکړ چې که څوک د مکتبونو د تعلیمي نصاب مطابق (چې په هغې کې ابتدایي نصاب هم راځي) د کتابونو تالیف ته حاضر شي نو ۶۰۰۰ ډالره به په میاشت کې معاش ورکړي (رښتیا يې ویلي چې دروغجن حافظه نه لري) او نن عملاً دغه پروژه دوام لري. همداسې د L3 Communacation مؤسسه هره ورځ اعلان کوي که د چا

هريو موټر دمياشتی تر ۳۰۰۰ ډالرو خارجي مؤسسو، شرکتونو او این جي او گانو ته په کرایه ورکوي. د بین المللي مرستو په ارتباط د اقتصاد وزیر او نورو دولتي چارواکو ویلي چې د دغه پیسو حد اقل ۸۰٪ کومک کوونکي ممالک پخپله مصرفوي. باقی پاتې په دفاعي او اپراتيفی چارو کې مصرفیږي یعنې د افغانستان بیا ودانولو پورې دغه پیسي اړه نلري او دفاعي او اپراتيفي چارې خو معلومي دي چې نن په کومه وضعه کې دي او امنیت هم په کومه اندازه تأمین دي .. د بین المللي مرستو دیوي بلې بیلگې په باره کې هم غواړم محترمو لوستونکو ته یوڅه معلومات وړاندې کړم: یوې اروپايي خبریه مؤسسي ته د جوزجان په ولایت کې د آبرسانی په خاطر د کلیو د پراختیا وزارت سره ۱۷۰۸۸ ډالره مرسته کړې وه. ددې لپاره چې دغه پیسي پخپل ځای مصرف او سوء استفاده ترې ونه شي دغه خبریه مؤسسي خپل مشاور ددې کار لپاره معرفي کړې وو. د دغه پیسو څخه ۱۱۴۳۰ ډالره مصرف او باقی پاتې پیسي بیرته مسترد شوې وې. معاش چې نوموړې مشاور صاحب پدغه موده کې د کلیو د پراختیا وزارت څخه اخیستې وو ۷۳۰۰۰ ډالره کیدل. دې ته وایي پر ځای مرسته او پر ځای معاش اخیستنه! دا چې د عیان د بیان لپاره حاجت نه وي نو ما هم په افغانستان کې د اقتصادي بې عدالتۍ په خاطر یوه تنه شمه وړاندې کړه او دا پوره معلوم شوه چې غمیزه اصلاً نه د معاشونو د سرسام اوره لوړوالي او نه د دهغې دکم والي له کبله پیښه ده بلکه د لوړ او ټیټ معاش تر منځ هیڅ ډول منطقي تناسب وجود نلري. نو د پارلمان محترم غړي خوشې په خوشې دخپلو معاشونو د لوړوالي په خاطر تنی.

په حیث په یوڅه جیب خرڅ یې قناعت کړې وې او دهیواد والو خدمت ته حاضر شوې او سې د تصور څخه او چټ معاشونه اخلي او دهغې په خوا کې دغه کوچني امتیازات هم لري: نوموړی کس شپږ هفتې په افغانستان کې مکلفیت لري او شپږ هفتې په هغه هیواد کې چې فامیل یې او سیرې د تیروولو حق لري. په هغه شپږو هفتو کې چې په افغانستان کې او سې په میاشت کې کیدلې شو واري د کرزي صاحب سره د ضرورت یا مصلحت له مخې خارج ته سفرونه وکړي او یا ځانگړې سفرونه ولري او فوق العاده امتیازات ترلاسه کړي. که نوموړې په شیرپور، وزیر محمد اکبر خان او شهر نو یا حیات آباد او اسلام آباد او یا بل ملک کې هر څومره کورونه ولري په کرایه یې ورکولې شي. کرایه یې خپله ده. خو دولت مجبور دي ده ته په امن ځای کې په لوړه ډالري کرایه کور ونیسي. نوموړې باید درې څلور قیمتي موټرې ولري چې معلوم نشي او د حملې په وخت کې یې د خطر احتمال کم او سې. نوموړي کسان دا امکان هم لري چې د فامیل غړي راوغواړي او په لوړو ډالري معاشونو یې په مختلفو شعبو کې مقرر کړي. ډیرو کسانو دا کار کړیدې. دغه کسان معمولاً شخصي شرکتونه او این جي او گانې لري. دوی هر ډول دولتي قراردادونه ترلاسه کوي چې معمولاً نور کسان تر ۵۰٪ رشوت ورکولو پورې پرې مجبور دي او ددې لارې ډیرې گټې کوي. رشوت، فساد او اختلاس خو ټول خلک وایي چې په افغانستان کې معمول کار دي. که دایمان عقیده د چا سسته وي، نو دی کار ته به هم لاس غزوي. ډیره به خبره نه اوږدوم خو دا خبره به هم وکړم چې دا ډول کسان څرنگه چې هم کافي پیسي او هم امکانات لري نو کافي اندازه قیمتي جیب موټرې اخلي او

جنگونه او مخالفتونه د افغانانو د غمیزې د حل لاره نه ده.

د میلادي شلمې پېړۍ شپېتمه لسيزه په افغانستان کې د دموکراسۍ په لسيزه مشهوره ده. پدې لسيزه کې روښانفکره ډلې څه نا څه فعاله شوې وې، ټولنيزي شعوري رڼايي په ټولنيزو لوړو افقونو څرک وهلې وو، سياسي وضعې هم خپلې منگولې د افغان اولس له ستوني څخه لږ څه سستې او افغانانو د سياسي تنفس يو څه مجال پيدا کړې وؤ. يو تعداد روښانفکرانو هڅې کولې پادشاه د مشروطه شاهۍ اساسي قانون منلو ته اړ باسي او عملاً هم د دغه کسانو په نوبت مشروطه شاهي قانون جوړ شو چې دامير امان الله خان له دورې څخه وروسته ځيني سياسي آزادي گانې لکه د احزابو قانون، د مطبوعاتو آزادي او ځيني نور پکښې په نظر کې نيول شوي وؤ. پادشاه د پخوا په څير غير مسئول او واجب الاحترام خو د شاهي کورنۍ ځيني امتيازات راټيټ او د حکومتې چارو واک غير شاهي کورنۍ کسانو ته قايل شوي وؤ. د لسيزه افغانستان ته د خارجي لوړ رتبه هيئتونو خصوصاً د پخواني شوروي اتحاد، امريکي او سعودي عربستان، دراتگ سره هم متصادفه وه. واقعاً دا يو ډير بد تصادف او يا پلانيزه

شلوي او نور دولتي ارگانونو هم عبث دخپلو منسوبينو د معاشونو د لوړولو په منډو ترېرو په خاطر د اوسپنې خپلۍ په پښو کړيدې. بل مشکل پدې خاطر راوړل شوې. هغه کسان چې په لسگونو زره ډالر معاش اخلي دهغوی معاش پيشکي حواله کيږي. خوزمونږ معيوب هيوادوال چې ۵۰۰ افغانۍ او يا هغه معلم او مامور چې ۱۵ کسيز فاميل ورپغاړه دې معاش يي په شپږو مياشتو او حتا په يوه کال کې هم نه اجراء کيږي. عجيبه خبره خو لا داده کله چې وروسته د ډيرو منډو او مظاهرو د کوم باب يا فصل څخه کوم نيکبخت خو ډالر کومک وکړي ددې په عوض چې وروسته له يوه کاله د دغه خوارانو معاش اجرا شي وزير صاحب پرې ځان لپاره ضد مردمې "په کابل کې په همدې نامه يادېږي" موټر واخلي. په نتيجه کې ويلې شو چې د د ا ډول مسايلو د حل لار تقوا، صداقت، وطنپرستي او د معاشونو منطقي عادلانه تناسب او د ټولو څخه مهم د چارواکو مسئولانه کړه وړه او د مسئوليت وجداني احساس دي.

درلود او نه يې په تاوده بازار کې کوم خريدار. له بلې خوا د سياسي بنتون لوبه د مردۍ او نامردۍ په پوله روانه وه، مردان له دغه پولې نشول او وختلې نو ځکه تل نامردان گټونکي وو. همدغه نامردان تر پرون ورځې پورې په افغانستان کې د ټولو بدو حوادثو اصلي عاملين او دهغې د بدو عواقبو اصلي مجرمين گڼل کېږي. او نن هم هڅه کوي د دغه ډول لوبې بازار گرم وساتي. ملي وطنپرسته کسانو کولې شول دخپلې ملي مبارزې سنگر دملي ايدیالوژۍ په بنياد گرم وساتي او دملي وطني گټو د حراست په خاطر ملي مقاومت راوپاروي. له بده مرغه دوی هم پدې کار کې تر نن ورځې پورې پاتې راغلي دي. خو نن يې له صفر څخه شروع کول حتمي او ضروري گڼل کېږي او که دغه کار ونشي بيا به هم نامردان داوسنی لوبې گټونکي وي. د روسانو په موجوديت کې دې وضعې لاپسې ناوړه انکشاف وکړ. چارې او صلاحيتونه د داسې کوچنيو اشخاصو په لاس کې ورکړلې شولې چې هيڅ ډول احساس د مسئوليت يې نشو کولې او په ټولو حالاتو کې يواځې بې شعوره او بې ارادې عاملين گڼل کيدل. د مقاومت د لیکو په جوړېدو او په اصطلاح د اروپا، امريکا او عربي ملاتړو په رادمخه کيدو سره وضعه خور واري نوره هم بدتره شوه. د شرق او غرب لخوا بالمثل مسابقه شروع او افغان اولس د سل او زر مجبوريتونو له مخې دغه کسانو (په اصطلاح رهبران) ته په لاس کې گروگان ورکړې شو. د روسانو په وتلو او په ۱۹۹۲ کال کې د اسلامي جمهوريت په جوړېدو سره چې افغان اولس ترې ډيرې اميدواری درلودلې، وضعه څه ډول شوه، ټول هيوادوال يې عيني شاهدان وو او که رښتيا ووايم زه يې له افادې لپاره

پيشبيني شوې عمل وو چې په افغاني ټولنه کې يې ډير ناوړه غبرگون رامنځته کړ. رښتيا هم پداسې يوه هيواد کې چې قانون حاکميت او سابقه ونلري، خلک د وطني او ټولنيزو اساسي مسايلو په هکله بې خبره پاتې او دهغې په مقابل کې هيڅ ډول احساس د مسئوليت نشي کولې، يواځې يو تن د ټولو امورو متصدي (هم حاکم، هم قاضي، هم مجري او هم حامي) پاتې شوې وي، دموکراتيکو ارزشونو ته هم نه د داخلي فاکتور، ضرورت او فشار بلکه يواځې د خارجي فشار له مخې دغه کار ته مجبور شوې اوسي او همزمان مختلفو انستيتوتونو، ټولنيزو قشرونو او اداري واحدونو ته د قبلي تجربې دنشتوالي او د حقوقو او وجاو په مقابل کې د مسئوليت د عدم احساس په صورت کې واک ورکول کېږي، حتماً په ټولنه کې بحران رامنځته کوي. همدا سبب وو چې د قانون د تصويب او توشيح څخه دمخه مختلف نظرياتې گوندونه تقريباً همزمان جوړ او دا چې ملي ايدیالوژۍ او ملي سياسي محور او حرکت وجود نه درلود، ټولو گوندونو پخپل سر په فعاليت شروع وکړه، ميتنگونه او مظاهرې يې برابرولې او د هماغه لومړۍ ورځې څخه يې د پردیو هيوادونو په پلوی چيغې وهلې او دولت، حکومت او قانون يې د کنترول څخه عاجز پاتې وو، ځکه چې هر يوه قوي خارجي ملاتړ درلود او په نتيجه کې په افغانستان کې د موجوده روښانفکري جنبش د لومړيو ورځو څخه سياسي بنتون "انباک بازی" شروع او افغانستان عملاً د سياسي بنو په کور او يوه داسې خاره شاپه ځمکه بدل شو چې هر چا په کې دخپلې خوښې مارکونډۍ او غنې کرلې او ريلې. ملي مصلحت، ملي صلاحيت، افغانيت، وطنپرستۍ او ملي طرحو هيڅ ارزش نه

الجیشونه او سترې قرارگاوي تخریب، سپکې او درنې وسلې د کبار په بیه خرڅې او دولتي او شخصي مالونه یې د غنیمت د مال په چور او چپاول کړل. کابل د افغانستان ستر سیاسي، کلتوري او اقتصادي مرکز هم دیبېگانه وو د ارزو سره سم وسوزول شو. حال دا چې دملگرو ملتونو د پنځه فقرئیز پلان مطابق په افغانستان کې یو ملي گرا دولت جوړیدلې شو. نیو هیرو د چا په لمسون د دغه پلان په مقابل کې کودتا وشوه او چپ او بڼي یو شان دهغې عاملین وگرځیدل. نن چې په هیواد کې د دیرشو څخه د زیاتو خارجي هیوادونو څه د پاسه دیرش زره عسکر موجود او عملاً اداره پخپل واک کې لري معامله گريي همغه کسان دي او نن هم د ملي مسایلو په سر معاملو باندې په میلونو او ملیاردونو ډالر ښکته پورته کیږي. په همدغه موقت، انتقالي او سبا په انتخابي جمهوري دولت کې به همدغه کمونسټ، ملي گرا، مجاهد، اخواني او نورې ډلې دخپلي وي. ملامت کوم یو دې او هغه قاضي کوم دې چې دغه تشخیص کړي. خو زموږ د خلکو غمیزه به دوام لري او زموږ ملک په اصطلاح په داسې کونډه بدل شوې چې هر گاونډي یې دخولگۍ طمعه لري. علت څه دې؟ علت یې زموږ ذات البيني اختلافونه او جنگونه دي. زموږ خپل منځي جنگونه او اختلافونه زموږ د غمیزې د حل لار نده. پاک خدای د مازیگر په وخت قسم یادوی «والعصر» او دا ځکه چې مازیگر دورځې د نتیجگیږی وخت دې. افغانان د پنځه ویشت کلنې غمیزې څخه وروسته کومې نتیجگیږی ته ضرورت لري او که نه؟ پدې پوهیږم او پخپله یې کلک پلوی یم چې افغانان پردې حاکمیت پر ځان نه مني. دایي انساني او قانوني حق دې. له بلې خوا

کلمات نلرم او نه عفت د قلم اجازه را کوي. طالبانو چې وعدي کړې وې کار به اهل کار ته سپاري او پخپله به خپلو مدرسو ته ځي، دواک خوند دومره مزه دار وو او دواک ساتلو په خاطر یې داسې بدعتونه وکړل چې په اسلام کې خويي هیڅ روایت موجود نه وو حتا په کفر کې به هم چانه وي کړې. دې وضعې پوره ۲۵ کاله دوام وکړ ددې ټولو ناوړه اعمالو بار افغان اولس پخپله شاه وړې. وهل شوې، رټل شوې، وژل شوې، بی پته شوې او تنکي بچیان یې په ناچله پیسو خرڅ شويدي او یا په زور د مرگ داژدها خولې ته اچول شويدي اولکه چې حامد کرزي پخپلو خبرو کې وویل دغه رهبرانو په سوونو میلو نه او حتی ملیاردونو ډالر جمع کړي او خارجي بانکونو کې یې ذخیره کړيدي، د تصور او عقل څخه وتلې ویلاگانې او کورونه یې اباد کړي او تجارتي شرکتونه او کامپلکسونه یې جوړ کړيدي. پدې باره کې ټولې خبرې په ټولو کتابونو کې لیکل شوي او عيني شاهدان هم ژوندي گرځي او هیڅوک دې باور نه کوي چې گوندې هغوی به دغه راز پخپل زړه کې پټو ساتي. سیاسي رهبر، مشر او قوماندان خو هغه دې چې په تعرض کې د جبهې په لومړۍ کښه کې وي او اصلي ضربه پخپل ټټر اخلي او په شاتگ کې د جبهې په وروستی کښی کې دخپلو زخمیانو او مړو پالنه کوي نه دا چې د جنگ د قربانیانو د جیبونو په لټولو اخته وي. افغانانو ډیر ښه فرصتونه له لاسه ورکړي دي. کله چې روسان ووتل او افغانان خپل وطن ته راستانه شول لازم وو چې دخپل هیواد سره دهیواد د مالک او اولس سره دخپل اولس په حیث معامله شوې وې او هر څه پخپل ځای امانت ساتل شوي وې. خو بر خلاف د دښمن په لمسون یې اردو ړنگه، وضع

دموکراتیک اصل او پدیده ده چې معیار او محک یې پخپله اولس او د بین المللي بشري او دموکراتیکو قوانینو له مخې دا یواځې د اولس قانوني حقو حق گڼل کېږي. دوی نور څه ونکړې شول پرته له دې چې د خپل اولس او بین المللي کړیو په وړاندې ځانونه بې اعتباره کړي. دوی همداسې داکار تل کړې چې افغانان دطالب، القاعدې، فوندامنتالیست په نومونو تورن او یا غلط راپورونه ورکړي او بې گناه خلک ووژل شي. افغانان هیڅکله تروریست، بنیادګر نه وو او هر افغان ځان لپاره لوی شخصیت قایل دي. افغانان حتا دښمن ته په کمین نیولو شرمېږي او هیڅکله دینه ندې حاضر شوې چې د ۱۰۰ تنو په مقابل کې ځان مرګې برید کړي. افغان به د تاریخ په اوږدو کې مجبور اولس وو، تل به پرې جنګ تحمیل شوې او ظلم او ناروا ورسره شوې خو هیڅکله بې کلتوره او بې ایمانه اولس نه وو. افغانان خپل ځانګړي کلتوري دودونه، اصول او عنعنات لري او تل خپلو ټولنیزو ارزشونو او دودونو ته لوړ احترام کوونکي اولس پاتې شوی او خپله شکيایي یې کله هم له لاسه نده ورکړې او هیڅکله یې د پاملرنې څخه نده غورځولې. دا زمونږ مشران او د جمهوري ریاست منور او پوه کاندیدان وو چې خپله شکيایي یې له لاسه ورکړه، د خلکو حق او غوښتنو ته احترام قایل نه شول، د خپلو عقیدو او مسئولیتونو په وړاندې یې احساس دمسئولیت ونکړې شو او هڅه یې وکړه دقانوني حقو ټولټاکنو څخه یوه بله سیاسي معامله او لوبه جوړه کړي. "د افغانستان قهرمانو خلکو! ټولټاکنې خورا با ارزښته اولسي منل شوې دموکراتیک اصل او ستاسې حق دي. تاسې چې ترې په ډیرو سختو شرایطو کې بې له ویرې دفاع

همدې افغانانو دخپلو افغانانو دظلم او ناروا څخه خپل ملک پرېښې او وایې چې نور خارجي پوځونه دې راشې چې مونږ ددغه خپلو ظالمانو څخه وژغوري. رښتیا وایې چې «په کفر کې ژوند کیدلې شي خو په ظلم کې نشي کیدلې» له بلې خوا همدغه افغانان دښمن په کنفرانس کې سره جرګه شول او دغه قوتونه یې راوغوښتل، دریم دا چې دهمدغه ملکونو څخه هیواد ته په ملیاردونو کومکونه راروان دي او نن دګاونډي هیوادونو څخه خلک دکاره لپاره راځي. حال دا چې پخوا به افغانان درپه درکارپسې ګرځیدل، څلورم دا چې دا قوتونه دیوه هیواد نه بلکه بین المللي قوتونه دي او پنځم دا چې دملګرو ملتونو لخوا اداره کېږي. شپږم دا چې په هیواد کې مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی او داسې نور ریفورمونه چې سل په سلو کې دتائید وړ او زمونږ په ټولنه او ملک کې دموکراتیک بینادونه جوړوي جریان لري. پخپله افغانانو خپل اساسي قانون جوړ کړ او که خارجیانو ورسره کومک کړې البته دغه ډول کومک ته به ضرورت وجود درلود. دلومړی ځل لپاره په هیواد کې دولس مشري دموکراتیک انتخابات وشول چې په منطقه کې یې سارې ندې لیدل شوې او ښځو او نرو په کې یو شان ګډون وکړ او دنړیوالو تعجب وړ ګرځیدلې. لیکن ډیر تجب وړ هم داده چې ځینې دریاست جمهوري کاندیدان چې د موجوده سناریو او ډرامې اصلي څیرې کار کونکي هم دي په یوه او بله بهانه داسې کسان یو تر بله سره ائتلافونه کوي چې هېڅ عقیدوي، نظریاتي، پروګرامي او یا بل ډول نژدیوالي سره نلري او یا پخپل سرد ټولټاکنو دتحریم غږونه پورته کوي او پدې نپوهیږي چې دا دهغوی حق ندې. ټولټاکنې یو ټولنیز

وکره، خپل دغه حق پخپلو کلکو منگولو کې ټینګ وساتې او خپله راتلونکې دموکراتیکه ټولنیزه ودانۍ پرې اباده کړې. "گرانو هیوادوالو! تاسې چې په پوره دموکراتیک ډول مو ټولټاکنې تر سره کړې، تاسې چې دخپلې عقیدې له مخې په غرونو او رغونو کې دخارجي قوتونو او خپلو ورونو په مقابل کې جنگیږئ او مونږ ټول چې ددغه وضعې اصلي عاملین او مسببین یو!!! زموږ نیکونه او پلرونه هم پیرۍ پیرۍ و جنگیدل. دسرونو څخه یې منارونه جوړ شول. ځانونه او بچیان یې له لاسه ورکړل او خارجي یرغلگری له ملکه وشرل، مونږ هم خپل ځانونه، پلرونه او بچیان قربانۍ او روسان موله ملکه وایستل او زموږ بچیان به هم حتماً دا کار وکړي او خارجي قوتونه به له خپلې خاورې څخه وباسي، خو هیڅکله به زموږ د میندو او خویندو تورې د غم پرني او جامې بدلې نه شي. غم او بې اتفاقي به تل زموږ په کو میلمه وي ښه به دا وي پدې باره کې غور او لازمه نتیجه گیری وکړو. ترڅو چې زموږ خپل منځي جنگونه او مخالفتونه وي دا وضعه به دهمیشه لپاره دوام ولري. زموږ پيشنهاده دادې چې زموږ ښانفکره کسان یو څه شکسته نفسي پر ځان ومني او هغه لارې ته رانښکته شي چې زموږ اولس د میزان د میاشتې په ۱۸ نیټه په مخکې نیولې پخپلو منځونو کې لوی طاقت جوړ شو او د سیالو سره په هر سنگر کې د سیالۍ جوگه شو. امین یا رب العلمین

د بشر د ژوند د ونې ثمر باید هم حنظل او مار کونډۍ اوسي؟

د پخوانیو ساده او بې سواده خو په وطن مین او زهیر دهقانانو رواج او اصول به دا وو چې اصل نسلونه او تخمونه به یې د حیواناتو، میوو او غله دانو لپاره ساتل او دنسلونو د بقاء ورسوگانه به یې د هرزه بوټو او کم اصل نسلونو څخه تل پاکې ساتلې. ټولنیز حریم هم دیوه تړلي نظام په حیث به د با تقوا او خواخوږو مشرانو لخوا اداره کیده او د هر ډول تعرض او نفوذ څخه کاملاً مصئون او غیر وغماز به یې په محیط کې نه پرېښودل کیدل. صداقت، وطنپرستي او ملي نوامیسو ته وفاداري د ټولنې د هر غړي لپاره د تقوا او اخلاقو یواځینۍ کچه، معیار او محک گڼل کیده او په دغه اصولو بې قید و شرطه پابندي د ټولنې د اعضاوو لپاره نه ماتیدونکې مقدس قانون گڼل کیده او افغانیت او اسلامیت ددغه اصولو، مقرراتو او قوانینو د حراست تضمین کاوه. د وخت په تیریدو سره ځیني ملي او بین المللي شیطاني خايني، فرصت طلبی او استفاده جو کړۍ چې د حرص او آزکسي «مردمک چشم» یې تنگ، خپله خوشبختي یې یواځې د بل په بدبختۍ کې لیدله، عامه نظم، قوانین، مقررات او دولتي او حکومتي منل شوو اصولو

ټولو ارزشونو د لذت څخه د همیش لپاره بې برخې او د قانون او ټولنې له ویرې لکه شوپرک په ترڅ کې ژوند تیروي. دوی ډیر مال او ډیر پیسې لري خو آرام، مصئون او خوشبخته ژوند نلري. دوی له دې څخه خوند اخلي چې یواځې دوی هرڅه ولري او بل څوک هیڅ ونلري، ددوی د گټو سیمې باید هرچیرې مصئونې اوسي ولو که دچا په شخصي کور، فامیل، مال او متاع پورې هم اړه ولري.

دوی په ناروا ژوند کول غواړي، په ناروا گټه کول غواړي، په ناروا قوانین، مقررات، اصول ماتول غواړي، په ناروا جنگ کوي، په ناروا مناسبات ساتي او په ناروا خپلې غوښتنې په نورو تحمیلوي. نن دغه بدبختۍ د افرادو، کورنیو، قومونو او هیوادونو په کچه لمن غورولې او هغه گړۍ به هم ډیره لیرې نه وي چې دالوی جهان پدغه لوی غضب اخته کړي خو بڼه ده چې هر دجال لپاره مهدي او هر خدایي قانون شکن لپاره د قضاء د جبر څپره موجوده ده.

امریکا ځان دنړۍ ددموکراسۍ علمبردار مدعي هیواد گڼي، سره ددې چې هره دموکراسي پخپل ذات کې ډیر مقید او تنگاتنگ شکل د دیکتاتورۍ دې، او تر نننۍ ورځې پورې نه قابل دویار کومه نمونه ددموکراسۍ څوک په گوته کولې شي او نه یې په راتلونکې کې څوک وعده ورکولې شي. خو بیا هم په ځینې غربي هیوادونو کې ځانگړي غربي تیپ دموکراسۍ او یا په بل عبارت ځانگړي شکل د دیکتاتورۍ وجود لري. راشۍ ددغه دموکراسۍ محیط ته ورننوځو او دهر چا دحق د تناسب له مخې ددغه دموکراسۍ په خصوصیاتو قضاوت وکړو.

۲۰۰۸ کال د مارچ په نهمه نیټه د امریکا جمهور رئیس

څخه یې همیش سرغړونه کوله او د جمعي حقوقو او قوانینو په غیر کې یې اصلاً د ژوند کولو استعداد نه درلود، تل یې په ملي شتمنیو، ملي ښیځنو او ملي تعهداتو قمار وهلې، یا یې د بیگانه گانو په واک او تصرف کې ورکړې او یا یې پرې پخپله خپته اچولي او مورد د تعرض او ناوړه گټې گرځولې. دغه ناروا مناسباتو د بشري ژوند د بې شمیره کلونو په موده کې یو مضمّن نړیوال پارازیت قشر ایجاد چې اوس نړیواله مافیا بلل کیږي او دخپل موجودیت په ټوله موده کې یې دخپل شیطاني خصلت له مخې ټولو خدای، انساني او طبیعي مقضي او مقدر قوانینو ته شا اړولې او تل هڅه کوي یواځې د شیطاني مهیلتونو په بنیاد خپل پارازیت ژوند ته دوام ورکړي. دا جهان قانونمند پیدایې، د قانونمندی له مخې قابل د معرفت، په قانونمندی سره قابل د استفادې، په قانونمند ډول قابل د تحول او تکامل او پرته له قانونمندی بل هیڅ ډول کره وړه او برخورد نه مني. لیکن نړیواله مافیا غواړي پخپل شیطاني خصلت سره خدای عادلانه قوانین تحریف او په جبر او ناروا سره دخپلې خوښې نظامونه برقراره وساتي. دوی جمعي شعور، جمعي ښیځنو، جمعي قوانینو، جمعي منل شوؤ ارزشونو، جمعي پریکړو،... او نورو... ته هیڅ ارزش قایل نه دي، نو ځکه مونږ ددوی ټول دغه اعمال چې دهیڅ ډول منطق سره سمون نلري بې بنیاده او ناسم گڼلې شو. خدای غني دې او دا جهان یې غني پیداکړي دي. په دې لوی جهان کې غذايي، انرژیتیکي او نورې هر ډول زیرمې نه ختمیدونکي دي. ددوی حرص، آزاو تنگ نظري لپاره هیڅ منطق او دلیل وجود نلري. ددوی د حرص کنډولي په هیڅ شي نشي ډکیدلې او ژوند د ټولو خوندونو

پرون پوره شول چې افغانان د افغاني مجاهدينو د جفا معرض گرځيدلي او ورسره مخامخ دي. نژدې شپږ کاله پوره کيږي چې نړيوال قوتونه په افغانستان کې د امنیت ذمه واري. خود شور د مياشتي په اتمه د «مجاهدينو» د جشن په ورځ چې مليونونه ډالر، پداسې حال کې چې افغانان له لوږې وانه خوري، په امنیت او فیشن او درشن مصرف شوي ليکن مخالفين د جمهور رئيس تر لوږ پورې ځانونه رسوي، هرڅوک چې يې په زړه وؤ په نخبه کوي او وژني يې، خود خدای په فضل امنيتي مسئولين چارغاوک کرده ځانونه مصئونو ځايونو ته رسوي «خدای دي زمونږ له سره نه کموي». ۲۰۰۸ کال د اپريل په څلورمه نيټه د بخارست په کنفرانس کې وويل شول چې افغانستان سره تراوسه ۳۵ ميليارده ډالر مرسته شوې ده او راتلونکي کنفرانس چې په نژدې راتلونکې کې به په فرانسه کې جوړيږي ۴۱ ميليارده ډالر نوره مرسته وشي. د افغانستان د ماليي وزير د افغانستان د ملي ستراتيژۍ د تطبيق په خاطر ۵۰ ميليارده ډالر نور د نړيوالي ټولنې څخه غوښتي دي او دا ټولې پيسې تر نن ورځې پورې يواځې په امنیت مصرف شوي او په راتلونکې کې به هم مصرفيږي. «شکر دي چي امنیت خو د قناعت وړ دي او زمونږ امنيتي رهبران هم د تروريستانو او پارلمان د ضربې څخه بچ شول». دالري لا ختمه نده او هريو دخپلي اشتها او ذوق له مخې دو بالاي يو په بل پسې لوړوي «چې هيڅ نه وي بيا هم يوڅه شخصي جيب ته راپريوؤځي». کله چې د امنیت مسئولين پخپله عاملين دبې اميتۍ وي شک نشته چې همدغه امنیت به د افغان اولس سړو خوري! د تعجب خبره داده چې دشور د اتمي پيښې وروسته په دوه دري ورځو کې د خدای بلا اسلحه

جورج ډبليو بوش د امريکا د کانگرس هغه مصوبه چې د ملگرو ملتونو د بشرد حقوقو د کميسيون د اعلاميې د پنځمې مادې «احدی را نمیتوان تحت شکنجه يا مجازات يا رفتاری قرار داد که ظالمانه يا برخلاف انسانيت و شئون بشري يا موهن باشد» په پلوی يې تصويب کړې وه ویتو کړه. امريکا دموکراته ټولنه ده. د امريکا کانگرس د امريکا دخلکو له خوا منتخب ارگان او د امريکا په دموکراته ټولنه کې د قوانينو د تدوين او حراست مسئول ارگان گڼل کيږي. پوښتنه پيدا کيږي. ولې او په کوم دليل دغه مصوبه ویتو شوه؟ نړي د اقليم د تودوخي د ستر خطر سره مخامخ ده. نړيوال غواړي هغه کنترول او تنظيم کړي. د ټولي نړۍ د ۵۵٪ څخه زيات کارين داي اکسايد غاذا د امريکا توليدوي. دغه غاذا د برعلاوه له دي چې د تودوخي د کچې د لوړوالي علت گرځي، د بې شميره مرضونو سبب هم کيږي. امريکا د دي لپاره چې ډيرې گټې يې کمې نشي، د دغه نړيوالې عظيمې ايکالوجيکي معضلې حل ته غاړه نه ږدي. نړيوال همداسې غواړي دوگړو ضد د سوؤنو ميليونو مائونو معضلې ته چې په ځمکو کې ښخ دي د پاي ټکې کښيږدي او نور توليد يې بند کړي. خود اهم امريکا نه

غواړي. د گوانتانامو، ابو غريب، بگرام، قندهارا وپه کابل کې کورپه کور، اروپا او ټوله نړۍ کې د شخصي زندانونو موجوديت او يا دنړۍ په گوټ گوټ کې د شخصي زياتو گټو په خاطر نظامي حضور لرل او بي شميره ډير نور مسايل هم د دموکراسۍ سره څه سمون نلري.

دوه ورځې دمخه پوره ديرش کاله له هغه ورځې څخه تير شول چې افغانان د نړيوالو د جفا سره مخامخ دي او پوره شپاړس کاله

درلود اود اولس په وړاندې دخپلو قوارو د څرگندولو څخه به يي عار درلود، دگونگیانو او خفاشانو غوندې به په غارونو کې پټو وواو یواځې د ماښام په ترڅ کې او د شپې په چټتیا کې به يي خپلو ناوړه اعمالو ته دوام ورکولې شو. لیکن نن د مملکت د لومړي کسانو، د پارلمان د غړو، وزیرانو او لوړو مسولینو په کچه د پارلمان او جمعي رسنیو په وړاندې په پوره سپین سترگتوب افتخار امیزه پر دیو ته په خپله جاسوسی اعترافونه کوي. د ۲۰۱۵ د سپتمبر له یوولسمې د تروریزم سره د مبارزې د نا مفهوم شعار لاندې دوی په څرگنده مصئونو اوسپنیزه کورونو کې ګرځي، خو بې دفاع اولس لپاره يي د مرګ قاصدان په هر مکان او هر زمان کې هر ځای درولي دي.

په افغانستان کې داخلي او خارجي مافیا په تېباني او مشترکه مساعي سره د دغه ډول یوه پلیت نظام برقرارول او د ټولو سالمو ارزشونو بې ارزښه کول غواړي. د دوی تجاھل العارفانه تظاهرو او اکتونه چې ګوندي د امنیت د تآمین، د فساد، رشوت، قاچاق، اختلاص او مخدره موادو د مخنیوي څخه عاجز دي او ډیر معصومانه تظاهرو کوي، بې چاره افغان اولس خو باید هم پري باور وکړي. «ملي متحده جبهه» او یا نوري نامتجانسي ډلې هم په ګردن پټۍ یو ځل بیا د اخري چانس او موقع غوښتنه کوي چې که دخپلو متولیانو د خوش خدمتۍ فرصت تر لاسه کړي. تاسي چې فرصت درلود دهغه وخت په کړو پښیمانه نه یاست؟ که تاسي غواړئ د تیرو کړو د کفارو دین ادا کړئ. نو اوس خو هم ټول قدرت او سرمایه ستاسي په لاس کې ده. خو نن ملي وطنپرسته روڼ آندې لا څه چې ټول افغان اولس پوهیدلې چې داخلي او خارجي مافیا د

دخدای بلا مخدره مواد، دخدای بلا جاسوسان، دخدای بلا باندونه... دستگیر او له منځه یوړل شول. که پدې ډول چاري پرمخ ولاړې شي القاعده، تروریستان او وسله وال مخالفین به یوهم پاتې نشي ایله به دا بیچاره ګان د خوبونو پوره کولو لپاره پوره فرصت پیدا کړي. کاشکې دوی د پېښو مخنیوي مخکې له وقوع څخه کولې.

ددې لپاره چې بحث ډیر اوږد نشي، باید ووايم چې د بشر د پیداېښت له لومړۍ ورځې څخه تل ناسالم او نالایق قوتونه د خپل ناروا او شیطاني خصلت له مخې همیشه د قاطع صالح اکثریت په اوږو لکه پارازیت خټه شوي، ټول تیوريکي، نظریاتي، ایډیولوژیکي، اداري، حقوقي، قانوني او نور ټول امکانات يي تحریف او مسخ کړي او په سوچه ناروا سره يي په خپله ګټه په کار اچولي. تل يي په ناروا سره تور تبلیغات کړي او د دښمنیو او رته يي لمن وهلې. د دین، مذهب، ایډیولوژي، ... او نورو هر ډول مقدسوانساني، اولسي احساساتو او شعارونو څخه يي عوامفربانه سوء استفاده کړې او په خپله ګټه يي مقدس اید یا لونه او افقونه مسخ او په غلطه تعریف کړي او د دوستۍ د شعار لاندې يي دښمنۍ، د سولي د شعار لاندې يي جنګ، د ابادۍ د شعار لاندې يي تخریب او نورو ټولو سالمو ارزشونو تحریف ته ترجیح ورکړې، صالح اولس يي ګروګان نیولي، دهغوۍ له جملې څخه يي خاین، بیګانه پرست، ایجنټ، جاسوس او نورې هر ډول پلیتي څیرې استخدام کړي، خپلي ګټي يي په ناروا محفوظي ساتلي او دغه ډول پلیت سیستم يي په جبر دنړۍ په ټولو اولسونو تپلې دې خو دغه ډول کسان به پخوا حد اقل په خپله ګناه معترف او یوڅه شرم حضور به يي

زړې ستراتیژی او پخوانۍ لوبې عملي کول غواړي. ښه به دا وي
دغه بې ځایه او ناروازمینتونو ته د پای ټکې کښېښودل شي.
نن په حقه سره هغه وخت رارسیدلې دې، دغه نظام چې په سر
ولاړ دې په پښو ودریږي او هر څه د عامه ښیګڼو په مجراً او
مسیر کې پریوؤځي !!!

د بشر د ژوند د ونې ثمره وروسته له دې باید
مړغوني او مارکونډۍ نه اوسي !

راشۍ! چې همدا وړی شری شي!

د علم او تخنیک د پرمختګ او د ګلوبالیزم د نړیوال تسخیر
په نتیجه کې د نړیوال، منطقوي او محلي سیاستونو تر منځ
توپیر له منځه تللی، زماني او مکاني فاکتورونو خپل مؤثریت
او عطا له لاسه ورکړې، هره سیاسي لوبه هر وخت په هر
جغرافیایي وضع الجیش کې واقع کیدلې او لوی نظامي او
اقتصادي طاقتونه دنړۍ په ټولو اکنافو کې همزمان حضور،
تاثیر او مؤثریت لرلې شي. سیاستونه بوقلموني شوي هم دي او
خپلې قواري او ښې ته په لحظوي ډول تغیر ورکوي او د دوست
یا د ښمن په ښه ځان څرګندوي. دې وضعې سیاستونه په بین
المللي او محلي ټولو ابعادو کې شکنده او د ستر بحران سره
مخامخ کړي، جنگونو پرماتنت او مستمر حالت غوره کړي او
په مطبوعاتو او امکاناتو باندې د تورو ناسالنه قوتونو په خپله
اچولو سره دغه وضعې سل او زر چنده دینامیزم پیدا کړیدې.
تروریزم بله هغه توره بلا ده چې هر چا ته یې د مرګ قاصد په هره
لحظه او هر مکان کې نیغ درولې او په حقه سره نړیوالو لپاره
موجوده وضعه نوره د تحمل وړ نده. دا د قاطع اکثریت په مقابل

چې نوي مناسبات پدغه زاړه ترنگر کې نه ځایېږي. کیدې شي ځینې کسان وروسته له دې هم احمقانه فکر وکړي او احمقان پاتې شي. لیکن بشریت او د سالم عقل او نظر خاوندان نور احمقان نشي پاتې کیدلې. دخلکو زور همغه تاریخي جبر دې او جبر همیشه نازولې دې. بدلیدلې نشي، منل یې حتمي دي. دخلکو زور د خدای زور دې. افغانی سیاست د تاریخ په اوږدو کې ندرتاً مستقله بڼه درلودلې. په نورو وختونو کې یا د بې سیاسته سیاست او یا د پردې سیاست په بڼه پاتې شوې دې. سیاست تاریخي او ټولنیزه پدیده ده. تاریخي پدې معنا چې سیاست همیشه مشخص دې او انتزاعیت نه مني. ورځنې سروکار یې دورځني مسایلو سره وي او باید دخلکو ورځني عاجل پرابلمونه حل او ورته مقنع او مثبت ځواب ووايي. د نامعلوم سبا یا د قیامت دورځي وعدې ورکول او محاسبه دانسان کار ندې. د قیامت دورځي قاضي خدای "ج" دې. ټولنیز پدې معنا چې د سیاست کره وړه دا ولسي او وطني مسایلو، غوښتنو، گټې او تاوان سره نه شلیدونکي کلک تړلې اړیکې لري او یو تریله سره لازم و ملزوم دي. لازم دي اولسې پرگنې دخپل ټولنیز ارمان د ترلاسه کولو په خاطر راوینښي، تنظیم او د عمل په ډگر کې د ستراتیژیک هدف په لور رهبري شي. د شخصي او تنگظرانه گروپي سیاستونو غږ پورته کول او په هغې وخت ضایع کول پوچه ډرامه او یواځې د شخصي گټو په خاطر ډیره ناوړې هڅه ده. سیاست دیوه هیواد خپله وطني او ولسي مسئله ده. خارجي سیاست دنورو هیوادونو د اولسونو سره د بین المللي منل شویو تعهداتو له مخې دیوه هیواد د اولس سیاسي لوبې معاملې ته ویل کیدې شي. پردې سیاست،

کې د قاطع تور اقلیت د کرکې او وحشت ډرامه ده چې غواړي یواځې ځان لپاره د ژوند کولو حق قایل او نور ددوی په اصطلاح کم اصله نسلونه په نابودی محکوم گڼي. پدې نړۍ کې ټولې حیاتي او انرژیتیکي زیرمې نه خلاصیدونکې دي او د شلمې پیړۍ علمي-تخنیکي پرمختگ ټول امکانات بشرته په لاس ورکړي چې دهغې څخه سالمه او د ټولو په گټه کافي استفاده وکړي. یواځې پکار دي نړیوال نظام او مناسبات چې په نه پخلاکیدونکي انتاگونیسټي (دښمنانه)، آزمندانه سود جويي او چوروچپاول په بنیاد ولاړ دي او بشري ډیر شتمنۍ په کې بې ځایه مصرفیږي او قواء او وسایط په کې عبث په فعالیت بخت دي، دخلکو ترمنځ د صداقت، تعاون او ریسټنټولۍ په بنیاد ودرول شي. په یوویشتمې پیړۍ کې دمعقول او متمدن انسان لپاره بل ډول ژوند نور ممکن نه دې او نه به ورته ضرورت موجود وي ځکه دروغ ویل، غلا کول او خلک غولول به نور ممکن نه وي. پیسې خپل فزیکي موجودیت ډیر زړه لاسه ورکوي، موجوده پیسې هیڅکله حقیقي ارزش نه وؤ او وروسته لدې هم هیڅکله ارزش نشي گڼل کیدې. ځکه دغه پیسې د انسان د لاس د زیار محصول نه دې، دا ټولې د سرمایي د غیر قانوني صدور او سوء استفادې تورې پیسې دي چې د بې وزله، بې گناه انسانانو ملکیتونه پرې غصب او ژوند یې پرې له منځه وړل شوې دي. لازم دي مورا لدغه حقیقت او واقعیت ومنو او غاړه ورته کښیږدو، مخکې له دې چې تاریخي جبر او ټولنیز شعوري فکري دینامیزم مونږ دهغې منلو ته مجبور او اړباسي. نوي انکشافات حکم کوي چې زاړه او انتاگونیسټي (دښمنانه) نړیوال مناسبات باید پنگ شي ځکه

وي چې د خپل سيال متخصص په مقابل کې په بې وسۍ سر
تیتوي او خپل وطني او ولسي دین نه ادا کوي؟ په افغانستان
کې د بین المللي قوتونو په موجودیت کې اساسي قانون او نور
صنفي او قشري قوانین جوړ او تصویب، پارلمان، جمهور
رئیس او محلي ارگانونه انتخاب او هر اړخیزه ټولنیز بشري
حقوقی سازمانونه او ارگانونه جوړ شوي دي. ممکنه نده دغه
ډول پراخه هر اړخیزه ټولنیز نظام او ژوند د کوم چا دشخصي او
کوچني ډلنیز ذهنیت او مناسباتو په ورشو کې محصور پاتې
وساتل شي. یواځې پراخه پرگنیز سیاست او ذهنیت د دغه ډول
ټولنیز هر اړخیز طرز د ژوند هضم حوصله لرلې او باریي پورته
کولې شي. په نتیجه کې حق لرو ووايو چې موجوده د کوچنۍ
ډلې نماینده حکومت چې ډیر کسان یې د بشري حقوقو په نقض،
جنگي جنایتونو، ملي خیانتونو، اداري فساد او رشوت
اخیستنې متهم دي، په اوسنۍ بحراني وضعه کې هیڅکله
د دومره لوی تاریخي مسئولیت دلرلو جوگه ندي. په کار ندي
محترم جمهور رئیس حامد کرزي د عامل او حاکم شخص او
د افغانانو دمراجعې او لازم تصمیم نیولو اچت مقام په حیث
دنورو خود غرضه کسانو په څیر د اپوزیسیون موقف غوره او
شکایت وکړي. عامل ارگانونه یواځې معقول تصمیم نیسي او
اجرات کوي. د افغانستان سیاست او دولت داري د هر ډول
تبعیض پرته د قانون له مخې د ټولو افغانانو یو شان حق دي.
محترم جمهور رئیس دې دمستول مقام او شخص په حیث دغه
حق هغوی ته وسپاري او متقابلاً دې خلک خپل وطني دین او
رسالت ادا کړي. ملي وطنپرسته مشران، روشنفکران د پارلمان
غړي او داخلي او خارجي دموکرات قوتونه پرته له شکه پدغه

فردی سیاست یعنی بې سیاسته سیاست، په یوه هیواد کې
سیاسي تشه او خلا او په هیواد کې د سیاسي نظام عدم
موجودیت. هیڅوک د بل چا په گټه نه سیاست کوي او نه کار. هر
چاته خپله گټه منلې او خوږه ده. پردو ملکونو ته هر څوک
د ډیرې او بې قیدو شرطه گټې په خاطر ځي او خپل سیاستونه
عملي کول غواړي. خارجي سیاستونه، معاملې او لوبې
دنړیوال گلوبالیزم په شرائطو کې نه یواځې منفي بلکه ډیر
ضروري عمل او دود او دستور دي. خوددې کار لپاره ملي
پیوستون، ملي تفاهم او ملي گټو ته وفاداري لازمیو او اساسي
شرط گڼل کیږي. خوله بده مرغه افغانانو چې پورتنی درې واړه
کیفیتونه او ارزشونه د تیرو پنځه ویشو کلنو جنگونو په موده
کې له لاسه ورکړي او ځای یې بیگانه پرستی نیولې، ویي
نکړې شول حتا د بن د کنفرانس څخه په را وروسته نسبي
مساعده و شرایطو کې هم یو ملي سیاسي ټولنیز نظام جوړ کړي.
نن په افغانستان کې د ملگرو ملتونو او امریکې په مشرۍ بین
المللي نظامي او غیر نظامي قوتونه او ارگانونه موجود دي
افغانستان د بین المللي سیاسي لوبې ډگر گرځیدلې دي او
افغاني مسئله او سیاست بین المللي شوي دي. پکار دادي چې
افغانان دهغې په مقابل کې پخپل سیاسي او ټولنیز فکري
تړون او پیوستون سره په واحد ملي سنگر کې راټول او دخپلو
گټو دفاع په خاطر د مقابل لوري سره سیاله ملي لوبه وکړي او
نننې یواځینې چانس له لاسه ورنکړي. یمونږ نن واقعاً ملی
وطنپرسته ملا او قاضی، سیاست مدار، عالم، طبیب، تجار،
انجینر، داکتر، ادیب، دهقان او نورو ته شدید ضرورت لرو.
ایا افغان متهور او مفکر ملي متخصص لپاره به د شرم ځای نه

تبلیغوي او نه دې نور دا ډول تاریخي مسئولیتونه په غاړه اخلي. بلکه د موجوده عیني واقعیتونو له مخې دې د داخلي او خارجي اړخونو سره په ګډ تفاهم کې په افغانستان کې د سولې د تأمین او د قانونمند دولت د جوړیدو او ټینګیدو په خاطر هلې ځلې وشي. ځکه چې له بده مرغه په یواځې ځان مونږ د دغه کار جوګه نه یو. هېڅ ډول خارجي نظامي قوت په بل ملک او په خاصه توګه په افغانستان کې امنیت نشي تامینولی. حتا د هر هیواد خپله نظامي اردو د دغه رسالت څخه عاجزه ده. په هر هیواد کې د امنیت د تأمین معیار، محک او جوګه یواځې او یواځې د هماغه هیواد خلک او اولس د پېچې صادقانه دغه مسئولیت په غاړه واخلي او بس.

ډول تاریخي جرئت او رسالت سره حتماً د ښاغلي جمهور رئیس حامد کرزي ملاتړي دي. بله عمده او ډیره مهمه مسئله داده، کله چې دولتي مامورین په اداري فساد، اختلاس او داسې نورو جرمونو متهم او پخپله عالیرتبه مسئول مقامات او د افغانستان په موجوده شرایطو کې ټول خارجي نماینده ګان او اداري مسئولین هم پرې اعتراف کوي، او په تیرو څلورو کلونو کې چې نژدې ۱۵ ملیارده ډالره دنړیوالو لخوا د افغانستان سره مرستې شويدي او د دغه غټې مجموعې سرنوشت هم نامعلوم او د هر چا د نیوکې لاندې دي. د دې ټولو خبرو سره سره د ۲۰۰۶ کال د جنوري په میاشت کې نړیوال بانک هم اعلان وکړ، حاضر دې چې افغانستان ته قرضې ورکړي او د لندن په کنفرانس کې چې نژدې د ۶۰ هیوادونو نماینده ګانو پکې ګډون کړې وو هم د ډیرو غټو مرستو وعدې ورکړې شوې، پداسې شرایطو کې اساسي پوښتنه داده چې خارجي دولتونه او نماینده ګی چاته، د چا په تضمین د کوم هدف په خاطر مرستې او قرضې ورکوي؟ او په راتلونکې کې به د دغه تجاھل العارفانه اجراتو مسئولیت د چا په غاړه پریوځي؟ او د افغانستان د دولت لوړ پوړي چارواکي بیا هم دغه مرستې او قرضې په کوم مسئولیت، تضمین، منطق او جرئت سره قبلولي شي؟ دا موضوع د ټولو جوانبو لپاره د ډیر تأمل وړ ده !!! د سیاست استادان، دولتي مسئولین دې هم وروسته لدې د دغه ډول بې بنیاده او بې سرنوشته قرضو او مرستو، د افغاني ټولنې د تاریخ، عنعناتو او پسیکولوژۍ په خلاف د امنیت په خاطر دنورو او نورو خارجي عسکرو د راغوښتلو لپاره بې بنیاده توجیحات او دلایل نه برابر وي، نه دې نور دا ډول بې بنیاده او بې سیاسته سیاستونه

متقابل تناسب، هار مونیزم او ارگانیک انکشاف کې سره ډډه ولگولې شي. ځکه هغه وخت نه د ننني گلوبالیزم په کچه عظیم تولیدات، نه بې شمیره نقلیه وسایط، نه د غنود خالي غونډې د ښاري سرکونو، آبرسانی، برق، مخابراتي، کانالیزاسیون او ډیرې نورې شبکې موجودې وي. نه په ملیونو انسانان جبري او میخانیکي مهاجرتونو ته اړ ایستل کیدل، نه دولتونه د خلکو لپاره د صحي او بو، کار، تفریح او نورو ډیرو ټولنیزو خدماتو په کولو مجبور وو. هرچا د نژدې ډنډ، جوړ، ویالې، خوړ او سیند څخه په لپه او به څښلې او هر جوی شیر بلا تشبه د جنت ویاله وه. نه دورځې درې وارې لمبل او جامې بدلول وو او د کړوسې څخه تر غورنیکه پورې په یوې جونگرې کې اوسیدل، نه نیتونه بد وو، نه گلوبال حرص او نه گلوبال پرابلمونه.

هو! بشري ژوند په لسگونو زره کاله په همدې ډول دوام درلود، گومان کیده چې هیڅ ډول پرابلم به نه رامنځته کیږي. لیکن حقیقت داسې نه وو. د پخوانیو بې پلانه ښاري انکشافاتو په نتیجه کې ډیر پر مختللي هیوادونه نن د ټولو امکاناتو سره سره د ډیرو لاینحله پرابلمونو سره مخامخ دي. د افغانستان دولت او خلک هم د هیواد، اولس او ښارد سیاسي، اقتصادي او ټولنیز ژوند له را تلونکي څخه ډیر غافله نه وو او د خپل سولنیز ژوند او کار په خاطر یې یو تر بله سره مساعي او همکاري لرله. په نړیوالو جنگونو کې بې طرفه پاتې کیدل او د نړیوال سازه جنگ په مرحله کې د عدم انسلاک لاره غوره کول د دولت او خلکو د معقول تفاهم او مساعي نیکه نتیجه گڼل کیږي. ښاري ژوند او ښاري پرابلمونه هم دهغوی له

د کابل ښار بې مفهومه پراختیا باید د ۲۱ پېړۍ په ایکالوجیکي فاجعه بدله نشي !!!



دې کې شک نشته چې ډیر لوی او مشهور ښارونه به د خوارو دهقاني جونگرو، ډیرې لویې فابریکې به د آهنگری د کارگاه او ډیر لوی تجارتي مارکیتونه به د کوم کوچني دکان په بناء کاملاً بې پلانه پراختیا موندلې او دوخت د شرایطو یو نواخت پرمختگ مطابق به ددې فرصت پیدا شوې اوسي چې ټولنیز ژوند، ښاري جوړښت او مادي زیرمې یو تر بله په

د پورتنیو منابعو پکار اچولو څخه ممکنه وه یواځې 16 متره مکعبه في ثانیه اوبه لاس ته راشي چې له هغې جملې څخه 7 متر مکعبه في ثانیه د څښلو او 9 متر مکعبه في ثانیه د ښاري سرسبزی او یواځې د ښاري سپک صنعت د پراختیا لپاره کفایت کاوه او دهغې له مخې د کابل په ښار کې کولې شول یواځې 2.5 ملیونه نفوس ژوند وکړي. نه له هغې څخه زیات! حال دا چې د کابل د نفوسو شمیره نن پنځه میلیونو ته نژدې کیږي چې دا پخپله شروع د فاجعې د. که چیرته د ماستر پلان ساحه پدې ډول چې کلتوري، تفریحي، تجارتي ساحې، پارکونه او نور په داسې غیر مسئلانه شکل او لیونتوب سره په رهایشي ساحو بدلي شي،



داستوگنو شمیره به تر لسو ملیونو او د ماستر پلان څخه خارج ساحو په آبادیدو چې نن په نڅښه شويدي او یا به سبا په نڅښه کیږي، اود
استوگنو په کورونو بدل شي، داستوگنو شمیر به دوه

نظره پټ نه وو او دهغې د سمون لپاره هلې ځلې کیدلې. د مرحوم محمد داؤد خان په ابتکار او داخلي او خارجي متخصصینو په زیار، کابل لپاره پنځه ویشت کلن ماستر پلان طرح او تدوین، چې دیوه متمدن ښار په حیث د ښاریانو ژوند، کار، تفریح، سپورت، تحصیل، عبادت، صحی خدماتو او نور ژوند ټول ضرورتونه په علمی سنجش، پوره دقت او تناسب سره د ښاري خود سربو د مخنیوي په منظور په نظر کې نیول شوي وو. اوبه د ښاري ژوند د ټولو ضرورتونو او سهولتونو د اساسي عنصر او فاکتور په حیث د مسئولینو د توجه په محراق کې قرار درلود او دهغې د زیرمود زیاتولو په خاطر د فوائد عامې وزارت د آبرسانی ریاست د خارجي او داخلي متخصصینو او کارمندانو لخوا څیړنې او دذخیرو د عملي ایجاد چارې روانې وې او څرگند نتایج یې تر لاسه کړي وو. نو موږې زیرمې په لاندې ډول تثبیت او محاسبه شوې وې:

- دلوگرد سیند په مسیر کې د څاگانو د کیندلو پواسطه د ځمکې لاندې اوبو د سطحې لوړول؛
- د پغمان د درې د ځمکې د سراو ځمکې لاندې اوبو څخه اعظمي استفاده کول؛
- د قرغی د بند او رانښکته ساحې له اوبو څخه گټه اخستل.
- د بند غازي د اوبو د سطحې لوړول؛
- په تنگی سیدان کې د اوبو د ذخیرو په مقصد د بند جوړول؛
- د اخیری امکان په حیث د هلمند د سیند معاونین د تونل پواسطه د کابل لور ته را گرځول.

په حیث د کابل ښاروالۍ د قانوني حقوقي هویت څخه دفاع کول وؤ. واقعاً کابل ښاروالی د ښار مالک نه وه، کابل ښاروالی عامل ارگان نه وؤ بلکه دیوه طفیلی ارگان په حیث یې د کورنیو چارو وزارت لپاره د شپږمې گوتې حیثیت درلود. هر وزارت، مؤسسې او ارگان په ښار کې د کانونه، مارکیتونه، ساحې او آزاد تجارت درلود او ښاروالی د هغوی لپاره افتخاري خدایي خدمت گذاره وه. ښاروالی د گوتو په شمار زاړه روسي د مترکه درلودل چې یواځې خپل ځان یې وړلې شو او عواید یې په ټول عمر کې یواځې یو کړت - ۲۰۰ - ملیونو افغانیو ته رسیدلي وؤ چې د ښار د پاکۍ او صفایي له عهدې څخه نشو وتلې. مونږ د ښار د مالک په حیث د ښاروالۍ استقلال اعلان کړ. او ټول مقامات مو د پته اړایستل چې زموږ استقلال په رسمیت وپېژني. زموږ نژدې هدف د موقتي پروژو او اقداماتو له لارې د ښاروالۍ د ضروري خدماتو لپاره د پیسو پیدا کول وؤ. وروسته له دې مونږ د دولتي مؤسساتو کارونه یواځې د پیسو په بدل کې اجرا کول. مونږ موقتي پروژې لکه مارکیتونه او کابل ښار ته د موادو د تگ او راتگ د کنترول په خاطر په څلور و خوا وؤ کې د کاروانسرایونو په نامه ځایونه تعیین کړل او دیوه مسلخ د آبادولو تصمیم مو وینوه، مونږ پخوانۍ دوسیې تصفیه او باقیداری مو حصول کړې او پدې کار کې مو د هیچا مراعات نه کاوه او دهیڅ مقام فوق العاده امرونه مونه منل. مونږ ثابت شوي اماکن ثبت او ددې ټولو اقداماتو له لارې مو ډیر عواید ترلاسه او یواځې دولت مو 700 ملیونه افغانۍ قرضدارې شو چې د -250- ملیونو افغانیو په بدل کې مو ترې د ولایاتو د ښاروالیو د ریاست نوي وسایط

چنده نوره هم لوړ یعنی 20 ملیونو ته به ورسېږي. دا به د کابل مرگ او دفاعي انجام وي. پکار دا وؤ چې د چارو مسئولینو هر یوه په خپل وخت د کابل ښار پنځه ویشت کلن پلان ته د حقوقي، قانوني منظور شوي علمي سند او

انستیتوت په حیث په مراجعه او ټینګې پاملرنې سره خپل رسالت او وظیفوي دین سرته رسولې وې او دنن په څیر د کابل ښاریانو سرنوشت یې د حتمي خطر د ګرنگ په څنډه نه وې درولې !!!

د شور او اومۍ نیتۍ د سیاسي بدلون څخه وروسته د کابل ښار پنځه ویشت کلن ماستر پلان پخپل ټول حقوقي او قانوني اعتبار زموږ د جدي توجه وړ او دا توجه هغه وخت لاپسې زیاته شوه چې کله ما د بلغاریې پایتخت صوفیې د ښار په بین المللی کنفرانس کې ګډون وکړ او د ښاري پرابلمونو د ټولو اړخونو سره اشنا شوم. مونږ د اخیل شعار وټاکه ((د کابل په ښار کې یوه خښته هم بې پلانه کښینښودل شي)) مونږ هڅه شروع کړه د کابل ماستر پلان ته حقوقي او قانوني اعتبار ورکړو ځکه نوموړی پلان د مسئول مقام لخوا نه وؤ منظور شوې. مونږ د هغه داخلي او خارجي متخصصینو په مرسته ماستر پلان تر غورلاندې وینوه، نیمګړتیاوې مو تکمیل، د مربوطه مقام منظوري مو ترلاسه او ټولو هیوادوالو ته مو د علمي سنجول شوي حقوقي قانوني سند په حیث د ټولو رسنیو له لارې اعلان کړ. د کابل ښار ماستر پلان زموږ ستراتیژی وه، زموږ قانوني حقوقي اعتبار او زموږ دراتلونکي فعالیت او کار قانونمند رهنمود وؤ.

زموږ مشکلترین کار د کابل په ښار کې د یواځیني مالک

او ورځ به یې کار کاوه خو اضافه کاري به یې نه اخستله، تحسین نامې اخستلو ته به نه حاضریدل و کولای شول -9000- رهایشي او تجارتي نمرې محترمو ښاريانو او هیوادوالو ته توزیع کړو. یواځې مسلکي کسان پدې پوهیدلې شي چې په نوې پروژه کې د استوګنې د نمرې، سرکونو، پارکونو، کلتوري مرکزونو، مسجدونو، تجارتي ساحو او نورو دقیق په نښه کول او دپه مختلفو پروژو د ښاروالۍ د هغه په امکاناتو سره د ټولو سرکونو جوړول، جغل اندازي کول، قیر ریزې کول، ټوله ساحه استملاک کول او ۹۰۰۰ نمرې توزیع ته آماده کول او د یوه کال په موده کې دغه ټولې چارې سرته رسول او ۹۰۰۰ نمرې توزیع کول، رښتیا هم څومره عظیم او ناشونی کار ګڼل کیږي. زه د ښاروالۍ ټولو منسوبینو په وړاندې چې هغه وخت یې دغه عظیم خدمت او رسالت سرته رسولې او په پاکۍ یې سرته رسولې په احترام سرتیتوم او کور ودانې ورته وایم.

مونږ غوښتل ښاري تجارت، ښاري صنعت او ښاري ترافیک پخپل لاس کې ونیسو حد اقل په هره ناحیه کې د میوې او ترکارۍ لوی اساسي مارکیت، چې په پاکو او بو سره د میوې او ترکارۍ د پرمیځلو امکانات ولري، تیپیک نانوايي، تیپیک قصابي او داسې نورد خرڅ لاو ځایونه د نموني په توګه جوړ او په ټول ښار کې عمومي ورکړو او ښاروالی په فعال او دخلکو په خدمتګار ارګان بدل کړو.

تاریخ واقعیت دا دی چې په ۱۳۵۷ او خصوصاً د روسانو د نظامي یرغل څخه وروسته د افغاني ټولنې د مختلفو قشرونو په غیر مسؤلانه او غیر وطنپرستانه اعمالو او کړو وړو سره د افغاني ټولنې عنعنوي جوړښت ړنگ او د هر غیر او غماز د

واخستل او همداسې د انگلستان سره د فواید عامې وزارت د قیر قرارداد چې هغوی فسخ کړې و تر لاسه او ښاروالی له هر اړخه په پښو ودریده او په عامل، باصلاحیته فعال ارګان بدله شوه. مونږ د غیر مترقبه حوادثو ظهور په وخت کې د شپه او ورځ د آماده ټیم د لرلو په خاطر -90- فامیلی او د مجردینو لپاره کوچنۍ پروژه جوړه کړه. مونږ ټول پخواني داخلي او خارجي قرضونه خلاص او د ځوانو داخلي انجینرانو او خارجي مشاورینو په مرسته مو د ماسټر پلان مطابق د خوشحال مینې درې وار په قسمتونو، دویم او دریم پروان، خیرخانې مینې، کلوله پشته، تایمنی، وزیرآباد، قلعه فتح الله، رحمان مینه، کارته نو او د ښارد مرکز د سیمې بدلولو په خاطر تفصیلي پلانونه جوړ، د ځمکو په استملاک، د ساحو په تثبیت، د سرکونو په نښه کولو، جغل اندازي او ښاري سرویس رو سرکونو د قیر کولو کار عملاً پیل شو. او ټول سرکونه مو جغل اندازې او اساسی او سرویس رو سرکونه مو قیر کړل. دولت یو پول هم له مونږ سره کمک ونه کړ. مونږ ملي تجارت د یوې غونډې په ترڅ کې د ټول وختو او هر څه عاجل دغه سیمې په ښکلي مهندسۍ او سیمې واخلي او هر څه عاجل دغه سیمې په ښکلي مهندسۍ او کیفیت سره آبادې شي. د یرې نمرې په همدغه غونډه کې تجارتونه توزیع او د دغه سیمې د مهندسۍ او انجینري نقشو برابرول کابل ښاروالۍ په غاړه واخستل او حتا اکثر تجارتانو خپل تعمیراتي مواد هم را رسولې و، خود روسانو په یرغل سره ټولو پلانونو تغیر وموند.

مونږ په کمه موده کې د ځوانو متعهدو انجینرانو، اداري هیئت او کارکنانو په خستګي ناپذیره کار او فعالیت چې شپه

احساس کوي او ځانونه ورته بېگانه بڼکاري. بېگانه او بېگانه پرستانو د خپلو حامیانو د حمایت د چترلاندې هر ډول ناروا د غریبو خلکو او ملک په حق روا گڼي، ثروتونه یې غصب کړي او ارزشونه یې له منځه وړيدي. ددې ټولو خبرو سره سره کابل د افغانستان د ستر تاریخي، اقتصادي او کلتوري مرکز په حیث د نسبي امنیت او ژوند د وړتیاو څخه برخورداره او په تیرو پنځه ویشتو کلونو کې د میخانیکي جبري مهاجرتونو معرض او د خلکو د تجمع ټاټوبی وؤ. د بن د کنفرانس څخه وروسته چې خارجي بې پلانه او بې حساب غرض الوده سرمایي وارد او د قاطع اقلیت ترمنځ تقسیم او قاطع اکثریت ترې محروم پاتې دې نپوهیږم لا شعوري او که یو ځل بیا د کابل ښار د مغرضانو د حسادتو نو د شعوري اخیني ضربې په حیث د قرن د لویي فاجعې سره مخامخ کول او دغه تر ټولو لوی افغاني ارزش له منځه وړل غواړي.

هو! نن هم هریو د زراو زور خاوند، هر قوماندان، وزیر، والي، رهبر او نور هڅه کوي د مسابقې په ډول پرته د تمیز او سنجش د خپل نوکر، چاکر، باډیگارد، خپل خپلوان، و طندار او نورو په نومونو باقی پاتې د تفریحي پارکونو، سرسبزې ساحې، مکتبونو او یا نورو کلتوري ساحو په توزیع صرفه نه کوي. زمونږ لویه آرزو دا وه چې د خیر خانې مینې -600- جریبه کلتوري، تفریحي او سپورتي پارک چې کاري پیل شوې وؤ او د کابل ښاریانو لپاره یو اخیني د تفریح او تنفس محل گڼل کیده بې رحمانه او غیر مسئولانه په زور اباد بدل شو. دشین کمربند ساحې خولا پخوا د زورورو په زور اباد بدل شوې، تاریخي سیمې لکه شیرپور، بالاحصار، قلعه جنگي او کلوپ

مداخلې لاسونه افغانستان ته راوغزیدل، د وطنپرستۍ خبرې پدغه خارجي بادارانو ډیرې بدې لگیدلې، دوی په حقیقت کې خپلې نژدې د یوې پیرۍ تجربې ټکي په ټکي په ډیر کور کورانه شکل عملي کول غوښتل. د وطنپرستۍ تغیر له هیواد څخه ټول شو ځکه بېگانه پرستانو او فرصت طلبانو دغه موقع څخه په استفاده په ټولنه حاکم او د ټولو چارو مجریان وگرځیدل. دې وضعې سل واري لوی ضریت پیدا کړ کله چې په 1992 کې د افغانانو بې شمیره ډلې د کوم بنیادي پلان او پروگرام پرته د پیسو د بې حساب ذخیرو سره لکه پردې د چوراو د غنیمت په خاطر د ذات البیني تضادونو سره په کابل هجوم راوړ. کابل چې پخپل تاریخي برم سره په منطقه کې د هر بد نیت د سترگو اغزې وؤ او هیچا د خپل حسادت او پخپله سینه کې پټ نشو ساتلې خپلو او پردو یوشان د مسابقې په شکل برملا په چیغو او هلهلو سره بېگانه افغانان مړه او کابل یې وسیزه او ړنگ کړ. پنځه ویشت کاله لا علاج غمیزې په هیواد توره لمن غوړولې اولادوام لري. د ۲۰۰۱ م کال د سپتمبر د یوولسمې وروسته، کله چې د ټولې نړۍ «مترقي» او «عدالت پسند» قوتونه بې ویزی او بې پاسپورته په افغانستان را ننوتل، د فرصت طلبانو او بېگانه پرستانو د بېگانه پرستۍ او افغان دښمنۍ تر زرو هم لوړ او نن ددې تورې لمن لاندې هیڅ ډول قانون او ارزش وجود او حاکمیت نه نه لې او نه دي د ویلو هغه څه چې چا لیدلي دي. مسئول عامل ارگان او شخص نه په سترگو کیږي، هر زورور غیر مسئول او واجب الاحترام دې فساد د دولت او ټولنې په ټولو پوړیو او قشرونو کې رواکار، ورځنې رواج او مود گرځیدلې وؤ. وطنپرستان پخپل وطن کې د بېگانگ او حقارت

نیو هیږمه څه ډول یو متخصص مسئول کارپوه دغه پریکړې کوي او نور مسئول کسان دغه ډول خبرې بې ځوابه پریږدي؟
زه په پوره درناوي د ټولو لوړو مسئولو مقاماتو توجه دغه مهمې ملي مسئلې ته را اړول غواړم، ترڅو پرې نږدې چې کابل ښار دغه د افغانانو تر ټولو لوی ملي تاریخي ارزش د افغانستان د دښمنانو د بدو نیتونو قربانی شي.

عسکري هم په امن پاتې نه شوي او د شهرکونو سلسله هم د کابل څخه د پروان، میدان شهر، لوگر او ننگرهار په لور په پراخیدو ده. سره ددې چې کابل په سیسمیک (زلزلې) زون کې واقع، جیولوجیکي سروې، د ځمکې مقاومت او نوعیت، د تعمیراتي موادو خصوصیات او کیفیت او ډیرې نورې څیړنې په کې سرته نه دي رسیدلي. شیشي بلډنگونه په سیالی سره یو له بله څخه پورته کیږي. سیپتیک څاگانې نیو هیږم په کوم لیول په غیر فني شکل پرته له دې چې د څښلو او بو زیرمې په نظر کې ونیول شي جوړیږي او د کابل ساحه چې د کاسي شکل لري ټولې اوبه به په یوه قاعده راټولې او دوباره جدا کول په یې ناممکن کاروي. دا په مختلفو لیولونو «سطحو» د سپتیک څاگانو فضله مواد به په کوم قوت او کومو اټریمونو پواسطه او تر کوم وخته پورې یو بل ته پمپ کیږي او دا د ښاري بې کنټروله ککړتیا مواد به څه ډول او کومې ساحه کې انبار کیږي. دا هره قضیه د کابل د ښار د امکاناتو له مخې پخپل ذات کې جدا ګانه فاجعه ګڼل کیږي. ځینې کسان داسې نظر لري چې اوسنې کابل دې د خپلو ناخوالو او نیمګړیتاوو سره پرځای پرېښودل شي او په شمالي سرسبز ساحه کې دې نوې مدرنه کابل جوړ شي. همداسې د سنبلې د میاشتې په لومړۍ او نۍ کې د فواید عامې مسئول مرستیال وزیر د امریکا غږ اشناراديو سره په مرکه کې وویل چې د پنجشیر د سیند اوبه به د کابل لورته راو ګرځول شي، زما په نظر د پنجشیر په سیند د اوبو ذخیره جوړول سمه خبره ده خو دغه سیند اوبه د کابل لورته را ګرځول او یا د شمالي په شنه سیمه کې د نوي کابل جوړول دواړه پخپل ذات کې لویې بشري فاجعې ګڼل کیږي. زه

د پاریس کنفرانس! گذارشونه او واقعیتونه

د ۲۰۰۸ کال د اپریل د میاشتې په څلورمه نیټه دهانګري په پایتخت بخارست کې د ناتو د غړو هیوادونو سر مشريزه غونډه جوړه او په افغانستان کې دنوې ستراتیژۍ په باره کې لازم تصامیم و نیول شول. همدلته د جون په دولسمه په پاریس کې د افغانستان په مسایلو دیوه کنفرانس د جوړیدو او د پورته ذکر شوې ستراتیژۍ د ابعادو د تشخیص او تثبیت پریکړه هم وشوه. البته دا کومه تصادفي پېښه نه وه او خپل ځانګړي عوامل یې درلودل او هغه دا چې په ۲۰۰۷م کال کې په افغانستان کې د مخالفینو له خوا حملو شدت وموند او په ۲۰۰۸م کال کې دغه کچه نوره هم په لوړیدو شوه. امریکې او د ناتو غړو هیوادونو لا دمخه تردې په خپله نظامي ستراتیژۍ او تاکتیکونو کې پراخه بدلونونه راوستي وو، پدې معنا چې دوی د خپلو قطعاتو په سوق الجیشي حرکاتو کې ډیر کمښت راوست، د لویو ښارونو څخه یې د خپلو قطعاتو د وضع الجیشونو د بدلولو او د ایستلو مسئله راوړله، اکثره خارجي هیوادونو د مخالفینو سره پټې خبرې، پټ اړیکې او پټې وسلې او پیسې ورکول (د مثال په ډول انګریزانو په هلمند

کې) شروع کړل، د افغان اردو او پولیسو د تقویمي مسئله ورد زبان وگرځیده، امریکې او انګلستان له لوړې ارتفاع څخه په هوایي بمبارۍ او له لیرې څخه د دورمنزله طویچې او بې پیلوټه الوتکو په ذریعه د اهدافو ویشتل پیل او د ادملکي وګړو د مرګ ژوبلې په برخه کې یوه ډیره ځاینازه او غیر انساني پریکړه وه، خوددې ټولو خبرو سره سره د مخالفینو د حملو او ځانمرګي بریدونو او په هغې کې دملکي وګړو او خارجي او داخلي نظامیانو د تلفاتو کچه لوړیدله. د مثال په ډول دري ورځې مسلسل د ۲۰۰۸م کال د فبروري په ۱۷، ۱۸ او ۱۹ په قندهار کې د سپوږمکۍ په میله کې ۸۰ تنه مړه او له دې څخه ډیر زیات کسان زخمیان، د قندهار په سپین بولدک کې ۳۷ تنه مړه او ډیر زیات نور زخمیان، په قندهار کې یو متعلم مړ اخلورتنه نور زخمیان شول. په همدې وخت کې د آیساف د هوایي قواوو یوه چورلکه په هلمند کې دیوه طالب قوماندان په کور کې په داسې حال کې ښکته شوه چې امنیت یې نیول شوې وو او وسله، غذایی مواد او نور لازم توکي یې هلته ښکته کړل. په همدغه وختونو کې د امریکې د استخباراتو رئیس وویل چې افغان دولت یواځې ۳۰٪ خاوره په واک کې لري او پاتې برخه د طالبانو سره ده. د ۲۰۰۸م کال د مارچ په ۱۱ د ملګرو ملتونو سرمنشي بانګیمون وویل چې په افغانستان کې د ۴۰۰ څخه زیاتو اولسوالیو څخه افغان دولت یواځې ۲۶ اولسوالۍ په په واک کې لري، امنیتي وضعه د ډیر تشویش وړه، د خارجي قواوو ترمنځ هم اهنګي نشته، دولت ډیر ضعیف او اداري فساد او... لوړې کچې ته رسیدلې دي. په همدې وخت کې د ۲۰۰۸م کال د مارچ په ۱۰ په امریکې کې د افغانستان سفیر دو

دامنیت مسئلو قطعاتو او اشخاصو په تېښته مصئونو
ځایونو ته خپلي پښې سپکې کړې او د دولتي او حکومتي
اراکینو سرنوشت یې څو تنو مخالفینو ته وسپاره .

پدې ډول د پاریس کنفرانس کومه عادي غونډه نه بلکه
دلويي ماجرا او سترو حوادثو د بېجوحو او تلاطم د تیاتر څخه
منتج مجبوري کنفرانس گڼل کېږي او مالي سرچینې به یې هم
د ناتو د سرمشریزې د پریکړو او په افغانستان کې د عمومي
ستراتیژیک او تاکتیکي لید لوري له مخې په پام کې نیول
کېږي. داد امریکې، ناتو او بین المللي قوتونو مشکل دې او
هغوی به یې گالي او پالي، او لکه چې معلومه شوه تیره اونۍ
دامریکې کانگرس د عراق او افغانستان د جنگونو لپاره ۱۶۲
مليارده ډالره بودجه منظور او د ناتو نور غړي به هم فکر نه کوم
له هغوی څخه پدې کار کې پاتې راشي.

بل اړخ دمستلي افغاني قضایا او مشکل تشکیلوي چې
باید د افغانستان جمهور رئیس یې د حل په خاطر په تفصیل سره
خپل گزارش وړاندې او د حل ممکنې لارې چارې او امکانات
په گوته کړي وای.

د پاریس په کنفرانس کې دملي پرمختګ ستراتیژۍ پروگرام
وړاندې شو چې په درې عمده قسمتونو او دولس فصلونو کې
طرحه شوې او د افغاني ټولنې د سترې غمیزي داسې پرابلمونه
پکې پراته دي چې په تیرو ۳۰ کلونو کې یې نه یواځې افغانانو
بلکه نړیوالو هم د حل لارونه موندلې، فکر نه کوم دغه
ستراتیژیکه طرحه د افغاني مغز زیږنده او تراوش اوسي او محض
یو تهمت به وي چې افغاني پلاوي په خپلو امضاء گانو سره دغه
لوی مسئولیت په خپله غاړه اخیستې دي.

اشنگتن ډي سي سره په مرکه کې وویل چې په افغانستان کې
وضع د ډاډ وړ نه ده، طالبان د هیواد په زیاته برخه واک لري،
د خارجي قواوو ترمنځ هم اهنګي وجود نلري او اکثره مناطقو
ته هغوی نه غواړي خپل عسکرو لیرې او . د ۲۰۰۸م کال
د جون په میاشت کې د خارجي نظامیانو مرګ ژوبله ډیره لوړه او
یواځې د مړو تعداد د ۴۶ څخه و او وخت . . . همدا سبب وو چې
د خارجي او داخلي قواوو او واکدارانو ترمنځ عمومي پانیک
او هرج و مرج راولاړ شو. فرصت طلبو اشخاصو په دولت او
حتا په خارجي قوتونو انتقادونه شروع کړل. مارشال فهم په
غازي ستوډیم کې په جمهور رئیس حامد کرزي لفظي او ژستي
حملې وکړې، پروفیسور برهان الدین رباني، محمد یونس
قانوني او د ملي متحد جبه غړو په خپله جمعي غونډه کې د
دولت او خارجي قواوو پر ضد د څرگندو لفظي حملو او
مخالفتونو څخه ډډه ونکړه او د هغوی ویاند سانچارکي پټه
نکړه چې د طالبانو او نورو ډلو سره یې تماسونه نیولي او دا
ځکه چې دولت د هغوی سره په خبرو کې پاتې راغلې دي. دغه
ډول هرج و مرج او عمومي سراسري پانیک ددې باعث هم شو
چې ډیر دولتي چارواکي او فرصت طلبان خپلې سرمایې
مصئونو ځایونو ته ولیږدوي. د دوی په هوایي ډګر کې د
جمهور رئیس مرستیال احمد ضیاء مسعود او د افغانستان د
اسلامي جمهوریت د پارلمان رئیس محمد یونس قانوني سره،
انګلستان ته ډالرو او نورو قیمتي توکو د لیږدولو په وخت
کې لویه افتضاح رامنځته شوه. د شور د میاشتې په اتمه
دمجاهدینو د جشن د تجلیل په ورځ د دولت مخالفینو ځانونه
د جمهور رئیس تر لوژ پورې ورسول، د داخلي او خارجي

ستراتیژیو او موضوعیو ماهیت د تاریخ د قضاوت او ازموون د چاڼ څخه پوره برملا راوتلې او دهغې په ډیرو تاریکو کنجونو کې هم پټ او پناه وجود نلري.

د خارجي قوتونو ستراتیژي همغه د افغانستان ستراتیژیک بالا حصار ته د ځان رسولو پخوانۍ زړه لویه لوبه ده چې د افغان اولس په قهرمانۍ سره یې تحقق پیدا کړ او د بخت څرخ یې د امریکې په محور وڅرخاوه. یواځې د افغانانو د قربانۍ له برکته خارجي قوتونو د امریکې په مشرۍ ځانونه افغانستان ته رارسولي او دلته حضور لري. پاکستان د بې تاریخه، بې جغرافیې او بې هویته هیواد په حیث د انگریزي استعمار د ناخلفه بچي په حیث د قرونو د سیسو په نتیجه کې په عمده ډول د پښتون او بلوڅ قومونو د وجود څخه د همدغه ستراتیژي د تحقق په خاطر تشکیل او په ایران کې خوا امریکې له پخوا څخه وضع الجیش درلود او شک نشته امریکا به نن هم په خپلو خواخوږو حساب کوي. مونږ نن په څرگند ډول وینو چې تاکتیکونه او ستراتیژۍ په سحر امیزه او معجزه امیزه شکل بدلون مومي، مخالف او موافق قوتونه د ساعتونو او ورځو په جریان کې خپلې جبهې او تاکتیکونه بدلوي، د پاکستان دولت د ۲۰۰۱م کال د بین المللي قوتونو سره د القاعدې په مقابل کې د خپلو تعهداتو څخه عدول کوي، د القاعدې او طالبانو سره سوله او په افغانستان کې خپلې ځانګړې مداخلې اعلانوي او عملي کوي، امریکا او بین المللي قوتونه دغه اعمال غندي او د ۲۰۰۱ کال د تعهداتو له مخې د پاکستان په خاوره کې د القاعده تعقیب خپل حق ګڼي او څلور ملیارده ډالرو ته ځانګړي کیږي، خو پرویز مشرف دهغې مخالفت کوي او دغه پټ او پناه لوبې نن هم دوام لري. د افغانستان د مسئلې په ستراتیژۍ کې

کرزي صاحب چې ټول گذارش لکه د صرف میرد طالب غوندې په یوه نفس ولوسته یواځې د بریاوو اغراق امیزه تکرار وو او په گذارش کې هېڅ داسې کلمه او جمله نه په سترگو کیده چې په افغانستان کې یې د بې شمیره مشکلاتو څخه په یوه له هغو هم دلالت کړې وي. حال دا چې دیرش کاله سترې غمیزي په هیواد لمن غورولې، هره ورځ په په سلګونو انسانان مري، بنارونه، کلي، بانډې، سرکونه، غرونه رغونه او هرڅه وړانیزې، په هیواد کې نظام، اداره او قانون وجود نلري او په عوض یې فساد، رشوت، اختلاس او انارشی قانوني بڼه غوره کړې، قهطی ده، پلرونه او میندې خپل بچیان په داسې بیه خرڅوي چې یوه بوجۍ اوږه پرې اخستل کیدې نه شي چې د څو ورځو قوت لایموت شي. رښتیا! هغه چا چې په دغه سند امضاء کړې او هغه څوک چې نن په افغانستان کې د چارو مسئول دي، هغوی نه دغه ډول مشکل لري او نه دهغې احساس او درک چې ویې ځوروي. ځورېږي یواځې افغان بیوسه اولس او په اصطلاح هغه با درکه، با احساسه او وطنپرست روشن فکران چې د غمیزي پدې دیرش کلنه ماجرا کې نه د کوم بدیل محرک، نه د خپل اولس د برحق مبارزې عامل ملاتړې او چې د مرګ په پوله خوځېږي او په خارج کې د دموکراسۍ د مصئونیتونو څخه هم برخورداره دي، نه یې د افغان اولس د حق په پلوی غیرارادي کومه کلمه له خولې راووځي. خو په سیاسي دکانداريو کې یوله بله پېشقدم او کله چې د دجال له کنډولي څخه غوړي څاڅي تل یې ترې لمنې لاندې نیولي وي.

پدې ډول د افغانستان په ننني جنګي تیاتر کې د ټولو

دتائید مهر لگوي.

مونږ د ملگرو ملتونو، نړیوالې ټولنې او ټولو هغه هیوادونو څخه د زړه له کومې شکر گذاره یو چې افغان اولس سره دغه ډول سخاوت مندانه مرستې کوي. خو کاشکې دا پوښتنه هم چا سره پیدا شوي وای چې دغه بې حسابیه مرستو ولې د افغان اولس یوه کوچنۍ ستونزه هم حل نه شوه کړای؟ او نن هم افغانه میرمن چې لس کرته بوره شوې او یوولسم بچې د ځان د نجات په خاطر په ۵۰۰ افغانۍ خرڅوي او یایی دهغه د ژغورلو په خاطر د کوم ظالم لمن ته غورځوي او نا معلوم سرنوشت ته یې سپاري. ولې؟

مونږ د نړیوالو څخه احترامانه هیله کوو چې د افغانستان په مسئله ژور سوچ وکړي، د زړو غیر عادلانه ستراتیژیو د تطبیق څخه لاس واخلي او د افغان معضلي د عادلانه حل لار ولټول شي. که په غیر عادلانه شکل دهغې حل ممکن وي تر اوسه پورې به دهغې د عاملینو دغه ارمان ترسره شوي وای. افغانان باید نور د دغه ډول بې رحمانه ازموون څخه وژغورل شي. مونږ افغانانو د دیر شو کلونو په موده کې هر څه د انسانیت او بشریت په نامه بایللي خود خپل ملک ستراتیژیک افتخار موساتلي دي. مونږ د خپل افغانی ویاړ په ساتلو سره هرې عادلانه معاملي ته حاضر یو.

په غیر صورت کې د ماجرې انجام پرته له دې چې د پخوا په خیر د وام پیدا کړي بل ډول ممکن ندي. دهرې ماجرې په پای کې برې د افغانانو په برخه وو او وي به.

از کشاد او کشاد اسيا

از فساد او فساد اسيا

عمده نوې خبره په کابل کې دروسي د سفير هغه اظهارات وو چې «دروسيې پرته به په افغانستان کې د القاعدې پرضد مبارزه هيڅکله بريالۍ نشي» او همداسې د پاريس په کنفرانس کې د پوتين په هغه خبره ټينگار چې «که خارجي قوتونه په افغانستان کې د القاعدې پرضد مبارزې پرته نور سياسي اهداف تعقيب کړي روسيه به بې غرضه پاتې نشي» او همداسې د جولای د میاشتې په اوومه نيټه دهند سفارت په دروازه کې ځانمرگي بريد او په هغې کې د ۲۰۰ څخه د زياتو کسانو مرگ ژوبله، د طالبانو لخوا دهغې د مسئوليت په غاړه نه اخستل او د ټولو څخه مهم څو ورځې دمخه په افغانستان کې د مخالفينو پرضد دروسي وسلو د استعمال په هکله د امريکي او روسي دو جانبه موافقه د افغانستان مسئلي ته کاملاً نوي گلوبال ابعاد ورکړل.

د پاريس په کنفرانس کې د حامد کرزي غیر مسئلونه گذارش، د ملي ستراتيژۍ په نامه د ماليې دوزیر لخوا د ۵۱ مليارډو ډالرو او د برق او اوبو لگولو وزارت او نورو لخوا د تش په نامه ستراتيژيو نپوهي پرېم په کوم اعتبار د بې حساب په پيسو غوښتل او سره د دې چې ملگري ملتونه، ناتو، امريکا او مؤسسات او اشخاص هميشه په خپلو رسمي اسنادو او خبرو کې د افغانستان حکومت، دولت، دولتي ارگانونه او حتا افراد او اشخاص په فساد او نورو هر ډول ناوړه او غیر قانوني اعمالو تورنوي بيا هم دغه ټول پيشنهادونه د ملگرو ملتونو د سرمنشي محترم بانکيمون لخوا سخاوت مندانه تائيد او منل کيږي او محترمه ميرمن لورا بوش چې په يوه غلچکي سفر کې تر افغانستانه او حتي تر باميان پورې رسيدلي، او دا چې د محمد دوه لورگاني د سحر لخوا مکتب ته تللې شي، نو ټول افغانستان ورته گل او گلزار بريښي او په ټولو اسنادو

گڼي. ددوی دمختورن سیاست د ملا تیر « Divide and role » مقوله تشکیلوي او په بشري سیاست کې ټولې سیاسي فاجعي یواځې او یواځې ددوی د خاینانه دسیسو په بناء چې د تاریخ په اوږدو کې یې د قومونو ترمنځ راوړلې کړي، پېښې شوي او په راتلونکې کې به یې هم علت همدغه دسیسي وي. زه پخپله دا سمه نه بولم چې څوک ټول قوم په دغه ډول تور تورن کړي. ځکه په انګلیس قوم کې هم ډیر کسان وو چې د ادب، علم، کلتور، اقتصاد، فلسفې او د بشري ژوند په نورو اړخونو کې یې ستر خدمتونه سرته رسولې او حتی د خپل قوم خاینانه او ظالمانه سیاستونو تور مخونه یې نړیوال تاریخ ته په امانت داری سره سپارلي دي. یو متل دې چې « دوجوله تاوه لامده هم سوځي ». په هر قوم کې ښه او بد، رحمانی او شیطاني قوتونه وجود لري او مونږ وینو چې نن په نړیواله کچه غه دغه شیطاني قوتونه په لا علاج ناسور سرطاني ټپ بدل شوي، مګر ټول نړیوال رحمانی قوتونه هم په محلي او هم په بین المللي جبهو کې متحدانه ددغه شیطاني لعنتي سیلاب په مقابل کې د قطعانه مبارزې ملا وتړي. نو ځکه ددوی ددغه کهنه کارو بیرحمانه او خاینانه سیاست بازانو په نسبت ټول انګلیس ملت ته په بد نظر کتل کیږي. شک نه شته چې په انګلیس قوم کې د تاریخي ارثي او دودیزو عواملو له مخې به هم ددغه ډول شیطاني عمالو اکثریت قابل د ملاحظې وي، چې مونږ د نموني په ډول، په ننني نړیوال سراسري جنګي ناورین کې د ټوټی بلیر شیطاني خاینانه دروغجنې هلې ځلې مثال راوړلې شو، مونږ لپاره به منطقي دا وي چې هر وخت د ښو او تر منځ تشخیص او تفکیک ته قایل او هر څوک د خپلو ښو او بدو

زور استعمار، زړه ستراتیژي

که تاریخي واقعیتونو ته نظر و اچول شي، انګلیس قوم د هغه سرسیلو او پدرازاره او مادر ازارو څخه، چې د ټولي غربي اروپا څخه راټول، د شمال بحر له لاري په جزیره راننوتل، ځایي استوګن قومونه یې له منځه یوړل او جزیره یې تري خالي او د نژدې ۲۰۰۰ کلن تاریخ په اوږدو او ډیرو ترخو حوادثو، ظلم، ناروا او بي عدالتیو په کشمکشونو کې ترې په حقیقت کې نننې غیر متجانس کانګلمرات « غیر متجانس مخلوط » سود جو، دسیسه باز کرغیرن انګلیس ملت « نیشن » متشکل شوې دې. نو ځکه خو د واحد قوم په حیث هیڅکله د قومي اصلیت، تعهد، اخلاقي ځانګړتیا یې تقدس او دود و دستور پابند نه وو. په بین المللي مناسباتو کې ډیر سخت زړې، ظالم، بې وفاء او غولوونکې پاتې شوې او ځکه خو د ټولو نړیوالو معضلو، کشمکشونو، دښمنیو او نه حل کیدونکو پرابلمونو ایجاد ګر او نن چې څه بین الاقوامي دښمنۍ او او بد بختۍ دوام لري، عامل یې همدوی دي. غریبۍ ته د پستۍ، جنایت او خیانت په سترګه ګوري او د پیسو د پیدا کلو په لار کې هر ډول ظلم، فریب او ناروا مباح

کمپنی یې په ۱۶۰۰ م کال په هند کې خای په خای او دنظامي قوتونو سره په تباني کې یې د هند په ټوله لویه وچه کې خپل هراړخیز حاکمیت ته پراختیا ورکړه. کله چې په ۱۷۴۷ م کال کې په افغانستان کې د احمد شاه بابا په مشرۍ ملي قوي دولت رامنځته او له یوې ورځې څخه یې بلې ته پیاوړتیا موندله، انگریزان له هغې څخه سخت په تشویش کې وو او دروس دهغه وخت پولو ته ځانونو در رسولو لپاره یې لوی مانع گڼه. دوی د شاه زمان د پادشاهۍ په دوره کې چې لا افغاني نسبتاً قوي دولت وجود درلود، ځانونه یې د افغانستان دهغه وخت سرحدونو ته ورسول او د افغانستان د دولت په مقابل کې دانگریز د زاپه استعمار ځاینازه دسیسې له همدغه وخت څخه پیل شوې. دوی د جهان په دغه لویه منطقه کې د «لویې لوبې» په نامه لویه ستراتیژي او د افغانانو په مقابل کې یې «policy Forward» غوره او تر نن ورځې پورې دوام لري. دوی له همدغه وخت څخه تر ۱۹۱۹ پورې د افغانانو په مقابل کې بې شمیره دسیسې او توطیې کړي، خو جمله دري لویې جگړې یې سازماندهي او په درې واړو کې یې د شرمه ډکې ماتې وخورلي. خو د ځینې ضعیف النفسه افغانانو په واسطه یې وکولای شول ځینې

ستراتیژیکي منطقي د افغانستان له وجود څخه پرې کړي او خپلو ځاینازه دسیسو ته یې د همیش لپاره ادامه ورکوله. دوی په مخ پزه نه درلوده، او په بې حیایۍ او بې شرمۍ سره، کله چې روسانو په افغانستان ځاینازه حمله وکړه، ویل به یې، اوس د دغه ډول تجاوزونو وختونه ندي، دوی باید له موږ سره مشوره کړي وای. خو کله چې یې د افغانانو په توره او همت

اعمالو مطابق د بڼې او بدې جزالایق وگرځي. انگریزانو د دریایي غلو په حیث تل په شمالي بحر کې پردۍ کشتۍ تښتولي او مالونه یې ورته چور کړي او دې کار تر پنځلسم قرن پورې دوام پیدا کړ. کله چې د جنگونو په سبب داروپا او هند تر منځ تجارت د وچي له لاري د مشکلاتو سره مخامخ او واسکو دیگاما، مجیلان او کریستوف کولومب هند او جنوبی امریکې ته د بحري لارو په میندلو بریالي شول. هند سره داروپا تجارت نوې رونق پیدا کړ. انگریزانو هم تجارت او کشتۍ سازی ته مخه او په کمه موده کې یې تر ټولو قوي بحري قوتونه جوړه کړل. پرتگالیانو چې سل کاله دهند تجارت انحصار کړي وو، دانگریزانو له خواتو او تجارت د انگلیس په انحصار کې پریووت او ۲۱۳ کاله یې په خپل لاس کې وساته. انگریزانو شمالي امریکا او کاناډا ونيول، ځایي سرخ پوستان یې له یوې مخي قتل عام او حتا د نسل د بقاء په خاطر یې هم یو کسژوندې پرې نښود. مصر، سوډان، جنوبی افریقا، دماغه دامید «Cafe of good hope» استرالیا، نیو زیلاند او د دنیا ټول بحري معابر لکه جبل الطارق، مالټا، باب المندب، سویس، عدن، او نوریې په خپل تصرف کې راوستل، پرتگالي هسپانیایي، هالیندي او نورو بحري قوتونو ته یې ماته ورکړه او ځانونه یې په هند او شاوخوا مناطقو مسلط او د خلکو په مال، دولت، عزت، ناموس او د ژوند په ټولو شئونو خپله واکمني او چلوله. چور او چپاول یې شروع او بې شمیره ملي مبارزین، قهرمانان او ملکي ماشومان، ښځې او نړیوشان له تیغه تیروول. د هند مشهور بندرونه لکه بمبېي، کلکته، مدراس، حیدرآباد او نوریې ونيول او د شرق الهند تجارتی

گڼل کيږي.

که مونږ د اوه کلنې دورې په پای کې د دغه «احسن» پاداش د پایلو په باره کې ستاسې دخپلو راپورونو او اظهاراتو له مخې قضاوت وکړو چې اصلاً نظام او په نوم ابتدایي ترین عادي انساني ذات البینې مناسبات وجود نلري. د بدتر او بهتر مسئله خو هیڅ قابل د بحث او مطرح د بحث کیدلې نشي. تا سې حق نه درلود ستاسې په موجودیت کې دغه ډول زړه بوگونوونکي او د تحمل خخه وتلې وضع په افغانستان کې رامنځته شي. ستاسې نیک پاداش دې ته ویل کيږي؟ تاسې له دې وضعې خخه راضي یاست؟ که نه. مسئول څوک دی؟ طبعاً چا چې یې ذمه واري او تعهد کړې او چا چې په افغانستان کې د موجوده ټولو بد بختیو په خاطر خپل عمال گمارلي دي! او یا:

1. هغه چا چې د اجتماعي ترکیب او برنامه یې محتوا خخه پرته د بن په کنفرانس کې د لږکیو معلوم الحاله ضعیف النفسه ډلو پواسطه د یوه عظیم رسالت سرته رسول غواړي؟
2. هغه څوک چې د یوې اولسوالۍ په واسطه د ټول مملکت اداره کول غواړي؟
3. هغه څوک چې د جنگي جانیانو او د بشر د حقوقو د ناقضینو په واسطه د نظام جوړول غواړي؟
4. هغه چا چې د دولت، حکومت، پارلمان، حقوقي، قانوني، اداري ارگانونو په سترو مقامونو اکثراد پرودو ملکونو جاسوسان گمارلي؟
5. هغه څوک چې پرته له ځانه او خپلې ډلې په بل چا باور نلري؟

موقع تر لاسه کړه پخپله یې یو ځل بیا په افغانستان حمله وکړه او ټول ناسلف او ناخلف قدرتونه دیبا ابادونې تر شعار لاندې په حقیقت کې په ډیر مهیلت او خیانت سره د ځینې بیګانه پرستانو په مرسته غواړي یو ځل بیا د خپلې زړې ستراتیژۍ له مخې د پخوا په نسبت زر چنده خاینانه سیاست په افغانستان کې پلې کړي. تاسې په ناروا دغه مستضعف اولس د یوه داسې آبر قدرت سره یواځې په جنگ کې وازمایه چې تاسې ترې شپه او ورځ، په ویښه او په خوب کې بوګنیدلۍ او ارام مونه درلود. ستاسې د ننني مباحاتو سرچینه او منبع همدغه نننې خواروزار افغان اولس دی. تاسې خو ځانونه د نړیوالو حقوقي، قانوني، دموکراتیک، عادل، منصف نظامونو او مناسباتو علمبردار او حامیان بولی. تاسې خو په موجوده اجتماعي-اقتصادي نظام کې ۵۰ کلنه د نظام جوړولو او نظام ساتلو تجربه لری. او بالاخره تاسې نن افغانستان ته د افغانانو د سربښدنې په مقابل کې د احسن پاداش په خاطر د بیا ابادونې، امنیت اود دیرش کلن جنگ د مظالمو، عوارضو او ناخوالو له منځه وړلو په تعهد سره راغلي یاست. تاسې او ټولو نور قوتونو ته چې د افغانستان په لویه غمیزه کې ښکیل دي، وایو چې تاسې په یویشتمه پیړۍ کې د پخواني سادیستي جینیټیکي هوسونو د تکرار او تلافي جویانه خوا یخي په خاطر د افغان نسل کشۍ لپاره هیڅ دلیل نلری. تاسې د افغانانو د ښوېدو ټولو خصوصیاتو سره ښه بلد یاست، کیدای شول یو دبل په ژبه زړ پوه شوي وای او زرمو د مشکل د حل لارې لټولې وای خصوصاً وروستي ۷ کلونه چې پخپله خارجي قوتونه په افغانستان کې حاضر او د ټولو چارو اصلي عاملین او مجریان

فکرونو تحجر په گوته کوي. تاسې که خپلې شومې ارزوگانې په ظلم ناروا او مرګوني ځاینا نه جنگونو له لارې ترلاسه کړي، د سولې او صفاء پلویان به دغه ارمان د سولې له لارې پلې کړي. مونږ وایو چې نن تاسې او ستاسې لاس پوڅو ته د دغه ډول اعمالو په کولو شرم پکار دې. په اوسنۍ زمانه کې چې هر څوک په ټولو خبرو ډیر ښه پوهیږي، تاسې دواړو خواوو ته لوی عیب او لوی شرم دې. خدای دې ترې مونږ وساتي او تاسې دې هم خدای په سمه لار روان کړي. اصیل افغانان حاضر دي د سیال اولس په حیث د نن ورځې د رواج سره سم تاسې سره معامله وکړي. تاسې چې له ځانه وروسته پاکستان پدې منطقه کې د شر او فساد منبع ګرځولې، هغوی په دنیايي رواجونو څه اګاه دي. یواځې افغان اولس پدې منطقه کې د ثبات او مقاومت کوډپایه او د سیالي معاملې جوګه دې. خود تاریخ په اوږدو کې ټولو قومونو او تاسې هم غوښتل، او نن دا هم کومه پټه خبره نده، کوم خارجي قوتونه چې په افغانستان کې حضور لري، غواړي دغه غیور قوم او ددې خاورې اصلي اوسیدونکي له خپل ملک څخه ورک کړي، د حوادثو جریان ددې شاهد دې. څه موده دمخه د خارجي قوتونو هوایي، راکټي او دورمنزله طوپچي ګوزارونه، د مختلفو ګروپونو سره خصوصي معاملې، د ملکي خلکو د تلفاتو زیاتیدل او د سپتمبر د میاشتې په دوهمه اونۍ کې د امریکې د نوي ستراتیژۍ له مخې د ډیورنډ د کرښې په دواړو خواوو د خارجي قواوو بې پوښتنې عملیات او بیا هم د ملکي خلکو (په کل کې افغانانو) تلفات، ټول د روسانو له وخت څخه را پدې خوا یواځې د دغه منطقي د خلکو پر ضد د سیسه معلومېږي. ځکه چې د پښو اصلي عاملین په

6. هغه څوک چې دمخدره موادو د قاچاقبر، فاسد، رشوتخور، اختلاسګر، او دیته ورته کسانو سره پرته بل چا سره مشترکه ژبه نشي پیدا کولې؟

7. هغه څوک چې هم مدعي، هم قاضي او هم حاکم خو پدې ټوله دوره کې یې یو وار عامل اجرات ندي ترسره کړي؟

8. هغه څوک چې په خپلو دغه او دې ته ورته سلو او زرو نورو ناوړه اعمالو څخه نه منکر دې، نه پښیمانه او نه توبه ګار؟

9. او که هغه د زاړه استعمار زړه ستراتیژي چې پرته له دغه طریقو په بل ډول د اجراء وړنده؟

که داسې وي، ایا د داخلې او خارجي مسئولینو او خصوصاً ستاسې د موجودیت مشروعیت د پوښتنې لاندې نه راځي؟ ایا تاسې په رښتیا د وضعې له کنترول څخه عاجز یاست؟ که دا خبره رښتیا وي، بعدې هڅې د څه لپاره؟ یا دا چې تاسې د خپلې زړې ستراتیژۍ له مخې خپل تور مخي، تورزې او تورلاسي نیتونه عملي کول غواړۍ او افغانان باید د خپل همیشني دود و دستور په بنیاد د وطن څخه دفاع مبارزې ته دوام ورکړي. البته ددې کار د دام او انجام پایلې هم څرګندې دي. که تاسې په ځینې بې ننگو محاسبه کوۍ، پدې مونږ هم نپوهیږو او تعجب کوو چې دغه بې ننگه له کومه شویدي. تاسې تیروتي یاست. هغوی چې د خپل اولس او خپل وطن نه پکار پرې. ستاسې به څه په کار شي؟

اوس هم «بحر ډک له ملغلرو چوپ روان دی»
خپله لار پرمخ وهي، "د نااهله خلکو خوی لکه د چر دی"
اصلي اولسي جریان په عمق کې خپله لار پرمخ وهي، داوبو په سر خس او خاشاک باندې غولیدل ندي پکار او ستاسې د زړو

سند او پنجاب او یا پخپله په امریکي او اروپا کې ناست دي، او په سرحدی سیمو کې د ځانگړو تاکتیکي او ستراتیژیکو پلانونو له مخې ټولې چار تنظیمیږي. په اصطلاح پخپله کرکني او اغزي کړي او بیا اور ور لگوي. دغه کار پرته د نسل کشۍ څخه بل تعبیر او تفسیر نشي لرلې. لکن تر نن ورځې پورې په شپږ زره کلن تاریخ کې د هیچا دغه ناولې ارزو نده تر سره شوې. پکار دادي چې هر څوک سیالي معاملې ته غاړه کښیږدي. دابه د منطقي، جهان او ټولو په ګټه وي. هغه څه چې نن په افغانستان کې دوام لري، د هیچا په ګټه ندي، ګټونکي په کې وجود نلري او که وجود ولري، لکه تل چې ددې خاورې اصلي بچیان تل ګټونکي وو، ددې لوبې ګټونکي به همدوی وي. ټول افغانان او خصوصاً پښتنو ته پکار دي د تاریخ پدي حساسه مرحله کې ځان وپیژني، دوست او دښمن وپیژني او پدې پوه شي چې پرته د افغاني ملي او پښتني قومي وحدت څخه بله لاره او چاره نه لري. هغه افغانانو ته چې دهر چا سره د جوال خوله نیسي، غواړم ووایم چې د استعمار لاندې ملکونو د تیر او حال له حالاتو څخه ځانونه لږ څه خبر کړي.

پسه هم خلک ساتي د زړه په مینه، خو چي ددي
مینی انجام معمولاً څه وي پدي پوهیدل پکار دي !!!
 ښه به دا وي ټول د سلیم عقل او سلیم وجدان څخه د جمعي ګټو په خاطر کار واخلي !

آزادي – تر هر څه لوی ملي، اولسي اوفردي ارزش !

د استقلال جشن په افغانستان کې د خاص و عام، د کوچنیانو څخه تر زړو پورې، خود اگاه او نا خود اگاه په سمبولیک ډول ستر اختر او تر هر څه لوی ارزش او لویه ملي وطني خوشحالي ګڼل کیدله ! هغه وخت چې لا مونږ پدغه ډول لویو خوشحالو کې د ګډون اگاهي او امکانات نه درلودل، د کلیو او بانډو بې سواده او نالوستي زلموتي چې شونډه به یې توره شوې، په مخ به یې ځوانکو سروهلې او له ځانه به یې دسپیتوب طمع کیدله، پنځه روپیۍ پټې یا ښکاره له مورو پلاره او یا د اوربش لو او یا سرو شولو په سود و سلم له لاري د کړا لپاره پیدا کولې، یوه جوړه نوې یا مخدې جامې به یې هم له پخوا په دسمال کې غوټه او د جشن په نامه به یې د انتظار شپې ورځې شمارلې. دغه ورځ په اصطلاح د محکوم او ازاد پښتونستان او حتا د اټک نه آخوا پاکستانیانو لپاره کلنۍ د خوشحالی لویه ورځ ګڼل کیدله. چې به لا جشن ته ډیرې ورځې پاتې وې ځوانان به له میندو ګرد تاویدل چې موري غونزاخي او د غنمو نیني خوبه راته حتماً په کافي اندازه تیاروې. پدې ډول چا به غونزاخي او نیني، چا به توتان، چا به تلخان او چا به

پریږده، خپل عادي دود او دستور په سود او سلم باندې پالي! یواځې مړه اولسونه او اجنبي پرستان ددغه ډول ارزشونو په ارزش نه پوهیږي او احمقانه هغه د گلو بالیزم، نورو ایزمونو او یاد خپلو شخصي گټو په خاطر ملي گټې او ملي ارزشونه په ملي سیالیو او لوبو کې د قمار په دوکي بایلي.

پنځه ورځې دمخه د پاریس په کنفرانس کې 21 ملیارده ډالره مرستې راټولې شوې. شاید څوک ووايي هغه دزراعت او آبیاری او... لپاره تخصیص کړې شوې وي. رښتیا هغه پرځای لگیدلي او شکر چې زموږ اولس په خپله موږ دې او شکایت مو تر تر اسمانه پورته ندې. که دا خبره رښتیا نه وي، نوڅه ډول د «سرینا» په هوټل کې هره ورځ دعوتونه په خورا لوړه نړیواله کچه بې نوبته او بې ضرورته سرته رسیږي. ددولتي لوړرتبه مامورینو سفرونه او سفر خرڅونه خو هم پیشکي اجرا کیږي، حتماً به هلته مصرف شوي وي. عجیبه خبره داده چې وزارت خارجه یوه ورځ دمخه ټولو خارجي نمایندگیو ته رسمي مکتوبونه لیکلي وو چې پیسې نلرو! جشن نه لمانځل کیږي! یوه ورځ وروسته بل مکتوب لیکي چې «د ملي قهرمان» احمد شاه مسعود دمړینې د اونۍ لمانځنه د خپلو عوایدو څخه په شانداره مراسمو سره (غونډو، بیانیو، ختمونو، افطاریو، فلمونو په ښودلو...) ولمانځل شي. احمد شاه مسعود چې تراوسه پوري ډیرو په نزد دوه گوني شخصیت، د شک په سترگه ورته گوري او لا پوره معلومه نده چې تاریخ به دهغه په باره کې څه ډول قضاوت کوي، ځکه چې یواځې د خپلو خپلوانو، دوستانو او عزیزانو یو جانبه او یواځیز قضاوت خو کافي نه دې. په بین المللي اسنادو، چاپ شوي کتابونو او انټر نیټي ویب سایټونو کې چې دغه ډول قضاوتونه شوي او کیږي

بل څه وطني د خوراک څه ناڅه له ځانه سره اخستل، نیمه لار به یې پیاده او نیمه په موټر کې وهله او ځانونه به یې جشن ته رسول. زموږ ځوانانو خو به اکثراً د گمبیري، لغمان او سروبي له لاري پل چرخي او چمن حضوري ته ځانونه رسول. شپه به یې د چمن په کبلو او خوراک به یې همغه غونزاخي او نیني او توتان او تلخان اود میوې خو به لا ډو په فکر کې هم نه وو. کم بخت خو به هغه وو چې پنځه روپۍ به ترې کیسه بر ووهلې. پدې ډول به یې خود جشن شپې ورځې که په مشکل هم وې په خوښۍ تیرې کړې. رسم گذشت، موټري، ټانکونه، طياري او اتش بازی به یې ولیدلې او چې وطن ته به راستانه شول نو تر بل جشن پورې به چې هره شپه ځوانان راټولیدل ددوی د جشن کیسي به نه خلاصیدلې.

هو! جشن چې معمولاً یواځې په همدې نامه یادیده، د ټولو افغانانو، ټولو قومونو او لویو وړو لپاره لویه او تر هرڅه لویه وطني اولسي خوشحالي وه او هر کال د همغه غریب دولت لخوا، چې کلنۍ عادي او انکشافی بودجه یې د کابل ښاروالۍ اوسنۍ کلنۍ ډالري بودجې ته نه رسیدله، د ملي لوی اختر او لوی سمبولیک لوی ارزش او بلکه په ټوله نړۍ کې د ټولو اولسونو لپاره د ازادۍ ورځ د منل شوي لوي ملي ارزش په حیث لمانځل کیږي.

چا له موږ څخه دا او دغه ډول ډیر نور لوی لوی ارزشونه واخستل؟ کوم جبر موږ ددې ددغه لوی ارزش څخه بې برخې کولو ته مجبور کړي یو؟ دا څوک او کوم بې وطنه دې چې دداسي ارزشونو په ارزش نه پوهیدل نه غواړي؟ رښتیني افغانان، داسې لویي خوشحالی او جشنونه خولا په ځای

کې ذهنیتونه لاپسې مغشوش کړي. زه پدې عقیده یم، کله چې د محاسبې وختونه راشي، احمد شاه مسعود به هم دنورو بې شمیره مجاهدینو په ډله کې، دیوه وتلي او هوښیار قوماندان په حیث د استحقاق په صورت کې د خپلو مبارزو او اعمالو احسن بدل د خلکو په عادلانه محکمه کې ترلاسه کوي. خو ورځی دمخه همداسې د «مجاهدینو د بري کلیزه» چې ټول افغانان او په افغانستان کې میشت خارجي قوتونه او نړیوال خیریه موسسات او سازمانونه هغوی جنګي جانیان او د بشر د حقوقو ناقضین بولي او د کابل ښار نژدې ۱۰۰۰۰۰ بې گناه ښاریانو په وژلو، د ټول کابل ښار له خپلمه په وړاندو، د عامه او شخصي شتمنیو په چور او چپاول او د قومي، ژبني، سمی او مذهبي تعصباتو له مخې د مختلفو قومي ډلو د وژنو زړه بوگونو نکو صحنو لکه رقص مرده، په سرونو میخکوبي، په کانتینرونو کې جمعي سیزني، د ښځو سيني پریکول او ډیرو نورو گناهونو په تور تورنوي او فوق العاده د شک په سترگورته گوري، ... په ډیرو شانداره مراسمو سره پیشبیني شوي وه چې په رسوایي بدله شوه. ولي؟

بیا هم پوښتنه پیداکيږي، ولې د ازادۍ ورځ — دغه دافغانانو د ستر ملي ارزش ورځ ونه لمانځل شوه؟
هو! کله چې په ملک کې پردي واکمن شي. وطنپرستي، وطنپرستانه شعارونه، وطني ارزشونه او عملونه په هغوی ښه نه لگي. ترې بد وړي. نو بیا بیګانه پرستي مود او زور شي او بیګانه پرستان لکه د ښو «انباقي» هغه په سیالۍ سره پالي او د خپلو متولیانو په خوش خدمتۍ کې یو له بله عجلانه مخکې کیږي؟؟؟

اکثراً دغه موضوع په متناقض ډول د هر افغان ورد زبان ده. خو د احمد شاه مسعود خپلوان او په وینه شریک متعلقین د ډیرو پیسو او مصارفو په زور جبراً په یو جانبه ډول په خلکو او خصوصاً دولتي او حکومتي ارګانونو له خوا د هغه دمړینې کلیزي، یادګاري څلي او لوی لوی یادګاري عکسونو حق او ناحق څړونه هرځای تحمیلوي، حال دا چې حتا د احمد شاه مسعود نژدې کلیوال او وطنداران او ټول افغانان دغه ډول قضاوتونه و لو چې د هر چا په حق کې اوسي، په اوسنیو شرایطو کې له وخت څخه دمخه او ناسم گڼي. نو ځکه د احمد شاه مسعود د اونی د لمانځنې په خاطر د جمهوري ریاست څخه نیولي، د پارلمان، د وزیرانو د شورا، سترې محکمې او نورو ټولو ارګانونو د نماینده گانو په گډون د خارق العاده تنظیم او سازماندهي لپاره دیوه ډیر لوی هیئت ټاکل چې دغه مراسم یوه هفته، خو په حقیقت کې یوه میاشت د جمهوري مقام څخه نیولي د کتابت تر دفتره پورې په مرکز او ټولو ولا یا تو، داخل او خارج کې ولمانځل شي. د سلیم عقل خښتن افغانان دغه عمل اغراق امیزه بولي، خصوصاً په اوسنیو شرایطو کې چې د ملګرو ملتونو او نورو نړیوالو خیریه

مؤسسو د شمیرنو او محاسبو له مخې حد اقل ۷ ملیونه افغانان د فقر، بدبختۍ، لوږې، یخنۍ او مرګ و میرستونځي په راتلونکي ژمي کې په مخکې لري او د افغان دولت چينغي لا له اوسه اسمان ته پورته، او موقع شناسانو خوله خلاصې بوجۍ گاني سر له اوسه د احتمالي مرستو تر رسیدو پورې ملا پوري تړلي گرځوي. داسې انگیرل کیږي چې احمد ساه مسعود ته نژدې ځیني کړۍ عمدأ د دغه ډول جبري یو جانبه فوق العاده تخریشي اعمالو اورته لمن وهي، تر څو د هغه په باره

خولې څخه یی اخري مړۍ وشو کوله، چې پرې ژوندې پاتې کیدلې شو. عوامل نور هم ډیر دي چې بشریت یی جبراً ددغه ډول منطقي او معقول تصمیم په صف او سنگر کې ودرره، او په بې سابقه ډول پداسې لوی مملکت کې ۹۵ فیصده تور پوستو، ۶۶ فیصده ځوانانو، ۵۴ فیصده کاتولیکانو او همداسې پرته له تبعیضه سپین پوستو او تور پوستو، ځوانانو او زړو او مختلفو اقشارو بارک او باما ته برعلاوه د خپلې رای هر ډول مادي او معنوي امکانات په لاس کې ورکړل او په قاطع اکثریت سره او باما د امریکې د څلور څلوېښتم جمهور رئیس په حیث وټاکل شو.

پداسې شرایطو سره، زه پدې عقیده یم چې او باما دیوه داسې رسالت جوگه دې چې یوه تاریخي دوره په بله اړوي او که سیاست هم اوسي باید هغه سیال سیاست اوسي چې سیاسي پایلې یی په تاریخي رسالت باندې متجې او حاکمیت یی د عدل او انصاف په بنیاد ولاړ وي.

په ظاهر کې خو معلومیږي داسې، چې په څو لنډو جملو کې تحلیل وشو، واقعیتونه او حقیقتونه معلوم دي، لاره او هدف څرگند دي، ممانعت وجود نلري، یا «چهار یار» او دهدف په لور نه ستړي کیدونکې منډې.

په تاریخ کې خو هم همیشه همداسې وه، ښه او بد سره تمیز او حقیقت هم هیڅکله پټ اخترنه وو، لکن چارې تل د مشکلاتو سره مخامخ وې. دې کې شک نشته پخوا چې مشکلات ډیر او امکانات کم وو چارو هغسې بهیر درلود چې تاریخ یی گواهه دې، او نن چې د مشکلاتو په نسبت امکانات ډیر زیات دي، بیا هم چارې ډیر و ستونزو سره مخامخ دي.

او باما- رسالت که حاکمیت؟

او باما په اتنیکی، جینیټیکي، اجتماعي، جغرافیایي اود بشري جمعي شعوري بلوغ پراخ بنسټه دیالکتیکي هراړخیزه محصله او کثیرا البعدی نړیوال شخصیت گڼل کیږي. شک نشته چې د او باما د شخصیت په جوړښت او تشکل کې د هغه کثیرالجوانبه ټولنیز بیز عمده رول لوبولې، خود هغه شخصي استعداد، ابتکار او په انتخاباتو کې په فی البدیهه او زماني معینه مقطع کې د مشخصي قطعي، فاکتو نو او فکتورونو په دقیق ډول او په ټاکلي موقع استعمالولو قاطع رول لوبولې دې. دریم عامل همغه د بشري جمعي شعوري بلوغ دیالکتیکي انعطافي افقیت وو چې بشري شعوري دموکراتیکه اگاهی یی په یوه مشترک مخرج او د مبارزې په یوه صف او سنگر کې راټوله او د او باما په څیر د یوه کس په منطقي او معقول انتخاب په تصمیم باندې بدله شوه. څلورم عامل د امریکې د پخواني جمهور رئیس جورج ډبلیو بوش د نابکاره تیم اته کلنه دوره وه چې بشري ټولنه یی په قهقرایي، اُتیلیتاریستي، آزمندانده او سودجویانه بې کلتورۍ سره په یو جانبه عطالت د نابودۍ گړنگ ته ځغوله، نړۍ یی په بې سابقه ډول د ستر مالي او پولې بحران سره مخامخ او د هر وړې ځوان، زور او ماشوم له

گسیخته عطالت پیدا کوي او د علم او تخنیک څخه چې نن خپل خارق العاده صعودي انکشافی مسیر او منحنی طې کوي ، ډیر وروسته پاتې کیږي ، په حقه سره د بشري ټولنې د چټکو گامونو د پرمختګ په لار کې دهغوی د پښو زولنې گرځي او په هیڅ قیمت حاضر ندې د خپل ذهنیت مطابق موجوده نظام او شرایط له لاسه ورکړي. نو ځکه د موجوده تحول طلبه قوتونو او ذهنیتونو سره په نه پخلا کیدونکي تضاد کې واقع کیږي او پدې لار کې د خپلې بقاء او برلاسي په خاطر حاضر دې د خپلو ټولورو او ناروا امکاناتو څخه په استفادې سره قاطعانه مصمم دي، ولو که دهغوی په خپله تباهی منجر هم شي ، باید زوړ نظام وساتي .

دنړۍ په ننني او پروني سیاستونو کې دغه ټول حقایق عملاً په سترگو کیږي ، او دا هم کومه پټه معما نده چې اته کاله دمخه د امریکي د اولسمشرۍ په ټولټاکنو کې د بوش دکورنۍ د وارث سپیره مخې برې او په نړیواله کچه اکثراً د نبي لاسي معلوم الحاله جنګ طلبه او جنګي جانیانو ټیم تشکیلیدل د نړۍ او نړیوالو لپاره کوم نیک فال نشو گڼل کیدلې. د ۲۰۰۱ د سپتمبر د یوولسمې وروسته د نړیوال تروریزم د بې مفهومه او محض جنګي سیاست په غوره کولو سره عمداً نړۍ د تروریستي جنگونو او حملو په تیاتر بدله خو په حقیقت کې یې دخپلو نظامي سوقياتو لپاره زمینه سازي وکړه چې په واقعیت کې په همدغه بهانه خو په ظاهر کې تش په نامه د امنیت ، بیا ابادونې ، نظام جوړولو او ... نومونو د څلویښتو پرمختللي هیوادونو د پنځوس زره څخه زیات نظامیان دا اتم کال کیدونکې دې چې په افغانستان کې حضور لري . که دامینیتي

حقیقت دادي چې حق اخستل کیږي ، په رضاء هیڅکله د چا حق چا چاته ندې ورکړې ، حتماً لازمي او کافي کچې د مبارزې ته اړه شته دي. دا دظلم او ناروا نظامونه ، داد سود او زیان تفاوتونه په یوه رڼاورځ او رضاء سره د حل لار نشي پیدا کولې . داد هغه ټولو شیطاني او ناروا اعمالو نتیجه او محصله ده چې دبشر د پیدایښت څخه تر نن ورځې پورې ، یوې ډلې سرته رسولې او بلې خوا زغملي دي. رحمانی او شیطاني اعمال ځانته خپل خپل پلویان لري او د حق او باطل تر منځ تضاد او مبارزې د تاریخ په اوږدو کې دوام درلود خو د نیکه مرغه همیشه یې د حق د بری او رجحان په لور مثبت تغیر کړیدې. البته ممکنه نده چې مونږ دبشري جمعي ذهن څخه د تیرو ناوړه خاطرو رټي او کدورتونه په یوه ورځ د ذم ذم په او بو پریمینځو ، دنړۍ د ټولو کتابخانو څخه پدې باره کې یادونه او تاریخي اثار راټول او داوړ په لمبو او یا په خپلو جمعي احساساتو سره پرې دیوې عجولانه پریکړې په پایله کې پرې خپل خوا یخې وکړو ، تیر په هیر و شمیرو ، یوه دوره به په بله واوړي او گوندې هر څه به د واقعیتونو او حقیقت په مسیر او مجرا کې پرېووځي او دنړیوال لوي اختر په سمبالولو او نمایش سره به بلا تشبیه ابدي جنتي ژوند پیل کړو. هر څه به ممکن شي خود ذهن څخه د تیرو ناوړه خاطرو کدورتونه او زنگ وهلې رټې تل پاتې یادگار او دهرچا سره تر قبره پورې منلې میلمه گڼل کیږي. ذهن هغه ماده ده چې په کمی او کیفي لحاظ د بلې هرې مادې په نسبت د خورا زیات عطالت لرونکې ده . ذهنیت د پروسې په حیث په زماني بعد کې د دیالکتیکي تحول او تحجر په پروسه کې متحجر او خود اختیاره لجام

افغانستان حمله وکړه، د امریکې د جمهور رئیس کارتر امنیتي مشاور بریښنې ویکل چې مونږ روسان و هڅول چې په افغانستان حمله وکړي او پاکستان پدې کار کې زموږ ملګري وو. حال دا چې امریکا په افغانستان کې د ژنیو د تړون یواځینې ذمه وار او حکم وو. یعنې امریکې خپل ټول تعهدات مات او دروس سره په تباني کې یې د ژنیو د تړون په مقابل کې کودتا وکړه او ټول نړیوال ذات البیني تضادونه یې جفا کارانه د افغان اولس د سرنوشت سره غوټه کړه چې کم تر کم یو نیم ملیون بې ګناه انسانان پکې شهید، همدومره معیوب او د افغانانو ټولې شتمنۍ له منځه ولاړې. ایا د یته دولتي تروریزم نه وایي؟ مدعي معلوم دي، اعتراف یې هم کړې دي. که عدالت وجود ولري، نو ولې یې د محاکمې څخه ډډه کړې؟ له بلي خوا مشاور مشوره ورکړه، د امریکې حکومت ددې په څنګ کې چې ځانګړې ذمه وار وو، د حملې لپاره یې څه دلیل درلوده؟ روسان خود مرستې په خاطر افغانستان ته راغلي وو، لکه چې یو وخت انګریزان او نن د ملګرو ملتونو او امریکې په مشرۍ د څلویښتو هیوادونو نماینده ګان او نظامیان حضور لري، هغه وخت خو هر څه د روسانو په قابو کې وو او ددوی په مشوره سره رسیدل، د حملې لپاره د هغوی دلیل څه وو؟

د امریکې جمهور رئیس جان کندي، مارتین لوتر کنگ، پاتریس لومبیا، تروتسکي، ساخاروف، یاتر عرفات، اسحق رابین او ډیر نور چا ترور کړل؟ ولې یې مدعیان نن هم ازاد ګرځي؟ ایا د فلسطین قهرمان اولس او اسرائیلیان په سوله کې د ژوند کولو حق نلري چې تاسې یې د ځانونو په خاطر ټول عمر جنگول غواړي؟ د یاتر عرفات او اسحق رابین ګناه همدا سوله

وضعې او نظام د خرابوالي په باره کې ولیکم، په رښتیا به د قلم رنگ بس نشي او همداسې په ټوله نړۍ کې یې ناوړه پایلې تر دې حده رسیدلي دي چې هر چاته د مرګ قاصد په کور، کلي، اداره، مسجد او بل هر ځای هروخت ولاړ دي او د ښه کیدو امکان یې څوک په ذره بین سره هم نشي لیدلې.

پوښتنه پیدا کړې چې د نیو یارک، بالي، لندن، مادرید...، کابل «دهند سفارت»، اسلام اباد او د نوومبر په وروستۍ اونۍ کې د ممبې ښار د تاج محل په هوټل کې د تروریزم عاملین څوک وو؟ قاطع اکثریت پاکستانیان او پاکستانی الاصله او عربي الاصله امریکایان او اروپایان وو. د کوم افغان نوم خو به سهواً هم پدې تور لست کې چا نه وي اخیستی؟ که داسې نه وې نو دا بې مفهومه غوبل څه په افغانستان کې جوړ دي؟ او د کوم هدف په خاطر امریکا او انګلیس غواړي په افغانستان کې د عسکرو شمیر نور هم زیات کړي؟ ستاسې تاریخي شواهد خوداسې حقایق په ګوته کوي چې افغانستان ته د عسکرو ننوتل اسان دي خو د بیرته وتلو پوښتنه کیدلې شي یو ځل بیا د داکټر برایدن څخه وشي. بله پوښتنه دا راوړېږي چې ایا د تروریزم غم لږلې پیښه یواځې د ۲۰۰۱ د سپتمبر د یوولسمې څخه وروسته رامنځته شوه او که د نړیوال امپریالیزم د نسل کشۍ د پخواني سادیزم جینیټیکي ارث په افغانستان کې یو ځل بیا راتوړیدلې دي؟ او یا دغه خاطرې د نړیوالو فاشیستي، نیو فاشیستي او مافیایي ډلو او سازمانونو پواسطه د تل لپاره ژوندې ساتل کېږي او نه غواړي په هیڅ قیمت یې له لاسه ورکړي؟ یو متل دي چې «دروغ ګوی حافظه نلري». رښتیا هم، کله چې پخواني شوروي اتحاد په

دېوش درژیم بشري ضد او غیر مسئلونه سیاست او په افغانستان او عراق باندي د خاینانه حملو په مقابل کې سراسري نړیوال پاڅون او پرته له تبعیضه د ابامایا څخه دامریکایی اولس او ټولو نړیوالو د قاطعانه ملاتړ، د بشري ټولنې د بلوغ د بشارت په معنا دي.

امریکا ډیر لوی، عظیم او غني مملکت دي، امریکا ډیر لوی علمي – تخنیکي طاقت دي، امریکا په واقعي معنا او مفهوم تر هر بل ملک کثیر القومي انترناسیونال ملت دي، امریکا تر هر بل ملک ډیر لوی اقتصادي طاقت دي، امریکا تر هر بل ملک ډیر لوی نظامي طاقت دي، امریکایی اولس د جهاني دموکراسۍ علمبردار او ډیر لوی دموکرات طاقت دي، امریکا تر هر بل ملک د ډیر قوي او فعال دینامیک منجمنې او مدیریتونو ملک دي ... او په ټولټاکنو کې د دغسي اگاه او لوی اولس او ټولو نړیوالو بشپړ ملاتړ او خوشحالي د ابامایا دلپاره د ستر تاریخي رسالت په خاطر عملي عیني او ذهني شرایط او عظیم پوتنسیال گڼل کیږي او کله چې یو حاکم او یو جمهور رئیس واک په لاس کې نیولو ته حاضرېږي، باید په خپل قلمرو کې د عدالت او انصاف په تأمین او د واک په ساتلو قادر وي !!!

اوس په ابامایا پورې اړه لري چې کومه لاره غوره کوي: د خپل نړیوال تاریخي رسالت او که د څو تنو خفاشانو چټله سیاسي لوبه او اتالیتار حاکمیت چې په تورتمیو خونو کې پټې دي، د ځانونو لپاره طلايي هگۍ اچوي، دامریکي ددموکرات اولس لپاره چې نن دنړۍ یواځینې مونیپولار طاقت گڼل کیږي، لوی شرمونه او د نړیوالو لپاره لوی غمونه او

غوښتل وو؟ څه لپاره اسرائیل، پاکستان او دنړۍ په گوټ گوټ کې دغه دشر او فساد مرکزونه ساتل کیږي؟

ننني نړیوال او افغاني سیاستونه د تروریزم د پوچ او مهمل عنوان لاندې په داسې کثیر المجهوله معادلو بدل شوي چې هیڅ ډول معلوم فاکتورونه په کې نه په سترگو کیږي نو ځکه خویي د هیڅ ډول حل امکانات هم وجود نلري، مگر اصیل افغانان یې یو ځل بیا لکه د همیش په څیر د خپل ملي وحدت په مټ دغه ټولي لښکري شاتوري په منډو له خپلي سپیڅلي خاورې څخه وباسي او دامریکي دامپراطورۍ لمن د افغانانو په برکت له نړۍ څخه ټوله او دامریکي په داخل کې به هم هر څوک د خپل خود ارادیت حق ترلاسه کړي.

ددې ټولو خبرو سره سره دا هم یو واقعیت دي چې ټولنه همیشه په سیاسي دیالکتیکي تقابل کې قرار لري او ټولې طبیعي او اجتماعي پدیدې که انفرادي دي یا جمعي د قضاء او رضاء له مخې که نن نه سبا باید په شعوري توگه ټولنیزو قوانینو یعنی ایولوشن او ریولوشن (ریفورم او انقلاب) د ټولنې د سیاسي فلسفې په حیث او په نهایی مرحله کې د قضاء او قدر (جبر او اختیار) خدایي عام قانون ته غاړه کښېږدي، په غیر صورت کې به یې د طبیعي، اجتماعي او قضایي جبر خپري په مخ لگيږي. داسې فکر کیږي چې هغه سبب نن رارسیدلي، بشري ټولنه شعوري بلوغ ته رسیدلي او د تأمل او صبر کټۍ هم پخه شوې او سره ددې چې ټول خلک وایي چې ددروغو مزل لنډ وي، خو چیرې دي د حقیقت پلویان او حقیقت یابه دژبوري؟ داد نړۍ محاکم او قضایي حقوقي ارگانونه «څه لپاره قوانین لیکي چې یې نشي عملي کولې»؟

د ظلم او ناروا دوران به د عدل او انصاف، واقعي دموکراسۍ،
د جمعي ښيگڼو او جمعي شعور په دوران واوړي او ټول بشريت
به پرته له تبعيضه، فرد فرد د واقعي خوشبختۍ خاوندان شي.
په غير صورت کې به دغه زړه گاډۍ د څو کهنه کارانو په آند په
شرمسارۍ سره په زړو لارو کړپيړي او تورمخې به يې د عام
انسانيت په نوم پاتې وي.

په وړاندي د جمعي شعور د بري په لور !

دردونه زیږوي. که اوباما د خوشال بابا پریکړه مني، هغه په
لاندې ډول ده.

په دنیا د نو میالي دي دا دوه کاره
یا به وځوري ککړۍ یا به کامران شي

هو ! اوباما د خپل تاریخي رسالت په خاطر ټول عیني او
ذهني شرایط، نړیوال ملاتړ او ټول امکانات په واک کې لري
او د زمان تقاضا هم همدا سې حکم کوي. که نن يې دا طلايي
تاریخي فرصت له لاسه ورکړي، سبا به ناوخته وي، د مچ
غوندي به ورغوي مخي او پرته د تاریخي تورمخې به بل څه نه
وي ورپاتي !

جمعي رسنۍ داسې شاهدي ورکوي، کوم کسان چې تر
اوسه پورې د اوباما سره په اقتصادي، پولي، داخلي او
خارجي سیاسي ډلگيو او جرگگيو کې راټول شوي د پخوانیو
زړو نظامونو پلوي فنکاران او زاړه تجربه کاران دي. د دفاع
او استخباراتو پخواني متصدي «رابرت گیت» د اوباما د دفاع
د وزیر په حیث، په دغه اموراتو کې د پوره سابقې، مهارت او
تجربې څښتن گڼل کیږي او په عراق باندې د حملې او د جنگ د
دوام پلوي هم دي. که اوباما د تاریخي رسالت عزم ولري او
د دغه کسانو په شمول خپل ټول کاري ټیم پدې متیقن کړي چې
بالاخره یو څوک، یو ټیم او یا قاطع اکثریت د بشريت چې د
عقل، شعور او منطق څښتن وي د داسې یوه ستر تاریخي
رسالت پیونر «pionier» او پیش آهنگ جوړ شي، او
د عام بشري سعادت دغه ستر افتخار پخپل نوم ثبت کړي، او
پري نږدې دغه ویاړ د بل چا نصیب شي، همدغه ده د انعطاف
هغه نقطه چې د سرمایي او د قاطع اقلیت د حاکمیت او بلکه

نیولي تر اوسه پورې چې هریرغلگر پدې لار د تګ تګل او یا یې د افغانستان د سیمه ییز ستراتیژیک بالا حصار د خپلولو بد نیت کړېدې، برې یې ندې په نصیب شوې او دهرې امپراطورۍ لمن د افغانستان له مقدسې پولې څخه ټوله شویده. هریرغلگر دا ارمان گورت له ځانه سره وړې چې د افغانستان په خاوره کې دې خپل ناوولي پلانونه پلي او یا دې په دغه مقدسه خاوره خپل منحوس قدمونه دنورو سیمو په لور روغ رمت ورواړوي. دې او دا ډول ډیرو نورو عواملو که د یوې خوا افغانان د تاریخ په اوږدو کې خپل رسالت ته مقید او وفادار ساتلي، له بلې خوا یې د نړیوال امپریالیزم د بنسټي راپارولې او ور سره د مخامخ مستمر جنګ په پراخه جبهه کې واقع شويدي. همدا سبب دې چې تقریباً د نړۍ ټول جنگونه د افغانستان په خاوره او یا دهغې په نژدې چاپریال کې واقع شوي او د دغه جنگونو ټول ثقلت همیشه د افغان اولس په اوږو بار وو. د تاریخ په اوږدو کې افغان اولس د دغه مقضي جبر له مخې همیشه متحد، نه ماتیدونکې او تسخیر ناپذیره پاتې شوې او سره د دې چې د بنسټ د تاوده، ساړه، رواني او نورو جنگونو ټولو اشکالو څخه ډډه نده کړې او په ټولو جبهو کې یې په ډیر مهیلت او بي رحمۍ سره د افغانانو په مقابل کې سنگرونه تاوده ساتلي دي خو هیڅکله پدې نډې بریالي شوي چې د افغان ملي وحدت په صفوفو کې زنگ وهلې کړي. او یاد شک او تردد فضاء ایجاد کړي.

په کومه اندازه چې افغان اولس د ملي وحدت په ساتلو کې تړلي او ثابت قدم پاتې شويدي، په هماغه اندازه ځیني روشنفکران او قومي مشران د خپلې ټولنې د نارسه او خامو

افغان ملي او پښتني قومي وحدت په سیمه کې د سولې ضامن دي!

علامه اقبال په حقه لیکلي چې:

اسیا یک پیکر آب و گل است
ملت افغان دران پیکر دل است
از فساد او فساد اسیا
از کشاد او کشاد اسیا

د افغانانو ملي او پښتني قومي وحدت د سیمې په لرغوني او معاصر تاریخ کې د سولې او ثبات دیوه ستر عامل او یواځینې ډاډمن تضمین په توګه پریکنده رول لوبولې او تر ډیره پورې خپل دغه تل پاتې تاریخي رسالت او اصالت ته وفادار پاتې شوي دي. شک نشته چې د افغانانو دغه سیمیز او بلکه نړیوال ستراتیژیک موقف نه یواځې د نړیوالو آبر قدرتونو، بلکه د سیمې د هیوادونو او قومونو د حسادت، قومي تعصب او تنګنظری انګیزه راپارولې ده. جغرافیایي ستراتیژیک موقعیت او د هند د لویې وچې په لور یواځینۍ گذرګاه، بل هغه ارزش دي چې افغانان یې ډیرغلګرو سره په جګړو کې اخته او هم د آبدیده فولادې عزم او ارادې خاوندان ګرځولي دي. د قبل المیلاد دمخه د مقدوني سکندر څخه

فیصلي حق افغان اولس تل له ځانه سره ساتلې او داخلي او خارجي معاملگر او یرغلگری د خپل ملي وحدت په مټ د تاریخي ماتې سره مخامخ کړي دي. نن هم دقیقاً هماغه شیبه رارسیدلې چې افغان اولس د خپلې همیشني تاریخي ارادي زلزلې او انقلاب جوړ او داخلي ځواک په استعمال سره بشریت ته د امپریالیستي اتیلیتاریزم د توري دورې څخه د ابد لپاره نجات ورکړي. افغانان هیڅکله د ملي وحدت د مشکل سره ندي مخامخ شوي او نه داخلي او خارجي دښمنان د ټولو دسیسو سره سره پدې قادر شوي چې د افغان ملي حصار شیرازه ږنګه کړي، نو ځکه خو په هره لوبه کې بریېمیشده دوی په نصیب وو او په نننۍ لوبه کې یې هم بری حتمي دي. پریږدئ چې افغان وطنپرست اولس تل ددغه افتخاراتو واګي پخپل لاس کې ولري او د ټولو دښمنانو د سترگو اغزي پاتې وي.

په افغاني ټولنه کې د ځینې ګنده تخمونو رازر غونیدل له هغه وخته څخه شروع شول، کله چې انګلیسي شرق الهند تجارتي شرکت په ۱۶۰۰م کال کې ځان د هند لویي وچې ته ورسوه او ورو ورو د هغه ځای په ټولو اک نظامي — ملکي حاکمیت بدل او همداسې روسي تزاري دولت د خپل حاکمیت لمن د افغانستان تر شمالي پولو پورې وغزوله. ددې دواړو امپراطوریو په خاوره په څلرویشو ساعته کې لمر نه پریووت. افغان اولس ددغه لویو آبر قدرتونو تر منځ واقع او تراوسه پورې د هغوی د جفا سره مخامخ اولکه د غوښت د داني په څیر دل کیري. انګلیسي او تزاري امپریالیزم په خپل دو جانبه متضاد تباني او تباین سره هڅې درلودې افغان مقدسه خاوره

مناسباتو په کودکانه امراضو اخته او د دښمنانو د هر ډول دسیسو په مقابل کې ضعیف النفسه، طامع او قوق لعاده اسیب پذیره او معاملگر پاتې شوي دي. د افغاني ټولنې د ذات البیني مناسباتو د اساسي تضاد او ضعف زړې په همدې غوټه کې تړلې او دښمن همیشه ددغه لارې په افغان اولس موقتي تسلط پیدا کړې دي. هغه وطنپرست روڼ آندی چې د خپلې ټولنې اساسي مسایل څیړل، ارزول او مشکلات یې له منځه وړل غواړي، خپل کار باید د همدغه اساسي غوټې د سپړلو څخه پیل کړي.

د افغانستان په موجوده وضعه کې مونږ عملاً وینو چې همدغه ضعیف النفسه روشن فکران د سیاسي ګوندونو، ټولنیزو سازمانونو، د بشر د حقوقو د کمیسیونونو او داخلي او خارجي خیریه ټولنو د غړو، مطبوعاتیانو او نورو ډلو ټپلو په نوم د خپل اولس او وطن سره په علني دښمنۍ کې د دښمنانو د لعنتي سیاست مبلغین ګرځیدلي او په شعوري ډول خلاف د افغاني، انساني او اسلامي نوامیسو او عنعناتو د خپل وطن او هموطن پر ضد د هغوی سره د خپلو شخصي ګټو په خاطر پټي خاینانه معاملې کوي. نن د افغاني ټولنې تر منځ په وینو سور غیر قابل عبور خط کښل شوي او افغاني ټولنه یې په دوه نه پخلاکیدونکو متضادو خواوو ویشلې ده. یوې خوا ملي متحد وطنپرست اولس، روشن فکران او دولتي او قومي مشران او بلې خواته د نړیوال مافیایي امپریالیزم او د مخدره موادو قاچقیرانو سره په تباني کې لږکی. فاسده، طامع، خاینه، بیکانه پرسته ډله دولتي او قومي مشران او روشن فکران قرار لري. د افغان اولس په تاریخ کې تل همداسې وه خودنهایی

منطقه اشغال کړې شوه چې افغان قهرمانو ساتونکو د خپلې خاورې د ځمکنۍ بشپړتیا په خاطر تر اخیستن پورې ځانونه قهرمانانه فدا کړل.

هغوی پدې عمل نه یواځې قومي وحدت مات بلکه افغانستان یې له هرې خوا د ډیرو لوړو صعب العبور غرونو د سلسلې پواسطه په وچه کې محاصره او د افغانانو او پښتني قبایلو د مستقیمو برق آسا حملو څخه یی ځانونه وژغورل. انگریزانو همداسې په ډیر سپین سترگتوب او ځایناښه شکل سره د ګندومک په معاهده کې د خپلو معلوم الحاله ګوډاګیانو ناروا حقوق او امن د امیر محمد یعقوب په واسطه تضمین او په افغانستان کې دننه یې د ملي ځاینانو ازادانه فعالیت ته قانوني او حقوقي مشروعیت ورکړ. دغه ډول ځایناښه دود او دستور بې شرمانه د افغان ملت د ملي وحدت د سپیڅلي تفرقه په بڼه او تنسته کې واخلل شو او ترننه پورې د ځینې ناولو او ځاینو څیرو په وجود کې د ملي وحدت په سپین خادر را څرګندېږي او د ملي او قومي وحدت په تړلي او محکم ځنځیر کې زنگ وهلې کړې جوړوي.

پدې ډول د نړۍ پدې لویه ستراتیژیکه سیمه کې د انګریزي او تزاري استعمار د څوپړیو د «لویې لوبې» په موده کې د دغه ځایناښه ستراتیژۍ بنیاد کېښودل شو. هغوی به په ښکار خپل ګوډاګیان روزل او پالل او ملي وطنپرسته شخصیتونه به یې له منځه وړل او یا لا اقل فرار ته مجبورول او ورځ په ورځ د اجنبي پرستانو لښکرې په زیاتیدو او وطنپرستانو د اختناق او جبر لاندې شپې سبا کولې. ارزشونه په افغانستان کې بې ارزشه او حق نا حق او نا حق حق وو. ځکه

یا په یو جاذبه ډول د خپلې لاندې او یایې په تقسیم باندې سلا مشوره شي، په همدغه فرصت کې همدغه کسان چې په خپل اولس کې د سیال ژوند جوګه نه وو، د افغاني ټولنې د نیمګړتیاوو په پړهرونو کې یې هرزه او پارازیت دلدلزار جوړ او د نننیو بې شمیره بدبختیو او ناخوالو اساسي عاملین ګڼل کېږي. لکن تاریخي حقایق ګواه دي چې افغان اولس تل د خپل ملي وحدت په قوت هغه د غوښت د انه او زهر مهره پاتې شوې چې د دل کیدو او هضمیدو قابلیت نلري او د وطن او اولس دښمنان د تاریخ په اوږدو کې تل ناکام او مختوري پاتې شوي دي. افغان اولس حتا د هر نا انډول جنګ څخه بریالی وټلې او دانګریز او روس په څیر لویې امپراطورۍ یې ړنګې کړيدي. شک نشته چې افغانانو دغه بریالیتوبونه په ډیرو مالي او ځاني تاوانونو ګاللي او خپلې ټولې مادي او معنوي شتمنۍ یې پکې له لاسه ورکړيدي، نه مونږ د ټولو دغو بدبختیو څخه لازمه نتیجګیري کړې او نه قسم خوړلي دښمنان ارام ناست دي او د پیریو په اوږدو کې یې مونږ لکه د سیوري ګوټ په ګوټ تعقیب کړي یو. د خپلو روزل شوو اجنتانو پواسطه یې خپل زور سیاست (divide and Rolle) برحال ساتلې او جبراً یې پښتانه د جغرافیایي تقسیم له لارې په قومي ویش محکوم او د افغانستان شمال شرقي، شرقي او جنوب شرقي بهتریني ستراتیژیکي سیمې یې د خپلې هندي مستعمرې پورې وتړلي چې خپل یواځینې قوي دښمن ضعیفه کړي.

په تعقیب یې روسي تزاري امپریالیزم هم په ۱۸۸۴م کال کې په غلچکي ډول د پنځده په منطقه کې په یوه دوه سوه کسيزه نظامي قطعه حمله وکړه او یواځې هغه وخت یې دغه

خپل یواځیني دښمنان گڼل، خوله بده مرغه خدایي خدمتگار گوند خپل دریز ته تر اخره وفادار پاتې وؤ. حال دا چې سیاست تحجر نه مني او باید دالستیکیټ قابلیت ولري! باچا خان لیکي چې کانگرس هم د عدم تشدد لار غوره کړې وه او خدایي خدمتگارانو هم، خو عدم تشدد د کانگرس سیاست او د خدایي خدمتگارانو عقیده وه.

سیاست او عقیده له بنیاده کاملاً دوه متفاوتې پدیدې دي. سیاست د نیایي پدیده ده او پایلې یې هم باید پدې دنیا ترلاسه شي. د عدم تشدد سیاست انسان د دوستانه سیاست دي، اسلامي سیاست دي. په دې سیاست کې شرط دا دی چې مقابل لوري هم د عدم تشدد په سیاست باندې متیقین کړې او که مقابل لوري د عدم تشدد له سیاست څخه سرغړونه کوي په هغه صورت کې ته هم باید له دفاع څخه سمدستي د حملې وضعیت اختیار او په باصقین سره حمله وړې، ځکه په جنگ کې دفاع مجبوري وضعیت او موقتي بڼه لري. د واداره دفاع د ضعف او حتمي شکست په معنا ده. مسلمانان د جهاد په وختونو کې هیڅکله یواځې د دفاع په حالت کې نه دي پاتې شوي او حتی اکثر وختونه یې په کمو قوتونو او وسایلو سره د دفاع حالت ته او وختي دي. د عقیدې پاداش خدای «ج» په اخرت کې وعده ورکړې ده. د عقیدې لپاره یواځې یقین او منل کافي او ایمان پري لرل پکار دي. خو په سیاست باندې پرته له عقیدې د علم په حیث ثبوت او پوهه هم پکار ده. عقیده د خالق او مخلوق تر منځ رابطه اود انسان په ضمیر او وجدان پوري اړه لري. په عقیده کې شروط وجود نلري. د مثال په ډول بنده دخپل خالق په وړاندې د مال، مقام یا بل، مثلاً سیاسي شرط نشي

د بیګانه او بیګانه پرستانو په حکومت کې وطنپرستي پخپله ستره ګناه ګڼل کیږي او په ځایناښه او نامردانه لوبو کې وطنپرستانو ته سیالي کول مشکل او ناشوني کار وي!

خو ددې ټولو خبرو سره سره، لکه چې دمخه وویل شول، د اخري تصمیم د عملي کولو حق افغان اولس همیشه د خپل ځان سره ساتلې او افغان اولس پدې سیمه کې همیشه ورد زبان، همیشه مطرح بحث، همیشه ترې د دښمن سترګه سوي او حتی د استعمار په وخت کې یې هم خپل حریت او خپلواکي ساتلې ده. یواځې د افغان اولس د قهرمانانه مبارزو په نتیجه کې انگریزان د متواترو ماتو سره مخامخ او په لره پښتونخوا کې هم کله چې په ۱۹۲۱م کال کې د باچا خان په مشرۍ د پښتنو انجمن جوړ او په ۱۹۲۹م کال کې همدغه انجمن د خدایي خدمتگارو په سیاسي حزب بدل او همداسې ډیر نور ملي مشران او مبارزین د مبارزې ډګر ته راووتل، جنبش منظمه سیاسي بڼه پیدا کړه او کله چې د خدایي خدمتگارو غورځنګ د کنګرس سره اتحاد وکړ او د پښتنو په وجهه د هند د لویې وچې په ګوټ ګوټ کې په انگریزانو ورځ په ورځ فشار په زیاتیدو شو، انگریزان له هند څخه وتلو ته مجبور شول. خو کله چې په ۱۹۴۷م کال کې انگریزان د هند د لویې وچې څخه وتل یواځیني قومونه چې د خپلو حقو څخه محروم او د سیسو اصلي ضربه هغوی ته متوجه وه پښتانه او بلوڅ قومونه وو. باچا خان په خپل کتاب «زما ژوند او جدو جهد» کې لیکي چې کانگرس ورسره بې وفایي وکړه، خو زه دا وایم چې نه یواځې کانگرس بلکه، مسلم لیګ او انگریزانو هم د خدایي خدمتگارو د حزب سره بیوفایي او دوکه لاسه چې هغوی یې

وړي او خپل بري يې د اور له لمبو او د زمري له کومي څخه تر لاسه کړېدې. اصیلو افغانو خپل د مبارزي داغ سنگر لا همغسي داغ ساتلي او نن که هم د بنمنان او دهغوی گوډاګیان د پخوانۍ زړې ستراتیژۍ له مخې یو ځل بیا غواړي د وطن او خلکو سرنوشت مجهول انجام ته و سپاري او د افغانانو مجبوري وضعیتونه دهغوی د حقه حقوقو د تحریمو لپاره خاطر دلیل جوړ کړي، دا ارمان به د خپلو نیکونو په څیر گورته له ځانه سره یوسي.

د دومره اوږدې او مفصلي مقدمې څخه زما هدف دا وو چې افغانان که لږدي او که بردملي او قومي وحدت مسایل د مشخصو تاریخي حقایقو او واقعیتونو له مخې یو له بل څخه په دقیق ډول تفکیک او درک کړي، او هغه داچې:

— لکه څرنګه چې پورته ورته اشاره وشوه، افغانانو د تاریخ په اوږدو کې خپل ملي تړون او ملي وحدت ساتلي او دملي ویش سره په هیڅ صورت او هیڅ قیمت نه پخلا کیدونکې دي. که داسې نه وي، نن به واحد افغان اولس وجود نه درلودې. کوچنۍ ستونځي د یوه کوچني فامیل د غړو تر منځ هم پېښېږي چې اکثرأ قابل د حل وي، او که چیري د حل لار ونلري، فامیل ړنګېږي. که څوک د افغان اولس وحدت ړنګول غواړي نو د علامه اقبال قول محقق او مصدق دي چې اسيا او نړۍ به هم ارامه پاتې نشي او ټول تاریخي حقایق ددې خبري گواه او شاهد دي. که جهانیان پدې باور نلري او یا غواړي حقایق تحریف او بل ډول وښايي، افغانان خو باید چې پرې معتقد اوسي ځکه چې بود ونبود یی په همدې مسئلې پورې تړلې دي!

— د قومي او ملي وحدت د ړنګولو او قومي او ملي

راوړلې چې په غیر صورت کې یې احکام ونه مني، عقیده بلا قیدو شرطه باور دې. پس خدایي خدمتګار حزب چې د عدم تشدد سیاست یې د عقیدې له مخې منلې وو په چا باندې شروط نشو منلې ځکه هغوی د خپل خدای سره د خپلې نیکې عقیدې له مخې تعهد کړې وو. لکن کانګرس چې د سیاست له مخې د عدم تشدد لاره نیولې وه، او سیاست د افرادو، اقشارو، طبقاتو او مملکتونو تر منځ مناسباتو او راکړي ورکړي ته ویل کېږي، د انګریزانو او مسلم لیګ سره په تېباني کې د پښتنو، بلوڅو او حتا د کشمیریانو پر ضد د سیسه کې سره سلا مشوره شول. هغوی سیاسي تشخص درلود، سیاسي ارمان او هدف یې تعقیبوه او تر لاسه یې کړ. افغانان چې د خپلې خوشباوري له مخې د مشخص هدف او ارمان څخه بې برخې وو، همغسې یې برخې پاتې شول. شاید ځیني کسان ووايي چې افغانانو خپل مشخص هدف او رسالت په سیمه کې د امپریالیستي آبرقدرتونو د جبر او مجبوري شرایطو په سبب نشو تعقیبولي. هغه سیاستمدار او سپاه سالار چې د بنمن په مقابل کې د باالمقابل تاکتیک او ستراتیژۍ جوګه نه وي، باید د سیاست او مبارزي ډګر ته ونه ووځي چې یواځې د بایلونکي رول ولوبوي بلکه هغوی باید د لوبې ګټونکي او ساتونکي اوسي. سیالي ټولنې پخپله خپل سیاستمداران او قوماندانان روزي، افغاني ټولنې هم باید د مقدمې جبهې لپاره سیال رهبران او قوماندانان روزلي، پاللي او وړاندي کړي وې. شک نشته چې افغانان څه پخوا او څه نن د نړیوال امپریالیزم د جبر جفاء او غیر عادلانه جنگونو سره مخامخ وو او دي او تل یې خپله مبارزه د اخري ممکناتو او ناممکناتو په پوله پرمخ

کومه فابریکه کې ویلي او یا په کومه نامعلومه کنده کې نامعلوم سرنوشت ته وسپاري. ټولنه ژوندۍ باشعوره کتله ده چې د خپل بڼه او بد، مثبت او منفي سرنوشت په باره کې قضاوت کولې شي.

دافغان اولس د قهرمانانه مبارزو په نتیجه کې شوروي امپراطورۍ ړنگه، مرکزي اسیایي او شرقي اروپایي هیوادونه ازاد، د برلین دیوار په ړنگیدو جرمن قوم یو موټي اود امریکي په قطعي شکست سره جنوبي او شمالي ویتنام یوځای شو، هانګ کانګ وروسته له سلو کلونو دوباره د چین د خاوري جزو ګرځیده او دابه هم ډیره لیري نه وي چې شمالي او جنوبي کوریا، کردستان، افغانستان، بلوڅستان، کشمیر، پنجاب او نورې ټولې سیمي چې په جغرافیایي ویش محکومې شوي دوباره د خپل سرنوشت څخه برخمنې او ټول مهاجرین به هم د مساعدت او علاقمندي په صورت کې وکولې شي خپلو سیمو ته وکوچېږي. پدې باره کې هم نړیوال او هم ملي اصول او قوانین موجود دي چې باید جدا په نظر کې ونیول شي او په غیر صورت کې دې، دې کار ته اړ ایستل شي.

په دې ډول د قومونو او اولسونو سرنوشت د اشخاصو او افرادو په بڼه او بدنیت او ارادې پورې هیڅکله اړه نلري او نه کله اشخاص او افراد د هغوی سرنوشت ټاکلې شي. زه نه پوهیږم څه ډول ځیني کسان احمقانه هڅې کوي د اولسونو سر نوشت د یوه یا څو نسلونو په زماني بعد کې پخپله وټاکي او پایلو ته یې په امید اوسي. خو دا ډول سیاستونه او عقاید پرته لدې چې د اشخاصو او ډلو ټپلو په حماقت دلالت وکړي، نورې امیدواری ترې پوچي او بې معنا دي.

شخړو د را منځته کولو په خاطر نړیوال امپریالیزم د تاریخ په اوږدو کې د هر ډول دسایسو څخه کټه پورته کړې او اولسونه یې په جبري شکل امنیتي، اقتصادي، فزیکي او نورو هر ډول مهاجرتونو ته اړیستي دي او یا یې نیغ په نیغه په جغرافیایي ویش محکوم کړيدي. دا ډول مثالونه د نړۍ په ګوټ ګوټ کې کم ندي او یو د عمده مثالونو څخه یې د پښتون قوم جغرافیایي ویش دي. نړیوال امپریالیزم دا ډول تجربې هم کړيدي چې یو قوم چې د خپل استکبار او غرور له مخې د سیمي او حتا نړیوالو قومونو د عکس العمل سره مخامخ او په ټوله نړۍ کې تیت شوي وو، په مصنوعي او میخانیکي ډول راټول او د سیمیزو قومونو په مقابل کې یې د شر او فساد په مرجع او منبع بدل او یا ددې کار لپاره د نړۍ په ګوټ ګوټ کې یې نوي ملکونه او دولتونه ایجاد کړي، چې عمده مثالونه یې پاکستان او اسرائیل دي.

دا موضوعات ډیر وسیع بحث پوري اړه لري، چې زما د بحث هدف ندې او ممکنه نده دیوې مقالې په امکاناتو کې وڅیړل شي، خودا حتماً ویل غواړم چې تاریخي پراګماتیزم تراوسه د جغرافیایي قومي ویش او په مصنوعي او میخانیکي ډول خلاف د زماني او مکاني تاریخي فاکتورونو او خلاف د زیربنایي واقعیتونو کوم «مُثل» او مثال په رسمیت ندي پیژندلې، نه په پنځو ورځو کې د دغه ډول جوړښتونو بنسټونه استحکام پیدا کوي، نه پایښت لري او نه په نننۍ متمدنه نړۍ کې دغه کار شونې ګڼل کیږي. انسانان او اولسونه څه دزړو فلزاتو ټوټې ندي چې په هره دشته کې یې څوک راټولې، یا یې دکبار په څیر په کمه بیه خرڅ او یایي په موټرو کې بار او په

کوم، او لږ او بر افغانان نور هم کوم مناسب آجل ته سترگي په لار دي؟

په افغانستان کې معمولاً زیاتې شخړې او جنگونه دورونو، تره برونو، طائفو، قومونو او داسې نورو ترمنځ همیشې د ځمکې په سر پېښېږي. که چا د خپل کور د حریم څخه نیمه خښته بیرون ایښي، که چا د چا د پولې څخه یوه لویه ماته کړي، پټني د کورنیو او قومونو ترمنځ د پیړیو په اوږدو کې دوام پیدا کړې او زه وینم چې نن هم د افغانانو ترمنځ په یوه لویشت ځمکه شخړې او مرگونه روان دي. لکن دا خبره هیڅکله د پوهې وړ نه ده چې څه ډول نن ځیني افغانان سخاوتمندانه سترې ستراتیژیکې سیمې چې دهغوی د متولیانو د ملکونو څخه لس او سل چنده په هر لحاظ با ارزښه او په لسگونو ملیونه افغانان پکې اوسېږي، د سړو مال سره دا ډول غیر مسئولانه خلاف د هر ډول انساني دود او دستور خولای چې، خلاف د هر ډول حیواني مناسباتو، چې خپل استوګن چاپریال په شکل داشکالو (د اکر عبدالمحمد درمانگر په قول «د خپلو فضله موادو، په ونو، تړو او نورو موانعو پورې د خپلو ډډو د مښلو او د خپلو وزغنو او د وجود د بوي او بله هره ممکنه وسیله سره د حفاظت او حراست په منظور محدودوي» او په خپل چاپیریال کې ډیر ضعیف ذیروح د غرور په احساس د خپل ټاټوبي څخه شجاعانه دفاع کوي او برخلاف اجنبي حیوان ولو که ډیر قوي هم وي احساس د ویرې او ضعف کوي) (د حرکت خپرونه، ۱۹ پرلپسې ګڼه)، نپوهیږم څه ډول زموږ ځیني «هیوادوال» د خوشامندی او یا شومو سیاسي تعصباتو په منظور خپل طلايي ټاټوبي چې امریکا نن په لیوني حرص

د ۱۹۴۷ م کال څخه کله چې دهند د لویې وچې څخه انګریزان ووتل د نورو قومونو او ملیتونو سرنوشت تعیین خود پښتون او بلوڅ قومونه چې د دغه سیمې خلک یې د خپل سرنوشت خاوندان کړل، تراوسه یې سرنوشته پاتې او د FCR «frontier crimes regulation» یعنې د سرحدی جرایمو د مقرري او یا په بل عبارت د ځنګل د قانون له مخې ورسره معامله او کړه وړه کیږي او سرنوشت یې د پولیټیکل ایجنټ په لاس کې ورکړې شوې دي. په دغه سیمه کې اولسونه حق نلري د قانون له مخې د خپلو عادي حقوقو خاوندان اوسي. دا خبره پخپله ددې معنا لري، ولو که دوی جبراً نن دغه وضعه تحمل کړي، خو په ضمیر کې پدې اعتراف کوي چې دغه اولسونو د چا دغه ډول پریکړې ندي منلي او دغه غوښتنه دل کیدونکې او دغه زهر مهر نه هضمیدونکې ده.

روسانو هم د شمال له خوا د پراخه ستراتیژیکو سیمو د نیولو پلانونه درلودل، خو په ۱۹۰۵ م کال کې د بورژوازي او په ۱۹۱۷ م کال کې د سوسیالیستي انقلاب په بریالي کیدو سره د هغوی دغه پلانونه نیمګړي پاتې شول او د پنځده مسئله هم د نورو سیمو په څیر لاینحله پاتې ده.

اساسي پوښتنه داده، نن چې په اصطلاح د دموکراسۍ علمبرداران، بین المللي سوله ساتي ځواکونه او ناتو د ملګرو ملیتونو په مشرۍ په سیمه کې هر اړخیز حکمي حضور لري او بیا هم د پخوانۍ زړې استعماري ستراتیژۍ او د پولیټیکل ایجنټ د ځنګل د قانون له مخې د نسل کشۍ پراخه پلانونه عملي کیږي، د عدل او انصاف د تحقق په خاطر به له دې څخه پورته نور عیني او ذهني شرایط او منصفه هیئت «ژوري» بل

یواځې د همدې لارې ملي دموکراتیک ارزشونه پالل کیدي، روزل کیدي او ملي دموکراسي تأمیندلې شي. که یو فرد، قوم، او ملت ځانگړي غرور او شهامت ونلري، سیال ټولیز نظام نشي جوړولی. یواځې ښه نیشنالیست ښه انترنشنالیست جوړیدي او یواځې له دې لارې واقعي دموکراسي تأمینیدي شي. هغه کس، قوم او ملت چې د ځان د ساتلو او بقاء لپاره پردې طاقت او امسا لټوي او غواړي دهغې پواسطه ځان پایدار وساتي، هیڅکله د ملي باهمي ژوند جوگه نه گڼل کیږي او د ملي محاط محیط په ځنځیر کې زنگ وهلې کړي. جوړوي. همغسې چې په ټولیز ډول د افغانانو ملي وحدت او رسالت د ارزش وړ دي، همغسې په ځانگړي ډول د هر لوی او واړه قوم قومي وحدت او حتا فردي ارزشونه یوشان د ارزش وړ او یواځې پدې صورت کې افغاني اُسپنیز ملي وحدت منځته راتلای او تأمیندلې شي. پدې شرط چې ټول لوی او واړه قومونه منل شوو ملي او بین المللي قوانینو، اصولو او نور ماتیفونو ته غاړه کښیږدي او متناسباً خپل او دبل حقوق په رسمیت وپیژني. یواځې پدې صورت کې به ټولیز تصامیم او پریکړي د ملي وجیبي او وثیقي حیثیت پیدا کړي او د ځانگړو افرادو، ډلو ټپلو او اقوامو د مداخلې، تعرض او ناوړه استفادې څخه به مصئون پاتې وي.

له هغه وخت څخه چې د پښتنو قومي وحدت مات شوې د سیمي او منطقي امنیتي قضایا وو او د افغانستان اقتصادي، اجتماعي، نظامي او بین المللي مسایلو همیشې د همدغه قضی څخه رنگ اخیستې، همدغه مسئله د هر فرد، قوم او واحد ملت په کچه معیار او محک د وطن پرستۍ گرځیدلې او

سره دهغې دخپلو لویو په خاطر راغلي، بې قیدو شرطه او داو طلبانه پردو ته سپاري او په دې څرگند حقیقت ځان نه پوهوي چې دې ددې کار صلاحیت لري؟ او که لري یې، نو دغه صلاحیت دده ته چا ورکړي؟ او یا دا چې مونږ حیواناتو او خزندو څخه هم بد تر د وطنپرستۍ ټول احساسات، غرور، شعور، عقل او منطق له لاسه ورکړي او خپل او دبل حریم او خپل حق او دبل حق نه پیژنو؟ ایا دا ممکنه ده چې یو افغان دې دخپلو شخصي گټو په خاطر د بیگانو د ځاینا نه طرحو او دستور او یا د بې ارزشه تنگ نظریو له مخې د خپل هیواد او اولس پر ضد دا ډول برېښه ځاینا نه عمل ته غاړه کښیږدي او د پارلمان، ټولنیزو رسنیو او اولس په وړاندې دې ددغه جالب په شکل د دښمنانو د شومو پلانونو د عملي کیدو په خاطر مدعي او حتا هغوی ته دې په جاسوسی او دېته ورته خیانتونو اقرار وکړي او پرته له پټې او پنا دې دهغوی ملاتړې نمایندې اوسي؟

سره ددې چې په خیانت کې ارزشونه، پرنسیپاً د کمیت، کیفیت او کچې له مخې نه قیمت گذاری کیږي، ځکه چې د وړو خیانتونو له لارې لوی خیانتونه هم سرته رسیدلې شي، لکه نن چې ددغه ډول اشخاصو او افرادو د خیانتونو په ذریعه د افغان اولس لویه غمیزه او ماتم جوړ شویدي، بیا هم څرنگه چې ارزشي کمیتونه او کیفیتونه متقابلاً او متمماً نوي او نوي کمیتونه، کیفیتونه او ارزشونه جوړوي نو ځکه د هر کمیت خورا کوچني کمیت او د هر کیفیت خورا کوچني کیفیت، کمیتاً او کیفیتاً بالذاته همیشې د ارزش وړ دي.

مفاهیم او پدیدې همغسې چې عام ټولیز ارزشونه لري د هغوی ځانگړو ارزشونو ته هم باید ځانگړي ارزش قایل شو او

سره د هر قوم حقوق په امانت داری او تضمین سره ساتل کیدلې شي !!!

که په پورتني بحث کې مونږ د افغانستان په جيو پوليټيک ستراتيژيک موقعيت او پخپله د افغان اولس په تاريخي مبارزاتي موقف متيقن شوي او سو چې په تاريخي لحاظ د نړيوال جنگي تياتر د محراق په توگه پاتې شوې او د ۵۵۰۰ څخه زيات محلي، منطقي او نړيوالو جنگونو چې تاريخ ثبت کړي، اساسي ثقلت او باريي افغانانو په اوږو وړې او سره ددې چې پخپله د سون د موادو په توگه استعمال شوي، نه يواځې پکې نابود او مزمحل شوي نه دي بلکه د افغانانو رول برملا او قاطع او تل د هرې امپراطورۍ لمن د افغانستان له خاورې او افغانانو په واسطه ټوله شويده. افغانانو که خپل ژوند او ټولي مادي او معنوي زيرمي او شتمنۍ له لاسه ورکړي او جنگي ماشين تل ددوی په وينو څرخېدلې او غوښو فعال پاتې شوې، نن هم د ملي متحد اولس په حيث په ټولو نړيوالو پيښو کې د افغان متحد اولس شتون د مقاييسي او محاسبي وړ او لکه څرنگه چې پخوا وؤ، نن هم د خپل جغرافيايي او اجتماعي ستراتيژيک وضعيت او موقف لرونکي دي. مونږ د پورتني بحث په نتيجه کې يوه کثير الجوانب او کثير الوجهي د پريکړو محراق ته رارسيدلي يو. هره فيصله چې هر چاته ښه ښکاري، تصميم دې ونيسي او ودې کړي، زموږ خپله فيصله په لاندي ډول ده:

— افغانان په خپله خاوره کې پردې واک نه مني، نو ملي او قومي ویش يې هم د هغوی لپاره د منلو وړ ندې؛
— که نړيوال، په سيمه، منطقه او نړۍ کې د سولې پلوي

په حقيقت کې د سيمي ټول سياسي، ټولنيز او اقتصادي مسايلو په همدغه محور څرخېدلې، له همدغه محراق څخه يې دنړۍ په هر لور انعکاس پيدا کړې او ټوله نړيواله سياسي فضاء يې متاثره او مکدره کړې او د شرق او غرب په سياسي انقطاب کې درولې ده. خو کله چې پخپله افغانانو دغه انقطاب ړنگ او سياست يو قطبي شو بيا هم نړيوال او سني سياست د پښتنو د قومي وحدت د ړنگېدو څخه متاثر او ټول قضيا په حقيقت کې يواځې په همدغه محور څرخېږي. او باماپرون « ۲۰ د جنوري ۲۰۰۹ » خپل سياسي قسم په همدغه مسئله ياد کړ او د جنوري له شلم څخه وروسته به هم جهاني سياست په عمده ډول د افغانستان په مدار څرخي.

پښتون قوم پدې منطقه کې لوی او ډيرو نورو قومونو په څير غيرتي اود ځانگړي وياړلي تاريخ لرونکې قوم اود ټولو افغاني ورونو قومونو سره د اړگانیک ملي وحدت په جوړولو سره په تاريخ کې شکست ناپذيره گرځيدلې دي. افغاني وياړنې او غميزي هميشه شريکي او هيڅ قوم ځان لپاره دنورو په نسبت هيڅکله هيڅ ډول امتياز ندې قايل شوې او همداسې هيڅ قوم په ځانگړي ډول هيڅ ځانگړې امتياز او وياړ نه دې لرلې او که يې لرلې هم دې، هغه يې د ځان نه دې گڼلې. همدغه اصل په تاريخ کې د افغان اولس د هميشني بري ضامن وؤ. ملي ارزشونه او ملي ځانگړنې په ملي جوړښت کې د افرادو د حقوقو د تساوي او د قومي واحدونو کمي او کيفي تناسب اصولو ته د وفادارۍ له مخې ارزيايي او قيمت گذاري کيږي او يواځې د همدغه اصولو له مخې د يوه ملت د ملي وحدت د کيفيت په باره قضاوت کيدلې شي او يواځې د همدې اصولو په ټينگ ساتلو

خلو یښتو څخه زیاتود نړۍ د وتلو هیوادونو نماینده گان حکمي حضور لري، لږ او بر پښتانه او بلوڅ قومونه باید په کلکه سره دخپلو حقه حقوقو د اعادي فورمولبندي شوې او لاسلیک شوې ادعا د ملگرو ملتونو نماینده ته وسپاري او په کلکه دې ترې دهغې د حل غوښتنه وکړي او افغان ملت دې د خپل ملي وحدت د مټ په قوت، په دې لار کې د پاکستاني او انگریزي غلامانو د گټو ټکونو «سنگ اندازي» مخه ونیسي؛

— کومه وضعه چې نړیوالو په افغانستان کې رامنځته کړې او دوام لري، او دهغې له مخې بې گناه افغانان وژل کیږي او ملي شتمنۍ لوټیږي، دهیڅ یو اصیل افغان لپاره د منلو وړنده اونه دملي افغاني او بین المللي منل شوو قوانینو سره سمون لري، هیڅوک حق نلري دغه ډول ناوړه وضعه په افغانانو وټیږي، په افغانستان کې کله هم د نظامیانو زیاتوالي پرابلم ندې حل کړې او نن یې هم نه شي حلولي، که بارک اوباما په رښتیا د «بدلون» د سیاست پلوي وي باید د بشريت لپاره دغه دشرمه ډکې وضعې ته دپای ټکې کښیږدې او د بهبود په لور ورته بنیادي تغیر ورکړي.

ځینې وختونه چې اشخاص او افراد د خپلو ناوړه عقایدو او افکارو بار پخپله نشي پورته کولې، هڅه کوي ځانونه لکه پارازیت پخپل قوم وټیږي او خپل قوم په خپلو مرداریو کې له ځانه سره شریک کړي. قومونه هم ځینې وختونه د احساساتو له مخې بېموره د ځینې افرادو مسئلېتونه په غاړه اخلي. په دواړو حالاتو کې دا ډول اعمال معقول نه بریښي.

کله چې جنرال عبد الرشید دوستم دخپل مربی او رهبر داکتر نجیب الله د سرکوب څخه وروسته د شاه شهید او جاده

اوسي لازم دي چې د هرڅه دمخه په افغانستان کې سوله تأمین کړي او دا هغه وخت ممکنه ده چې افغانان د خپلو حقه حقوقو څخه برخمن شي؛

— په اوسنیو شرایطو کې افغانانو ته په افغانستان کې د سولې د تأمین لپاره یواځې یوه لاره موجوده ده، چې د ملي تړون څخه وروسته دخارجیانو څخه د وتلو غوښتنه وکړي او که نه ووځي ملي قیام وکړي ځکه چې خارجیان په افغانستان کې سوله نه غواړي، که یې غوښتلې وختي به لا تأمین وې؛

— هغه افغانان چې دهیواد دننه او دباندې دخارجیانو سره په کارونو بخت دي، هدف یې یواځې شخصي گټې اود خارجیانو دناروا اعمالو څخه ملاتړ دي، چې د ملاتړ وړ نه دي. دا کار د افغانانو د ملي وحدت حصار ټنگوي او ملي قوت یې کموي. باید له دې کار څخه ډډه وشي؛

— پخپله ځینې افغانان دخارجیانو سره یوځای د افغانستان په جنگي تیاتر کې نړیوال سراسري نظامي انقطاب ته لمن وهي او نړۍ غیر مسئلونه ددریم نړیوال ذروي جنگ یعنی د قطعي نابودی خواته کشوي او په پایلو یې سترگي پټوي؛

— په افغانانو هر ډول ناوړه مجبوري گذرا حالتونه راتلای شي، خو په نهایت کې برې تل دافغانانو په نصیب وو، لکن ځینې بې احساسه بیگانه پرست افغانان د افغان ملت ددغه مجبوري حالتونو په دلیل دپښتنو دقومي وحدت په مسئله د بطلان کرښه کاږي او دهغې تر شا ځینې تخیلي عظمت منښانه خوبونه ویني؛

— نن چي په افغانستان کې د ملگرو ملتونو په مشرۍ د

کښنېږدي، ملي، قومي او فردي مسایل به هم هيڅکله د حل لار ونه مومي. افغانستان يواځيني هيواد ندي چي هلته قومي اکثريت او اقليتونه وجود لري، په نورو هيوادونو کي دغه تعداد له سلگونو څخه هم اوړي. معتبره خبره داده چي «که غر لوي دي په سرئي لار شته» نو د ملي، قومي او فردي ټولنيزو مسایلو او قضایاوو د سولئيزو دموکراتیک حل لپاره هم ملي او بين المللي منل شوي قوانین، اصول او بشري موضوعه نور ماتیفونه موجود دي، پدي شرط چي اکثريت، اقليت او فرد يو تر بله سره واقعبنانه او شرافتمدانه دغه قوانینو او اصولو ته غاړه کښيږدي. په غير صورت کي به، په ملک کي شخړه او د پردیو ملکونو لاسوهني دوام ولري.

ميوند د پاچا هي په تخت کښيناست او په لومړيو شیبو کي ئي دري پښتني تور سري په ميوند جاده کي بي پته غغلولي، وئي ويل «کجا است پښتونها که از پيش ما خلاص شان کنند»؛ همداسي کله چي دوستم د شمالي ټلوالې سره په اتحاد کي لا د قدرت څښتن شو، ما پخپله د راديو څخه واوريدل «دوران پښتونها گذشت، حالا قدرت در دست ما مي باشد» او کله چي البته کوم متولي به خپلي اشتباهه متوجه کړي وو، په سبا ئي د همغي راديو څخه وويل چي «مصونيت اقليتها در تحت حاکميت اکثريت تأمین شده ميتواند» او همدا مسئله د دموکراسۍ منل شوي بين المللي اصل هم گڼل کيږي. يا کله چي روسانو افغانستان اشغال کړ او د کارمل ډله په قدرت کي وه ډاکتري اناهيتراتيزاد په تاجکستان کي د خپل سفر په وخت کي ويلي وو «برادران تاجک! کمک کنید به کشوريکه حالا توسط تاجکها حکومت ميشود و اختيار آن از پښتونها گرفته شده است». دا ډول بي مسؤليتۍ اظهارات ځيني کسانو چي د روسانو په موجوديت کي په قدرت کي وو او يا اوس چي په اصطلاح د بين المللي سوله ساتي ځواکونو په حضور کي دواک په گدی ناست دي هميشه کوي او هيڅکله د اولس او وطن سود او زيان په نظر کي نه نيسي او نه خپلو تاريخي مسؤليتونو ته متوجه کيږي. ځيني ډلي ټپلي هم په ناروا او غير مسؤلانه داشخاصو او افرادو په ملاتړ کي راپاڅيږي او هيڅکله ئي بدو پايلو ته نه متوجه کيږي.

تر څو چي په افغانستان کي اکثريت او اقليت د ملي وحدت په ځنځير کي خپل موقف، موضع، رسالت او مسؤليت، خپل حق او دبل حق تشخيص او ونه مني او غاړه ورته

خولو، زیار او زحمت جوړشوي دي داخل او د ښارد عدل او انصاف دروازي همغسې تړلې پاتې او د ظلم او فساد بازار گرم او سپي د پخوا په څیر په وښو او آسونه په هډوکو تغذیه کيږي. داسې فکر کیده چې او باما به د همغه افسانوي ناجي په څیر د ښارد عدل او انصاف تړلې دروازي بیرته او د ظلم او فساد دروازي به وتړي او د ښاریانو لپاره به د ادم خورۍ او مردار خورۍ په ځای د مناسبې او متناسبې حلالې روزۍ او خوړو بندو بست وکړي. نه دا چې تاریخي ناجي تاریخي «سپر تاکوس» په دار وځړوي!

په هر صورت د او باما تصمیم په او باما پورې اړه لري، خو افغان اولس خپل تصمیم باید پخپله ونیسي او د تاریخي واقعیت په حیث لکه چې پلرونو او نیکونو یې هیڅکله په خپله خاوره کې پردې زور او واک ندې منلې او نن هم جنگ او زور د افغانانو د غمیزي د حل لارنده، افغانان باید پخپله په خپل ملک کې د افغاني دود سره سم سمون راولي. که چیرې په زور کلي کیدلې نو نږدې په تیرو درې سلیزو، درې لسیزو او یا د موجوده ځای او فاسد دولت په اوه کلنه دوره کې به لا اقل ددې کار عاملینو ته به د نننیو ناامیدو پر ځای یو څه امید واری پیدا شوې وې او شکایتونه به یې تر اسمانه نه رسیدې او نه به یې له هرې ورځې څخه بلې ته له سخت څخه سخت ترینې سترژی او تاکتیکونه غوره کولې او نه به یې د نسل کشۍ نیولې. افغانانو د تاریخ په اوږدو کې یو وار نه دې بلکه په وار وار یې له دې څخه ډیر ناروا او سخت حوادث ځغملې او گاللي دي. په کار دا وو چې ددغه تاریخي درسو څخه یې لازمي نتیجه گیری کړې او دوباره پرې دغه حوادث نه وې راگرځېدلي

هره سیاسي قضیه د حل ټاکلې لار لري ! جنگ او زور د افغانانو د غمیزي د حل لارنده !

په پخوانیو افسانو کې به ویل کیدل، ټولو تور زړو او دیو صفت انسانانو چې هدف به یې شخصي گټې، ظلم، ناروا او دخپلو خلکو زورول وو، نو ښاري او عامه نظم به ډاډول وو چې د سپو مخې ته به واښه او د آسونو مخې ته به هډوکي پراته وو، د عدل او انصاف دروازې به تړلې او د ظلم او فساد دروازې به خلاصې وې او هره معامله او سودا به ددغه دود او دستور له مخې کیدله ترڅو هر څوک وزوروي او وازروي. کله به چې کوم ناجي، د خیر نښې او عدل او انصاف پلوي انسان دغه د ظلم او ناروا ښار ته د نظام د سمون په خاطر داخلیده، لومړې کار به یې دا وو چې ټولې د عدل او انصاف تړلې دروازې خلاصې او د ظلم او ناروا خلاصې دروازې وتړي او د سپو له مخې واښه د آسونو او د آسونو له مخې هډوکي د سپو مخې ته واچوي.

او باما په ټولو عیني او ذهني امکاناتو او شرایطو سره نن دغه ښار ته چې ټول بنیادونه یې د پلرونو او نیکونو په وینو

کې اچولې دې او پدې ډول کړو وړو سره که دوی بلا خوشې هم کړي، بلا به هیڅکله د دوی گریوان خوشې نکړي. ځکه چې:

— نړیوالې ټولنې ونه کولې شول په افغانستان کې د خپل اوه کلن حضور په موده کې ابتدایي ترین شکل د نظام جوړ کړې شي، ځکه چې پداسې شرایطو سره د نظام جوړول ناشونې کار گڼل کیږي او د نظام په عدم موجودیت کې نور ټول فعالیتونه د صفر سره د ضرب په مفهوم دي؛

— د جورج ډبلیو بوش د نابکاره ټیم د ناقص تصمیم په نتیجه کې، د ټولنیز ترکیب له مخې د بن دې بنیاده او بې مفهومه ناقص کنفرانس د ناقصو پریکړو په نتیجه کې په افغانستان کې نظام جوړونه په پردو پورې تړلو عناصرو، د بشر د حقوقو ناقضینو، جنگي مجرمینو، د چور او چپاول عاملینو، بې سواده او بې کفایته جنگسالارانو او اشخاصو او دیته ورته کسانو ته وسپارل شوه چې نه یواځې د نظام د جوړولو جوگه ندي بلکه د نظام جوړیدل د هغوی د قطعي زوال او مرگ په معنادي.

— نړیواله ټولنه چې نړیوال رسالتونه او مسئولیتونه په غاړه لري او د نړیوال عامه نظم او ادارې مدعي ده، څه ډول پداسې رسوايي لکه د افغانستان په قضیه کې ځان بې اعتباره کولې شي؟ دوی چې په یوه کوچني هیواد کې د نظام په ټینګیدو کې پاتې راغلل د نړیوال نظم اعتماد پرې څه ډول کیدلې شي؟

— امریکا یو قطبي نړیوال قدرت دې، په اوله قدمه کې خپل پراخ بنسټه پایدار نظام ته ضرورت لري، ترڅو د نړیوال نظام د نظم رسالت او مسئولیت په غاړه واخستلې شي. کله

. خو که داسې شوي وای دا د هریرغلگر شونډک به چا په خاورو پورې سولولې او دهرې امپراطورۍ د ظلم او ناروا لمن به چاد مظلومانو له خاورې او سرونو ټولولې. هغه وخت به هم لیري نه وي چې د نړیوال امپریالیزم، نړیوالې مافیا، نړیوال تروریسم، نړیوالو ناامنیو، لجام گسټګۍ او بې بندو باریو واګي دا وار هم د افغانانو په فداکاری او همت د ابد لپاره د عدل او انصاف په واک کې پریووځي او یو ځل بیا افغانان د نړیوالو لپاره د ازادۍ، بشر دوستۍ، انساني منلي ذات البینې دود او دستور سمبول، سرمشق او مایه د مباحاتو وگرځي.

نن په افغانستان کې د نړیوال نظم ناظمین، د بشر د حقوقو د احقاق مدعیان، د نړیوال قضاوت حکمان، د جهاني سوسیال دموکراتیزم علمبرداران، د سراسري بشري عدل او انصاف تأمینونکي، په یویشمي پیړۍ کې د علم او تخنیک په خارق العاده امکاناتو او د نړیوال گلوبالیزم په هراړخیزو مناسباتو او شرایطو کې د نړیوال حکومت او دولت معماران، او همداسې د نورو سلو او زرو القابو سره د غم ځپلي اولس ټاټوبي افغانستان کې په سل او زر دیبا ابادوني، سولي او امنیت د تأمین د تعهداتو سره چې حکمي حضور لري او د خپل کامل او مطلق العنان واک په ۷ کلنه دوره کې د هغوی په خپل قول نه یواځې چې یوه کوچنۍ مسئله نده حل شوې، بې شمیره نیمګړتیاوو، بد بختیو او پرابلمونو د اولس د تباهی لپاره خولې وازي کړيدي او ټول نړیوال په ټولو امکاناتو سره د هغې په مقابل کې پرته له بې وسۍ، ناکامۍ او تسلیمۍ بل هیڅ بدیل او چانس نلري! دا قانونمنده پایله او مقضي جبر دې چې نړیوالې ټولنې پخپله په شعوري ډول ورسره ځان په جوال

چې د افغانستان غوندي كوچنيو او غريبو ملكونوكې د نظم
دايجادولو او ساتلو څخه عاجز او سي او يا په دغه غريبو او بد
بخته ملكونو كې دوى دا ډولبي شرمانه د خپلو شخصي گټو
او منفعت لپاره ځانونه شرموي او يواځې د خپلو منفعتي
ساحو په لټه كې وي، د نړيوال دولت او حكومت د تعمير او د
نړيوال گلوباليزم پروگرامونه او وعدي هم پرته د خود غرضانه
دسيسو او تزوير څخه بل څه ندي. لوى او عامه د خير بشپړنې
پروگرامونه د اتلتي تاريستي حرص او آز په ځاى د خدای د
انساني خلافت سره متناسب او مطابق دلويي روادارى، عدل
او انصاف عقيدې او عمل ته ضرورت لري. نن شرايط دومره
گلوبال او ديناميك شويدي چې پخپله د حوادثو عاملين او
مجرمين د خپلو حوادثو دشعاع په محيط كې به پخپله گير
راځي او د خلاصون چاره ترې نه شي لرلې. نو ايا دغه ډول اعمال
پرته له جهالت څخه كوم بل منطق لري؟

د اوباما نوي ستراتيژي د افغانانو لپاره زړه په زړه پاتې شوه؟

د بوش د نابكاره ټيم په غمجنو دورو كې چې نړيوال يي يو
پربل باندې د بې اعتمادۍ، كركې او نفرت فضاء ته راكش،
مرگ، غم او درد يي دهر كور ميلمه او ټول جهان يي د داسې
مالي بحران سره مخامخ كړ چې په تاريخ كې يي ساري ندي
ليدل شوي، نړيوال سراسري شديد عكس العملونه او
اعتراضات او په همدغه زماني مقطع كې د امريكې د جمهوري
رياست په ټولټاكنو كې د اوباما څخه د امريكايي ټولنې د
مختلفو اقشارو قاطعانه ملاتړ په نښې. يو قطبي نړۍ كې
نړيوالو ته د دې زيرې ور كاوه چې نړيوال امپريالستي نظام نور
د ژوند حق له لاسه ور كړې او حتماً به د نوي عصر د علمي-
تخنيكي انكشافاتو او د بشري متقابلو حقونو او وجايو سره
سم د ټول بشريت لپاره د منلو وړ يو نظام جوړوي او د دغه
رسالت ناجي به هم د محرومي طبقي نماينده د اوباما په څير
يو كس وي چې په ارزش يي پوهيږي

جمهور رئيس اوباما سره د دې چې په ډيرو ټولنيزو مسايلو
او بين المللي پرابلمونو كې لكه د ذروي وسلو تحدي دول، د
گوانتانامو د زندان تړل، د روسيې او شرق سره په مجموع كې

عملیات به په همدغه وضع الجیش متمرکز وي. لکن اوباما د توقع په خلاف پاکستانی دولت ته، خو په حقیقت کې آی اس آی، ته د پنځو کلونو لپاره هر کال یو نیم ملیارد دالر هڅه مرسټې منظوروي، د جاپان په غونډه کې ورته شپږ نیم ملیارده دالر پېشنهادوي او بر خلاف د افغانستان لپاره ۴۰۰۰+۱۷۰۰۰ په ټولو نظامي تجهیزاتو مجهز نظامیان، نظامي وسایل او وسایط، روبات (میخانیکي کمپیوټري سړیګوتې Roboter) او سبا به امبریون (بیولوژیکي مصنوعي انسانان Embryon) وراستول کېږي او د عملیاتو پچه هم د ډیورنډ د تش په نامه کرښې په دواړو خواوو افغاني پښتني غمجنې سیمې په نامه راووتله. څه عجیب تصادف چې دغه ناوړه زړه ستراتیژي ورسره پېرې، پېرې، نه شلیدونکي مختورن اړیکې لري. که په افغانستان کې د دولت او مخالفینو ترمنځ تش په نامه جوړ جاړې یواځې د بې شمیره قیوداتو له مخې ممکن ګڼل کېږي، د پاکستان دولت لپاره دغه مساعدتونه مصلحتاً بې قیدو شرطه برابرېږي. هغه ستراتیژي چې انګریزي امپریالیزم د خونورو جریره نماوو سره چې موقعیت یې په نقشه کې په ذره بین سره نه لیدل کېږي، خو پېرې د مخه د اسیا، امریکا، افریقا او استرالیا د لویو وچو د استعمار او استثمار لپاره غوره کړې وه او تر نن ورځې پورې یې نوموړي هیوادونه په مختلفو ډولونو له یوې ورځې څخه بلې ته لا په زیاته کچه استثماروي او د ګلوبالیزم په دوران کې یې سوپر ګلوبال ابعاد پیدا کړي دي، نن هم د انګریز، دهغه ناخلفه خلف او د پاکستان د بې تاریخه زیږندې بقاء د انعطاف په یوه نقطه کې تقاطع پیدا کړي او اوباما د خپلې نوې ستراتیژۍ په عوض همدغه ستراتیژي زړه په زړه د افغانانو د اذلي سرنوشت په حیث عملي کول غواړي. څه ډول اوباما په یوه خوله د افغانانو سره هم دښمني او

په مناسباتو له سره غور کول، د اسلامي نړۍ سره د دښمنۍ پرځای د نسبي د روغې جوړې لار خپلول، د شخصي او خصوصي زندانونو له منځه وړل او ځینې نورو مناسباتو کې چپ لورته شنې اشارې ورکړې، خو په افغانستان کې د بگرام، قندهار او نورو شخصي زندانونو په هکله یې چوپتیا اختیار کړه او د افغانانو په قضیه کې د اوباما نوې ستراتیژي زړه په زړه پاتې او د قاطعانه نظامي عمل سره چراغونه یې بل پرېښودل. د افغانانو لپاره دا کومه د تعجب وړ خبره نه وه. ځکه، کله چې امریکایي حکمرانانو لپاره افغانان د مبهاتو او ویاړ شمله وه او دوی ته یې د کمونیزم داژدها څخه نجات ورکړ، چې شپه او ورځ یې ترې آرام خوب نه درلود، د ژنیود معاهدې دیواځیني مسئول حکم په حیث کله چې روسانو او شمالي ټلوالې په افغانستان کې دیوه ملي دولت د جوړیدو په مقابل کې کودتا وکړه، امریکایانو نه یواځې د افغان اولس ننگه ونه کړه، بلکه په ټیټو سترګو یې وویل «مونږ د افغانانو په کورنیو چارو کې لاسوهنه نه کوو» او په راتلونکې کې یو ځل بیا په خپل سترګتوب د افغان اولس په مقابل کې د نوموړې کودتا په ننگه ودریدل. نپوهیږم او س چا اجازه ورکړې چې په افغانستان کې لاس وهنه او وړانونه کوي او په لسگونو زره نظامیان او ملکيان یې بې پوښتنې او بې پاسپورته، نه یواځې د افغانستان خاورې ته داخل، بلکه په توره د خلکو په کورونو ورننوځي او سر، مال او ناموس یې لوټوي؟ د تعجب وړ خبره داده چې اوباما په داسې وخت کې په افغانستان کې د قاطعانه او بلکه بیرحمانه نظامي عملیاتو غږ پورته کوي چې د اوباما دولتي او استخباراتي مسئولینو د افغانستان د دولت ټولې پخوانۍ خبرې تأیید کړي چې د القاعدې او تروریزم جرړې په پاکستان او بالخصوص په پنجاب او سند کې ښخې دي او راتلونکي

اهداف نشي تعقيبېدلې او منطقي دانسانانو او نورو ټولو

ژوندیو موجوداتو سره یو ځای له منځه وړل کېږي. مشروع ستراتیژي، زور، ظلم او ناروا ته ضرورت نلري او د بین المللي منل شوو اصولو له مخې یې باید هر څوک ومني. اسرائیل په فلسطین کې فلسطینیان اول له منځه وړي او وروسته یې په تور لست کې نیول کېږي. دلته هم کوچنیان، ښځې، سپین ګیري او بسته فامیلونه له منځه وړل کېږي او وروسته تر دوه کلن ماشومه پوري پرې د القاعدې ټاپه وهل کېږي. پخپله امریکایي مقامات پدې قانع دي چې القاعده په سند، پنجاب او عربو کې ناست دي او یا همدغه پاکستانی الاصله او عربي الاصله کسان چې په امریکا او اروپا کې استوګنه لري او د دغه ملکونو تبعه ګڼل کېږي، دهشت ګرانه اعمال سرته رسوي. که پښتانه جنګیږي د خپلې عقیدې، دین او خپلې خاورې په خاطر به جنګیږي. د عقیدې تقدس او د ټاټوبي ساتنه د هر انسان حق او د ملګرو ملتونو په منشور کې تسجیل او ټولو هیوادونو په اتفاق دا خبره منلې ده. په دغه ډول اظهر المن الشمس رسوا سیاسي لوبو کې باید او باما د لوی جهاني مونیپولار طاقت په نمایندګۍ ځان ښکیل نه کړي، او که غواړي په دغه چارو کې مداخله وکړي، باید د حل عادلانه لار یې ولټوي. که د غیر عادلانه لارو د دغه قضي حل ممکن وي، تر اوسه پورې به سرته رسیدلې وي.

د جورج ډبلیو بوش په اته کلنه دوره کې د هغه رسوا او په جاني جرمونو تورن او محکوم ټیم د ټولې نړۍ په کچه د ښمن قوتونه یو تر بله سره د دوئیل «تن په تن جګړې» په پوله ودرول او د مرګ قاصد هره ورځ د هر کور دروازه ټکوي او نړیوال یې د

هم دوستي کولې شي؟ څه ډول او باما دوه هندواني په یوه لاس کې نیولې شي؟ څه ډول او باما په دوه جالو ودریدلې او خپله پایداري ساتلې شي؟ څه ډول او باما کولې شي د افغانستان سره د ښمنۍ په ډګر کې هم خپل حضور او هم د افغانستان او پاکستان متقابل دوستانه اړیکې وساتلې شي؟ دا به تاریخ ثابت کړي!

د افغانانو سره د ښمنۍ پایلې معلومې دي. څومره چې افغانان په دوستۍ کې ډیر ښه او رښتیني دوستان ګڼل کېږي، په دښمنۍ کې ترې هم بل سخت سره د ښمن نه شي پیدا کیدلې. او باما پداسې مساعدو عیني او ذهني شرایطو کې سیاست په تغرقدم ایښي چې د هر سالم افق په لور د قدم اخستلو امکان لري او همدغه د ننني عصر مقضي با القوه او با الفعل حکم ګڼل کېږي، نپوهیږم ولې یو ځل بیا او باما د داسې ناکامې ستراتیژي د از میښت هڅه کوي چې تاریخ په ذوال محکومه کړې او دهغې ظهور اصلاً قانوني او حقوقي مشروعیت نلري. دغه ډول د بارو تو زیرمې چې د جهان په مختلفو نقاطو کې ذخیره شوي او په هره جرقه بین المللي دښمنۍ او کرکیچ رامنځته کولې شي، باید دنړۍ له مخ څخه نابود او د امریکي د نوي دموکرات دولت ستراتیژي نباید په تاریخي لحاظ د ډول محکومو ستراتیژیو سره سمون ولري. نن چې د ډیورنډ د تش په نامه کرښې دواړو خواوو ته د پاکستان د بقاء په خاطر د انګریز زړه ستراتیژي له لیرې څخه د بې پیلوټه الوتکو (رهبري شوي بمونو)، راکټونو، توپونو او له لوړې ارتفاع څخه له B-52 څخه کور کورانه بمونو په زور عملي کېږي، پخپله د دغه ستراتیژي د تاریخي محکومیت په معنا دي. په نظامي ادبیاتو کې د یته نسل کشي وایي، ځکه چې پداسې مواردو کې مشخص

د حرکت خپرونې "پنځمه کلیزه"

د افغانستان، افغان اولس، افغانیت او پښتونولۍ سره زما مناسبت، لکه د حرکت د مفهوم سره، د ځانګړي مستعار نوم، د خپرونې د نوم او د علمي تیزس د نوم په حیث درې اړخیزه، د بل هر ارزښت څخه با ارزښه او د دغه ارزښتونو په وړاندې زما دریز یواځې دهغه شاعر په قول چې وایي:

چې زما د بڼې اغزي ته کاره ګوري

وايم اور شوې د هغه په گلستان

به هميشه يو شان پاتې وي. پنځه کاله دمخه ما د خصوصي مطبوعاتو فعالیت په پیل سره خپل دغه دریز هیواد، خلکو، خپل علمي تیزس او د نړیوالو ذات البیني مناسباتو په باره کې په لنډ ډول داسې فورمولبندي او دخپلې خپرونې له لارې مې د نړیوالو تر اګاهي او پوهاوي رسولې وو.

حرکت د یوې خپرونې نوم دې چې د مطبوعاتو نړۍ په ورشو نوې قدم ږدي. دغه نوم که پرون د شخصي یا کورني تخلص، نن د خپرونې د نوم او سبا ته به د پوهانو په شریکه هڅه په نوي فلسفي فکري محور، نوي علمي څیړنیز متود او یا نوي فلسفي مکتب بدلېږي، په ټولو حالاتو کې د دغه فلسفي-فزيکي

طاقت فرسا فزيکي او روحي فشار لاندې د لیونتوب تر پولې رسولې دي. کوم ټیم چې په افغانستان کې، د جورج بوش په دوره کې د واک په ګدۍ کېښودل شوې، هر کس یې په جنګي جرمونو، د بشر له حقوقو څخه په سرغړونه، د مخدره موادو په کرکېله او قاچاق، اختلاس، رشوت، غصب، غبن، اختطاف او بې شمیره نورو وړانګاریو مجرم او متهم ګڼل کېږي. بوش غوښتل د هغوی په واسطه په افغانستان کې ټولنیز، حقوقي او قانوني نظام جوړ کړي، چې اصلاً باید پخپله د حاکمانو په سرکوب تمام شوي وای. ځکه خو نه یواځې دغه نظام جوړ نه شو بلکه په لسګونو ملیارده ډالر چې د افغانستان سره مرستې شوي، د خارجي او افغاني ټیمونو تر منځ درغل شوي او نن یې یواځې یو پر بل باندې پوچ تهمتونه او دعوې پاتې دي. داسې معلومېږي چې دا ولسمشرۍ د ټولټاکنو په درشل کې د بارک اوباما حکومت د دغه ستري فاجعې سره په بې حوصله ګۍ او سطحې برخورد کوي او د دغه ټیم د بې شمیره کسانو له جملې څخه چې یو ځل بیا په تقسیم د نعماتو، لکه د مچانو په مردارۍ راټول شوي، په پټو سترګو یو تن په اصطلاح دا ولسمشر په حیث وټاکي. دا به د افغان اولس په حق کې د اوباما (د امریکې د عملي سوسیال دموکراتیزم علمبرداري او دبشر د حقوقو حافظې ټولنې) داسې نه بخښونکې ګناه وي چې پخپل عمر کې به یې تلافی نه کړې شي!

همغومره متنوع، متفاوت، رنگارنگ او متغیر دې لکه څومره چې حرکتونه متنوع، متفاوت، رنگارنگ او متغیر دي. دا جهان همغومره ابدی دې لکه څومره چې حرکت ابدی دې. لوی خدای دخپل لوی علم دعامې قانونمندی له مخې دلوی جهان او حرکت متقابل ابدیت او موجودیت یو تریله سره لازمی ابدی علت او معلول، قایم با الذات او خلل ناپذیر ګرځولې او یواځې دقضاء او قدر دلوی علم دجبر او اختیار له مخې په کې تغیر او تصرف ممکن ګڼل کیدې شي.

پدې ورستیو وختونو کې په افغانستان اود هیواد له پولو څخه بیرون ډیري خپروني خپریږي. هغه څوک چې په ایماندارۍ سره دغه کار سرته رسوي او هدف یې ټولنیز خدمت اوسې، مونږ یې هرکلی کوو. ددغه خپرونو په سرخطونو کې معمولاً ډېرې کسان خپله خپرونه، مجله، اخبار او داسې نور بې طرفه، ازاده، مستقل، ملي، اسلامي او داسې نورو نومونو باندې نوموي. زما په نظر، هریو نوم چې چا پرې خپله خپرونه، ټولنه، حزب، اخبار، سازمان او حتا خپل ځان نومولې، په هره یوه نومونه کې مشخص طرف، دریز، مرام، او هدف وجود لري. زه نه پوهیږم چې څه ډول مونږ ددغه څرګندو مفاهیمو تر شا اګاهانه، ناخود اګاه او یا تجاهل العارفانه خپل ځانونه، اهداف او یا خپل پاک او ناپاک ارمانونه پټوو؟ حال دا چې دغه ډول د مفاهیمو تحریفاتو، بدعتونو او نورو لکه اتنر ناسیونالیزم او استعمار د تورې پردې تر شا چې غربي نړۍ خپل امپریالیستي ناولي ارمانونه تر نن ورځې غواړي پټ وساتي، یا هتلد ناسیونال سوسیالیزم، شوروي اتحاد د سوسیالیزم او کمونیزم او ځیني نور دپاکو دیني عقایدو اسلامیزم، بودیزم

مقولې لوی جهاني تکویني ماهیت تل په نظر کې وو او اوس هم پدې عقیده یم چې حرکت د نوي فلسفي طرز تفکر نوم دې چې ټولې پدیدې او واقعیتونه یواځې د علمي منطق، استدلال او مناسبتونو له مخې، پرته له ذهنیګریو، په پوره امانت داری سره څیړي او د تل لپاره په علمي اصولو او قوانینو باور لري او ورته وفاداره پاتې کیږي.

دا نومونه به هیڅکله شخصي ځانګړې اړه ونلري او ویاړ به یې دهغه چا په نصب وي چې پدې لار کې زیات زیار وګالي، زیاتې بریاوې ترلاسه کړي او ددغه نوي فلسفي طرز تفکر د قوانینو او مقولود فورمولبنديو په سیستماتیک تشکل اودیوه نوي فلسفي مکتب دارګانیک علمي جوړښت په رامنځته کولو کې پایدار او چټک قدمونه واخلي. خوزما په عقیده دغه ډول پدیدې به همیشه د عصر او زمان د جمعي شعور مظهر او د حی علی الفلاح چیغه وي چې یوه تاریخي مرحله په بله اړوي، د اولسونو د قیوداتو کړۍ ماتوي، نوې ساه، نوې تحرک او نوي ازادي ګاني وربښي، نو ځکه یې ویاړ او ګټي هم جمعي او شریکي وي.

دا خپرونه چې ټول سیاسي، ټولنیز او اقتصادي مسایل به په عام ډول علماً څیړي خو په خاص ډول به د نوي فلسفي فکري نظر او لار تعقیبوي، نو ځکه یې د «**حرکت**» په نامه نوموو. حرکت په عالم الاسباب کې د خدای دلوی علم دعامې قانونمندی او دهغې دټولو خصوصي حالتونو په پروسه کې دټولو پدیدو دظهور او متقابلو اړونده مناسباتو د علت او معلول مسبب ګڼل کیږي. دالوی جهان موجود دې ځکه چې متحرک دې او متحرک دې ځکه چې موجود دې. دا جهان

بيي د جبر او زور استعمال روا نه بولو او يواځې د «وما علينا الا لبلاغ» اصل او حکم ته معتقد يو. خو هغه څوک چې په ناروا او سپين سترگتوب سره تروريزم، بنياد گرايي او يا بل هر ډول خرافات د اسلام په نوم پورې تړي او پدې بهانه خپل ناروا سياسي اهداف عملي کول غواړي، زمونږ لپاره هيڅکله د منلو وړندي او پدې باره کې سپيناوې خپله ملي او اسلامي دنده بولو.

مونږ افغانستان د ټولو افغانانو گډ کور بولو او کومې دښمنۍ او بې اتفاقي چې د مغرضو هيوادونو او دهغوی د لاسپوڅو لخوا دورونو قومونو تر منځ ايجاد شوي، له منځه وړلو او دورورۍ د باوري فضاء درامنځته کولو لپاره به هڅه کوو. مونږ پدې کلک باور لرو چې د افغان اولس خوشبختي، پرمختگ او پايښت په ملي وحدت کې دي، افغانستان يوشان د ټولو افغانانو گډ کور دي. هغه به دسترگو دکسي په څير د بين الافغاني او بين المللي منل شوو اصولو او قوانينو له مخې په پوره ايماندارۍ او تقوا سره ساتو.

مونږ د گاونډي، اسلامي او دنړۍ د ټولو هيوادونو سره د بين المللي قوانينو او اصولو سره سم سيال مناسبات او دوستي غواړو او په دغه اصولو پا بندي خپله ملي، اسلامي او بين المللي مسئوليت او د پښ گڼو او د متقابل لوري څخه هم همدغه ډول تقاضا لرو.

مونږ په بين المللي منل شوو قوانينو، اصولو، تعهداتو، منشورونو، پريکړو، ... باندې د ټولو لويو او وړو هيوادونو يو شان پابندي غواړو او د اکارد بين المللي نيکو اړيکو، د تروريزم له منځه وړلو او نړيوالې سولې د تامين عمده او اساسي اصل او

عيسويت، يهوديت او نورو څخه هم غواړي ناوړه استفاده وکړي، د پاکو او مقدسو ارمانونو څخه د دغه ډول غولوونکو هڅو او ناوړه گټې اخيستنې لاپخوا رسوا شوي او حتا په گرم بازار کې نور چلش نه لري.

مونږ ټولې دغه ډول پديدې نسبي گڼو، نو ځکه له لومړۍ ورځې څخه وايو چې مونږ هيڅکله بې طرفه نه يو. مونږ ټاکلې او مشخص هدف، طرف او ارمان لرو. زمونږ طرف له هرڅه دمخه زمونږ گران هيواد افغانستان، افغان اولس، دهغوی، ملي گټې، منلي رسوم، عنعنات، عقايد او مقدسات او وروسته له هغې بين المللي او عام انساني تعلقات او تعهدات دي چې په پوره ايماندارۍ به يې پلوي او دفاع کوو او نور به هم دې کار ته اړ باسو.

د ازادۍ، استقلال او ملي موقف په باره کې زمونږ نظر دادې چې د قضاء او قدر د عام قانون له مخې مطلق مختار او مطلق مجبور وجود نلري او هر اولس، هر دولت او هر څوک پرته له امتياز څخه مجبور او مکلف دي يوشان بين المللي عامه نظم، منل شويو تعهداتو، قوانينو او نور ماتيفونو ته غاړه کښېږدي. د سر غړونو په صورت کې به زمونږ دريز د هميش لپاره متقابل وي.

د ملي او بين المللي تناسب په سيالۍ کې به زمونږ موضوعگيري د تل لپاره د بين المللي اصولو او قوانينو په نظر کې نيولو سره سره د ملي موقف څخه د کلکې دفاع په طرف وي.

اسلام زمونږ د افغانانو او ديوه مليارد څخه زياتو مسلمانانو برحق دين دي. مونږ د اسلام په مقدس دين پا بند او کلک معتقد يو. د نورو ادیانو د پلويانو درناوې کوو، په مقابل کې

لاسته راوړنې خپل شخصي مال او متاع او یا په ځان او یا بل شخص پورې وتړي. نو په هغه صورت کې چې علم ټولنیزه او لاسته راوړنه اوسې او یواځې په ټولنیز مشترک ملاتړ او عمل تر سره او یواځې همدغه ټولنیز مشترک ملاتړ او عمل یې لازمي او کافي شرط ګڼل کیږي، نو تعصب او تنګنظري ورسره په کوم دلیل ممکنه ده؟ د علم سره بد د ځان سره بد او ښه یې د ځان سره ښه دي.

کوم آزمایش او کومه جفا چې د افغانستان په جنگي تیاتر کې د افغان اولس سره نژدې دیرش کاله د نړیوالې او داخلي افغاني مافیالخوا د ټولو منل شوو قوانینو او نورمونو په خلاف دوام لري، هیڅ توجیه او دلیل ورته وجود نلري او نه بهي ګناه او بهي دفاع افغان اولس ددې سزاوار ګڼل کیږي. په افغانستان کې اوسنۍ وضعه او حالت د جنوسايد او نسل کشۍ څخه پرته په بل ډول نشي تعریفیدلي. تر اوسه پورې ډیر په جنگي جرمونو تورن جنگسالاران د افغانستان په جنگي تیاتر کې وازمایل شول، خو وضعه له یوې ورځې څخه بلې ته بدترېږي او دا ځکه چې د وضعې ښه کول د هغوی هدف نه دي. انگریزانو د خپلو پخوانیو ناوړه اعمالو د ناوړه پایلو تجربو څخه لیکلي چې: افغانستان ته د لښکرو ننوتل اسان کار دي، مشکل یې ساتل او له هغې څخه بد تر یې وتل دي. په برطانوي لښکرو بیا هغه پخواني قیامت راغلې دي. مونږ همغسې چې د افغانانو د مرګ ژوبلې پلوي نه یو، د بهرنيانو مرګ ژوبله هم نه غواړو. معلومېږي چې بهرنيانو په افغانستان کې د لښکرو خولا څه چې د قرارگاهو د ساتنې استعداد او توان له لاسه ورکړې دي، نو ځکه یې د قوماندې د ګرځنده

یواځینې ضامن

بولو. نړیوال منل شوي قوانین، اصول او نور ماتیفونه چې په نړۍ کې د ټولنیز عدالت، نړیوالې سراسري سولې او په سوله کې د ټولو نړیوالو د یوشان سولیز ګډ ژوند او د ټولو افرادو مساوي متقابل حقوق او وجایب تأمینوي، منل او ملاتړ یې د هر اولس او هر چا لپاره یو شان حتمي او ضروري ګڼو.

پنځه کاله پوره مونږ د خپلو هیواد والو او دوستانو د بې غرضه او بیثباتیه مرستو په ملاتړ دغه ارمان په پوره رښتینولۍ او امانتداری سره روزلې او پاللې او لدې وروسته هم زموږ دغه عزم او نیت نه ماتیدونکې او خلل ناپذیره دي. زه د خپلو دغو دوستانو او هیواد والو د نیکو مشورو او ملاتړ څخه د زړه له کومي مننه کوم.

کوم شې چې ما ډیر زوروي، هغه په علمي سفر کې زما یوازیتوب دي. شک نشته دغه ډول علمي سفرونه معمولاً یواځي وي. خودا هیڅکله ددې معنا نلري چې څوک دي، د ملي، قومي، ژبني، مذهبي او نورو تعصباتو او تنګنظری له مخې، د علم څخه د کرکي دلایل ولټوي. زه دیوه افغان په حیث د علم او قانونمندی نه خبري کوم، زه مدعي نه یم چې ټولي خبري می رښتیا دي، زه غواړم ستاسې انتقادونه واورم، ما له لغزشونو او ښوئیدو څخه وژغوری، لا اقل یوه د حق خبره اظهار کړي، له ما سره هر څوک هر نیت او تعصب لرلي شي، خو د علم سره تعصب لرل بې معنا او بې مفهومه ځکه دي چې علم قضا، دیتر منیزم او جبر دي، او د جبر د تعميل مخنیوي هیڅوک نه شي کولی. د بلې خوا علم ټولنیزه پدیده او او هیڅوک حق نه علمي

هوایي محلاتو لپاره «واکس» الوتکي استخدام کړي دي. افغانان زور نه مني، یواځې ښه نیت مني. راشی ټول خپل ښه نیتونه ددغه ستونځي د حل لپاره سره یو کړو. په غیر صورت کې به یې پایلي لکه د تل په څیروي. د بلې خوا په افغانستان کې ستاسې ننني د نسل کشۍ او غیر انساني د جنوساید پروگرامونه، چې تاسې یې د خپلو خلکو څخه په هزار نېرنگ او فریب پټ ساتی، لکه څرنگه چې نړیوالو ته رسوایاست، خپلو خلکو ته به هم رسوای شئ.

دموکراسي او انتخابات

څه واده به دهغي خواري دختروي
چي نکريزي خپلي ويني دځيگروي

سره ددې چې دموکراسي او انتخابات لازم و ملزوم او انتخابات د دموکراسۍ لپاره لازمي شرط گڼل کېږي، خو په ننیو نړیوالو سرمايداري مناسباتو کې یواځې انتخابات دي چې دموکراسي یې د سرمايي په بې مفهومه بېروکراسۍ او د حاکمې طبقې په دیکتاتوري اړولې ده.

د قانون، سیاست، حقوقو، ټولنپوهنې، ټولنیز عدالت، سولې، دموکراسۍ او ټولنیز سوکاله ژوند پوهانو، پلویانو او مبارزينو پدې خبره اړ و فکر ندې کړې، کله چې د حکومت د بقاء عامل او وسیله (لکه چې د لغوي او اصطلاحی معنا او مفهوم څخه یې واضح او څرگنده ده)، تحکیم، برلاسې، واک، اقتدار، پولیس، اردو او جاسوسي سازمانونه اوسي، څه ډول د دموکراسۍ په عامل او ضامن بدليدلې شي؟ دموکراسي او حکومت دوه متضادي دیالکتيکي پدیدې دي چې یو بل نفی کوي او سرمایه د حکومت د تحکیم نابکاره وسیله او عامل گڼل کېږي. پولیس، عسکر، لښکر، چاکر، نوکر، توپ، ټانک، طیاره، اداره، قانون، حقوق، مطبوعات، دموکراتیک

له یوه سړي چې (ادم) او له یوې ښځې چې (حوا) ده او ګرځولي یې مونږ تاسې څانګې او قبیلې قبیلې لپاره ددې چې وپیژنئ. یو له بل سره بېشکه چې ډیر مکرم او معزله تاسې څخه په نزد دالله ډیر متقي ادب لرونکې ستاسې دي. بېشکه چې الله تعالی ښه عالم ډیر خبردار دي.

پوښتنه پیدا کېږي، څوک نن په ټوله نړۍ کې دغه ارزش ته ارزش قایل دي؟ کوم یو له دغه ۴۳ جمهوري ریاست ته له افغاني کاندیدانو څخه د تقوا، کرم او د خلکو په نزد د درناوي او اعتبار خاوندان دي، پرته له دې چې له خارجه وارد شوې، اجنبي ښه خدمت گذاره، وطن او اولس د ښمنه اوسې، په سلو، زرو فسادونو، خیانتونو، جنایتونو او د پردو سره د وطن او اولس د سرنوشت په سر معاملمګریو په دوسیو یې ډیپو ګان ډک کړي، د پردیو د ګټو د ساتلو په خاطر په ښکاره ډانګې ګرځوي او د مختلفو استخباراتي سازمانونو په اړیکو لږلو ویاړ کوي.

هو! حکومتونه په حقیقت کې هغه غداران دي چې خپل ټول روا امکاناتو یواځې په ناروا ډول د خپل حاکمیت او اقتدار په لار کې په کار اچوي. نو ځکه زمونږ کاندیدانود خارق العاده بې بنیاده او بې موده

خد متونو لافې لا ختمې نه وي چې سمدستي ولایتونو ته د اولسوالیو لوړولو، د وزارتونو، د جمهوري ریاست دمعاونتونو او نورو امتیازاتو په سر د معاملمګریو خوندور اوږده بحثونو دوام پیدا کړي. پدې صورت کې افغان اولس له دغه ډول ټولټاکنو او کاندیدانو څخه د څه ډول خدمت او چا لپاره توقع لرلې شي؟ په افغانستان کې ټول میشت خارجي

نهادونه، بنیادونه، ارګانونه، انستیتوتونه او دیته ورته موسسات چې د حکومت څخه د اولس د نجات ضامن ګڼل کېږي د سرمایي خاوندان یې د خپلو سرمایو په قوت په اصطلاح د خپل منتخب حکومت په زور، ددې په عوض چې اولس دغه ټولې ادارې پخپل واک کې ولري، حکومت غصب او په انحرافي شکل یې د اولس پر ضد په ډیر بې رحمانه شکل پکاروي. دموکراسۍ هیڅکله وجود نه درلود او نه به یې ولري او په اصطلاح دموکراتیک استثمار د تاریخ په اوږدو کې د حسابي تصاعد په کچه نه بلکه همیشه دهندسي تصاعد په کچه لوړ تللې دي. هره دموکراسي يعني د معین ټولنیز—سیاسي نظام او ټاکلي متشکل حکومت دیکتاتوري او دنن ورځي دګلوبالیزم په کچه حاکمې طبقې بي حدو حصر استثمار ګڼل کېږي. ننني سیاسي—ټولنیزم نظام يعني ننني نړیوال مونیپولار امپریالیستي حکومت او اقتدار، يعني نړیواله سرمایداري مافیا او یا په بل عبارت نننۍ سراسري نړیواله کرکه او نفرت، ترور، وحشت، بربریت او یو تر بل وژنه او با الاخره عامه تباهي. ځکه چې سرمایدار ځان او اولاد له لاسه ورکولې شي، خو سرمایه نه.

نابغه عالم او شاعر ګل پاچا «الفت» لیکي:

په لښکرو، په عسکرو پهره دار
خزانې خپلې ساتلې شي سرکار
خو د عام نفرت نه ځان ساتلې نشي
په توپونو، په ټانکونو زړه دار

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾ ﴿١٣﴾
ترجمه: اي خلقو بېشکه مونږ پيدا کړي يې تاسې (ټول اصلاً)

قوتونه او مختلفې نمایندګۍ نه یو وار بلکه په وار وار د خپلو دغو زړو شاجانیانو په بې کفایتۍ او په افغانستان کې د ادارې، قانون، حقوقو،... او په کل کې د نظام په نشتوالي په وار وار اعترافونه کړي. که دا خبره سمه وي، ټولټاکنې د کومو اصولو او نورمونو له مخې کیږي؟ د څه لپاره کیږي؟ او څه ارزش به ولري؟.

افغان اولس د جفا سزاوار ندې!

له درې لسيزو څخه زیاته موده له هغې ورځې څخه تیرېږي چې د افغان اولس پر ضد نا برابره او غیر عادلانه جنگ دوام لري. په نړۍ کې د ټولو چارو، اجراتو او مناسباتو لپاره په ملي او بین المللي کچه ټاکلي قوانین، اصول، نورمونه او معیارونه وجود لري او دهغې له مخې ټولې چارې سرته رسیږي. هغه څه چې د افغان اولس په سرنوشت او حق کې رواجګڼل شوي او هره ګړۍ او لحظه پېښیږي له هیڅ یوه دغه قوانینو، اصولو او معیارونو سره سمون نلري. افغان اولس بې تعصبه، بې ریا، په ازادۍ مین او د ټولوملي او بین المللي منل شوو اصولو او قوانینو ملاتړې اولس وو او دې زه نه پوهیږم د کوم ځنګل او کوم بربریت د قوانینو او اصولو له مخې ورسره کړه وړه او معامله دوام لري.

د درې لسيزو راپدې خوا په اصطلاح د نړۍ ټول متمدن، پرمختللی او د سولې، دموکراسۍ، ټولنیز عدالت او د بشر د حقوقو پلوي او علم برداره هیوادونه په شکل داشکالو د افغانستان په ټولو مسایلو او قضایاوو کې ښکیل او په مختلفو ډولونو د افغان اولس په وړاندې د نه بڅبونکي ګناهونو عاملین او جرمي مدعیان ګڼل کیږي. دوی بې دلیل او

اساسي ركنونه او په دغه بنياد هر ډول سازش او كمپرومايز د هغوى د سياسي دكتورين اساسى قانوني جز گڼل كيږي، چې په افغانستان كې د هغوى د ديرش كلن سياسي حضور په دوره كې مونږ د دغه ډول لغزشونو او خاينانه مانورونو عيني شاهدان وو. دوى په افغانستان كې د افغاني ټولنې واقعيتونه او حقايق هيڅكله په نظر كې نه دي نيولي او ارزش ورته نه دي قايل شوي. د بن په په كنفرانس كې د دې په عوض چې دملي وطنپرستو مشرانو، روحانيونو، د تحصيل او تجربى لرونكو ملي كدرونو څخه ټولنيز پراخ بنسټه موقت، انتقالى او وبالاخره منتخب دولت او نظام د يوه سيال بديل په وجود كې جوړ او سيله معامله ورسره وكړي، دروس سره معامله گرې شمالي ټلوالې، د قبرس په گروپ او د پخوانى پادشاه محمد ظاهرشاه په پسيافي ډلې چې درې واړو ډلو هيڅ ټولنيز بنياد نه درلود اتكاء وكړه او د هغوى په انتخاب سره يې خپل ناوې نيت، چټل او ناوې سياست او د خپل بازاړي سودجويانه او آزمندانه لوبو په څيره خپل اصلي مخ، ماهيت او اهميت څرگند كړ. په افغانستان كې د امنيت د تامين په خاطر د زرگونو موجوده نظامي جنگي، ترانسپورتي الوتكو، ټانكونو، جنگي تخنيكي وسايطو، وسايلو، وسلو او د هر څه څخه مهم د سلگونو زرو باتجربه او تحصيل لرونكو فداكارو او وطنپرسته افسرانو او سربازانو څخه په موقع گټه ونه اخيستي شوه او تر الوتكو پورې، ټانكونه، او جنگي تخنيكي وسايط تخريب او د پاكستان په كباړ څرخ او د دې خاورى اصيل افسران او جنرالان چې داردو او حتا د مملكت د ادارې جوگه وو، نن هم د لارې په سر الوگان خرخوي او د دې خاورې اصيل بچيان په خپل

بې موجه د افغان اولس په حق كې هره جفا او ناروا گڼلې او په يوه او بله پلمه، په غلطو او درواغجنو شعارونو، په ناروا او ظالمانه ژستونو، تاكتيكونو، ستراتيژيو او نظامي اپراتيفى سوق الجيشيو افغانان تيرايستلي او حتا د غم او بڼادۍ په حساسو شيبو كې يې په نه جبرانيدونكو تلفاتو او غم ودرد اخته كړيدي. د روس د يرغل په وخت كې يې د افغانانو د حقه حقوقو د دفاع په بهانه، افغان اولس څخه د سون د موادو په حيث گټه واخيستله او نه يواځې د پخواني شوروي اتحاد څخه يې د ویتنام انتقام واخيست، بلکه ټول د شرق او غرب، كا پيتاليزم او کمونيزم، امريکي او روسي، C.I.A او K.G.B ذات اليني عظيم پرابلمونه د افغانانو د سرنوشت سره غوټه او د نژدې لس مليونو شهيدانو، معيوبينو، اواره افغانانو او د افغانستان د ټولو مادي او معنوي بنيادونو او شتمنيو د تخريب په ارزش يې ميدان وگټه او په هغه بې حسابه تريليو نونو ډالرو چې هر كال به يې د ساړه جنگ، كمونيزم پر ضد مبارزه او د دريم نړيوال جنگ د امدادگۍ په لار كې مصرفولې، نن د گلوبال نړيوال مونو پوليزم او د پخوانۍ زړې استعماري ستراتيژۍ له مخې د نړيوال سراسري مونوپولار حاكميت او سلطنت د لاسته راوړلو په خاطر يې د ژوند په ټولو اړخونو او ابعادو كې په پټو سترگو وحشيانه حملې دوام لري.

داسې وايي چې امريکايان په سياست كې دوستۍ او دښمنۍ ته هيڅ ارزش او تعهد قايل ندي او په ډيره اسانۍ سره د هغې ځايونه سره يو په بل بدلولې شي، پدې خبره كې اوس مونږ هيڅ شك نلرو. دروغ، ناروا او ظلم د هغوى د سياست

نلري. دا ډول تاکتیک، ستراتیژي او عمل د بیوسۍ او ضعف څرگندوی او په سیاسي نظامي ادبیاتو کې ددې عمل ساده افاده او تعبیر نسل کشي گڼل کیږي، ځکه چې د اهدافو تشخیص او تمیز پکې په هیڅ صورت ممکن نه دي او د کلي کور په اصطلاح ورته د ږندو غرگې یا گوزار ویل کیږي. دیبا ابادونې د پروگرام له مخې ټول افغانستان په مقبرو بدل او هر ځای سره بیرغونه زپړي او د عاجلو مرستودولتي پروگرام یواځې داشوې چې هر مقتول شهید په ۲۰۰۰ زره ډالره او هر معیوب په ۱۰۰۰ ډالره بیه واخلي.

دې کې شک نشته چې پورتنۍ خبرې به مونږ د احساساتو له مخې کړې وي، پداسې شرایطو کې پرته له احساساتو، د تعقل فرصت چاته کله میسر کیدلې شي او کله ځای لري، خصوصاً، کله چې په وطن کې چارواکی یواځې د پرو ناروا چارو مسئولیت ولري او د صلاحیت پر ځای یواځې د خپل اولس زورول او شتمنیو لوټولو فرصت ورکړې شوې، او همدغه لوی غنیمت گڼي. پردي هم د «به ما چی» له موقف څخه د ښو او بدو چارو او مسایلو سره یوشان بې تفاوته کړه وړه لري. یعنی چې په ملک کې پخپله چارواکي او دهغوی د چارو متولیان او مسئولین اعتراف کوي چې په ټولنه کې نظام، قانون، اداره، د ښو بدو تمیز او پوښتنه نشته، نو ایا په داسې شرایطو کې به منطق، منطقي فکریا ارزونه کول بې موده او یا پخپله دغه عمل بې منطقي نه وي؟ په اوسنیو شرایطو کې ټولې خبرې پوچه ډرامه او مطبوعات د لعنتې پدیدې په حیث د حاکمې فاسدې طبقې د لاس حربه گرځیدلې او گټه یواځې هغه چاته رسي چې طرحه او برنامه ریزی کوي یې او ویونکو

ملک او یا نورو ملکونو کې اواره گرځي. معلومېږي چې شعار یوڅه او هدف او عمل بل څه دي. نو ځکه په ملک کې نظام، اداره او قانون وجود نلري او نه یې په راتلونکي کې امکان او احتمال په سترگو کیږي. حال دا چې هر یو د دغه مملکتونو څخه پخپل ملک کې ترلې ټولنیز نظام، اداره او قوانین په ټول قوت سره حاکمیت لري. خو زموږ په مملکت کې د همدغه «متمدنو»، «پرمختللو»، «ترقی پسندو» او «دموکراتو» هیوادونو په حضور کې ټول بنیادي افغاني ارزشونه ږنگیږي او د همدوی سره په تباني، د همدوی په مساعدت او حمایي لاندې فساد، رشوت، اختلاس، دمخدره موادو قاچاق، غلا، انسان وژنه او انسان تاختونه او ۱۰۰۱ نورې منفي پدیدې خورا لوړې کچې ته رسیدلي او لا لوړیږي او د افغاني ټولنې د ورځني ژوند دود او دستور گرځیدلې. له هغې ورځې څخه چې ددوی منحوس قدمونه افغان سپیڅلې خاورې ته د امنیت، بیا ابادونې او مرستې په پلمه را ننوتې دي، امنیت په کلي ډول خپله بستره د افغانانو له خاورې او له جهان په ترلې اود دوی ددغه پالیسۍ له مخې چې «کوربه ته وایي بیدار اوسه او غله ته وایي ورځه پرې» نن په هیواد کې د ځنګل قانون حکمفرما، خو پر په هر صورت د افغان لورې په اوږو پرته ده. نن زموږ د امنیت ساتونکي خپل ځانونه نشي ساتلې او خپلې قرارگاهوې د هر خس او خاشاکو حتا د کډوالو د څادري ستر ځایونو تر شا پټوی اود خپلو مخالفینو د سنگرونو د بمبارد اود دوی په آند بچه ترسانک په خاطر پرته له دې چې له لوړې ارتفاع بمونه غورځوي، یا یې په بې پیلوټه بمی الوتکو وولي او یا پرې له لیرې ویشتونکو توپونو او راکټونو حملې وکړي، بله چاره

ترڅو فرصت طلبه، استفاده جو او خاینو عناصرو لپاره ددې خټه برابره شي، چې وضعه د بعدی لاس وهنو لپاره دومره ویجاړه کړي چې بیا د جوړیدو نه وي.

پدې وروستیو وختونو کې د وضعې کنترول مشکل شوې او دهر چا څخه لاره ورکه ده. اروپایي او امریکایي لوړ پوړو چارواکو وقت وناوخت د افغانستان په لور منډې رامنډې پیل کړي او افغانانو باندې انتقادونه او گواښونه له هرې خوا زیات شويدي، چې که سمون رانولې نو خپلې مرستې به بندې او خپلې پښې به له دې ملکه یو ځل بیا سپکې کړي؟ دا پدې معنا چې ټوله ملامتیا او گناه گوندې داصیلو افغانانو لخوا ده او باندیني هیوادونه او د هغوی غلامان ټولې چارې په سپینو چینو او سپینو دستکشو کې سرته رسوي، حال دا چې دوی هر یوه په وار وار خپل ځانونه او یو بل سره پخپله ملامته کړي دي. تهمتونه او په نورو د خپلې پرې اچونه هیڅکله د موجوده پرابلمونو د حل لار نشي پیدا کولې. ښه به دا وي بهرنیان او د هغوی لاسپوڅي د افغاني ټولنې تاریخي او موجوده حقایق او واقعیتونه په پام کې ونیسي او د بین المللي متقابلو اصولو، معیارونو او قوانینو، کوم چې د همدغه هیوادونو په ابتکار تدوین او تدقیق او په ملي او بین المللي کچه منل شوي دي او تر هرڅه بهتر قرآني احکامو ته دې غاړه کښېږدي او ملامته او په فساد ککړ کسان هر څوک چې اوسې، «داخلي یا خارجي» د همدغه اصولو له مخې د محاکمې میز ته حاضر او په عادلانه ډول دې دغه غمیزې ته د پای ټکې کښېښودل شي. په غیر صورت کې په دې هر څوک پوهیږي چې که په فساد او خیانت ککړ کسان، د بشر د حقوقو ناقضین، جنگي جانیان، قاچاق

یواځې پنځه تنګې مزدوري غنیمت گڼلې. هو! مونږ پدې هم پوهیږو چې افغانستان د ملګرو ملتونو، د غیر منسلکو هیوادونو، اسلامي ټولنې او اسلامي کنفرانس د غړو هیوادونو فعال او متعهد غړي په حیث د نورو هیوادونو په څیر ازاد او د مشابه حقوقو او وجایبو لرونکې هیواد دي. افغانانو تل د ملګرو ملتونو د بشر د حقوقو نړیوالې اعلامیې، د امنیت د شورا میثاقونو او کانوانسیونونو، پریکړو او تعهداتو ته، پرته د نظامي تړونونو څخه متعهد پاتې شوې او په فعالانه او مسئولانه ډول یې منلې یا رد کړې دي. مونږ پدې پوهیږو، ټول خارجي قوتونه چې زمونږ په هیواد کې حضور لري، په خپلو هیوادونو کې یې د خوشبخته ژوند شرایط برابر کړيدي. دوی کولې شول مونږ ته هم همدغه ډول شرایط برابر کړي. دوی نه یواځې دغه کار نه دي کړي او نه یې غواړي، بلکه زمونږ د ټولو بدبختیو اصلي عاملین همدوی دي. افغانانو تل هڅه کړې دي ټولو هیوادونو سره متقابل دوستانه اړیکې ولري، دا یواځې اجنبیان دي چې تل یې افغانانو ته د دښمنۍ په سترګه کتلي او تل یې د اجنبې پرسته عناصرو په گمارلو، د افغان اولس پر ضد توطیې جوړې کړيدي.

د ۲۰۰۱ کال د ۹/۱۱ او خصوصاً د بن دبی بنیاده او بې مفهومه کنفرانس څخه را وروسته په حقیقت کې د همدغه بهرنیانو او د هغوی پورې تړلي بیګانه پرستو عناصرو د توطیو په نتیجه کې په افغانستان کې سیاسي، اداري او حقوقي ځلا ساتل شوې او په دې وروستیو وختونو کې د تش په نامه انتخاباتو په دسیسه دغه ځلا نوره هم اوږده کړې شوه

ځای په تړلو لاسونو او پښو او بیوسۍ سره پخپلو جامو کې سوځي. اور اوږدې او په هره ځمکه او ځنگل کې چې پریووځي، هلته به لمبې پورته کیږي. غریبان به ډیرې هڅې وکړي په هره وسیله چې اوسي ددغه اور لمبې په افغانستان کې ایسارې وساتي. دا لکونه افسران او عسکر چې په افغانستان کې یې

بندوباره، لجام گسیخته او غیر مسئولانه په عملي سدیزم او جینو ساید روږدي شوي، حتماً به دغه تجربې او تمرینونه په خپل ملک کې، په خپلو خلکو عملاً تکراروي، چې نخبې نښانې یې همدا نن پرون په سترگو شوي دي.

تیره ورځ د تلویزیون له لارې اعلان وشو چې په افغانستان کې ۳۱ ملیونه کسان ژوند کوي، ۳۱ کسان به ددغه وضعې پلوې نه وي. په نړۍ کې نژدې ۶ ملیارده کسان ژوند کوي، داسې وایي چې ددغه ډول وضعې پلویان او طراحان له ۳۰۰ تنو تجاوز نه کوي. ایادا ټول متمدن بشریت دومره بېوسه او استغفر الله دومره احمق شوې چې د پنځو کسود جادو او مسمریزم د تاثیر لاندې په رڼو سترگو ناخود اگاه ددغه جهنم په لور ځغلي؟ د وحشت او جاهلیت د وخت انسان پر دوی شرف درلود. هغوی که به کوم حیوان یا انسان ونیوه او خام به یی خوړ، نو په دوهم به یی غرض نه درلود. د تعجب خبره داده چې نن دوی په یواځې ځان بې مقصده او بې دلیل په ملیونو کسان وژني او هیڅوک حتا د پوښتنې حق نلري. د جاهلیت په زمانه کې چې انسان هیڅ ډول امکانات نه درلودل د علومو په لټه کې یې ټوله نړۍ گوټ په گوټ لټولې د نړۍ خریطې، د علومو اساسات او بنیادونه یې څیړلي او فورمولبندي کړيدي. نن چې بشر ټول امکانات په لاس کې لري، د تروریزم په نامه احمقانه

بران او خارجي جاسوسان په افغانستان کې د چارو د سمون جوگه وي، په دې تیره نژدې نیمه پېړۍ کې به په افغانستان کې هیڅ مشکل او پرابلم نه وي پاتې. اصلي خبره داده چې په لیوانو رمې نه ساتل کیږي، او ترخوپورې چې د افغانانو د موجوده غمیزي اصلي مجرمین په ملک کې د چارو او واک متصدیان اوسي نظام، قانون، سوله او امنیت نشي ټینګیدلې، ځکه د سولې تأمین او د مجرمینو محاکمه به همزمان پیل کیږي، او په نړۍ کې نه داسې احمقان پیدا کیږي او نه داسې صادقان وجود لري چی په خپله خوښه د قدرت قمچینه له لاسه وغورځوي او زولنی په پښو کې واچوي.

دنوو مېر د میاشتې په ۱۹ د پنجشنبې په ورځ د جمهور رئیس حامد کرزي او معاونینو د لوړې د مراسمو احساساتي خبرې او تخیلي وعدې یوې خوا د هرچا د خوښۍ او مسرت باعث او دلیل کیدې شو، خوبلې خواته همغه پخوانۍ زړی څیرې، دنړۍ د گوت گوت څخه ټول همغه زاړه یاران، زاړه ائتلافونه، شراکتونه، مصلحتونه، وړاندیزونو او پیرزوینو څخه په پخوانۍ زړه وضعه کې د بدلون څه نخبې نښانې تر سترگو نه شوې. پدې صورت کې دا اوسنۍ منډې رامنډې، گواښونه، مانورونه او حتا د دیپلوماتیکو اصولو او معیارو په خلاف څرگندونې او ژستونه پرته له بلې پوچې ډرامې څخه بل ډول نه تعبیرېږي او نه کومې مثبتې پایلې لرلې شي. فکر نه کوم تردې وروسته په افغانانو دغه ډول ناوړه وضعه څوک په اسانۍ تحمیل او ومنلې شي. بلکه دا وضعه نن په ټوله نړۍ کې د هیچا لپاره د تحمل وړ نده او ددې اور لمن به په ټوله نړۍ کې هرې دروازې او دهر چا لمن ته رسي او هر څوک به هر

لري. يعنې چې دخپل تكامل دمسير په لومړۍ مرحله كې خورا زړ بديدونكې خاصيت لري، په دوهمه مرحله كې بطبي كيږي او دانعطاف له قوس اوږي او په دريمه مرحله كې مخ په زوړ ځي (انحطاط مومي). ددغه ډول خاصيت برعلاوه انساني ذهني خټه د بل هر مادي موجود په نسبت دزيات عطالت درلودونكې ده. ځيني وختونه دغه عطالت تردې اندازې زيات وي چې په پايداره، نه بديدونكې ديناميز باندې بدلېږي يا په بل عبارت متحجر او منهك پاتېږي. حال داچې د علمي، تخنيكي او اقتصادي پرمختگونو سره سم ټولنيز اړيكي هم بايد بدلون ومومي. په غير صورت كې وروسته پاتې مناسبات او اړيكي د نوموړو پرمختگونو مخه نيسي او د پېښو زولنۍ يې جوړېږي. خو حاكمه او واک په لاس طبقه د ذهني تحجر له مخې د اړيكو بدلون نه مني او په خپل ټول قوت، ټولو دسيسو او جهالت سره د بدلون مخه نيسي. په نتيجه كې نه پخلا كيدونكې متضاده مبارزه په حاد ترين شكل سره پيل كيږي. دانسان د پيداېښت له ورځې ترننه پورې، د اقتصادي — اجتماعي نظامونو په بدلون او تكامل سره، ټول ټولنيز مناسبات په جبري شكل سره بدل كړې شويدي. نن دكارد ټولنيز خصلت او خصوصي ملكيت اود انساني ذهني او علمي تخنيكي پرمختگ ترمنځ تشه اسفل السافلين جوړه شوې، د مړښت او فقر ترمنځ تناسب په تيرو ۷۵ كلونو كې له ۱:۳ څخه ۱:۷۵ ته رسيدلې، د مختلفو مالياتو، بيمو، قيمتۍ او نورو مصارفو كچه ورځ په ورځ لوړېږي او د ټولنيزو خدمتونو كچه چې په ځيني هيوادونو كې اصلاً دغه مفهوم وجود نلري، په پر مختللو هيوادونو كې هم له يوې ورځې څخه بلې ته د صفر په

طرحه او يا بله پوچه ډرامه هريو متمدن انسان ناخود اگاه مني. مونږ افغانان په خپله وروري كې هيڅ پرابلم سره نلرو. د خارجيانو سره زمونږ پرابلم داډې چې زمونږ په خاوره په ناروا راننوتې او بې گناه مو وژني. كه دوى ووځي او ومونه زوروى، مونږ دوى سره هم هيڅ مشكل نلرو. معلومېږي چې په افغانستان كې كوم نه پخلا كيدونكې مشكل اولوى پرابلم وجود نلري. نو ولي په اصطلاح دا ټول متمدن بشريت د تاويلي، ماويلي لفظي بحث د شخړې دحل له عهدې څخه نشي وتلې؟ اوس مونږ په دغه حقيقت پوهيدلې شو چې په رښتيا نننې متمدن انسان له يوې خواڅومره بيوسه اوله بلې خوا څومره بې شرمه دي. هغه كارونه چې بشريت په افغانستان، عراق، فلسطين، جهان او يا په گوانتانامو، بگرام، ابو غريب او نورو زندانونو كې كړي او كوي يې، چې سپې او ځنځير به يې هم ونه كوي. شك نشته ډير خلك ځيني وخت عقل له لاسه وركوي او هر ډول كارونه كوي چې هم ځان شرموي او هم جهان. عادي دود او دستور داډې چې دا ډول كسان په ځنځيرونو تړي او په ټولنيز لحاظ هم ورته دقانون ځنځير، زندان او حتا په قانون كې د مرگ سزا گانې هم په نظر كې نيول شويدي.

د نننې عصر علاج ناپذيره او نه جبرائيدونكې پرابلم د انساني ذاتي ذهني نيمگړتيا او ننني علمي، تخنيكي، اقتصادي او دژوند په نورو اړخونو كې چټك پرمختگ تر منځ اساسي تضاد جوړوي. ټولنيز ذهني او شعور ددغه انكشافاتو څخه ډير وروسته پاتې كيږي او په نتيجه كې په نه پخلا كيدونكي تضاد باندې بدلېږي. انساني ذهني د خپل تكامل په مسير كې مختلف بديدونكې پوتنسيال او امكانات

لورچټک تقرب کوي او په نړۍ کې

موجوده بحرانونه، تضادونه، او پرابلمونه د سرمایي
د لیونیانو له واک او کنترول څخه وتلي دي. نن د بشریت
اساسي کمبودي او تشه، که شخصي ده او که ټولنیزه، علمي
او کلتوري بڼه لري او سرمایه په ټولو بوقلموني اشکالو او
ماهیت سره د هغې د ډکولو، اقناع او ارضاء څخه پاتې
راغلي ده. نړۍ نن د علم، پوهې، کلتوري نیمگړتیاوو،
بحرانونو او تضادونو کې بنکيل او په فردي او اجتماعي
لحاظ د دغه تشې د انعطاف په خورا لوړو قوسونو کې لاروځي
د نړیوال کلتوري انقلاب ذهني او عيني شرایط آماده او
یواځې د پروفیسو نالیزم له لارې د کلتوري عدالت او انصاف
په تحقق سره ټولنیز عدالت تأمینېدلې او نړیوال په حقه سره د
حتمي تباهی څخه د خلاصون لار میندلې شي.

افغان اولس کله هم زور ته نه دي تسلیم شوې، دا حل به هم تسلیم نه شي!

په غربي یا په اصطلاح متمدنه نړۍ کې ټولنیز دودونه،
عنعنات، رواجونه، لفظ، قول، وعده، قسم او دینه ورته
ټولنیزو تعهداتو باندې باور او دریدل د وروسته پاتې
ټولنیزو پاتې شونيې مناسبات گڼي او په نوې سرمایداري
امپریالیستي او دهغې په گلوبال او سوپر گلوبال مرحله کې په
کلي مردود گڼل کېږي او پابندي پرې پرته له ساده
لوحانه، نائیف او وروسته پاتې والي شوم میراث څخه بل څه نه
شي منل کېدلې.

په دې متمدنه او اصطلاح دموکراته نړۍ کې سیاست
ته، هغه چې باید د اولسونو سرنوشت وټاکي، هغه چې باید په
خورا لوړه کچه د نړۍ د اولسونو ذات البيني عادلانه او
منصفانه مناسبات تعین کړي، هغه چې باید د ظلم او ناروا د
مخنیوي په خاطر د بشر د یوشان حقوقو د تأمین معیارونه
، نورمونه، کچې او ارزښونه معلوم کړي، ...، چټله لوبه او
معامله ویل کېږي.

حيث گټه پورته کيږي او سرمايدار پري د شخصي ملکيت په حيث پخپله خپله اچولې او سرمايه پخپله د سرمايي د توليد وسيله گرځېدلې او زيار ايستونکې انسانله دغه پروسې څخه تقريباً په کلي ايستل شوې دې، حال داچې سرمايه ټولنيز محصول، ټولنيز ملکيت او په ټولو خلکو پورې د ډلييزو او د عامه خير نېښگنود تأمين په خاطر، اړه لري. شخصي ملکيت هغه دې چې د خپلو متو په زور او د تندي په خولو گټلې شوې وې نه داچې يا يې پخپله او يا يې پلار نيکه په غلا، چور چپاول او يا په ظلم او ناروا را جمع کړې وي. د غلا، چور و چپاول، جوړجاړي او په پټه پنا د سرمايدار د ناروا گټې څخه پرته، په عادي ورځني تعامل سره، د سرمايدار، د کار فرما په حيث او د متخصص او غير متخصص کارگر تر منځ معاملو کې ټوله گټه د شخصي مال په توگه، سرمايدار تر لاسه کوي او هر کارگر هم يواځې د شخصي مزد په حيث خپله برخه تر لاسه کوي. خو داچې هر متخصص او غير متخصص کارگر د ټولنې له خوا روزل شوې، او اوبه، هوا، چاپريال او ډيرو نورو توکو څخه چې ټولنيز مال او سهم گڼل کيږي، چې سرمايداري بايد حق ادا کړي، خود خپلې دغه يو پر څو مليونې ذرې په عوض د نورو هيوادوالو د څو مليونه حق څخه ناوړه وړيا گټه اخلي او په خپل جيب کې يې اچوي. خورا سرسام اوره گټه چې سرمايداري د سرمايي د ناروا تزايد او حکومتونه يې د خپل تحکيم او استبداد د دوام په خاطر د افرادو او اشخاصو د تطميع، اضافي بې ځايه مصارفو او يا زړاندوزۍ په خاطر، دارزشي اسنادو او تورو پيسو د چاپولو او صدور له لارې د هيوادوالو حق حلالې شتمنۍ غصبول او په اوسنيو شرايطو کې کله چې

هو! هغه چټله لوبه چې ۵۰۰ کاله پخوا يې په فيودالي زړو مناسباتو کې ريښه وځلوله، چټل انسانان په کې ښکيل او دپاکو، با تقوا، مومن او شريفو انسانانو په سرنوشت يې بې شرمانه لوبې پيل کړي. دوی رښتيا هم له ابتدا څخه دا چټله لوبه د نسل کشۍ او په پټو سترگو د عامه شتمنيو د غصب او چورو چپاول په بنياد پيل، چې خورا ارزانه او گټوره معامله گڼل کيږي او نن يې ورته خورا مناسب چټل نوم «سرمايه» غوره کړ، چې پرته له دغه ناروا او چټلو مفاهيمو بله افاده هم نلري. کاشکيد علمي - تخنيکي پرمختيا، د عامه ښيگڼو ټولنه، له استثماره پرته نظام، د ډلييز کار او ښيگڼې نظام، ... او يا بل ډاډول مناسب بشر د دوستانه نوم يې ورته غوره کړې وې. اوسنۍ علمي - تخنيکي پرمختياوې خپلې ځانگړې مادي زيرمې او بنيادونه، حقوقي او قانوني ارگانونه، بشري مناسباتي معيارونه، نورمونه، قوانين، سازمانونه، انستيتوتونه، متقابل مسئوليتونه، صلاحيتونه، تعهدات، متقابل حقوق، وجايب او پابنديو ته ضرورت لري چې بايد ايجاد او عملاً د مربوطه ارگانونو له خوا يې پام لرنه او ساتنه وشي. دغه ارگانونه عملاً ټول وجود لري، خود څو تنگو ناچله، تورو او بې ارزشه پيسو په بدل کې د سرمايدار په ولکه کې قرار لري او په حقيقت کې قانون د قانون، حقوق د حقوقو، اداره د ادارې، ... او نور بالذاته او فی نفسه د ځان پر ضد د نابودۍ حربه او وسيله گرځېدلې ده. ځکه چې نظام پخپل محرک او خپل خړه چپه سپور دی، د سرمايي څخه دبشري عامه ښيگڼود تأمين د وسيلي وسيلې په حيث نه، بلکه د شخصي هدف او شخصي اهدافو د لاسته راوړلو د وسيلي په

منطقي لويه غميزه او د بې گناه انسانانو د تباهي په
لا علاج و بيا بدلنه كړي، په دې معنا چې، شپږ څلويښت د
نړۍ ستر هيوادونه په افغانستان كې هر اړخيز نظامي او ملكي
حضور لري او پاتې ملكونه هم د افغانستان په مسئله كې بې
طرفه او بې علاقې نه دي، بلكه د مدعي په څير خپل اهداف او
گټي د غوښيني ذري په خاطر څاري او د نظر لاندې يي ساتي.
په حقيقت كې د نړۍ ټول هيوادونه د خپلو لسگونو رنګارنګ
جاسوسي سازمانونو له لارې فعاليت كوي، ځانونو لپاره خپل
خپل جاسوسان او د خپلو گټو ساتونكي روزي، په مناسب
غوره ځاى كې يي ځاى پځاى كول غواړي، ساتنه يي كوي او
وخت په وخت يي درتبې او مقام څارنه او غمخوري كوي. نن د
همدغه بېځايه خپلو او پرديو غمخوريو له برکته د اردو
، څارندوى او امنيت په صفوفو كې عسکر او بريدگي نه په
سترگو كيږي او شكر ټولوي يي بې سواده جنرالانو، ډگر
جنرالانو، ستر جنرالانو او مارشالانو لور ورتبو ته ارتقاء پيدا
كړې او خپل «مقدس» خدمت ته يي ملا تړلې ده. په افغانستان
كې د پخوا په څير^۷ ولايتنه نه دي، د خداى په پيرزوينه هره
اولسوالي ولايت او هر كلي اولسوالي جوړه شوې او كه دوه
كرته بيا ټولټاكنې وشوې، پاتې كلي به هم څه كرزې صاحب او
څه زمونږ خارجي «دوستان» په لايټونو بدل كړي، يو بې سواده
په وطن كې نه دې پاتې چې لا اقل يو ځل دې د ولايت، معينيت
، وزارت او د جمهورى رياست مشورتي مقام ته نه وي رسيدلې
. كار او روزگار ته به ضرورت نه وي او كه ضرورت هم پيدا شي
، دغه بيچارگان به پرې څه پوه شي او بل دا چې هغوى خود كار
لپاره نه دي، بلا تشبيه په جنتي ژوند كې كار وجود نه لري. نور

سرمایدارو حکومت سازشکارانه او متفقانه د امنیتي قواوو
سره په تېاني کې دخلکو پر ضد، د همدغه تورو پیسوپه قوت
موضع ونیسي او په نه ماتیدونکي سنگر او بالا حصار بدل او
په پای کې په نړیواله کچه د سرمایي او حکومت په سوپر
گلوبال مافیایي طاقت باندې بدل شي. مونږنن عملاً د دغه ډول
یوې پروسې چې په نړیواله کچه استحکام پیدا کوي، شاهد یو
او که همدا نن، چې عامه اگاهۍ او شعور نسبي عمومیت پیدا
کړې، د دغه ناوړه پروسې د ناوړه عطالت په مقابل کې
دمخنیوي او عکس العمل تدابیرونه نیول شي، سبا به مشکل
او یا به ناممکن اوسي. پخوا له دې چې پیسې خپل فزیکي
موجودیت او ارزش په کلي توګه له لاسه ورکړي، نړیواله مافیا
هڅه کوي د پیسو د دغه فلکسیبل (ارتجاعی) موقفاو خصلت
څخه څومره چې ممکنه

وي، غواړي اخري ګټه پورته کړي او د همدې کار لپاره ټول
نړیوال امپریالیستي او مافیایي قوتونه، په ظاهر کې افغانانو
لپاره د پخواني شوروي اتحاد او د نړیوال کمونیستي نظام
د ړنگولو په خاطر د «احسن» پاداش، خو په حقیقت کې دنړۍ
په هر لحاظ دغه ستراتیژیک جیو پولتیک موقعیت، او تر
اوسه پورې د پټی خزاني مرکز او بالا حصار افغانستان ته
راټول شوي، ترڅو د خپل چور او چپاول په تورو پیسو اخرین
قمار ووهي او دنړۍ په هر لحاظ، دغه ستراتیژیکه کې، چې هر
غشې به یې دلخواه هدف ویشتلې شي، خپلې منګولې ښځې
کړي. دوی څومره په اغماض او مکاری سره د سمسری غوندې
د تړمو او ښکو په تویولو سره د څو تنو بیګانه پرستو په مرسته
افغاني معضله په کثیر المجهوله سیاسي معادله،

معصومانه تظاهر کوي چې گوندی په افغانستان کې يې وضعه له کنترول څخه وتلې ده (او رښتیا هم وتلې ده) او خوشباوره افغان اولس خو لا څه چې زموږ عالم روشن فکر قشر هم ورسره دا مني او دهغوی د رښتینولۍ په خاطر یو

ستیز ترې خلاص نه دي او په بیهوده خبرو حقایق تحریفوي ، د اصلي مسایلو څخه دخلکو مخ بل خوا اړوي او هم خپل او هم د نورو وخت ضایع کوي. ځکه څوک دا منلې شي چې دوی په رښتیا د وضعې له کنترول څخه عاجز دي. خویو ځل په رښتیا هم داسې معجزه ونه شي چې «مارجه» د نړیوال عادلانه پروفیسونالیزم د نړیوال سراسرې کلتوري انقلاب د سرچینې په وضع الجیش بدل شی. دا خبره د یقین او امکان څخه څه ډیره خو هم نه ده !

بهرنیان او دهغوی لاسپوڅي کورني چارواکي پریږده چې دروغ ووايي، اولس خو په دغه پټو رازونو نه پوهیږي او د اولس په خپل وخت اگاهي او پوهاوي خو دروئاندو دنده او رسالت دي ، ولې مونږ خپل رسالت سرته نه دي رسولې ؟ که مونږ په رښتیا د دغه رسالت د احساس درک درلودلې او ځانونه متعهد هم گڼو ، نو که لا اقل یو سلول د وطنپرستۍ مو په وجود کې موجود وي ، باید د عبثو خبرو څخه تیر ، گونگه روژه مونیولې وي او د ړندو چشمکېمو په سترگو گرځولې !!!

کاشکې مونږ پدې وسیله د مسئولیت او شرم څخه دخلاصون لار درلودلې. کاشکې دغه بیچاره اولس د لاس د ټټاکو او د زړې بودۍ د

به یې گټي او دوی به دنورو ... خوري. دا ډول ده د افغاني کثیرالمجهوله سیاسي معادلې ډیره پیکه شمه. خوددې ټولو خبرو سره سره مونږ په دې عقیده یو چې هره سیاسي معضله د حل سیاسي لار لري ، پدې شرط چې څوک ورسره سیاسي کره وړه ولري یعنې چې د قضیې حل دهغې په اساسي غوټه او تضاد کې ولټول شي. په غیر صورت کې ، خویخپله زموږ دا نا بللي «دوستان» وایي چې افغانانو په تاریخ کې کله هم زور نه دي منلې. مونږ هم وایو چې نه یې دي منلې. خو دوی وایي چې دا کرتیې حتماً پرې منو او ځکه ټولې نړۍ سفيربري اعلان کړې او د افغانستان په جنگي تیاتر کې وضع الجیش لټوي. خو مونږ په دې کې هیڅ شک نه لرو او وایو ، تراوسه چې افغانان هیڅ زور ته نه دي تسلیم شوي ، دا ځل به هم تسلیم نه شي.

بهرنیانو دا دیرش کاله افغانان په دروغو وغولول ، ۱۰۰۱ وعدي یې ورکړې ، خویوه یې هم رښتیا نه شوه. له هغه ورځې څخه چې یې سرمایه خپل هدف ټاکلې ، رښتیا یې په خوله نه شي راتلاي. سرمایه یواځې په دروغو او غبن پیدا کیدلې شي. د لندن په کنفرانس کې هم ډیرې وعدي وشوې چې د مخالفینو سره به روغې جوړې ته کښیښي ، خود هغوی د سرکوب په خاطر بارک اباد ما ۳۰۰۰۰ تازه دمه خاص تربیه شوي دریایي عسکر راواستول چې د ناتو د عسکرو سره یوځای په «مارجه» کې د سولې د خبرو وعدي ورپرځای کړي. دوی د سولې تر شعار لاندې جنگ کوي ، د امنیت تر شعار لاندې امن د ځمکې په مخ نه پریږدي ، د بیا ابادونې تر شعار لاندې ښارونه ، کلي ، بانډې ، ولاړه لوټه او دبشر د تمدن په نوم کوم اثر د ځمکې په مخ بل چاته نه پریږدي. دوی تجاهل العارفانه ، ساده لوحانه او ډیر

زمونږ بهرني «دوستان» چې د دولت داری اوږدې تجربې لري او د موجوده بشری قوانینو د تدوین تور هم دوی په ځان پورې تړي او په نیمې پېړۍ وراو وختې چې په یوازې ځان د نړیوالې واکمنۍ تجربې کوي، ولې د قضیې د عاجل حل لپاره د تجربه شوو تجربو او لارو جaroو څخه کار نه اخلي؟ دا داسې عمل دې چې پیل به یې بې له شکه په دوی پورې اړه لري، خو پای به یې ددوی په واک کې نه وي! دیوه نظام پنگول ډیر ساده او اسان کار دې، خو بیا ابادونه یې د ډیرو نسلونو او پېړیو عمرونه پکار لري!

نننۍ افغانۍ معضله د ډیرې پیچلتیا او مشکلاتو سره سره ډیره څرگنده او ساده هم ده. که د تیرو وړو وختو خبرو څخه تیر او معضله نن چې څه ډول ده، تعریف کړو چې: د تیرې دیرش کلنې ناوړه وضعې او ناوړه شرایطو په نتیجه کې جنګ دوام لري، په هیواد کې نظام، اداره، قانون وجود نه لري، ذات البیني قومي، مذهبي، ژبني، سمني او نور تعصبات او دښمنۍ لوړې کچې ته رسیدلي، فساد، رشوت، اختلاس، غلا، چور چپاول، اختطاف، په وړو او زړو، ښځو نرو جنسي زور زیاتې د تحمل او حوصلې څخه وتلې، د شخصي او دولتي دارايي غصب ورځنې عادي کار او چار گڼل کېږي او پوښتنه یې نه شته،

د جنګ د پای، د ټولو نیمګړتیاوو د له منځه وړلو، د امنیت د تأمین، د نظام د جوړولو او بیا ابادونې په خاطر د ملګرو ملتونو او امریکې په مشرۍ نړیوال نظامي قوتونه او ملکي سازمانونه او ادارې د بیلوونو ډالرو سره دا اته کاله کېږي چې راغلي، خو چارې په هراړخ او جهت کې د بهبود په عوض د ډیرې وړانۍ او خرابیدو په لور روانې دي او شک نه شته چې په

سپنښود وریشلو ټنګۍ زمونږ د انجینیرۍ، ماسټرۍ، دکتورا او پروفیسرۍ په تحصیلونو نه وې مصرف شوې او هغوی په دې انتظار کې نه وې چې: «زما لالې به سپاهي، جمعه دار، کمال دار او زما د تنګ او ناموس د ساتنې ذمه وارشۍ». کاشکې دغه خوشباوره اولس زمونږ هرې غولوونکې چیغې ته لیک نه وې ویلې او دغه ګنده تخمونه یې له ځانه رټلي وې.

ایا د وطنپرستۍ او صداقت ذمه وار یواځې بې سواده اولس دې او د الفبا زده کړه، چې پخپل خیر او شر څوک پوه شي، حتماً د بیګانه پرستۍ او اولس او وطن ته د خیانت سره تړلې ده؟ پخوا چې به مونږ کوم لیونې ولیده، ټولو به ویل دا دانګریز یا پاکستان جاسوس دې. ځینو به ویل چې، یوه انګریز له ځانه څخه په دروغو ملا جوړ کړې وو. لکن نن راته روغ رمت، تر ټولو هوښیار او تر ټولو خاین، جنایتکار، د بشر د حقوقو ناقضین په ریاست جمهورۍ، کابینه، پارلمان، قضاء او حکومت په لوړو پوستونو کې ناست او هره ورځ حامد کرزي، اوباما، براون او نور ترې د هر سټیژ پر سر شکایت کوي، خوملاترې هم کوي، او هغوی هم افتخار امیزه ایستلی توره د هر سټیژ په سر د خپلو متولیانو د گټو د دفاع څخه تیریدونکي نه دي بلکه د پارلمان په وړاندې هریو یې د هغوی د جاسوسي سازمانونو په غړیتوبونو اعترافونه او ویر کوي.

مونږ که پدې پوره نه پوهیږو چې په لیوانو څوک رمې نه ساتي، یا جنایتکاران، د بشر د حقوقو ناقضین، بیګانه پرستان، مفسدین او... که واک په لاس کې ولري، په ملک کې نظام، اداره، امنیت، قانون او... تحقق نه شي پیدا کولې، نو

غوره شي. نن هم په مشكلو مسایلو کې د حل لارې د پیدا کولو په خاطر بهرني او کورني مسئولین اولس ته مراجعه کوي. افغان اولس د خپلو کورنیو او نړیوالو شخړو د حل لپاره خپل دود، دستور، تړې، تیرې، ... آن تر لویې جرگې پورې مقررات لري او همیشه یې نظامي او ملکي چارې پخپله حل کړيدي.

تر اوسه پورې اولس ته رښتیني مراجعه نه ده شوې او هر څوک، که خپل دې او که پردې، یواځې په دروغو او درغلی ورسره چلیدلې دي. دا اولس غولول د ځان غولول دي. دا اولس زور د خدای زور دي. اولس ته د صداقت له مخې مراجعه پکار ده.

افغان اولسه! که خپل دې او که پردې، چې په دروغو درسه چلیږي!

یواځې د خپل ملي وحدت په مټ او طاقت کولې شی هغوی د رښتینولۍ ډگر ته راکاږي او لکه دهمیش په څیر عادلانه سیاله لوبه او سپیناوی ورسره وکړي.

افغانستان کې یو ځل بیا بشري ناورین رامنځته او پردي خپلې پښې له دې ځایه په تښته سپکې کړي.

دا چې ولې امریکي دشوروي اتحاد درنګیدو څخه وروسته افغانان د نزعې په حالت کې پریښودل د کوم چا په برکت چې د یکه تازې شاهنشاهۍ د تخت داشغال په خاطر یې عجله وکړه؛

دا چې ولې د امریکي دولت د ۲۰۰۱م کال د سپتمبر د یوولسمې د نیویارک د تجارتي مرکز د ناوړه پیښې په تور د جزا وړ افغانان وبلل، حال دا چې عاملین پاکستانی الاصله او عربی الاصله امریکایي او انګلیسي اوسیدونکي وو چې د همدغه ملکونو پاسپورتونه یې لرل؛

دا چې ولې د بن په کنفرانس کې د افغاني ټولنې حقایق او واقعیتونه په نظر کې ونه نیول شول او د پنځو «کسو» په کچه په داسې حساسه مرحله کې د یوه لوی مملکت او اولس سرنوشت ورو سپارل شو؛

یا دا چې څه ډول ممکنه ده چې، د اتو کلونو په موده کې د نړۍ ټول او په خاصه توګه ستر پرمختللي هیوادونو په هېڅ اړخ کې حتا خورا کوچنې موفقیت لاس ته رانه وړې شو.

که دوی وایي چې بې وسه دي، نو څوک به یې په کوم دلیل ومنلې شي؟

که قصدي او عمدي لوبه او معامله وي نو د کوم رښتیني افغان لپاره به د منلو وړ وي؟

مونږ پوهیږو چې هم افغانان او هم د افغانانو بهرني ملاتړي «دوست» هیوادونه نن د لوی مشکل سره مخامخ دي. پکار دادي چې په هیواد کې، ګاونډیانو او نړیوالو ملکونو سره په ګډه د سولې، امن او خپلمنځي عامه ګټو او سولیز ګډون د لار

همداسې وه. بیګانه پرستانو همیشه خاینانه معاملې او مزي چرچې کولې او ددغه نابکاره وضعې د دوام په خاطر یې په هیواد کې فاسد او نابکاره نظام ساته او نه یې غوښتل په ملک کې مرکزي نوې حکومت، اداره، قانون او نظم برقراره شي. وطنپرستان مجبور وو د حکومت سره موازي اولسي خودگردانه ټولنیز نظام، ادارې، قوانین، دفاعي تشکیلاتي سیستمونه جوړ او د وطن او اولس د پټ او عزت د ساتلو په خاطر توره په لاس د کورني او بهرني دښمنانو په مقابل کې وجنګېږي. په دې ډول د افغانستان په ګوټ ګوټ کې مستقل خودگردانه ټولنیز نظامونه، ادارې، قوانین، دود، دستور، محلي قومې او سراسري ملي جرګې او په کل کې خودگردانه ملي افغاني دموکراتیک نظام او اړونده محلي مردمی (خلکو)، قومي او ملي سراسري ټولنیز دموکراتیک اولسي مناسبات ټینګ او د هره په هره او د ملت په وحدت په قوت د واحد شعار «يو د ټولو او ټول د يوه په لاري» د واحد وطن او اولس د شريکو ګټو د ساتنې ضامن وګرځیدل.

هو! جرګه زموږ ددغسې يو ډول مجبوري خودگردانه ټولنیز نظام دموکراتیک اصل او د عادلانه مناسباتو خورا لوړ انساني اخلاقي مقام ګڼل کېږي او په افغاني ټولنه کې د تقدس حیثیت لري، تصمیم یې تصمیم دې او پریکړه یې حکمې پریکړه ده، عملي کول یې حتمي او هیڅ یو ځای د هغې په مقابل کې د پورته کتلو جرأت هم نه لري. دایو رښتینې اولسي تصمیم دې، اولسي عزم دې، اولسي تعهد دې او هغه اخري اولسي پریکړه ده چې د مرګ او ژوند په پوله، هغه وخت چې چاره هله ته رسیدلې او هله پریکوي او د اولس د بود و نبود

جرګه - مشورتي؟ که حکمي؟

د فارسي ژبې يو متل دې چې: «احتياج مادر ايجاد است»، نو د جرګې دود او دستور هم مونږ افغانانو ته له ښې ورځې نه دې راپاتې. که له يوې خوا افغانستان، چې د شمال او جنوب، شرق او غرب ترمنځ يواځينې د تلور اتلو مناسب څلورلار او معبر او د هر سياح، نوښتگر څيړن، عابد، صوفي، راهب، بنجاره او تجار د تلور اتلولار او تمځای وو او هره نغده او نسیا سودا همدلته کېدله، هره عقیده او مفکوره په دې خاوره کې خميره او پخلي ته رسيدلې او د هر چا لپاره په قابل هضم مړۍ بدله شوې، له هرې ورځې نه بلې ته مولانا، ابن سينا، البيروني، سيد جمال الدين، فارابي، رازي، بيهقي او ډير نور زيريدلې او په نړيواله کچه د سترو خدمتونو او شهرت جوګه شويدي، دله بلې خوا د هر يرغلګر لار هم له افغانستان څخه تېرېدلې او نن هم لاد نړيوال جنگ جنګي تياتر پاتې او يواځې افغانان د مقاومت او اصطکاک د غوټې په حيث پکې سوليږي اود سونګ د موادو په څير پکې سوځي. د پير يو په اوږدو کې افغانانو نه دي کړې شوي پخپل ملک کې با ثباته مرکزي حکومت او متناسباً خپل اداري، حقوقي او قانوني ارګانونه، ادارې، موسسات او انستيتوتونه ولري او ويي ساتي، او وضعه لکه نن چې څه ډول دوام لري، د تاريخ په اوږدو کې هم

جرگه نه د مشورو ځای دې، نه په کې دغه ډول فرصتونو ته وخت پیدا کیدلې شي او نه مشورتي او مصلحتي جرگو کله هم کومې رغنده مثبتې پایلې لرلي دي. کورني او بهرني دښمنان چې غواړي په دغه نا پیژندل شوو نومونو افغاني اصيل ارزشونه بې ارزښه او له منځه یوسي او یا لا اقل د تنفس فرصت پیدا کړي، باید وپوهیږي چې ټول افغاني ارزشونه د سیاسي او بیولوژیکي میراث په حیث، په غوږ کې له لومړي اذان او دمور د پیو سره لکه دروغ د هر اصيل افغان په وینه کې چلېږي او تر څو چې یې روح او د وینې یو څاڅکې په تن کې وي، د دغه ارزشونو هیرو ل به هم ناممکن وي.

پدې توگه په افغاني کلتوري، عقیدوي او حماسي لاسته راوړنوباندي د جنگونو او د هغوی د بدو عواقبو یعنی ځانځانی او پراگندگی سیوري

پروت وو. او لس ددې فرصت نه درلود چې په ملک کې منظم اداري، قانوني، حقوقي، تعلیمي، حکومتي او دولتي تشکیلات، ارگانونه، ادارې، انستیتوتونه، موسسات تشکیل کړي او هر څه لکه چې د مجاهدینو او طالبان په نظام کې په صحرايي او تصادفي بڼه او یا لکه نن چې د لسگونو خپلو او پردیو پخپل سرادارو او حکومتونو په موجودیت کې چې هر څه د قانون، ادارې او کنترول په ځلا کې سرته رسیدلي، هغه وخت هم سرته رسیدل. خو هغه وخت نه دومره چټک علمي - تخنیکي او اقتصادي بدلونونه، نه گلوبالیزم او سوپر گلوبالیزم او نه دهغې په کچه انساني اتالتاریستي نامحدود حرص او آزوو. افغاني ټولنې یو څه فرصت درلود چې د پیریو په اوږدو کې، په ټول مملکت کې موضوعي خودگردانه

تصمیم او سرنوشت ټاکل کیږي. دلته مشورو او مشورتي جرگه نه مکان وجود لري او نه زمان، دلته ټول فرصتونه صفر ته تقرب

کوي او هر څوک د سترگي درې فرصت لټوي، دلته مدعي او مدعي علیه لکه غازي وزیر محمد اکبر خان او مکناتین د سترگو په کسو کې یو بل ته گوري اود سترگې په رپ کې د حملې او دفاع فرصت لټوي، هر چا چې دغه فرصت له لاسه ورکړي وو او هر چا چې گټلې وو.

مشورتي جرگې د پښتو او افغانیت په قاموس کې وجود نه لري، مشوره چې د خدای په کلام کې یې هدایت شوې او جرگه چې د ناشونې منازعې د مخنیوي په وخت کې جوړیږي د موضوع او ماهیت په لحاظ یو تر بله هېڅ ورته والې نه لري او نه باید سره مغالطه شي. دا هغه تحریفی مفاهیم دي چې ځیني کسان یې د تنفس د فرصت د ترلاسه کولو په خاطر استعمالوي او یاد بې موده تعلل له مخې نه غواړي د موضوع د قاطع حل د اقدام پر ځای موقع له لاسه ورکړي او قضیه په جره مشوره بدله شي. جرگه یواځیني هغه اخري امکانات دي چې د ټولو نورو هڅو او هلو ځلو په پای کې د دوه متخاصمو ډلو تر منځ د جرگې د مسئولینو د دواړو خواوو په ټولو صلاحیتونو سره د اړیکې، پرېکړه کیدو او عملي کیدو او یاد نهایی جنگ لپاره هر څوک خپل سنگر ته خپلې. افغاني جرگه ماران، کله چې مقابل لوري د جرگې له پرېکړو څخه سر غړونه کوي خپل ملاتړي او لس سنگر ته رابولي، دیوي مړې ډوډۍ او توت او تلخان سره کفن هم له ملاتړي د سنگر سره یو ځای خپل قبر هم کني او د مرگ او ژوند فیصله یې په همدغه ځای کې کیږي.

اصیلو انساني ارزشونو د بې ارزښه کولوپه خاطر يې کړې تر ننه بې نتيجې پاتې دي. ټولو وطنپرسته افغانانو ته پکار دي دغه انساني ضروري ارزښونه دهر پاک او باضميره اصیل افغان له ذهن او وجدان څخه په اقتباس د يوه مقدس او لوی سراسري بشري ارزش او جمعي قانون په حيث فورمولبندي او دټولو افغانانو تر جمعي شعور او اگاهۍ يې ورسوي، ترڅو په نړۍ کې د نورو اولسونو لپاره هم منلې او لازمي ضروري مثال او سرمشق وگرځي.

جرگې، لکه چې دمخه ورته اشاره وشوه د ډيرو کوچنيو مسايلو، د مثال په ډول د پلار او زوی او دوه ورونو تر منځ د شخړو څخه نيولې د مختلفو کورنيو، قبيلو، قومونو، اولسونو او مختلفو هيوادونو تر منځ په ځمکني، سرحدي او سياسي مسايلو او مخالفتونو باندې وړې او لويې جرگې جوړيدلې شي. جرگې که لويې دي او که وړې يواځې حکمي بڼه لري او جرگه

ما رهم يواځې هغه څوک ټاکل کيږي چې په صداقت، پاکۍ، انصاف، پوهي او دې ډول نورو اوصافو متصف او ذاتاً حکمي او با صلاحيت کسان او په خپل اولس کې د کافي اعتبار، تقوا او نفوذ خاوندان اوسي. يوه مسئله او قضيه هغه وخت جرگې ته راجع کيږي، کله چې د نورو ټولولارو چارو له مخې يې حل ناشوني گڼل شوی وي. جرگه له هرڅه دمخه له دواړو مقابلو لورو څخه د پريکړې ټول صلاحيت او واک ترلاسه کوي او سره د دې چې په اکثره مسايلو کې دود، دستور، تړې او حدود معلوم دي، بيا هم د جرگې غړي د بې پرې جرگې ددايريدو لوړه کوي او د جرگې د پريکړو څخه د سر غړونې تاوان او جريمه

ټولنيزې ادارې، قوانين، اصول او نظم برقراره کړي. څرنگه چې دغه ټولنې او نظامونه د دايمي جنگونو په شرايطو کې چې يود بل له حاله نه شول خبريدلې، تشکيليدل، نو ځکه يې محلي خصوصيات، قيودات او ځانگړنې درلودلې او تر نن ورځې پورې يې هم نه د تعميم فرصت پيدا کړې او نه يو تر بله سره ورته والې لري او همدغه ۱۰۰۱ رنگۍ ته د افغاني ټولنې د خود گردانه ټولنيز نظام، کلتور، ازادۍ، دموکراسۍ او د ټولنيز ژوند هر اړخيزه غنا ويل کيږي.

دا به سمه نه وي که ووايو چې افغانستان د ځمکې په سر يواځينې هيواد او افغان ملت يواځينې اولس دې چې د هر ډول خپلمنځي او له پرديو سره د ډيرو وړو تضادونو او مخالفتونو څخه نيولې تر عظيمو نړيوالو قراردادونو، مخالفتونو او تضادونو لپاره دغه ډول بډايه سوچه اولسي ټولنيز قوانين، ارگانونه، ادارې، مناسبات، تړې او اصول لري، چې ملې اولسي لويه جرگه

دهغې خورا لوړ مقام گڼل کيږي. دغه قومي او ملي جرگې چې په حقيقت کې پردي جنگونو او دهغوی ناوړه پايلو جبراً په مونږ تحميل کړې وې، د تاريخ

په اوږدو کې د خود گردانه ټولنيز دموکراتيک نظام په سوچه خورا لوړ باصلاحيته منتخب حکمي ارزش او مقام يعنې «لويه جرگه» او اړونده لازمي — کافي افغاني اولسي قانون، دود، دستور او اصولو باندې بدل شوې دي. دغه لوی ارزښونه چې د افغاني ټولنې د فرد فرد، قوم او لوی اولس په تار وپود (بوده او تنسته) کې اڅل شوي او په وينه کې يې جريان لري، د مغرضو قوتونو د پيړيو پيړيو ناولو هڅو سره سره چې د افغاني

مشورتی نوم ورکړ شو او تر اوسه پوری د جمعی رسنیوله لارې په یوه ساعت کې په زرگونو ساعتونه هماغه یوه موضوع په مختلفو ژبو غږول کېږي او په میلیونونو پانې پرې تورېږي، د جرگې د اصلي مفهوم د بدعته او تحریف پرته بله کومه معنا او مفهوم نلري. نن په افغاني ټولنه کې ټول حقایق د لمر په څیر څرگند دي او ضرورت نه شته د افغانانو کورني او بهرني دښمنان خپل تور مخونه لا پسې تور کړي. په داسې شرایطو کې چې په هرو شلو او دیرشو دقیقو کې یوه مور چې یو یا له هغې زیات بچیان به زیروي، یواځې پدې خاطر مري چې یوه مړی، وچه ډوډۍ نه لري. که مونږ یوه دقیقه وخت صرفه جویی کړو او کار وکړو د څومره دغه ډول انسانانو ژوند به وژغورو؟ ځکه نور خلک په یوه ثابته په لسگونو زره موټرې تولیدوي، په میلیونونو ټنه غذايي مواد او همداسې نورې زیرمې ایجادوي. نژدې کال پوره کېږي چې جمهور رئیس په اصطلاح ټاکل شوې، تر اوسه کابینه نه ده معرفي شوې او یا نه ده منل شوې او درسنيو په خبره سرپرست وزیرانو او مامورینو فرصت غنیمت گڼلې او دخپلو خالي جوالونو د ډکولو په خاطر یې چور اعلان کړيدي، اولسي او مشرانو جرگې هم په همدغه خاطر اعتصاب اعلان کړې او مفت معاش اخستل غنیمت گڼي، ... او ملگري ملتونه او بهرنيان چې د چارو د سمون، امنیت، بیا ابادونې، او ... په خاطر راغلي دي د خیر په غوندې ناست او د «به ما چي» پروگرام تعقیبوي، یعنی هیڅوک هېڅ کار نه کوي. هرڅه چې کوي یواځې د فساد، رشوت، اختلاس، ... (البته ډیر کم کسان به داسې نه وي) او په ملیاردونو ډالر عبث مصرفیږي، خلک له لوږې او په جنگونو کې مري او دالرو درک هم معلوم نه دي چې کوم لور ته او د چا جیبونو ته ځي؟

د چې معمولاً نغدې پیسې، دکور سیزل، دقوم، اولس او کلې کور څخه شړل، یا د قتل او په ځیني نورو مسایلو کې د دښمنۍ د له منځه وړلو په خاطر د ښځو ورکول او دیته ورته ډیر نور شرطونه ټاکل کېږي. په بدو کې البته د ښځو ورکول او په اصطلاح خپلوي کول خصوصاً په پښتني دود او دستور کې هیڅکله ښې پایلې نه دي درلودلي او دښځو په حقو حقوقو برېښه تیری گڼل کېږي.

جرگې که وېرې دي او که لویي یواځې پریکړنده مقام او حیثیت لري، یواځې د مدعي او مدعي علیه متقابلو متخاصمو اړخونو ترمنځ د هغوی په غوښتنه او موافقه او حتا د هغوی د استازو او نماینده جرگه مارو په گډون د باصلاحیته ارگان او مقام په په حیث را غوښتل کېږي او پریکړه یې بې قید وشرطه عملي کېږي. هغه څوک چې د جرگې له پریکړې څخه سر غړوونه کوي په ټاکلې جزا او جریمه محکوم او سمدستي عملې کېږي. د جرگې دغه دومره لوړ مقامی حکمې صلاحیت که له یوې خوا د جرگې د غړو په شخصي اعتبار، عدل، انصاف، رښتینولۍ او نفوذ او شهرت پورې اړه لري، د هغې

څخه څو برابره زیات د هغه اولسي خودگردانه قوانینو، اصولو، دود، دستور او تړو پورې اړه لري، کوم چې افغانان یې د اولسي بې عیبه و غشه قانون په حیث مني او د سمدستي با انصافه پریکړې طمع ترې لري.

پدې توگه هره جرگه یواځې با صلاحیته پریکړنده حکمې ارگان او مقام گڼل کېږي او پرته له دې جرگې ته هر بل شکلي او ماهیوې نوم او حیثیت قایلیدل، لکه چې د ۱۳۸۹ هجري شمسي کال د جوزا میاشتې په دولسمه تش په نامه جرگې ته

جمعي او فردي شعور کي ساتل کيږي.

دښمنان عبث فکر کوي چې دغه ارزشونه به له منځه یوسي، همغسې چې ددغه ارزشونو پیژندنه مشکله ده، له منځه وړنه یی له هغې هم خورا ناشوني کار گنجل کيږي. پدې لار کې مغرضینو پیړۍ پیړۍ شومې څیرنيزي هڅې سرت رسولي، خو یو یې هم مثبتې پایلې نه دي درلودلي. ځکه چې دغه

ارزشونه که په ماهیت او ساده عبارت او افادې سره د وطن پرستۍ او وطن دوستۍ معنا او مفهوم لري، خود شکل له مخې د هغې د عمل لاري، وسایل او روشونه په مختلفو قبیلو، قومونو، محلونو او اولسونو کې یو تر بله سره هیڅ ورته والې نه لري. د پښتون قوم چې په افغانستان کې اکثریت جوړوي، خولا پرځای پریږده، حتا د وړو قومونو نوموړي ارزشونه او دود او دستور دومره غني، رنگ په رنگ او هزار رنگ دي چې د خپلو خلکو لپاره یې تمیز مشکل دي نو د وطن د دود او دستور څخه یې خبره بیگانه پرستانو او بهرني صم بکم چې تر اوسه پوري لږ گڼل پاتي دي تر ابده به رانده کانه پاتي وي. شک نه شته چې افغانانو لپاره هم په ټولو دغه رازونو پوهیدل مشکل کار دي خو په کل کې د هر اصیل افغان لپاره د ضرورت په وخت کې همدومره کفایت کوي او پدې ښه پوهیږي چې د وطن پرستۍ، وطن دوستۍ او فداکاری وخت رارسیدلې او لازمي چاري باید تر سره شي. ضرورت نه شته کورني او بهرني دښمنان، افغانان چې پیړۍ پیړۍ پداسې چارو کې ازمایل شوي دي بیا او بیا وازمایي، هغوی همیشه ټول شته په دغه دو کې بایللي او بیا هم حاضر دي دغه قمار ووهي، هغوی د خپلې ازادۍ د ساتلو په خاطر له خپل سر، مال او اولاد څخه هم تیریدلې شي، خو پردې واک په خپله خاوره کې نه شي منلې

یواځې ددغه تش په نامه بې مفهومه مشورتي جرگې په سلگونو ملیونو ډالرو بې معنا مصارف که پرځای شوي وای د ډیرو بې وزله انسانانو مشکل به حل شوي وي. افغانستان د «بې مجرمه جرمونو او بې گناه مجرمانو ټاټوبي» گرځیدلې، نن سمه ده چې دا ځیني کسان هر څه کولې شي، خو کله چې د پوښتنې وخت راورسیږي، دوی به څه کوي؟ خو هغوی ددې لپاره دلیل او ځواب لري. بې له هغې هم واک یی خپل دي، بیا او بیا به عفوي اعلان کړي، او که نه په نورو چې څه وو هغه به په دوی به هم وي.

افسوس په داسې ملت چې د پوښتنې مرجع په کې نه په سترگو کیږي. خلک دغه څرگندې او د شرمه ډکې برېښې او رسوا صحنې ویني چې دا کورني او بهرني لونیان، خپله شخصي آبرو خویي خپل کاردی، اولسي عزت، آبرو او حیثیت هم څه ډول په دغه بې ارزشه ناچله پیسومفت له لاسه ورکوي او پخپله عاري له هر ډول ارزشه پاتې کیږي. رحمن بابا وايي:

هر یو مخ کله لایق د آبروی وي

اونېکې نه درومي په مخ د هر ناولي

اولسي ارزشونو سره دا ډول غیر مسئلونه چلن هیڅکله بې ځوابه نه شي پاتې کیدلې او نه دي څوک دغسې غلطې محاسبې کوي چې گوندې هر افغان به خپل منلي ارزشونه او اولسي دود او دستور چې په وینه کې یی اخیستل شوي داسې په اسانۍ له لاسه ورکړي او یا به ددوی د مال او عزت دښمنان بې

ځوابه پریږدي. ددغه عالي مورالي ارزش پیچلتیا نه یواځې د قبیلې او قوم، بلکه د فرد فرد په کچه رنگ په رنگ او متفاوت کمي او کیفی پوتنسیال لري او لکه پټه خزانه په

د پیرو پوهانو څخه مې اوریدلې او اورم چې ژبه د تفاهم وسیله ده. زه هم په دې عقیده یم چې پردی ژبه د هر چا لپاره یواځې د تفاهم وسیله ده، خو مورنۍ ژبه یواځې د تفاهم وسیله ګڼل نه بڅبښونکې ګناه ده. دا خبره خو مغرضان کوي او د مغرض خبره هیڅکله سمه نه وي. که دا سمه وي، دوی چې پنځه کسان بل ملک ته ولاړ شي، ددې په عوض چې دهغه اولس ژبه زده کړي هغوی خپلې ژبې زده کولو ته اړباسي. دا ډیر مشکل کار دی، خو دوی حتماً دغه کار کوي او په دې کار کې رښتیا هم لوی اشر دي. څوک فکر کولې شي چې دیوه وروسته پاتې هیواد ژبه په دومره ستر مقاومت او ټولنیزه مادي نیرو بدلیدلې شي؟ خو که واقعیتونو ته فکر واپوو، وینو چې نژدي یو نیم سل کاله دمخه په ځوانانو باند د ملالې په تش غږ چې:

که په میوند کې شهید نه شوي

خدا ایګولا لیه بې ننگۍ ته دي ساتینه.

ځوانان هغه، نژدي بایللي میدان ګټي چې د دوست او دښمن قوتونه پکې د مقایسې وړ نه وو او لا نن هم هره افغانه پیغله غواړي د ملالۍ په څیر د دغسې کارونو جوګه او سرمشق وګرځي.

په مورنۍ ژبه کې د هر چا لپاره خپل وطني او اولسي ژوندې مستند تاریخ، د خپلو خلکو د قهرمانیو داستانونه پداسې سوچه ژبني کلماتو او عباراتو چې د هر انسان رګ رګ تخنوي او هوسوي او په بله ژبه هیڅکله دا ډول افادې نه شي افاده کیدلې او نه پردی ژبې دا ډول د چا احساسات را پارولې شي. د مثال په ډول د پښتو ژبې دا ځیني اصطلاحات، مقولې او کلمات لکه پښتونولي، پښتو، پښتون او دیته ورته د همدې یوې کلمې صرفې او نحوې بدلون لکه پښتونولي د پښتنو

همغومره چې افغانان د خپل دښمن سره ده پخلاکیدونکي دي په همغه اندازه هغوی د ښې او ټینګې دوستۍ، لوز، قول او ښې معاملي جوګه اولس هم دي. د هغوی څخه ډیر څه زده کول پکار دي. همغسي چې یی د جنگ جګړې په مقابل کې یې حوصله نه ختمیدونکې ده او دامتل چې که افغان یوه پیړۍ وروسته هم خپل انتقام اخلي، عجله یې کړې، د دوستانو سره د دوستۍ د پالنې، لوز، قول، وعده چې حتا د دښمن سره هم کوي او یا که د پلار قاتل یې په نا غلطۍ کورته پناه راوړي، دهغه سر، ناموس امال دده په کور کې څوک ضرر نه شي رسولې او سلامتي یې تضمین ده. هو! افغانان د ډیرې ښې معاملي جوګه اولس دي. هڅه وکړۍ هغوی په دوستۍ کې وازمایي، په جنگ کې د هغوی ازمایل نه دي پکار، په جنگونو کې هغوی په کافي اندازه ازمایل شويدي او ددغه جنگونو پایلې د هیچا څخه پټه پناه خبره نه ده. که په مونږ د چا ارامۍ نه ده پیرزو، نو له مونږ څخه هم څوک ارام نه شي کښناستلې.

مونږ په دې هم پوهیږو چې مونږ نه ختمیدونکې طبیعي زیر مې لرو، په همدې خاطر یوه ورځ مونږ څوک ارام نه پریږدي چې کار وکړو او دخپلو طبیعي زیرمو څخه ګټه واخلو. لکن دا هم له هیچا څخه پټه خبره نه ده چې بل څوک هم له هغې څخه په ګټه پورته کولو نه دي ښاد او سود من شوي.

نني شرایط حکم کوي چې په نړۍ کې سوله تأمین شي، تاسي هم د سولې په خاطر راغلي یاست او افغانان هم سخت د سولې ارزومن دي. مونږ په جنگ کې مه ازمایي، د سولې ازمیښت به د ټول بشریت په ګټه وي. مونږ په جنگ ولي ازمایي؟ مه مو ازمایي په جنگ کې!

همدغه سوچ کې هغه وخت ماته دغه پورتنې فکر په ذهن کې راوگرځیده او هغوی مې له خپل پورتنې ناسم فکر څخه وگرځول او پدې مې قانع کړل چې نه یواځې ژبه بلکه ټول مختلف وطنې، ملي، اولسي ارزشونه په خپل خپل ځای ځانگړې ارزش لري او هیڅ قوم، ملت او اولس، که لوی دې او که وړ، که غني دې او که غریب، که پر مخ تللې دې او که وروسته پاتې دې، حق نه لري د نورو اولسونو ملي وطنې ارزشونه بې ارزشه او حقه حقوق یې پایمال کړي. پکار دادي دغه ارزشونه د دوامداره ارگانیک دیفرنسییشن (تجزیې، تفریق) او انتگریشن (ترکیب، تجمع) په پروسه کې د ټولو لپاره د منلو وړ ارزشونو باندې واوړي. نن پرون هم په افغانستان کې د ژبو د مسئلې، کلتور، ملي ترمولوژۍ، رسوم، عنعناتو، اخلاق او ډیرونورو وطني، اولسي ارزشونو او مسایلو سره ناسم، سطحې او حتا ناوړه کړه وړه جریان لري، دغه ټول ارزشونه دیوه ملت او اولسونو د ارزشي خزانې هغه ترهرڅه لوړه او نایابه ارزشي پانگه جوړوي چې یواځې پوه، اهل او په وطن مین کسان ایجادوي، پالي او په ایمان دارۍ د هغې ساتنه کوي، خو نا پوه، نا اهل، بېگانه پرسته او ټیټ انسانان چې اصلاً د دغه ډول ارزشونو له ارزش څخه بې خبره دي او همغسې چې هره متاع او حتا شخصي حیثیت او آبرو په هر بازار کې په هر چا پلوري، دغه عالي ارزشونه هم د هیڅ په مقابل کې مفت له لاسه ورکي.

د اولسي دود، دستور، تعهداتو، تړو، جرگو، مرکو او په زرگونو دغه ډول نورو ارزشونو افاده او تفسیر، ایا ممکنه ده په بله ژبه وشي؟

یا د پښتو کلمه د ژبې د نوم په حیث نه بلکه دیوه ټولنیز ارزش په حیث. لکه: ښه پښتو یې ورسره وکړه. هغه بې پښتو سرې دې (یعنې چې هیڅ سرې نه دي). ما یو ځل په پښتو قسم یاد کړې، بله نه شم منلې. پښتو دې وشر موله، زه دې ژوندي نه پرېږدم، ماته یې بې پښتو ویلي دي. یا د پښتون کلمه د قوم په حیث نه بلکه د اجتماعي ارزش په حیث: زه به پښتون نه یم که را باندې ویي منې. ته هیڅ پښتون نه یې او داسې ډیر نور ژبني ارزښتونه او اصالتونه چې یواځې په مورنۍ ژبه همغسې چې لازمه ده افاده او تفسیر کیدلې شي په بله ژبه هیڅ ممکنه نه ده همغسې افاده شي.

د ۱۹۶۹م کال د سرطان په میاشت کې، مونږ له تحصیل څخه راستانه شوي وو، مرحوم انجنیر عبدالرؤف چې اصلاً د شمالي دقره باغ او دکابل اوسیدونکې وو، دنورو دوستانو سره چې ټول منور خلک وو، زه هم چې سره همصنفان وو، په همدغه ورځو کې میلمه کړي وم. پرته له رؤف خان څخه مې بل څوک نه پیژنده، نو ډیرې خبرې مې هم نه کولي. نپوهیږم څه ډول د ژبو په باره کې بحث شروع شو. وروسته له یوڅه بحث څخه، یوه تن وړاندیز وکړ، ښه به دا وي افغانان فرانسوي چې خوږه ژبه ده او نورو څیړنو ته پکې ضرورت هم نه شته، په خپل ملک کې رواج کړي. بل تن د انگلیسي ژبې وړاندیز وکړ او د یته نور مختلف بحثونه وشول. ما چې دا بحثونه په غور سره تعقیبول او پوهیدم چې زما نظر هم کیدې شي وپوښتي، په

افغانان ولې خپل ملي

ارزشونه او مسئلې ټولنه نه پیژني؟

نړیوال د افغان د بنمن، افغان د ځان د بنمن...؟

دا کومه نوې او پټه خبره نه ده، له کومې ورځې څخه چې تزارې روسیې ځانونه د افغانستان شمالي پولو ته ورسول او له کومې ورځې څخه چې د انگریزي امپریالیزم پښه د هند په لویه وچه کې ټینګه شوې، د افغانستان د پوره اشغال او یالا اقل د ویش په سرد مختلفو آبرقدرتونو تر منځ نه پخلا کیدونکې مبارزه پیل، او د تل لپاره دغه مسألې د «لویې ستراتیژۍ» او «لویې لویې» حیثیت تر لاسه کړې او افغانستان له همغې ورځې څخه تر د نن ورځې پورې په نړیوال، یالا اقل منطقوي جنګي تیاتر بدل شوې دي. اوږدې خبروې په تاریخي اسنادو کې پرتې دي او نوې لوبه چې د ۱۹۷۸م کال د دسمبر د ۲۷ نېټې، کله چې پخواني شوروي اتحاد د نیک «ګاونډیتوب»، ۶۲ کلنې «بې غرضانه دوستۍ»، سوسیالیستي انترناسیونالیزم د «تعهداتو» او د زرو نوکیلو متره شریکې پولې په درلودلو سره په بې وزلې هیواد افغانستان بې شرمانه او ځایناښه یرغل وکړ او نړیوال هم په ډیره جفا سره د دغه غریب او زخمی اولس په «ملاتړ» کې د «بې غرزانه»، «بشر دوستانه» «مرستو» په خاطر د

شوروي اتحاد په مقابل کې راپاڅیدل او نړیوال عظیم پرابلمونه او تضادونه یې د افغانانو د سرنوشت پورې غوټه او په همدغه کوچني جنګي تیاتر کې چې هېڅ ډول د دفاع وړتیا او قابلیت یې نه درلود، د دغه ګلوبال او سوپر ګلوبال نړیوالو پرابلمونو حل ته ملا وتړله، پیل شوه. د ټولې نړۍ د زړو وسلو ټول ګودامونه له هري خوا د بې وزلې افغان اولس په حساب او ذمه په یوه او بل نامه پېرودلو او پلورلو او د افغانستان په سمه او غر، مکتب، مسجد، ښارونو، کلیو او بانډو کور کورانه او بې رحمانه، د امریکې او اروپا څخه ډیر ډیر لیري د رلۍ په څیر واوریدلي او د زړو باروتو او زنگ وهلوسلو د وړو او دودونو که افغانان ډیر ووزورول، د نړیوالو نازولو تر غوږو یې اډو غږ هم ونه رسیده. د ذروي وسلو ټولې تفالې د «دم غنیمت» له مخې په ډیره عجله هر چاد افغانستان په سمه او غر او حتا کلیو او بانډو کې خالي کړې او عذاب به یې نه یواځې او سني نسلونه بلکه راتلونکي نسلونه هم ګالي.

د افغانانو په برکت پخواني شوروي اتحاد، کمونیزم، نړیوالو سوسیالیستي هیوادونو اتحاد، سوسیالیستي او کارګري انترناسیونالیزم او د ملي ازادي بڅښونکو جنبشونو اتحاد په ړنګیدو او د نړیوال سرمایداري مافیایي تور امپریالیزم په یکه تازی او سیاسي او نظامي مونو پولیزم په ټینګیدو او د سره امپریالیزم سره د سارې جنګ په پوره سړېدو ټولو امپریالیستي قوتونو د هم غږۍ او جوړجاړي خپله کړې او په اصطلاح د دریمې نړۍ د متناسب ویش په خاطر یې د تروریزم، القایدې او طالبانیزم پر ضد د مبارزې تر شعار لاندې د مذبذب تعاون، تباني او ناروا مساعدتونو سره سوپر

دموکرات دولت لخواه افغانستان په خورا غریبو سیمو او هغه هم د افغاني او نړیوالې مافیا د پلان له مخې وویشتل شول او ډیرې ګناه انسانان او کلي چې همدغه افغانانو وړ په ګوته کول پکې تبا ه شول. مونږ ولیدل چې په افغانستان او عراق باندې د بوش د حکومت د جنګي ډلې د حملې د تصمیم په وخت کې د امریکې، اروپا او ټولې نړۍ بشردو ستو، ترقي غوښتونکو او واقعاً دموکراتو خلکو ډیرې هلې ځلې وکړې چې ددغه یرغل مخه ونیسي، حتا ځینې کسانو د مسئلو اشخاصو په حیث خود کشي وکړه. خو چا یې مخه ونه نیولې شوله.

ولې نړیوال دومره بې وسه دي؟ له ډیر پخوا څخه د امریکې، اسرائیلو او ټولې نړۍ سوله خوښوونکي خلک غواړي چې په منځني ختیځ کې د فلسطین د خلکو حق حقوق تحق پیدا کړي. فلسطیني او اسرائیلي اولسونه هم حق لري په سوله کې ژوند وکړي، یا اثر عرفات او اسحق رابین او نور ډیر فلسطینیان او اسرائیلیان په دې لار کې قرباني شول، هغوی وایي مونږ سوله غواړو، نور ورته وایي، نه تاسې یې نه غواړی.

په امریکې کې د اوباما په وجود کې دموکراتانو د واک په ترلاسه کولو سره، نه د اوباما «بدلون» کوم بنیادي بدلون را منځته کړ او نه به د اوباما د نوې تش په نامه ستراتیژۍ له مخې د ۳۰۰۰۰ خاصو او یا دنورو نوو پلانونو او ستراتیژیو له مخې د نورو قوتونو لیرل او د قوماندانانو ادلون بدلون کومه معجزه وکولې شي، یواځې به شکلي تاکتیکي بڼه ولري او یواځې به د بهرني نظامیانو لپاره د تنفس موقتي فرصت برابر کړي او یا به د بار ثقل او مرګ ژوبله د بهرني سرتیرو په ځای په ملکې خلکو او افغاني سرتیرو وریاته شي، او لکه چې ما دمخه هم

ګلوبال ابعاد، امکانات او مناسبات پیدا کړي، په نړیوال جهنمي شیطاني طاقت بدل شوي، ټول عالم بشریت یې ګروګان نیولې او په دغه ټولو امکاناتو سره یو ځل بیا غواړي د افغانستان له وضع الجیش څخه خپل ناروا سوق الجیشي حرکتونه او وضع الجیشونه تنظیم، رهبري او په دغه هر اړخیزه ستراتیژیکه منطقه کې ټول نړیوال د خپلې قمچینې لاندې د مافیایي ګټو د پایداره تأمین په خاطر د خپل حاکمیت لاندې محکوم او د استفادې وړ وساتي.

هو! دا همدغه زړه ستراتیژي او زړه «لویه لوبه» ده چې په نوي امکاناتو او نوي ګلوبال حرص، نوي دینامیزم او نوي ابعادو سره د افغانستان په وضع الجیش کې د ټولې نړۍ لپاره پیل شوې او دلته یواځې یو نړیوال

سراسري نظام، نړیوال حاکمیت، نړیواله اداره او نړیوال مافیایي اصول او قانون چلیږي (مزې چرچې نړیوال کوي او غم ودرد افغانان ګالي) او ټول ایزمونه ددغه قانون د حاکمیت په ساحه کې یواځې یو مفهوم افاده کوي یعنې چې مافیایي ګټې باید وساتي. دا یو نړیوال مشکل دي او نړیوال ملاتړ ته ضرورت لري. په دې لوبو کې ځانګړي دولتي جوړښتونه، ټولنیز بنی او چپ نظامونه یواځې هغه وخت موثر واقع کیدل شي چې نړیوال ملاتړ حاصل او په نړیواله جبهه کې د نړیوال قوت په حیث ددغه تبا هیو مخه ونیولې شي. مونږ شاهد یو، سره ددې چې افغانانو د تروریزم، بنیاد ګرایي، طالبانیزم او نورو ماجراجويي اعمالو سره هیڅ اړیکې نه درلودل، خو چې پلان دغه ډول جوړوؤ، دا هر څه ورته په نورو ملکونو او دنورو په ذهنیتونو کې برابر او بالسټیک راکټونه د کلن تن د

یواځې د زور او تخریب له لارې تر لاسه کیدلې شی، هغوی د سیاست، سولې، روغې جوړې، بیا ابادونې په لارو چارو نه پوهیږي او په حقیقت کې تاکتیک او ستراتیژي همدغه ډول ده، نو ځکه خو هغوی بېباکانه او په پټو سترگو عمل کوي. خو په افغانستان کې عامیانه مشهور متل دي چې: «په زور کلي نه کیږي»، ددې مسئلې ژور څیړل پکار دي.

مونږ دا نه شو منلې چې بین المللي قوتونه دې د نظامي او شخصي موخو په خاطر راغلي او سي، ځکه اصلاً دغه ډول مسائل مطرح نه وو او حتا د شمالي تلوالي او دکارمل د ډلې سره د روسانو په غلچکې او سازشکارانه وتلو سره چې فکر کیده، یوه ورځ به هم، موجوده دولت ټینګ پاتې نه شي، د ټولو د سیسو سره سره، بیا هم څه حال چې په ټول جهان کې وو په افغانستان کې هم همغسې حال وو. د بلې خوا بین المللي قوتونو رسمي منل شوي تعهدات، رسالتونه او حاکمیتونه درلودل چې سازشکارانه او حتا خاینانه یی عملي نه کړل او افغانان یی د خپلو باروتو او وسلو په گودامونو کې په سیاسي خلاء او انزوا کې لاس ترلې خپلو تاریک ذهنه گماشتگانو ته پرېښودل. خو ددې ټولو خبرو سره سره کله چې بیا هم افغانان او افغانستان ژوندي پاتې شول نو نړیوال وروسته له ډیرو پښیمانیو، اعترافاتو، کفارو د عادي، قسمونو او وعدو سره افغانستان ته د نظام، دولت، ادارو، قانون، امنیت، سولې، بیا ابادونې او نورو ټولنیزو سازمانونو، ... او دغه ډول بشر دوستانه موخو د ترسره کولو په خاطر افغانستان ته راغلي دي. خو له بده مرغه نه یواځې، یو له دغه اهدافو تر لاسه شوي نه دي بلکې وضعه له پخوا ډیره بتره شوي او له یوې ورځې څخه

لیکلي وو د بارک اوباما ستراتیژي به هم د پخوا په څیر زړه په زړه پاتې وي.

ددې میاشتې (جولای ۲۰۱۰) په لومړیو ورځو کې د آیساف او ناتو د امریکایی نوې قوماندان دیوید پتروس تګ افغانستان ته، سره ددې چې د پخواني قوماندان مک کریستل په پرتله به د زیات صلاحیت او زیاتې تجربې څښتن وي، ځکه که مک کریستل یواځې په یو ګوسلاویاکې د کار تجربه درلوده، نوموړي په شلو مختلفو هیوادونو کې د کار تجربه لري، بیا هم نه به پخوانۍ زړه ستراتیژي بدله کړي شي او نه به رغنده لاسته راوړنې ولري. ځکه چې ذهني او عيني شرایط او موجوده وضعه همداسې حکم کوي. پدې معنا چې مک کریستل که د بالکان او دیوید پتروس د زیاتو هیوادونو او شرایطو تجربې لري، خو د افغانستان ځانګړي شرایط تل لپاره خاص او ځانګړي وو. د تاریخ په اوږدو کې هر څوک پدې تیروتنې دي. سکندر ټوله اروپا او اسیا ونیوله، هغه نه شول کولې د افغانستان شرایط بل ډول قیاس او وانګیري. هغه وخت په رښتیا هم دا کار مشکل وو، خو کله چې دا کار په وار وار تکرار شو، بیا هم مونږ ددې شاهد یو چې روسانو هڅه وکړه د شرقي اروپا تجارب په افغانستان کې پلي او ګټه ترې پورته کړي او همدایې د ناکامۍ عمده عامل وګرځیده. نن ټول نړیوال قوتونه ځانونو لپاره سپکاوي ګڼي چې په افغانستان کې افغاني خاص او ځانګړي شرایط او بالخصوص د افغانانو خاصي غوښتنې په پام کې ونیسي، خو دا یو حقیقت دي او بل عمده مشکل پدې کې دي چې ټولو دغه قوتونو ته ټول اهداف د نظامي دندې او هدف په حیث ورکړل شوي او نظامي اهداف

صلاحیت او مسئولیت په تناسب د خپل هیواد او خلکو خدمتگار اوسي، خو کله چې دولت، حکومت، ادارو، قانون، حقوق، موثساتو او نورو متصدیان نه یواځې اجنبیانو ته د خپلې جاسوسی څخه منکر نه دي، بلکه د هر سټیژ پر سر معترف او په هر سنگر کې د خپلو متولیانو د گټو څخه دفاع کوي. زموږ سیاسي مبصرین هم د پنځو ټنگو حق الزحمې له کبله به هم د کوتک په زور د خپل تبلیغاتي سټیژ څخه بنسټه نه کړي او سبا او بېگاه خپلو ناسمو تبلیغاتو ته دوام ورکوي. موږ به بیا هم دا خبرې منلې وي که دوی د پښواو لاسونو ټولې گوتې په خپله خوله نه منډلې او د هغوی ټول پلانونه سر تر پایه ډیر شوم نه وي، او اوس چې په افغانستان کې د زرگونو بیلینونو ډالرو ثروتونو زیرمې همدوی اعلان کړي او یواځې یی خپل نظامي، سیاسي او اقتصادي اهداف په پام کې نه لرلې او حتا یوه کمه فیصدي یی زموږ مشکلات هم په نظر کې لرلې هم به دوی خوښ وي او هم موږ. خو هغوی وایی «م زور ما ټوله زما» نو ځکه ارزشونه تغیر کوي، حقایق او واقعیتونه تغیر کوي او د هغې مطابق باید نظام، تشکیل، قانون، ... او ورسره سم باید اشخاص، افراد او نظامونه او سازمانونه هم تغیر وکړي ترڅو افغانان پخپله د خپلې غمیزې د حل جوگه شي. په غیر صورت کې دغه ټولې ډرامې، جرگې، کنفرانسونه، او بېخایه مصارف پرته له دې چې غیر مستحقو او نامشروع دولتونو، حکومتونو، ادارو، انتخاباتو، اشخاصو، افرادو او نورو حضور او شتون ته قانوني او حقوقي مشروعیت ورکړي، بله هیڅ گټه نلري، او کومه ده هغه قانوني، حقوقي باصلاحیته مرجع چې د دغه ډول بې مفهومه او بې

بلې ته په کثیر المجهوله لاینحله معادله او معما بدله او لا بدلېږي. ځکه چې، په حقیقت کې بهرني قوتونه په افغانستان کې تر هر څه دمخه خپل نظامي حضور او د خپلو افغاني مختلفو ډلو ټپلو چې په مختلفو نومونو همدغه بهرنيانو رامنځته کړي او پرته د شخصي گټو، ملې گټې هیڅکله په پام کې نه نیسي، خپله زړه ستراتیژي او نوي سیاسي او اقتصادي اهداف تعقیبول غواړي، او دا کار په افغانستان کې د نظام، دولت، ادارې، قانون، امنیت، سولې، بیا ابادونې او نورو ټولنیزو سازمانونو، ... او دغه ډول بشردوستانه موخو د تر سره کولو سره کاملاً په تضاد کې دي او هیڅ سمون ورسره نلري. یعنې دغه کونډه چې په پام کې وه افغان اولس ته په نکاح شي یو ځل بیایي خپل ځانته په نکاح کول غواړي. همدا سبب دي چې بهرنيان او د هغوی پورې تړلي افغانان همغسې لکه چې د شاشجاع په دوره کې انگریزانو، دکارمل ډډلې په دوره کې روسانو او نن د حامد کرزي په دوره کې نړیوال، یواځې ددې لپاره توجیهات او دلایل برابر وي چې که دا بهرنيان نه اوسي، افغانان به یو بل سره وځوري (لکه کله چې دوه مرغۍ په جنگ او پیشو تر پ کړي وو، نیولې او خوړلې یی وې او له ځانه سره یی ویلي وو، چې که زه نه وي راغلې، دوی خوبه سره وژلي وي). په حقیقت کې دغه نظام، دغه انتخابات، دغه قوانین او د هغوی داخلي او خارجي عاملین او مجریان ټول نقلی او غولونکي او د افغان اولس او په افغانستان کې د سولې او د افغانانو د خیر نېکنيې د ټولو پروگرامونو پرضد او نه پخلا کیدونکي دښمنان دي. نظام، اداره، قانون، انتخابات او نور موثسات او انستیتوتونه هغه وخت ارزښ لري چې د خپل

مونږ خپل پور ، او دوی نور غواړي ؟

«د امریکایي دایمي اډو په باره کې د نظر ټکي»

جان کنيډي ، د امریکي هوښیار او دموکرات جمهور رئیس په خپل وخت کې ویلي وو ، که کارل مارکس نور هیڅ نه وې لیکلي او همدا یو شعار چې «دنړۍ کارگرانو سره یوشۍ» یې لیکلې وې ، کفایت یې کاوه چې سرمایداري نظام پښه شي . حتا د کنيډي غوندې یو شخص د شوروي اتحاد ، کمونیزم ، نړیوال سوسیالیستي نظام ، نړیوال کارگري او ملي ازادي بڅښونکي غورځنگونه خولا په ځای پرېږده ، ددغه کوچنۍ جملې څخه دومره په ویره او ډار کې وو . امریکي ددې خبرې خیال او تصور هم نه شو کولې هغه نظام چې د ژوند په مختلفو ساحو کې یې ورځ په ورځ نوي بریالیتوبونه ترلاسه کول ، یوه ورځ ، او هغه هم د افغان با شهادته اولس د فداکاری له برکته داسې خوار او ذلیل و ویني ؛ هغوی هیڅکله ددې خبرې تصور هم نه شو کولې چې کله به هم گوندې سره جگړه په داسې اسانۍ وگټلې شي او هر کال یې د کمونیزم پر ضد او د دریم نړیوال جنگ د تیاري په په لار کې په بلیو نونو ډالر مصرفول ؛ هغوی تل دا خوبونه لیدل ، نن دې او که سبا کارگري غورځنگ به د دوی لاس او پښې تړي او د تل لپاره د تاریخ کندی ته سپاري ؛ هیڅ قوم او اولس ، چې دوی یې په عزت ، شرف ، ناموس ، مال

مضمونه تش په نامه جرگو او کنفرانسونو عبث مصارفو مسئولیت په غاړه اخلي او کومې با صلاحیته مرجع ته به ۱۵ بلیونه ډالر په کوم مسئولیت او کوم اعتبار د څه لپاره سپارل کیږي ؟

مونږ ولې دومره بې ننگه او بیوسه شوي یو چې پردی گټي په خپلو گټو د بره گڼو او پردي زموږ په ملک کې ددغه ډول ناروا اعمالو د پلې کولو جرأت کوي ؟

او بیا هم د همدغه شورویانو له ویرې یې د غل غدو په خیر پټ او پنا غلچکۍ تش په نامه مرستې د بل چا تر شا پیل کړې، او هغه وخت چې سنگرونه لکه بلا تشبیه د دوزخ دکاڼو غونډې سره شول، افغانان د دوی لپاره سرمشق د مباحاتو جوړ شول او فخر یې پرې کاوه. خو کله چې شورویان پر شا او خور غوړونه او مات گوډ په خپله پوله تیر بدل، کمونیزم مات شو، نړیوال سوسیالیستي نظام ړنگ شو، نړیوال کارگري او ملي ازادي بڅښونکي غورځنگونه بې سرنوشته او تالا ترغۍ پاتې شول، شرقي اروپایي، منځني اسیایي او شمالي جمهوریتونه د شوروي له اسارت څخه ازاد او د وارسا تړون ړنگ شو. نو هغه وخت دوی ډاډه زړونه په ډیره عجله د کور په لور شول، او نور یې نه غوښتل چې په اصطلاح د افغانستان په کورنیو چارو کې لاس وهنه وکړي! ددې په عوض چې په دې وخت کې د ناتو تړون هم ړنگ شوې او خپلې امپریالیستي ستراتیژۍ ته یې خیرخواهانه د بشري خیر نښېگنو په لور تغیر ورکړي وې او له خپل خدای څخه په شکر گذارۍ سره چې د افغانانو له برکته په ټولو ارمانونو برلاسي شول. د خدایي عدالت او انصاف په مثل انساني عدل او انصاف دیوه عادل حاکم په حیث تبلیغ، ترویج او په ټوله نړۍ کې یې د ټول بشریت لپاره سراسري عام قانون وگرځوي. برخلاف دوی خپله زړه ستراتیژۍ له دفاعي موقف څخه په تعرضي وارپوله او په تعرضي سوق الجیشونو کې یې ځای په ځای، ناتو یې لمن یې په هر لوري حتالا

مکان نوره هم وغزوله او خپلو نوي اوزرونو ناتو یې انډیوالانو ته یې له خپلمه په کمپیوټري ذروي وسلو تر غاښونو پورې د سنبالیدو امرونه صادر کړل. د نیویارک

دولت او ټولو نورو ارزشونو باندې چور، چپاول، لوټماری او غارت جوړ کړې وو، کله هم له یاده نه شو ایستلې او هریوه دخپل فرصت لارې څارلې او دوی به یې په خوب کې بوگنول؛ دا ددوی په خیال کې هم نه شوه راتلای چې دوی به کله هم یکه تاز دمیدان او دفلک څرخ به د دوی په محور څرخي او دوی به یو ځل بیا پخوانۍ نادودې دنړۍ په اولسونو دسوپر او گلوبال گلوبالیزم نظام په کچه له سره پیل کوي؛... ځکه امپریالیزم په هر رنگ او لباس کې چې وو په تاریخي لحاظ مردوده او تاریخ خپلې پدیده او باید خپل ځای یې ټولنیز عادل منصف نظام ته پرېښي وای.

هو! ددوی، ټول دغه تشویشونه او ناشوني خیالات، ارزوگانې او تصورات د افغان غیور اولس په ځاني، مالي اود ټول هست و بود په قربانو لو سره شوني او ممکن وگرځېدل.

کله چې پخواني شوروي اتحاد د افغانستان په حریم خیانانه یرغل وکړ، په ابتدا کې امریکې، حتا د معمولي دیپلوماتیکي اعتراض څخه هم ډډه وکړه او په شف شف سره یې هڅه کوله حقایق، نه پوهېږم چې پټ وساتي او که افاده کړي. خو کله چې دکابل ښاریان د حوت په دریمه برېښه ټیټرونه د شوروي ټانکونو دمرميو ته مخامخ ودرېدل، کله چې دهیواد په گوټ گوټ کې د شوروي عسکرو په داغ سنگرونو، افغانان د پتنگانو په خیر وروختل، کله چې د شوروي عسکرو د جنازو قطارونو شوروي پولې یو په بل پسې قطع کولې، کله چې شوروي نظام په خپل ژوند کې د لومړي ځل لپاره د افغانانو له خوا له ماتې سره مخامخ شول،... او داهر څه چې امریکایانو د شورویانو له ویرې د تورو عینکو تر شا څارل، نو هله له سوږو څخه راووتل

مړه شول. برهان الدین رباني، عبدالله عبدالله، محمد قسیم هفیم او د شمالي ټلوالې نورو مسئولینو چې ځانونه یې له پورته څخه تر ښکته پورې بالاستحقاق د ټول ملک مسئول متصدیان هم گڼل، د ساتالایت تلفونونو او ټولو ډلټیزو رسنیو له لارې یې یو په بل پسې په نوبت او بې نوبته ځانونه معرفي کول او دخپلو متولیانو څخه یې په مهیلانه عذر و زاری سره غوښتل چې د دغه سیمې ټول ښارونه، کلي او بانډې له یوې مخې داسې بمبارد کړي چې انسان خولا څه چې حیوان هم په کې ژوندي پاتې نه شي او دغه «بېچاره گان» د تل لپاره د هغوی له «ستم» څخه وژغورل شي. حال دا چې په تیرو وختونو کې د قاطع اکثریت په حیث پښتنو تل د خپل اکثریت له تناسب څخه پورته مسئولیتونه په خپله غاړه اخیستي، خو د امتیازاتو او د نعماتو د تقسیم په وخت کې د پرې شکسته نفسی په موقف کې پاتې شوي دي. په تیرو کابینو کې که قومي جوړښت او تناسب ته نظر و اچول شي، سره د دې چې پښتانه په مجموع کې د نفوسو قاطع اکثری جوړوي، هیڅکله پښتنو وزیرانو په کابینه کې اکثریت نه جوړاوه.

د اکتوبر د میاشتې په ۱۲ نېټه امریکایي الوتکو په کابل، قندهار، جلال اباد، پکتیا، هرات او نورو مناطقو باندې راکټي او هوایي حملې وکړې. د اکتوبر په ۲۰ نېټه امریکایانو او انگریزانو د طالبانو د جبهې په لمړیو خطونو هوایي بریدونه وکړل او ډیر تاوانونه یې وړول. د اکتوبر په ۲۲ نېټه ولدیمیر پوتین، امام علي رحمانوف او برهان الدین رباني د تاجیکستان په پلازمېنه، دوشنبه کې ملاقات وکړ. پوتین وویل، چې په افغانستان کې راتلونکې حکومت باید درباني په

د تجارتي مرکز د حادثې په برابرولو سره یې د تروریزم او القاعدې پر ضد د نړۍ د تباهی نوې تعرضي ستراتیژي غوره او یو ځل بیا په اصطلاح د افغانانو په غم غمجن شول، او که حق وویل شي د افغانستان بالا حصار او د پامیر لوړو څوکو ته رسېدل چې یې پخواني ارمان او له بلې خوا دا ډیره ښه موقع وه چې د خپلو ټولو کړو گناهونو په تهمت او گناه افغانان او په خاصه توگه پښتانه ونیسي، ځکه چې د پښتنو سره په دغه منطقه کې انگریزانو زړې دښمنۍ لرلې او یواځینې سرسخت رقیب او غلیم یې گڼل کیده. خو په حقیقت کې د دوی غیر انساني او ناروا کرکيلې، کرکڼو او مارکونډیو، په خپلو ملکونو کې تبغ وهلې وو او په خپله خاوره کې یې ځمکه د پښو لاندې سره تېۍ جوړه شوې وه، خپلو خلکو یې د کړو گناهونو په گناه دوی محاکمه کول غوښتل او دوی له خپلو خلکو څخه په تیښته په غلچکي ډول د ۲۰۰۱ م کال د اکتوبر د میاشتې په ۷ نېټه، چې همدا گړۍ د پاکستان په منځگړیتوب د طالبانو سره، چې د همدوی په کومک یې ۹۵٪ خاوره په لاس کې وه، په ژوره سیاله معامله کې ښکیل وو او مقابل لوري چې ځان لپاره یې د تاجکستان په کولاب کې خیالي پاچاهي جوړه کړې وه په پټ جوړجاړي، معامله او تېاني سره په توره شپه د افغانستان د مرکزي، شرقي، جنوب شرقي، جنوبي او جنوب غربي سیمو په مشهورو او دخلکو دگنې گوني څخه د ډکو ښارونو لکه کابل، جلال اباد، قندهار، پکتیا او نورو شاوخوا، اکثره پښتون میشتو سیمو باندې د کروزر اکتونو او B 52 څخه د ۲۰۰۰ کیلو گرامه بمونو بمباري وشوه، ډیرې سیمي وړانې و یجاړې او ډیر بې گناه انسانان، ښځې، کوچیان، زاړه او ځوانان په کې

یواځې د اسیلو افغانانو د قاطع دریز او عکس العملونو په وجه یې، د تال چال په توګه بل ضرب الاجل ته دا ناوړه پېښه ځنډولې ده.

د پښتو متل دې چې: «څېښې په خوښۍ او سودا په رضا»، ما ځکه دا پېښه ناوړه وبلله چې امریکایان څه په ښه نیت زموږ په کورنه دي راننوتې او نه یې په دې تېرو لسو کلونو کې څه د منلو وړ کومه چاره هم سرته نه ده رسولې، او نه یې حتاد نمونې په توګه یوه ماته ګوډه سمه کړې او نه یې په کلي کور کې چاته ابرو، پت، عزت او حتا مال په امن او بې غرضه پرېښې دي. امریکا له افغانانو او بلکه له هیچا سره په خوښۍ د څېښۍ کومه سابقه نه لري او په خاصه توګه موږ خويي هیڅکله نه څېښان وو او نه به شو، او دا ځکه چې امریکي د افغانانو د دوستۍ سره هېڅ وخت علاقه نه ده ساتلې او نه افغانستان او امریکا پرته له سیاسي ملحوظاتو دراشه درشې او د مشترکې خواخوږۍ له مخې د کومې سودا سابقه لري. د امریکي قدیمي دوست جنرال حمید گل لیکي «د امریکې په قاموس کې د دایمي دوستۍ په نامه څه نه شته. د امریکي سیاست په خپل مصلحت ولاړ دی». امریکا او نور نړیوال «ترقي پسند» او «متمدن» هیوادونه مدعي دي چې ګوندې افغانستان ته د یوه دموکراتیک نظام د جوړولو، دایمي سولې او امنیت د تأمین، د دولتي او حکومتي مؤسسو او ارګانونو د تاسیسولو، بیا ابادونې، دموکراسۍ، د بشر د حقوقو د رواجولو او ډیرو نورو بشر دوستانه او خیرخواهانه کارونو د سرته رسولو په

شاوخوا جوړشي (او دا ځکه چې د ۱۹۹۱م کال د نوومبر په ۱۱ نیټه، کله چې رباني د مجاهدينو په مشرۍ مسکو ته تللې وو، د دې په عوض چې د مجاهدينو او افغان اولس د حقه حقوقو نمایندګي او ملاتړ وکړي، برخلاف د روسانو د ناروا یرغل په دفاع کې درېدلي وو) دا عجیبه خبره ده، کله چې امریکا او روسیه سره نه پخلاکیدونکي دښمنان هم وو د رباني او دغه ډول کسانو څخه یې ل ملاتړ کاوه او نن هم د دغه تیپ کسانو څخه کلک ملاتړ او دفاع کوي. د ایران دولت دا خبره تائید کړې وه او پرویز مشرف د پاکستان نظامي مشر زیاته کړې وه چې میانه روه طالبان دې هم په کې شریک کړل شي. د امریکایي قواوو په دغه عملیاتو کې په زرګونو بې ګناه انسانان چې قاطع اکثریت یې پښتانه وو، مړه او د همدغه قواوو امریکایي نمایندګانو په حضور کې، هغه طالبان چې مزار شریف ته د سولې د خبرو لپاره تللي وو او هغه کسان چې وروسته یې ځانونه شمالي ټلوالې ته په کندوز کې ته تسلیم کړي وو، د ملا محمد عمر په قول ۸۰۰۰ کسان یې د شمالي ټلوالې له خوا ووژل شول. د امریکا عملیات دومره سریع او برق آسا وو، د طالبانو لښکرو چې نژدې ټول افغانستان یې نیولې وو او هیچا یې د شکست تصور هم نه شو کولې، په کمترین فرصت کې تري تم او یا د افغانستان له سرحدونو څخه ووتل.

امریکایان له همغه لومړۍ ورځې څخه، افغانستان ته د خپل دایمي حضور په خاطر راغلي وو، له همغه لومړۍ ورځې څخه د دایمي اړو د ځایونو د انتخاب په لټه کې وو او له همغه ورځې څخه یې د دې کار لپاره لازم او کافي شرایط برابر کړي دي او نن چې یې نیغ په نیغه په یو جانبه ډول د دایمي اړو غوښتنه کوله،

او قوانین پلي کړي اول باید په خپلو لاسونو او پښو کې اتکړي او زولنې واچوي او که دوی پخپله دا کار ونه کړي، بل یې باید وکړي.

اکثریت په دموکراسۍ کې عمده اصل ګڼل کېږي. د ۲۰۰۱م کال د اکتوبر په ۷ نېټه کله چې امریکایانو په افغانستان خاينانه حمله وکړه، له لومړۍ ورځې څخه خبره معلومه او هغه د امریکي د ګټو په خاطر، په افغانستان کې د امریکايي قواوو حضور تامينول او ټينګول وو، نو د تورې تېره مخ باید د پښتنو، چې په ملک کې اکثریت جوړوي، په خوا وي او تر دا نن ورځ پورې همدغه وضعه دوام لري. افغانستان یواځېنې هیواد نه دی چې د پښتنو د اکثریت په څنګ کې د نورو ورونو قومونو اقلیتونه هم موجود دي. د اکثریت او اقلیتونو مسئله په نړۍ کې څرنگه چې د ټولو هیوادونو په کچه، عمومیت لري، نو د ټولو قومونو د سولیز ګډ ژوند په خاطر بین المللي او ملي منل شوي قوانین وجود لري چې د ملګرو ملتونو په منشورونو کې تسجیل دي. په دې معنا چې د ورونو قومونو تر منځ حقوق د قومونو د فیصدي په تناسب او د ټولو افرادو تر منځ د ټولو حقوق مساوي ګڼل شوي دي. زه نه پوهیږم، د دې په عوض چې زمونږ بهرني «دوستان» ددغه قوانینو د عملي کولو په خاطر جدي پاملرنه وکړي، برخلاف پخپله ددغه حقوقو او قوانینو ماتوونکي او ناقضین ګڼل کېږي. د ټولو قوانینو، اصولو، نور ماتیفونو او منل شوو ارزشونو په خلاف، غواړي په افغانستان کې خپل حاکمیت ټینګ او په یو طرفه ډول بلا قیدو شرطه دخپلو ګټو په خاطر د خپلې خوښې نظام جوړ کړي.

خاطر راغلي دي، خوله نیکه یا بده مرغه د دوی واقعي نیتونه او پټې خبرې مخکې له مخکې هغه وخت برېښې شوې، کله چې د کروزر راکټونو او B-۵۲ الوتکو قطارونه چې له دوی څخه را دمخه شوي وو او د افغانستان د پولې په پرېکولو سره یې په پټو سترګو سمه او غریو شان رحمانه بمبارۍ کاوه. دوی لکه دبې عمله ملایانو، وایي یوڅه او کوي بل څه. دوی خپل دغه بېګانه پرسته افغان ګوډاګیان په هر بد نوم چې د بې همتۍ، د بشرد حقوقو ناقض، جنګي جاني، وطفروشی، فساد، قاچاقبر، رشوت، او بل هر تیت نوم چې ددغه ډول القابو په قاموس کې پیدا کېږي نوموي، خو په افغانستان کې ټولې چارې، پرته له دوی په بل چا سرته هم نه رسوي. دوی که هره ګناه او بېشرمه کار هم کوي، اول خويي څوک له خپل مقام څخه نه شي لیرې کولې او که بیا هم د کوم کوچني خطر احتمال ورته پیدا کېږي، خارجي متولي نیغ په نیغه میدان ته راووځي او وایي، معاش زه ورکوم، زما همداسې کس په کار دي او که بیا هم خبره تر پارلمانته ورسیده، نوکرزي صاحب څو کم سر پرست وزیران او مشاورین نه دي مقرر کړي، د ډاکټر رنګین داد فرسپانتا او یا د ښار جوړولو پخواني وزیر پښتون صاحب چې وزارت یې له منځه ولاړ، دې اوس هم وزیر او بلکه نن د ټول افغانستان د ښارونو، کلیو بانډو او حتاد شپږو دښتو او بې صاحبه ځمکو عمومي وزیر ګڼل کېږي. زمونږ پوښتنه د خپلو خارجي «دوستانو» څخه داده چې په کوم ملک کې دداسې کسانو په واسطه دیوه هیواد بیا ابادونه سرته رسېدلې؟ یا داسې کسان د دموکراسۍ، سولې او امنیت د تامين عامل ګرځېدلي شي؟ که دا ډول کسان په وطن کې نظام جوړ او حقوق

چې ځینې د کلونو او ځینې نور د قرونو او تاریخي دورو په اوږدو کې د یوې ټولنې او اولس په مورال، کلتور، اخلاقو او نورو ارزښونو، دود او دستور بد لیږي او همدغه ارزښونه په حقیقت کې د همدغه اولس تاریخ جوړوي او د ټولنې هر با احساسه انسان د خپل ضمیر او وجدان له لارې د همدغه ارزښونو او خپل تاریخ سره تړلې او یواځې د همدغه ارزښونو د ارزشي طاقت په مټ یو اولس پايي او ژوندی پاتې کېدلې شي. له کومې ورځې څخه چې زموږ امريکايي او اروپايي «دوستان» بې پاسپورته زموږ هیواد ته راننوتې دي، د دغه ارزښونو سره جوړ نه راځي او له بیخه یې ړنگول غواړي.

زموږ بهرني «دوستان» په افغانستان کې د خپلو چارو د سمون او پرمختګ په خاطر له خپلو ملکونو څخه هغه افغانان چې د مهاجرت او یاد پخواني تحصیل له دورو څخه یې خپله وفاداري هغوی ته ثابته کړې او سي، د هغوی لپاره د اعتبار او اعتماد وړ ګڼل کېږي او یواځې په دغه اوصافو سره کسان، په اوسنیو شرایطو کې، د یوو کار د شایسته ګی. لازمي او کافي نورمونه پوره کولې او د دغه چا د سختگیره شرایطو څخه تېرېدلې شي. د دوی د روزنې پروګرام هم له درې هفتو او درې میاشتو زیات وخت نه نیسي، چې لکه د جورجیه فصل کرل او رېبل یې همزمان وي. د دوی اوسنې په کار ولاړ ټیم باید په اصطلاح انترناسیونالستان او یوډول په راز او رمز پوه خلک وي. وطن، سیالي او شریکي، تربخې، توربورولي او تربګني، قهر غصه، خپل، دوست او دښمن باید ونه لري او ونه پېژني. یواځې پېسي و پېژني او په مړه وجدان یې د هر کس او نا کس له لمنې څخه راټولي کړي. زموږ «دوستان» دا هر څه

د بن په کنفرانس کې دغه خبره پوره رښتینولۍ ته ورسیده او د ټول افغان اولس په نمایندګۍ، دوی د پنجشیر د شریفو خلکو د نمایندګۍ په حیث یواځې څو کسه فراریان، د قبرس بې نومه ډلګۍ او د پخواني پادشاه محمد ظاهر شاه نمایندګان چې په دغه وخت کې د هیڅ ډول ټولنیز او سیاسي هویت، شخصیت او موقف څخه برخورداره نه وو، راټول او په داسې مغلقه او ډیره کړکېچنه وضعه کې یې د افغانستان د نوي دولت، حکومت، قضاء او نور وټولو اداري واحدونو، مؤسساتو مسئولیتونه هغوی ته وسپارل.

د ۲۰۰۱م کال د نوومبر په ۱۴ برهان الدین رباني د جمهور رئیس، عبد الله عبد الله د باندنيو چارو وزیر، محمد یونس قانوني د کورنيو چارو وزیر، محمد قسیم فهمیم د دفاع وزیر او ډیر نور لوړ پوړو چارواکو له یوې اولسوالۍ او بلکه له یوه کوچني محل څخه د دولت په خورا لږو او اوچتو مقامونو کې خپل ځانونه مقرر اعلان کړل. سره د دې چې لسګونه زره پښتانه په تړلو کاتینرونو کې تیرباران، ساه خپه او بې رحمانه ووژل شول او سره د دې چې پښتانه د ټول نفوس قاطع اکثریت جوړوي، له هر ډول حقوقو څخه محروم و ساتل شول. دا ډول چارې د دموکراسۍ سره هیڅ سمون نه لري او په داسې شرایطو کې نه امنیت، نه دموکراسي، نه عدالت او نه نظام پایداره پاتې کېدلې شي. دا ډول روشونه د نظام د جوړېدو په مفهوم نه، بلکه نظام ړنگوي او هر مغرض په خپلو ټولو ناروا گټو په اسانۍ خپله اچولې شي.

کاري وړتیا او تجربه، پوهه، تحصیل، تخصص، تقوا، وطنپرستي او فداکاري هغه اوصاف او خصوصیات دي

د افغانستان او جهان نننۍ وضعه په دقت سره و ارزول شي. وروسته له دې هره گړۍ، تأخير به، ددغه وضعې د خرابېدو ابعاد د هندسي تصاعد په تناسب نور هم ترينگلي او له تحمل څخه وباسي. دا به حماقت وي، که پس له دې هم څوک د وضعې د خرابېدو او ددې نړۍ د تباھۍ مسئوليت په غاړه اخلي!

نن چې ټولو نړيوالو د امريکايانو سره يوځای، چې يو تر بله د شرم او رقابت مسئله هم تر منځ موجوده ده، دا وضعه تر دې حده ورسوله، نود امريکايانو به په يواځې ځان څه له لاسه پوره شي؟ او هغه هم، کله چې د دايمي اډو په جوړيدو سره امريکايان يکه تازد ميدان او درقيب څخه د سرگود سوي او شرم مسئله هم په منځ کې نه اوسي. نوزه ټولو اصيلو افغانانو او حتا ددغه نابکاره ډلې لپاره د امريکايي د دايمي اډو په جوړولو کې دخوښۍ کوم دليل نه وينم! هغه قوانين چې ملگرو ملتونو د بين المللي ذات البيني سولتيزو مناسباتو او معاملو په خاطر تصويب کړي، مونږ د سر په سترگو او زړه په صدق سره منو او دهغې مطابق هر لري او نژدي هيوادونو سره سيالي معاملې ته حاضر يو. زور زياتې، غير عادلانه، استثماري او استعماري معاملو او سود سودا مناسباتو له دود او دستور څخه ووځي.

افغان له بل افغان سره د داخلي وطني او اولسي مسايلو په جوړجاړي کې جوړراتلای شي او که نن نه سبامجبور دې خپلو داخلي ذات البيني منل شوو قوانينو او اصولو ته غاړه کښيږدي. خدای دې مونږ د هغه کم اصلو له شر څخه خلاص کړي چې نه يې مور معلومه وي او نه پلار. نن چې افغانان په شعوري، علمي او اقتصادي لحاظ وروسته پاتې دي، ملامته

ويني او د شاباسې په دود په شا ډې ورکوي. همدا سبب دې چې د فساد، اختلاس، رشوت، قاچاق، غلا، چور، چپاول، گشت و خون او نورو دې ډول کارونو کې له هر چا دمخه دي. دا خبرې ټول نړيوال کوي او زمونږ «دوستان» چې ددغه چارو مستقيم مسئوليت په غاړه لري هم که په ظاهر له دغه کارونو څخه سر ټکوي، خو په واقعيت کې، که دوی ورسره شريک نه اوسي، که د زمري زړه هم چاته ورکړي ددې کار جرئت به ونه کړي. د دوی په خپلو ملکونو کې ديو «سنت» باقيداری د تحصيل لپاره، پنځه ډالر مصرفوي، خو په هيڅ صورت يې چاته نه پرېږدي. دوی خپل دغه وفاداره خدمت گذاران په هيڅ صورت له لاسه نه ورکوي او دخپلو گټو په خاطر ترې بې قييدو شرطه په پتو سترگو دفاع کوي.

لنډه دا چې، نه دغه نابکاره ډلگۍ او نه زمونږ خارجي «دوستانو» دستاينې وردي، چې څوک دې پرې ونازيږي او خپلې خولې گمانې پورته پورته وغورځوي. دوی دواړه خواوې له خپلو کړو شرمنده او چاته د سترگو د پورته کولو جرئت نه لري او آن تر دې حده رسيدلي چې يو بل سره ملامته او يو په بل باندې سره تورو نه ولگوي. زه نه پوهيږم چې دا ځيني خدايي خدمتگاران د دوی د برئت لپاره دلايل له کومه ځايه راپيدا کوي؟

ضرورت نه شته، څوک په پتو سترگو او وازه خوله ددغه ناوړه وضعې او ناوړه شرايطو د ملاتړ په خاطر چيغي ووهي او خپل کومي وشلوي. زمونږ داخلي او خارجي «دوستانو» تراوسه پورې د وضعې په خرابولو او خپلو خيانتونو کې هيڅکله لاس نه دې نيولې او کمې يې نه دې کړې، ښه به داوي

د غرب ناکامه ستراتیژي، ناکام انجام ته ورسېده.

د دغه سیاسي ستراتیژۍ په هکله دغه ډول قضاوت هغه وخت وشو، کله چې په افغانستان باندې د روسانو د خاينانه يرغل او د شرمه ډکې ماتې څخه وروسته، امریکا د نړيوال مونیولار سیاسي سیستم په محراق کې قرار ونيوه او د امریکې په مشرۍ ټول نړيوال کاپیتال - امپریالیستي نظام، د افغانانو د عادلانه مبارزې په اړه د خاينانه سیاست لار ونيوله، د افغانستان په څېر تاریخي هیواد او افغانانو باتورو خلکو واځي یې، چې په سیمه او نړۍ کې یې د برم او زپورتیا کیسې دسره امپریالیزم سره په ډغرو لا هم تودې او را ژوندۍ شوې وې، د پاکستان غوندې بې بنیاده غیر فطري هیواد په لاس کې ورکړل، چې نن هم په خپل ملک کې فاقد د سراسري نظام، ادارې، حکومت، قانون او انساني حقوقو پاتې دي، او په ډیر جفاکارانه ډول یې د شرق او غرب، کمونیزم او کاپیتالیزم، روسي او امریکې، کې جې بې او سي آی اې اوداسې نور ټول نړيوال لاینحله پرابلمونه د غم ځپلو افغانانو د سرنوشت سره غوټه کړل، حال دا چې امریکا په حقیقت کې د ژینو د پنځه فقریز تړون یواځینۍ حکم هم گڼل کېده. د دغه عظیم بار افغان اولس د ملیونو شهید، معیوب، مهاجرو د ملک د هرې لویشت ځمکې د تباهی په بیه په خپلو اوږو پورته، شوروي اتحاد، کمونیزم او نړيوال سوسیالیستي نظام یې ړنگ او د نړيوال ازاد بازار سوپر گلوبال اقتصادي نظام او نړيوالې مافیا لپاره لار اواره شوه. افغانانو

همدغه د بهرنیانو ستر قدرتونه وو، چې تل یې په مونږ جنگونه تحمیل کړي او یوه گړۍ یې کار، زیار او دوطن ابادولو ته نه یو پرېښي، او زموږ روشن فکران چې تر نن ورځې پورې د صنفی او قشري تشکل څخه عاجز او لکه نن چې د حوادثو په ټپل ناټپل کې د ناوړه استفاده جو مرتجع رول لوبوي، تل یې په تاریخ کې دغه ډول رول لوبولې او تل یې عظیمه اولسي کتله په غفلت او په شعوري ذهني کدورت او تور تم کې ساتلې. معنا دا چې مونږ بېکاره یو او خپل دېن او رسالت مونه دې ادا کړې. که غواړو او که نه، که دا کار سخت دي او که اسان، باید سرته یې ورسوو او ځانونه د سیالانو سیال کړو. خدای دې مونږ او تاسو ته همت او برکت راکړي.

پریږده چې نړيوال، افغانانو ته دا حسن پاداش څخه د همیش لپاره منکر پاتې شي!
که مونږ سیال او سو، همپشه خپل حق غوښتلې او لاس ته راوړلې شو.

د نړۍ ټولو هیوادونو په افغانستان کې مستقیم او غیر مستقیم ، بې ویزی او بې پاسپورته ، بې قېد وشرطه صلاحیتونو او د نړۍ د ټولو ډلټیزو رسنیو په واک کې لرلو سره حضور درلود او حتا زمونږ د داخلي بېگانه پرستو افغانانو په بې شایبه هڅو سره یې هم ونه کړې شول ، د دغه تور مخې ستراتیژۍ تورې رټې د زمزم په اوبو پرېمنځي . امریکا خو لوی ملک دې ، لوی نظامي طاقت دې ، لوی علمي طاقت دې ، د نړۍ د ټولو اولسونو «گل های سر سبد» مجموعي کتله ، په میخانیکي او ارگانیک ډول په امریکا کې راټوله ده او تر ټولو لویه کلتوري کتله او مدني طاقت جوړوي ، دهیواد دننه اود نړۍ د خلکو ، قومونو او مختلفو قشرونو تر منځ سوسیال دموکراتیک عملي مناسبات تر بل هر ځای په امریکا کې پراخ ابعاد او د ژوند په ټولو ساحو کې د نړۍ د ټولو خلکو سره عملي علمي ، منطقي متقابل هر اړخیز اړیکي ، تأثیر ، تأثر ، اوپه پوره حاکمیت راکړه ورکړه یواځې امریکا لرلې شي . دامریکې اولسونه په دغه ډول مناسباتو او امکاناتو سره ، هیڅ ضرورت نه لري دتفوق او حاکمیت دساتلو په خاطر ، د نړۍ د اولسونو په مقابل کې ، دجنگ لار غوره کړي . هغوې ددې کار لپاره ډیرې نورې لارې چارې ، منطقي او معقول امکانات لري ، چې هم دهغوی منطقي برلاسې او هم په نړۍ کې عدل ، انصاف او ټولنیزو حسنه مناسباتو له لارې د امریکې او نړیوالو د سولټیز ګډ ژوند او پایښت شرایط تضمین کړي . امریکا او دهغوی انډیوالان باید د نړیوالې مافیا ، دسرمایې د لیونیانو او د وسلټیز او جګړییز وشرکتونو مشورې او هدایا ت ، چې غواړي دناروا او غیرقانوني حکومتونو له لارې او لسونه په خپل ځایناڼه واک کې وساتي ، ونه مني او دغه ناروا کبر او غرور ونه کړي . پخواني شوروي اتحاد چې په خپل وخت دغه کارته لاس وغځوه ، پایلې یې اوس ګالي .

لپاره ددغه بې ساري قربانۍ او فداکارۍ په مقابل کې احسن پاداش داوؤ ، چې افغان اولس د تور او سره امپریالیزم د ډلټیزو او غیر ډلټیزو وژنو وسلو په ګودامونو ، چې افغانستان ته محض دتخریب او افغان وژنې په خاطر راوړل شوې وې ، افغان دنمنه داخلي او خارجي ډلو ته یواځې پرېښودل شي ، چې د ګور د چینجو غوندې تر اخر کس پورې یو بل سره تباہ او نابود کړي . خوکله چې ددغه بې رحمیو د اور لمن د دوی د خپلو هیواد والو له خوا په ټوله نړۍ کې خپره شوه او دهر کور تر دروازې ورسېده ، په اصطلاح د دوی د ترحم او هیو منیزم احساس بیا راژوندې شو ، چې څه ډول یوځل بیا دغه لا علاجه توره بلا د افغانانو په کور میلمه او دقربانۍ دغه سوړ نغرې بیاتود کړي . همغسې چې د روم امپراطور د شعري قریحې د راپارولو په خاطر د روم د ښار سوزولو ته ضرورت وو ، د دوی د پخواني ویده سادیسم او اوسني جنوساید د راوینسولو او پارولو لپاره هم یوې انگېزي ته ، یوې ناشوني ناروا ته یوه چاره سنجول په کار وو . سره ددې چې دوی دافغانانو په حق کې د هېڅ ډول ناروا او جفاکارانه دراماتیکو صحنو په جوړولو کې کمې نه درلود او پخپله د دوی ترهګرو او بنیاد ګرو هم د دوی په ملکونو کې ځیني زړه بوګنوونکې نظارې او نندارې تکرار کړي ، خود نوي دینامیزم لپاره نوي پوتنسیال ته ضرورت وو چې دغه متحجر مغزونه یو ځل بیا د لاشعوری کور کورانه عمل تر مدھوشانه پوتنسیاله ورسوي . دغه عظیمه پېښه د ۱۱ / ۹ . ۲۰۰۱ نیټه وه چې حق یې په ناحق او ناحق یې په حق بدل او د بشري شعوري بلوغ په یویشتمه پېړۍ کې یې دغه د نادودو ناکامه سراتیژي ، یو ځل بیا په ناروا د افغان غم ځپلي اولس د سرنوشت پورې غوټه کړه . په تېرو لسو کلونو کې ددغه ناکامې سراتیژۍ په ناکامو هڅو او ارزونو زه ځکه نه غږېږم ، چې د هغې د عملي کولو ، سپیناوي او غلطو تعبیرونو په خاطر

او یا نورملکونه به ولې په داسې بې صاحبه ملک نا حقه دعوی ونلري ؟ او خصوصاً، کله چې د خپلو متولیانو له خوا دې کار ته هڅول کېږي او بر او لر افغانان او حتا پښتانه او بلوڅ، د ملگرو ملتونو سازمان، امریکا، انگلستان او نور چې بین المللي تعهدات او په افغانستان کې دا وخت دستر رسالت په خاطر حضور لري !

په داسې ناوړه وضعه او ناوړه شرایطو کې چې د ارگ په دروازه، دملي دفاع او ستر درستیز دشعبې په درشل، د جهادي دولت د جوړېدو د ستر جشن د نمانځنې په ورځ د جمهور رئیس، لوی وزیر، د ملي دفاع، کورنیو چارو د وزیرانو، د امنیت د لوی رئیس او نورو لوړ پوړو چارواکو تر منځ محلونو کې امنیت او د امنیت مسئول ذمه وار نه په سترگو کېږي او هرڅوک د پېښې له ځای څخه خپلې پښې سپکوي او منډې وهي، بهرني قوتونه یو ځل بیا افغانان او افغانستان داخلي او خارجي بې مسئولیته وسله والو ته د ډلټیزو او غیر ډلټیزو انسان وژونکو او نړۍ وړانوونکو وسلو د گودامونو په سرلاس تړلي پریږدي ؟

تاسې نه دي اوریدلي چې علامه اقبال لاهوري ویلي:

اسیا یک پیکر آب و گل است
افغانستان درین پیکر دل است
از کشاد او کشاد اسیا
از فساد او فساد اسیا

کله چې عراق هم دا ډول غیر مسئولانه تقسیمیده، دفرانسې د باندنیو چارو وزیر وویل « دا خو د کیوک ټوټه نه ده چې دا ډول تقسیمېږي؟ » زه دا وایم دا خو پاکستان نه دې چې که دانگلستان او امریکي همیشني ملاتړ نه وي، همدا نن به ټوټه ټوټه پروت وي !

تاریخ گواه دې، هرکله چې دافغانستان د ځمکنۍ بشپړتیا او سیاسي خپلواکۍ سرنوشت د جدي گواښ سره مخامخ شوې، افغان اولس تل د جگړه ییز ډگر واک او اختیار په خپل واک کې نیولې او په ساتنه کې یې د نه بدلیدونکې تاریخي جبر په حېث، حتا دخپلې اردو، پولیس او بل هیچا ارادې ته غاړه نه ده ایښي، دښمن یې قضایي جبر منلو ته اړ ایستې او د بل بدیل منلو ته چا نه دې اړکړې شوې. په افغانستان کې سیاسي وضعه، عېني او ذهني شرایط همدغه حالت ته رسېدلې، اولس به واک اخلي او د موجوده وضعې څخه به ملک ته نجات ورکوي، که نن وي، سبا یا بل هر وخت چې اوسي. افغان اولس همېشه په خپل ملک کې دامنیت اصلي ساتونکې وؤ او اردو او پولیس یواځې هغه وخت د امنیت له عهدې وتلې دې، چې اولس یې ملاتړې وؤ.

هېڅوک نه پوهېږي، چې دا دومره نړیوال اولسونه افغانستان ته د څه لپاره راغلي دي؟ څه یې کړي او څه به وکولې شي؟ ددوی خپله او نورو ټولو افغانانو او نړیوالو ارزونه خو داده چې دغه ټول کسان د افغانانو له ارادې پرته په خپل سر افغانستان ته راغلي، ټول ارزشونه یې له منځه وړي، بې گناه یې ملکي کسان په خپل سر وژلي او د امنیت، بیا ابادونې او نور ټول شوني کارونه ناشوني گرځیدلي دي. نن په افغانستان کې هرڅوک، که بهرني دې او که داخلي، ځانونه ټولواک او بېواک گڼي، هېڅوک د مسئولیت احساس نه لري، خو هرڅوک د خورا ډېرو مهمو ملي مسایلو په باره کې په خپل سر د قضاوت صلاحیت لري او حتا نیم افغانستان، په یوه بهرني هیواد کې د بل بهرني هیواد نماینده او یا یو داخلي سیاسي بې سواده «د مثال په ډول دیوه لوی ولایت والي او یا هر عادي انسان» په پټو سترگو، پوره بې مسئولیتۍ او احمقانه جرئت سره بل چاته بڅښلې شي. زه نه پوهیږم په کوم حقوقي، قانوني او یا بل ډول صلاحیت؟ نو پاکستان، ایران

د هرې سیمې په دفاع کې دریدلي دي (د سلطان محمود غزنوي ،لودیانو ، شېرشاه سوري ، هوتکیانو او ابدالیانو تاریخ ته دې نظر واپول شي).

پاکستاني دولتي چارواکي دې په دې باره کې فکر وکړي چې پاکستان څه ډول جوړ او په حقیقت کې څوک تر اوسه دغه بار په اوږو وړي؟ د هند دلويي وچې له اولسونو سره د افغانانو ذات البېني مناسبات همېشه حسنه او د متقابلو ګټو او تفاهم په منطق ولاړو. هریو د بل د خونی او بدو ورځو له حالاتو څخه متحسس او متأثرو او یو تر بله سره په ښو او بدو وروځو کې یو د بل ملاتړ ګرځیدلي دي. یواځې هغه وخت چې د غازي امان الله خان د استقلال د اعلان په وخت کې ټول هندوستان د افغانو په ملاتړ کې راپاڅېدلي وو، افغانان یې هېڅکله نه شي هېرولي.

مونږ د داسې تاریخي حقیقت شاهد هم یو، کله چې شاحسین صفوي د شاه محمود هوتک په مقابل کې ماتې وخوړه او شاه حسین صفوي وروسته له دیرش کلنې پادشاهي څخه خپل تاج د پنځه ویشتن کلن شاه محمود په سر کېښود او د ملک واک او خزاني یې هغه ته وسپارلې، شاه محمود هم په ډیر احترام د هغه په مقابل کې پاڅېده، هغه ته یې د پلار خطاب وکړ او وعده یې ورکړه چې بې د هغه له مشورې به څه نه کوي او د هغه دکورنۍ لپاره یې داستوګنې او ژوند ټول مناسب شرایط برابر کړل.

طهماسب چې د پلار د تسلیمۍ په وخت کې له اصفهان څخه په تېخته بریالي شوې وو، ځان یې د ایران پادشاه اعلان کړ. خوارانیانو چې ترې ښې خاطرې نه درلودې، ملاتړ یې ترې ونه کړ نو مجبور شو ترکانو او روسانو څخه وغواړي چې د غربي او شمالي ولایتونو په بدل کې افغانان د ایران له خاورې څخه وشړي او د سلطنت واګي دده په لاس

زه نه پوهېږم ولې د پاکستان حکومت دا سوچ نه کوي، کله چې دا ټول نړیوال قوتونه له افغانستان څخه په داسې نا امېدۍ سره ووځي، پاکستانه ستا به له لاسه څه وشي؟

دهیوادونو او اولسونو تاریخ معمولاً په تیر، حال او راتلونکې پورې اړه لري. خدای مه که چې زه به د هند دلويي وچې د اولسونو کلتوري، علمي ارزښتونو او دهیواد د ازادۍ په خاطر مبارزو ته په کمه سترګه وګورم، خو تاریخي حوادث داسې پېښ شوي چې ددغه سیمې هیوادونو سرنوشت یو تر بله سره تړلې پاتې شوې او له نېکه یا بده مرغه ددغه ګډ سرنوشت جګړیز دروند بار د تاریخ په حساسو شېبو کې د افغانانو په اوږو پروت وو او دغه سپیڅلي رسالت او دېن ته افغانان تر بل هر چا څخه زیات ارزش او احترام قایل وو. د تاریخ درسونه ډیرو کسانو ته معلوم او ډیر کتابونه پرې لیکل شوي دي، چې تر هر چا دمخه یې باید پاکستاني چارواکي ولولي او د تاریخ په ارزښتونو او رازونو ځانونه پوه کړي. که پاکستان د یوې پېړۍ دننه شاته مخ اړوي ټول افتخارات یې په افغانستان، افغانانو او هند پورې اړه لري، چې د خپلو بې سنجشه کړو وړو او کم بختۍ له مخې دواړه خپل نه پخلا کیدونکي دښمنان ګڼي. زه تاریخ پوه نه یم او نه غواړم چاته د تاریخ درس ورکړم، خو دومره ویلې شم، چې د افغانستان له لارې هریرغلګر اول دا جرئت نه دې کړې شوې چې هند خواته واوړي او په همدې خاطر د بحري لارې د کشف په هڅه کې وو، او که کله چا دا نیت هم کړې، نو کاري گوزار تر هر چا دمخه افغانانو په خپل ټټراخیستې اویرغلګر یې له خپلې خاورې پر شا تمبولي دي. خو که کله په دغه سیمو کومه ناڅاپي ټکه پرېوتې، لکه چې دمخه هم ورته اشاره وشوه، دغه رسالت ته د ډېرې وفادارۍ په نسبت، په ټولو غمجنو شېبو کې افغانان تر هر چا دمخه، د اصلي حکم او وارث په څېر

شاه اشرف که وارد مرحله قاطع شده بود لهذا شاه حسین صفوی ره بدون لزوم بکشت و با قشون مختصر اما محکم افغانی بمقابل اردوی ترک برآمد. تلاقی هر دو سپاه در سال ۱۷۲۶ در بین راه اصفهان و یزد واقع شد، این جنگ که در تاریخ برای بار اول بین یک قوت افغانی و دولت ترک عثمانی بعمل آمد برای دولت هوتکی اهمیت حیات و ممات را داشت زیرا اگر سپاه افغانی مغلوب میشد تلافی آن ممکن نبود در حالیکه قشون ترک در عقب خود دولت بزرگی استاده داشت. جنگ آغاز گردید و حملات برق آسای سواره افغان در طی چند ساعتی آن اردوی بزرگی در هم شکست، توپخانه عثمانی پنجاه توپ از دست داد و سواره و پیاده ترک ۱۲ هزار کشته در میدان جنگ گذاشت و فرار کرد، این شکست بقدری ناگهانی و شدید بود که تمام لوازم و ذخایر و سامان اردوی ترک جابجا ماند.

شاه اشرف با وجود چنین فتح بزرگی، تدبیر را از دست نداد و بدون اسلحه تمام غنایم جنگی رادر عقب اردوی شکست خورده ترک فرستاد، و توسط اعزام سفیری بنام اسمعیل در سال ۱۷۲۷ به دولت ترک پیام داد که ما با ترک ها برادران هم دین هستیم و مال برادران بر ما حرام است، ما احترام خلافت اسلامی را بر خود واجب میشماریم، و با برادران ترک جنگ نمی بلکه صلح دائمی می خواهیم....

شاه اشرف که افراد کاری عسکر و افسر خود رادر جنگ بزرگ با دولت ترک و جنگهای داخلی دیگر از دست داده بود مجبور شد که با استخدام قشون از داخل ایران پردازد و جای تلفات وارده را پر کند، .. و اما بعد ها در جنگهایی که با نادر افشار بعمل آمد عساکر ایرانی شاه اشرف در مقابل عسکر نادر افشار جنگ نکرده و میدان حرب را ترک گفتند.

کپی ورکری. ترکان او روسان هم په خپلو منځونو کې موافقې ته ورسېدل او دغه ځمکې یې په چټکۍ سره په خپله ولکه کې ونيولې. په دې وخت کې چې شاه محمود د ۲۸ کلونو په عمر وفات او په عوض یې میر اشرف سپهسالار د جرگې لخوا د پادشاه په حیث ټاکل شوې وو، خو کندهار ته داسې خبر رسېدلې وو، چې شاه محمود د میر اشرف له خوا د خپل پلار د قتل په بدل کې وژل شوېدې، نو ځکه د کندهار او شاه اشرف مناسبات خړپړ وو. تردې وروسته د حوادثو جریان میر غلام محمد غبار په «افغانستان در مسیر تاریخ» (۳۲۹ - ۳۳۱ مخونه) کې دا ډول ارزولې دي.

ادر طی این اقدامات داخلی، شاه اشرف دقیقاً حرکات دولت های عثمانی و روسیه را نسبت به ایران مراقبت می کرد. چون قوای عسکری شاه اشرف در طول جنگ های داخلی تقلیل یافته بود و قطع روابط با قندهار فرصت تلافی این کمبود نظامی را سلب کرده بود بناچار با قوت قلیل دست داشته خود می ساخت و در قضایا سعی میکرد کار به تدبیر و سیاست انجام گرفته و احتیاج به استعمال اسلحه نیفتد. لهذا شاه اشرف در ۱۷۲۶ توسط نامه و سفیری (عبدالعزیز) به عنوان دولت ترک از دوستی و اخوت اسلامی و مذهبی و احترام نسبت به خلافت مطاع اسلامی حرف زد و ضمناً تخلیه ولایات غربی ایران را از سپاه عثمانی تقاضا کرد اما دولت ترک نه اینکه به چنین پینهاد واقعی نگذاشت بلکه به شاه اشرف پیشنهاد تخلیه ایران و تسلیم تخت به شاه حسین صفوی نمود، این پیشنهاد ترک با سوقيات بزرگ نظامی بدرقه میگردید و شصت هزار سواره و پیاده عثمانی با هفتاد توپ بزرگ در زیر قوماندان احمد پاشه والی بغداد و حسین پاشه والی موصل و جنرال عبدالرحمن به استقامت اصفهان حرکت کرد.

گوټ کې مرگ او درد د هر چا په کور میلمه او پخپله هم لکه د موږک غوندې د تیښتې لارې لټوي او پاکستان هم لکه د موزیګي شلېدلې کټ، چې پیارمه یې ټینګوي، بازو یې ځینه. افغانان او په خاصه توګه پښتانه او بلوڅ، چې د پاکستان سره دخپلو حقو حقو په سر دعوه دنگله لري، سیال خلک دي، هیڅکله یې پاکستان له خوږې گوټې نه دې کش کړي او نه د مشکلاتو په وخت کې له چا څخه کسات اخلي. که دا کار یې کولې، نو ډیر ښه فرصتونه به یې له لاسه نه وې ورکړي. پښتانه هیڅکله په کسات اخستلو عجله نه کوي او اصلاً ددې کار لپاره به ضرورت هم نه وي. ستاسې متولیانو لا پخوا د خپل نظام د پایښت ټول ارزشونه او اساسي عناصر له لاسه ورکړي او دا یو طبیعي قانون دې چې په داسې حالاتو کې هره پدیده چې اوسي په زوال محکومه ده. نو نن که دنړۍ ټول هیوادونه په غم ځپلي افغانستان کې راټول شوي او په حقیقت په ناروا سره ستاسې د متولیانو او ستاسې په ملاتړ کې ولاړ دي ټول په زوال محکوم او دا هم یو منل شوې حقیقت دې چې د هرې یرغلګرې امپراطورۍ لمن له افغانستان څخه ټوله شوې، ستاسې متولیانو سره یوځای دغه ټول نړیوال ایله جاري هم په زوال محکوم او لکه دنورو پخوانیو یرغلګرو په څیر په تیښته له افغانستان څخه ووځي. پریږدۍ چې دغه ویاړ هم په تاریخ کې د افغان په نوم ثبت او پریږده چې نړیوال هم په نړۍ کې دنړیوال عدل او انصاف د انقلاب منلو ته حاضر شي.

ایا په داسې موقع کې د افغانستان په کلیو او بانډو، سمه او غرد راکټونو بارانونه، انسان او حیوان وژنه پخپله پاکستان ته ځایناڼه، بې شرمانه او احمقانه نه ښکاري؟

په نوکر او په چاکر او پهره دار * خزانې خپلې ساتلې شي سرکار خو د عام نفرت نه ځان ساتلې نه شي * په طوپونو په ټانکونو زره دار

« الفت »

شاه اشرف سپاه خود را برای در هم شکستن قوت جدید الظهور داخلی (نادر افشار) نگهداشت، وعجالتاً گذاشت که نادر افشار و شه طهماسب و فتح علی خان قاجار بولایت خراسان کنونی تاخت و تاز نمایند، و خود متوجه دولت روس گردید که در شمال ایران مسلط بود و طبق معاهده شاه طهماسب، خود را مالک قسمت مهمی ایران میدانست. در جنگی که در محل «رود سرد» بین قوای سیدال خان و جنرال «ارلوف» واقع شد قشون افغانی غالب و ارلوف طالب مصالحه گردید. شاه اشرف با روسیه از در مذاکرات سیاسی داخل شدو در سال ۱۷۲۹ با آن دولت معاهده ببست که از سنگینی معاهده شاه طهماسب مقداری زیاد کاست.... [

په دې ډول افغانی سر لښکرو په خپل نظامي درایت او مهارت سره کولې شول کم قوتونه د دښمن په مقابل کې داسې استعمال کړي چې کم تلفات او زیاتې بریاوې لاسته راوړي او حتا د جنگ په مشکلو شرایطو کې هم د دښمن او ګاونډي هیوادونو په مقابل کې انساني، اسلامي او افغانی منل شوو ارزشونو ته وفادار پاتې شي. په پورتنی بحث کې، مونږ ولیدل چې، ایراني چارواکو د افغانانو په مقابل کې د ترکانو او روسانو سره څه ډول د خپلو اولسونو او ملکونو په بیه پټې دسیسې جوړولې، خو افغانان برخلاف په دغه ملک کې د اداري حاکم او وارث په حيث د هغوی ملکونه د پردیو د تسلط څخه ازاد او په ډیرو ناوړو او مشکلو حالاتو کې هم انساني، اخلاقي او اسلامي کراماتو ته وفادار پاتې کېدل او دښمن یې حتا د جنگ په شرایطو کې هم له خوږې گوټې نه نیوه.

نن چې پاکستانې سلف د ټولې نړۍ دهیوادونو په مټ، نه د ځان او نه له پاکستان سره مرسته کولې شي، هم یې ځان، هم یې پاکستان او هم یې ټول نړیوال په ناوړه نا مصئون حالت کې واقع کړي او دنړۍ په گوټ

دوهم بن ، که د لومړي بن ، دبې بنیاده پېل ناکامه پایلې؟

د یویشتمې پېړۍ د لومړۍ لسيزې په زماني مقطع کې ، نړیوال گلوبال تاریخي دینامیزم ، د تېرو تاریخي پېښو په څېر ، د افغانستان د پېښو په تېل ناپېل کې ، پښه پرځای (چپرځای) پاتې شوې او که د عراق او کویت ترمنځ شخړې لپاره ، دامرېکې په مشرۍ یواځې خو هیوادونو بسنه کولې شوه ، د افغانستان د پېښو په خاطر نړیوال بغاوت ، بلوا او سوق الجیش هم د خپلو ناکامو پایلو په مسیر کې ناکامه سرکونډۍ وهی . دا چې ددغه ډول ناکامه غونډو ناکامه هراړشي (تسلسل) ، ولې دالمان د اتحادي جمهوریت پخوانۍ پلاز مېنې ، بن څخه پیل او ولې دوباره په همدغه مقام کې د خپل ناکام انجام مهر پر خپله کړنلاره او تگلاره مني ، بې دلیل او بې بنیاده او تصادفي پېښه ، نه گڼل کېږي . المان په اروپا کې ، په ټولنیز او اقتصادي لحاظ خورا مقتدر هیواد دی او المان له ځانه سره لرل ، داروپا او ناتو د ځانه سره د لرلو په معنا دي . سره ددې چې ، په دوهم نړیوال جنگ کې د المان له ماتې څخه وروسته ، په جنگونو کې دالمان

گپون ، دهغه په قاموس کې وجود نه درلود او داسند د المان لپاره غوره دلیل گڼل کېدې شو ، خو دټولو خبرو سره سره ، دغه کار ته اړ ایستل شو او دافغانستان پر ضد نړیوال بغاوت د نړیوالو له خوا ، له همدغه ځایه پېل ، خو ډیر زر دټولې نړۍ پر ضد ، د نړیوالو په بغاوت او سوق الجیش بدل شو . ددې کار دلیل دا وو ، چې دغه غورځنگ د یوه داسې نړیوال سازمان له خوا پېل شوې وو ، چې د ټولو نړیوالو په وړاندې یې شومي موخې لرلې او دحتمي ناکامۍ بنیادي دلیل یې د سرمایې په ناپایداریه او بې بنیاده بنیاد باندې د ډډې لگولو په دلیل گڼل کېدلې شي . د تاریخ په اوږدو کې ، افغانستان همیشې د نړیوالو د جفا ، ظلم ، او ناروا سره مخامخ ، دکار ، زحمت او ابادۍ لپاره چا فرصت نه دی ورکړې او همېشه غریب ملک پاتې شوې ، خو دخپلو سرشاره طبیعي منابعو ، نه ختمېدونکې انساني مورالي پوتنسیال اود خپل هېواد او اولس سره دسر ، مال او اولاد د قربانۍ تر کچې د افغانانو فداکاری او استقامت له کبله ، افغانستان تل خود کفاء ، ازاد او دبرم ، حبشیت او وقاره ډک هیواد پاتې شوې او پاتې به وي . نن چې دنړۍ ټول سوق الجیشي طاقتونه د افغانستان په وضع الجیش او جنگي تیاتر کې سره راټول او غواړي ، خدای ورکړي طبیعي او فطري ټول ارزشونه یې بې ارزښه او په اصطلاح ترې غصب کړي . څومره ساده لوحانه ! دغه ډیر « هوښیار » اولسونه ، په دې ساده حقیقت هم نه پوهیږي ، چې فطري استعدادونه او ارزشونه چې د چا د ایمان ، وجدان او شرف جزاڅه ، بلکه ، بنیاد جوړوي ، څوک په جبر له چا څخه نه شي اخستلای او دهر اولس ابدی ارثي زیرمه او بنیاد جوړوي . څومره احمقانه دوی په افغانستان کې ددغه کار لپاره راټول شوي او که سل او زرد بن او نورو په څېر بې بنیاده کنفرانسونه جوړ کړي ، بیا به هم په خړو سترگو لکه پلرونه او نیکونه چې یې له افغانستان څخه وتلي ،

(صدور) او معاملو سره د کارگري غورځنگ او تولید خلا ډکه، خو په حقیقت کې، ددغه لارې د ټولو اولسونو، قومونو او حتا افرادو شخصي شتمنۍ غصب، د هغوی په ټولو حقو خپته واچوي او ددې لارې خپل پارازیت شتون ته څو ورځې نور هم دوام ورکړي. حال دا چې په دغه اقدام سره، دوی د خپلې تباهی په عمودي نزولي مستقیم مسیر قدم پورته کوي او په دې کار نه د کارگري غورځنگ او نه د تولیدي پروسې د کمیت او کفیت خلا ډکولې شي او طبعاً ډیر زربه په وچه سپېره درینګه لگیدلو سره د خپل ازلي نهایی سرنوشت سره مخامخ شي.

هو! د سرمایي لېونیانو د خپلو غلطو محاسبو او احمقانه فکرونو له لارې، چې «سرمایه نه وي ځان او جهان دې نه وي»، احمقانه دځان او جهان د نژدې تباهی لار غوره کړې او سرمایداري پایداره نظام یې ناپایداره کړې او دسترو بحرانونو سرهمخامخ کړې دي. خو له نېکه مرغه الله لوی جهان ابدی کړې او دسليم عقل او شعور خاوندان د الاهي هداياتو او احکامو سره سم د ځان او نړیوالو دھوسا او بسیا ژوند لپاره خپلو هڅو او هاندته دوام ورکوي او د ټولو اولسونو لپاره ګډ سولئیز خوشحاله ژوند غواړي. نړیوال ټولنیز سازمانونه، بنیادي قانوني، حقوقي او ډول ډول نور بشردوستانه انستیتوتونو پرهېزګاره متقي او مهرقي عقایدو پلویان، چې ددغه غورځنگونو د مبارزې نه ماتیدونکې بنیاد جوړوي، په حقه سره یې ننني نړیوال ځاین قوتونه د قضایي جبر له مخې د زوال د کندی په څنډه درولي، چې باید حق ته غاړه کښېږدي، خو دوی د سرمایداري احمقانه جنون په بنیاد خپلواخري ناکامه هلو ځلو ته لا نور هم دوام ورکوي او ټوله نړې او نړیوال د قطعي نابودی کندی ته کشوي. د همدغه ناکامه هلو ځلو په نتیجه کې نړیوال نظام په کل کې، خصوصاً د نړیوال کمونیستي نظام

دوی به هم ووځي. دوی، دې حقیقت او واقعیت ته هم نه متوجه کیږي، طبیعي مقناطیس، که هر څومره په وړو ټوټو ووېشي، مقناطیسي خاصیت او صفت ترې څوک نه شي اخستلای. حقایقو او واقعیتونو ته غاړه ایښودل په کاردی، مونږ منلي، بل هر څوک چې وي، هم یې باید ومني! د دوهم بن په کنفرانس کې تش دندمایش خاطر له ۱۰۰ څخه زیاتو ملکونو د باندنیو چارو وزیرانو او نمایندگانو او د زرو څخه زیاتو رسمي او غیر رسمي نړیوالو نهادونو، اشخاصو او افرادو راتلول به څه ګټه ولري، کله چې حقایق او واقعیتونه پکې په پام کې ونه نیول شي؟

هغه وخت، چې سرمایداري نظام د کارگري غورځنگ په مقابل کې خپل تاب او نسبي مترقي ماهیت له لاسه ورکړ، له خپل طبیعي او فطري مسیر څخه، چې د کارگري غور ځنگ او تولیدي کمیت او کفیت دوامداره او پایداره سولئیز روزل او پالل وو، لار بدله او دې بنیاده تورو پېسو او یا په بل عبارت د بې ارزښه او بې اعتباره تش په نامه ارزشي کاغذونو د چاپولو له لارې یې د سرمایي په بې ارزښه ماهیت خپمه ووهله او د هغوی په آند، البته چې د دکارت د فلسفې په تقلید، چې غوښتل یې هندسه، طب او نور ټول علوم د مادي ارزش څخه بې ارزښه او هر څه د متماتیکی معادلو په پوچ مشترک مخرج ودروي (چې البته متماتیکی معادلې هغه وخت قانونمند ارزش پیدا کوي، کله چې مادي پروسې او حرکتونه افاده کړي، یعنې کله چې مادي ارزش ولري)، د سرمایي لېونیان هم غواړي د سرمایداري نظام څخه د کارگري دوران جوړوونکي غورځنگ او تولیدي پروسو مادي ارزش په له منځه وړولو سره دغه نظام د ټولو مادي ارزشونو څخه بې محتوا او په خالي جیبونو نه یواځې د کارگري غور ځنگ او تولیدي پروسو په مقابل کې کودتا وکړي او ددغه تورې سرمایي په اکسپورت

عادلانه جنگونو ته دوام ورکوي، د بیا ابادونې په نامه، په ملک کې اباده لوټه نه پرېږدي، د نظام د جوړلو په نامه ټول ارزشونه له منځه وړي او د مرستې په نامه د هر غریب له لاسه اخري مړی شو کوي.

په همدې منظور ټول نړیوال نظامي، استخباراتي، شبه نظامي او ډول ډول نورو د شومو موخو، نیتونو او شیطاني خواهشاتو ډلې ټپلې، چې بې موجه، بې دلیل په خپل سر پرته د نړیوالو منل شوو اصولو او قوانینو په نظر کې نیولو سره بې پاسپورته او ویزی، د امریکایي لیرې ویشتونکو راکټونو او الوتکو د اتشي احضاراتو، بمباریو او منطقه پاکۍ وروسته د افغانستان په سپېڅلي حریم راننوتلي، نه هغه وخت داصیلو افغانانو لپاره د منلو وړ وو او نه نن د منلو وړ گڼل کېدې شي او نه په تاریخ کې دغه ډول یرغلگر قوتونه او دهغوی افغان غلامان چا په افغانستان کې ژوند کولو ته پرېښي دي او حتا ډیر له هغوی څخه د شرمه په ډکه تېښته هم هر وخت نه دې بریالې شوې. نن هم نړیوال قوتونه په افغانستان کې، د خدای د همدغه ډول قهر او غضب سره مخامخ او ښکېل پاتې دي. په افغانستان کې د هیچا دغه ډول وړۍ په شړۍ نه دي بدلې شوي او فکر نه کوم چې د موجوده ملکونو دغه وړۍ به هم شړۍ شي.

زه په افغانستان کې میشتو خارجي قوتونو ته په زغرده دا وایم، چې افغانستان د غازیانو، شهیدانو او واقعي وطنپرستو ملي قهرمانانو هیواد دی. په دې هیواد کې سیال قومونه ژوند کوي او په کل کې یو موټي سیال افغان ملت جوړوي، چې د خپلو غازیانو، شهیدانو او ملي قهرمانانو په خاورو، کارنامو ویاړي او هر اختر او برات او بلکه هر وخت وناوخت د هغوی په بېرغونو تجدید تعهد کوي، چې د هغوی تاریخ به تر ابدې ژوندي ساتي. نن چې بهرني قوتونه غواړي مونږ لپاره د ځیني بېگانه پرستو، مادي پرستو، مقام پرستو او

په ړنگېدو سره، د دغه کوږ بارد یو جانبه عظالت په نسبت خپل تعادل، توازن او تناسب له لاسه ورکړي او د تل لپاره په نا پایداره پدیده بدل شوې دي. د همدغه جنون له مخې د سپتمبر د یوولسمې جنایتکارانه ناوړه پېښه رامنځته شوه، بې موجه او خاینانه شکل سره افغانستان او افغان اولس د هغوی د بعدی جنایتونو هدف وټاکل شو او د کروز راکټونو او B_52 ستراتیژیکو الوتکو د بې قیدو شرطه بمباریو هدف وگرځېده. په ډیر خاینانه شکل سره د خپلو شومو امپریالیستي اغراضو د پوره کولو په منظور په (لومړي بن) کې د قاطع خاین اقلیت په گټه پریکړې وشوي، د دموکراسۍ د پرنسیپونو، د بشرد حقوقو د معیارونو، د نړیوالو اولسونو د سولیز گډ ژوند د نړیوالو منل شوو ارزشونو او قوانینو او بشري جمعي اخلاقي، شعوري، وجدان او دېته ورته نورو سلو او زرو منل شوو اصولو او مقرراتو پر ضد خیانتونو په بنیاد په افغانستان کې د بعدی جناتونو د دوام په خاطر اولس او وطن ته خاین نظام یي حاکم گرځولې او د لس کاله کیږي چې هره ورځ په لسگونو او سلگونو بې گناه کسان په دوامداره توگه زوروي، کړوي او وژني.

دوی برعلاوه له دې، چې له پخوا څخه د نړۍ په ټولو کنجونو کې غیر طبیعي او غیر فطري حکومتونه، لکه پاکستان، اسرائیل او ډیر نور د نړۍ په گوټ گوټ کې، د منطقې د ژاندارم په توگه را منځته کړي او همیش د هغوی د بې قانونه ملاتړ له لارې د منطقې امنیتي وضعه تل ترینګلې ساتي. خپل او د خپلو پلویانو نظامي او استخباراتي اپراتیفي قوتونه د نظامي هډو په توگه د نړۍ په گوټ گوټ کې تیت و پرک ساتي او دهغوی په زور خپلې ناوړه ستراتیژۍ او ارزوگانې د نورو هیوادونو په خلکو په جبر تحمیلوي، چې د همدغه موخو لپاره نن په افغانستان او منطقه کې هم حضور لري او دسولې په نامه غیر

نه شي رسېدلې او هغه ورځ لرې نه ده، چې دغه خاينان به د خلکو د قضاوت محکمې ته راکش کيږي. دا کومه پټه خبره نه ده، چې دوی د افغانانو غميزه ختمول نه غواړي دا هم پټه خبره نه ده، چې ۸۰ فیصده خيانتونه پخپله خارجيان کوي، حقيقت دادې، چې د دوی خپلې ټولنې په ډېرو لا علاج امرضو او پرابلمونو کې ښکېل دي، دوی قصداً غواړي، افغانان چې نسبتاً یوه سپېڅلې ټولنه وه او هغه نړيوال چې په دغه مرضونو اخته نه دي، خپلو لا ینحله پرابلمونو کې ښکېل کړي

نړيواله مافيا د خپلودموکراتیکو سازمانونو، دېش د حقوقو مبارزينو، او نورو بشري د خبرښېښې ټولنيزو مسئولو مقاماتو او مربوطه ارگانونو په وړاندې ددغه هر څه توجیه او سپیناوې نه شي کولې او په ډیره ژر دې راتلونکې کې به تر هر څه دمخه د خپلو خلکو د قضاوت محکمې حاضرېږي.

خاينو افغانانو څخه مجازي قهرمانان، شهيدان، رهبران مشران او دې ته ورته څېرې او قواري جوړې کړي، عبثه خواري ده. همغسې چې هیوادونه او اولسونه د ویاړه ډک تاریخ او یا برخلاف د شرمه ډکه ماضي او سابقه لري، ځانگړي کسان، افراد او اشخاص هم ځانته د ویاړه ډک تاریخ او ماضي لري او همدسې ناکسان، بې شخصيته او مختورن کسان داسې د شرمه ډکې سابقې لري، چې د باشخصيته کسانو په حضور سره باید مجلسونه، کور کلي او حتا وطن پرېږدي، ځکه په افغاني ټولنه کې دا ډول کسان باید چاته د سترگو د غړولو جرئت ونه لري. مونږ هېڅکله له دې څخه منکر نه یو، د کومو ملکونو قوتونه چې په افغانستان کې حضور لري هم سیال خلک او په خپلو هیوادونو کې دخلکو په وړاندې په لسگونو او سلگونو متقابلو حقوقو، وجایو، کار، ژوند، وفاداری، رښتینولۍ، صداقت، شهادت، فداکاری او داسې نورو دښو کارونو تعهدات لري او دوی چې افغانستان ته په اصطلاح د بنيادي بیا ابادونې، نظام، نورو ټولو نهادونو او انسان جوړونې په خاطر راغلي، او دغه ډول رسالتونه، چې یواځې د صادقو، وطنپرستو ملي کدرونو په واسطه سرته رسېدلې شي، ولې دوی په صادقو، کارپوه او وطنپرستو انسانانو باندې اتکاء نه کوي او یواځې د خپلو شومو موخو د عملي کولو په خاطر موزیان، ملي خاينان، جنګي جانيان، د مخدره موادو قاچاقبران، مفسدين، اختلاسګر او دپټه ورته کسان، چې پخپله یې هم هره ورځ په همدې ناوړه او د شرمه ډکو نومونو ستایي، لټوي او د ټولو چارو سرنوشت همدغه خاينانو ته سپاري؟ ایا دوی په رښتیا دا فکر کولې شي چې ددوی دغه د شرمه ډک اعمال د افغانانو او یا دهغوی د هیوادونو د واقعي وطنپرستانو، بشر دوستانو د نظارو څخه پټ ستره رسيږي؟ نه! دا اولسونو له نظارو هېڅ عمل پټ ستره

- ۲۰- ستر جنرال الکساندر مایوروف «په افغانسان کې رښتیا څه تیریدل؟»
په پښتو ژباړن ډاکټر داود جنبش.
- ۲۱- سر اولف کارو «پښتانه (پیتانز)»
په پښتو ژباړن: الحاج شېر محمد کریمي.
- ۲۲- محمد حسنین هیکل «ابوالهول او کمیسار»
پښتو ژباړه محمد اصف اکرام.
- ۲۳- د کتر مهدی بهار «میراث خوار استثمار»
۲۴- شجاع الدین شفا «تولدی دیگر»
ایران کهن، در هزارهای نو
- ۲۵- سرو پالي رادا کریشنان او دلاس لاندې پوهانو ډله بي. «تاریخ فلسفی شرق و غرب» «لومړې او دوهم ټوک»
فارسي ژباړه: خسرو جهانداري.
- ۲۶- تاریخ فلسفه سیاسي «لومړي، دوهم او دریم ټوک».
پازارگار د ډاکټر بهاء الدین .
- ۲۷- ویل دورانت «تاریخ فلسفه»
فارسي ژباړه: عباس زریاب
- ۲۸- ویل دورانت. «لذات فلسفي»
فارسي ژباړه: عباس زریاب.
- ۲۹- حنا فخوري او خلیل جر. «تاریخ فلسفه در جهان اسلام»
فارسي ژباړه: عبدالمحمد آيتي.
- ۳۰- گي پلاتني - بونزور «هگل واندیشه فلسفی در روسیه».
فارسي ژباړه: محمد جعفر پوينده.
- ۳۱- گ.و. هگل «فونمونو لوژي روح»
ترجمه فارسی: دکتر زیبا جلی
- ۳۲- گ.و. هگل «عقل در تاریخ»
ترجمه فارسی: دکتر حمید عنایت
- ۳۳- گ.و. هگل «د فلسفي علومو د ايريه المعارف» په الماني ژبه
۳۴- در باره هگل و فلسفه او «د مقالو ټولگه».
مجتهد ي ډاکټر کریم.
- ۳۵- اتین ژیلسون «روح فلسفه قرون وسطی»
فارسي ژباړه: داوودی
- ۳۶- اتین ژیلسون «نقد تفکر فلسفي غرب. از قرون وسطی تا اوایل قرن حاضر».
فارسي ژباړه: دکتر احمد احمدی
- ۳۷- لوسین گلدمن «کانت و فلسفه معاصر»

د لاندې سرچینو څخه په گټه اخیستنه:

- ۱- په پښتو ژبه د قرآن کریم تفسیر (لومړې او دوهم ټوک) .
۲- سید بهادر شاه ظفر کا کا خیل «پښتانه د تاریخ په رڼا کې».
- ۳- میر غلام محمد غبار «افغانستان در تسیر تاریخ» لومړي او دوهم ټوک .
- ۴- مولانا جلال الدین محمد بلخي مشهور به مولانا «متن کامل مثنوی معنوی»
۵- مولانا جلال الدین محمد بلخي مشهور به مولانا «کلیات شمس تبریزی»
۶- الفت گل پاچا «د الفت مرغلرې»
د شهرت تنگیال په زیار
- ۷- رحمان با با «کلیات»
د حنیف خلیل سریزه ، یادښتونه او وییپانگه
- ۸- پوهاند ډاکټر سید بهاو الدین مجروح «ناشنا سندرې»
۹- پوهاند ډاکټر سید بهاو الدین مجروح «ځانځاني ښامار»
۱۰- حرکت سید شیر اقا «د عینیت فلسفه»، لومړۍ برخه، دملي دفاع وزارت مطبعه ، ۱۳۶۵ هجري ش. کال
- ۱۱- حرکت سید شیر اقا «ایرو دینامیک، دینامیک پرواز»، دملي دفاع وزارت مطبعه ، ۱۳۵۲ هجري ش. کال
- ۱۲- اقبال لاهوری «کلیات»
۱۳- روستا یار سید علیشه معاون سرمحقق «جهان بې انتها» اندیشه های عرفانی حکیم سنایی غزنوی.
- ۱۴- اساسات روانشناسی اجتماعی
له روسي څخه فارسي ژباړه: دکتور یحیای
- ۱۵- محمد جعفر مصفا «انسان در اسارت فکر!»
۱۶- پی بیر آلن و دبتر کلی «حقیقت تجاوز شوری بر افغانستان»
فارسي ژباړه: عبد الرحیم احمد پروانی.
- ۱۷- ديه گو کور دوویزو سلیک اس. هاریسون «پشت پرده افغانستان»
فارسي ژباړه: اسد الله شفایی.
- ۱۸- جنرال م. ا. گارییف «افغانستان» زما وروتنۍ جگړه.
- په پښتو ژباړن: محمد طاهر کاني
- ۱۹- جنرال لیاخوفسکي «د افغان میړانه او غمیزه»
په پښتو ژباړن: محب الرحمن .

- ۵۹- ټولنیز شعور او دهغي ډولونه، سیاسي خپرونه، مسکو ۱۹۸۶.
- د مقالو مجموعه، دمخلفو لیکوالو له خوا، په روسي ژبه.
- ۶۰- س.ب. کریمسکي او ف.اي. کوزنیخوف «په نوې طبیعت پیژندنه کې د نړۍ لید مقولې» په روسي ژبه.
- ۶۱- رضا داوری اردکانی «فارابی مؤسس فلسفها سلامی»

- فارسي ژباړه: پرویز بابایی
- ۳۸- سپینوزا «شرح اصول فلسفه دکارت و تفکرات ما بعد الطبیعی فارسي ژباړه: دکتر محسن جهانگیری
- ۳۹- دکتر کریم مجتهدی «دکارت و فلسف او»
- ۴۰- مورتیمور جي. آدلر. ده اشتباه فلسفي: فارسي ژباړه: انشاء الله رحمتي .
- ۴۱- گوهر الرحمن گوهر «قرآن او ساینس». «لومړې، دوهم، دریم څلورم او پنځم ټوک»
- ۴۲- ډبلیو.کي. سي. گاتري «تاریخ فلسفه ییونان» (۱۵) افلاطون (بخش سوم) فارسي ژباړه: حسن فتحی.
- ۴۳- فروید ډاکتر زیگموند. «اصول روانکاوي بالینی. ټولونکي او فارسي ژباړه: ډاکتر سعید شجاع شفتي
- ۴۴- سر محقق محمد ناصر (ناصر ستانکزي «تأثيرات تغير ارزش پول در معاملات اقتصادي».
- ۴۵- سر محقق محمد ناصر (ناصر ستانکزي مطالعه و تحقیق وضع دموگرافي افغانستان.
- ۴۶- ډاکتر سید ابوالفضل قاضي «شریعت پناهي» حقوق اساسي و نهاد هاي سياسي.
- ۴۷- ډاکتر علي شریعتي روش شناخت اسلام.
- ۴۸- بهاء الدین خرمشاهي. قرآن شناخت (مباحثي در فرهنگ آفرینی قرآن).
- ۴۹- ایان مک لین. «فرهنگ علوم سیاسی آکسفورد» فارسي ژباړه: احمد ي ډاکتر حمید
- ۵۰- محمد نادر ایوبي کندهاري «فلسفه»
- ۵۱- فلسفي روسي قاموس کال ۱۹۸۷
- دای. ت. فرالوا تر نظر لاندې ډلې لخوا
- ۵۲- سیاسي روسي قاموس مسکو ۱۹۸۳ کال چاپ
- ۵۳- کد. مارکس-ف. انگلس «فلسفه- پوهنتوني چاپ» په الماني ژبه.
- ۵۴- کد. مارکس-ف. انگلس «منتخابات» په روسي ژبه.
- ۵۵- کد. مارکس-ف. انگلس «کلیات» په روسي ژبه.
- ۵۶- لنین. و. ای. «منتخابات» په روسي ژبه.
- ۵۷- لنین. و. ای. «کلیات» په روسي ژبه.
- ۵۸- گرومیکو. آ. «خاطرات» په الماني ژبه.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library